

The Project Gutenberg eBook of Et Ægteskabs Historie: En Virkelighedsskildring, by Vilhelm Østergaard

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Et Ægteskabs Historie: En Virkelighedsskildring

Author: Vilhelm Østergaard

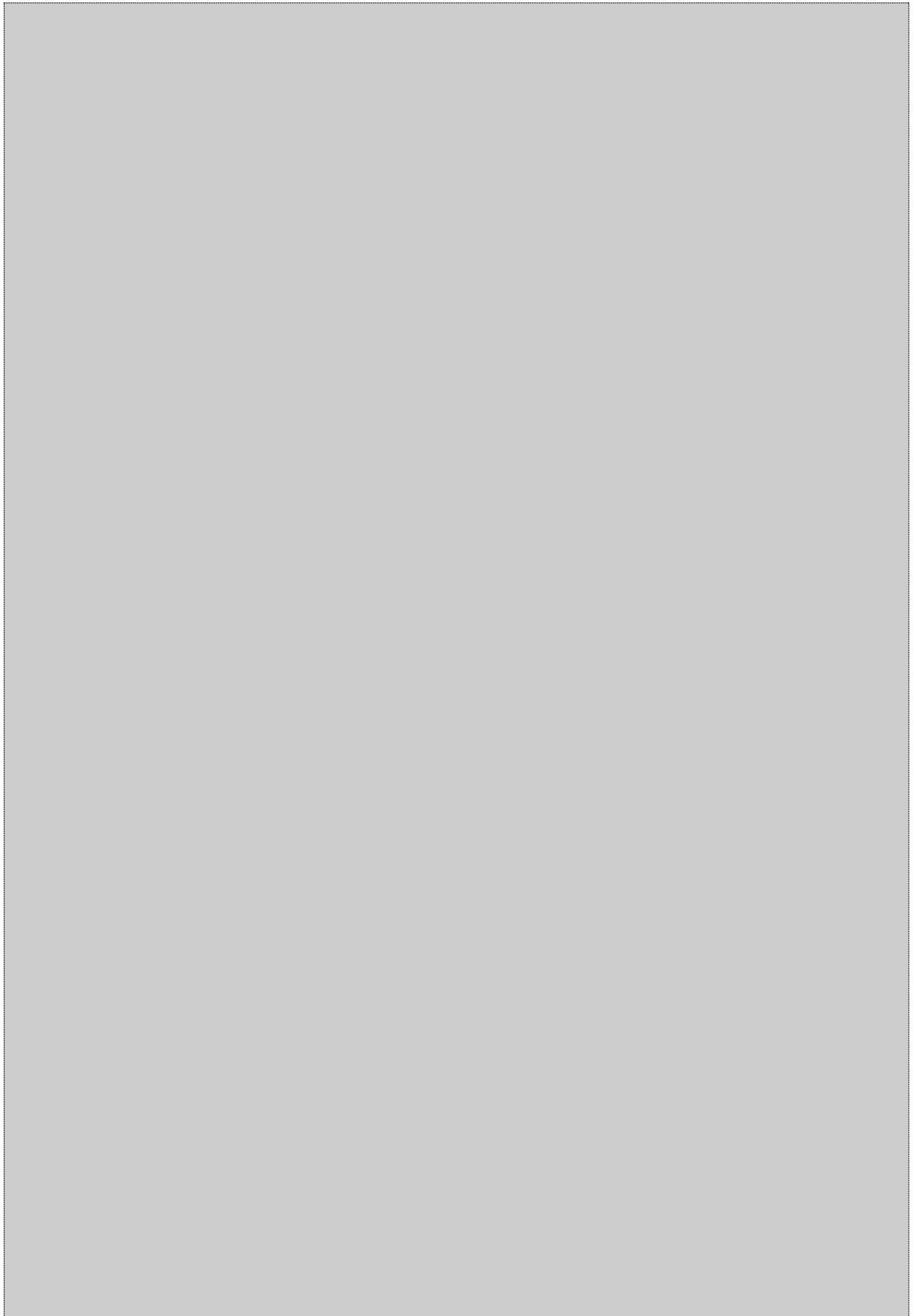
Release date: October 5, 2013 [EBook #43899]

Language: Danish

Credits: Produced by The Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net> (This book was produced from scanned images of public domain material from the Google Print project.)

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ET ÆGTESKABS HISTORIE: EN VIRKELIGHEDSSKILDRING ***

ET ÆGTESKABS HISTORIE

Afskriverens bemærkninger

Åbenlyse trykfejl er rettet i denne e-bog, men forfatterens stavning er for øvrigt bevaret. En [ordliste med rettelser](#) er placeret sidst i bogen.

Indhold

[I](#)
[VI](#)
[XI](#)
[XVI](#)

[II](#)
[VII](#)
[XII](#)
[XVII](#)

[III](#)
[VIII](#)
[XIII](#)
[XVIII](#)

[IV](#)
[IX](#)
[XIV](#)
[XIX](#)

[V](#)
[X](#)
[XV](#)
[XX](#)

ET ÆGTESKABS HISTORIE.

EN VIRKELIGHEDSSKILDRING

AF

VILHELM ØSTERGAARD.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF J. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1883.

Den nyere Literatur fortæller forholdsvis meget om Hustruen som den forurettede Part i Ægteskabet. Men naar man uhildet iagttager det virkelige Liv, kommer man vistnok til det Resultat, at der blandt de mislykkede Ægteskaber gives lige saa mange, i hvilke det er Manden, der har lidt det største Skibbrud. —

I.

Fyrværkeriet blev brændt af. —

Stort, brilliant Fyrværkeri stod der paa Plakaten. Den hvislende Lyd af Raketter og Sværmere blandede sig med Tonerne af en fejende Gallop inde fra Koncertsalen. Saa kom der en Bombe med Guldregn, og man hørte det glade Publikums langtrukne Aa-aah! En Mængde Raketter fór susende til Vejrs, alle paa én Gang, og endelig fulgte de tre obligate Kanonskud, som meldte, at Fyrværkeriet var forbi.

Folk løb i et Slags smaat Trav ned til Koncertsalen, nogle for at finde Plads derinde, andre for at fortsætte den afbrudte Vandring udenfor. Oven over de blændende Illuminationslamper, de løvtætte Lindetrær og den leende, snakkende, mylrende, søndagsklædte Sværm hvælvede sig en klar, stjernebesaaet Himmel, saa rolig og majestætisk, som om den tilfulde havde Fornemmelsen af, hvor højt den var hævet over denne Mylr af fornøjede Menneskebørn, der i Øjeblikket aabenbart kun tænkte paa at nyde Aftenens flygtige Glæder lige til det sidste Minut, naar Klokkeringen for sidste Gang kaldte ud. —

Lidt afsides fra Strømmen af den stadig frem og tilbage vandrende Menneskemængde og i Læ af Skrænten, der førte op til det højere liggende Terræn, havde nogle unge Mennesker fundet en hyggelig Krog, hvor de havde slaaet sig til Ro omkring et Bord, hvis rigelige Forsyning med Glas og Flasker røbede, at der ikke havde været Mangel paa saadanne Bacchi Gaver, der besidde den værdifulde Egenskab at kunne friske Sindet op samtidig med, at de fugte Ganen.

Der afholdtes et lille Symposion i Anledning af et fornøjeligt Gjensyn, og det rundelige Offer til Bacchus var derfor ikke paa urette Sted og kunde ikke heller forarge nogen Mo'ers Sjæl — Totalafholdenhedsapostlene undtagne.

Man snakkede, lo, slog saa pludselig over i et alvorligt Æmne for strax efter at vejre det hen med en lystig Skæmt.

Kort sagt, man var ung, glad over sig selv, glad over den dejlige Verden og vel ikke mindst glad over den smukke Aften, paa hvilken man havde sat hinanden Stævne for at fejre Gjensynet med en hjemkommen Ven.

Det var ham, der sad længst oppe i Hjørnet. Han havde lagt sin bredskyggede Straahat ved Siden af sig paa Bænken, saa Vinden uhindret kunde tage et Tag i hans Haar og bringe lidt Køling til Panden, der i Øjeblikket saa en Smule varm og blussende ud. Hans Ansigt var, hvad man med en noget vag Betegnelse kunde kalde kjønt; det havde et aabent, venligt Udtryk, egnet til at vække Tillid og Sympathi; men Trækkene var lidt for bløde og røbede ikke nogen videre udpræget Karakter.

Han sad i en skødesløs, tilbagelænet Stilling, med det ene Ben kastet over det andet, aabenbart følede sig ganske overordentlig vel til Mode, ikke blot i Følelsen af Øjeblikkets Velvære, men meget mere ved en glad Bevidsthed om, at der laa en hel Del forude at glæde sig til og kun ringe Ballast bag ved, som der var nogen Grund til at tynges af paa Rejsen ind i Fremtidens forjættede Land.

Han var Aftenens Helt. Samme Dag var han kommen hjem fra en Studierejse i Tyskland og Norditalien. Han havde set sig godt om — saa godt, som de knappe Rejsepenge tillod — faaet en hel Del bestilt og hjembragte en utrolig Mængde Skitser, hvoraf i det mindste nogle sikkert skulde blive til Billeder, der vilde indbringe ham baade Ære og Penge i fuldt Maal.

Han var maaske lidt Sangviniker — den unge Mand — men paa samme Tid en ærlig, sandhedssøgende Natur, der ikke skyede Arbejde for at naa sit Maal. Lidt Idealist var han maaske ogsaa; han saa gjerne baade Livet, Menneskene og sin Kunst i det bedste Lys; han troede ubetinget mere paa det gode end paa det onde, og fik det sidste Gang imellem Magt over ham — thi, ærlig talt, han var ingen Helgen — saa fortrød han det oprigtig en lille Tid, lovede sig selv dyrt og helligt, at han vilde og skulde blive fornuftigere — og syndede saa igjen, naar det unge Blod paany ledte ham i Fristelse.

Saaledes var han, hverken værre eller bedre.

Og tilmed — at han var, som han var, kunde han endda nærmest takke sig selv for. Han kunde lige saa godt være gaaet i Spaanerne, thi der havde i Grunden aldrig været nogen til at tage Vare paa ham. Han havde ikke danset paa Roser fra Barnsben af. Sin Opdragelse og den Smule Kundskaber, han havde, havde han selv været Mand for at skaffe sig. Forholdene i Hjemmet havde kun været maadelige.

Hans Moder havde været en svag, lidende Kvinde, et af de stakkels Væsener, hvis Liv begynder og ender lige glædesløst, og som ikke har Evne til at skabe Lykke hverken for sig selv eller andre.

Med Faderen havde det været endnu værre bevendt. Han var, hvad man plejer at kalde et mislykket Geni; et forkludret Menneske, der paa sin Vis havde Drengen kjær, men manglede enhver Forudsætning for at kunne give ham noget, der kunde ligne Opdragelse. Gamle Bentsen havde i mange Aar ernæret sig ved at male Skibsportrætter, efter at han omsider havde maattet opgive sine Forhaabninger om at blive Kunstner, en Indbildning, som han havde løvet paa saa længe, til han havde forspildt baade sin egen og sin stakkels Kones Tilværelse.

Nu tog han sig i Møllestunder et Glas for meget for at trøste sig over de bristede Illusioner. Med Fortjenesten ved at male Skibsportrætter gik det kun smaat, og da hans Kone døde, tabte han den sidste Rest af Energi. Det varede ikke længe, før Skolepengene for Sønnen udeblev den ene Maaned efter den anden, og saa maatte Drengen til sidst ud af Skolen.

Han var den Gang tolv Aar. Saa var det, at han begyndte at opdrage sig selv. Der var en tidlig udviklet Ærgjerrighed hos ham, og det var den, der holdt ham oppe. Han læste paa egen Haand, hvad han kunde faa fat i, erhvervede sig paa den Maade en vis overfladisk og rigtignok saare mangelfuld Dannelse, og for Resten hjalp han Faderen med at male Skibsportrætter.

Denne sidste Beskjæftigelse var det, som vakte Lysten hos ham til at blive Kunstner. Han troede fuldt og fast paa, at han kunde naa, hvad der var mislykkedes for hans Fader. Men paa Akademiet kunde han foreløbig ikke komme; dertil var der hverken Tid eller Raad. Det var paa dette Tidspunkt gaaet stærkt ned ad Bakke med gamle Bentsen; han kunde knapt nok fortjene Føden til sig selv, langt mindre til dem begge, og saa var der ikke andet for, end at Henning maatte paa Porcelænsfabriken og male paa Kopper og Tallerkener i Stedet for paa Lærred. [S. 6]

Der blev han i to Aar. I mer end én Henseende var det en stræng Tid for ham. Han følte hos sig selv, at han kunde blive til noget, naar han blot kunde komme til at udvikle sine Evner. Men ved at slide i helt mekanisk Arbejde fra syv om Morgenen til syv om Aftenen for en ussel Betaling, der til Nød kunde opholde Livet i ham og hans Fader — derved skulde han ikke bringe det synderlig vidt. Og imidlertid gik de bedste Aar af hans Liv til Spilde, netop de Aar, da han skulde lære noget. Tanken derom fødte tit Mismod og Bitterhed i hans Sind, men det fik dog ikke rigtig Bugt med ham,

fordi hans naturlige livsfriske Gemyt holdt ham i den tilbørlige Ligevægt. Tværtimod øgede det hans Modstandsevne. Bagved de bitre og modfaldne Øjeblikke dæmrede der altid et Haab om, at han endnu kunde naa sine Ønskers Maal og give den forhadte Fabrik Døden og Djævlen.

Saa kom endelig det første alvorlige Vendepunkt i hans Liv. Han havde i al Hemmelighed malet et lille Genrebillede, der slet ikke saa' saa ueffent ud trods dets aabenbare Mangler. Han havde længe spekuleret paa, hvorledes han bedst skulde kunne indhente en sagkyndig Dom, og omsider tog han den Beslutning at vise det til Inspektøren paa Fabriken, der gik for at være en kunstforstandig Mand.

En Søndag Morgen indfandt han sig i Inspektørens private Bolig. Sit Maleri havde han svøbt ind i et grønt Klæde og holdt det under Armen, medens han med bankende Hjærte ventede paa at faa Manden i Tale. — Inspektøren var en lille, vims Mand, der havde meget store Tanker om sig selv, meget smaa om alle andre. Saa havde han ogsaa en halv Snes Malerier, som han ansaa for en af de bedste Malerisamlinger i Verden.

»Naa — hvad ønsker vi, lille Bentsen?« spurgte han med al den Nedlæthed, der sømmede sig for en saa betydelig Mand.

Henning kom efter nogen Tøven frem med sit Maleri og sagde, at han gjerne vilde høre Hr. Inspektørens Mening om det.

Inspektøren saa først paa Maleriet, saa paa Henning og endelig paa Maleriet igjen. Dernæst bad han Henning tage Plads, og medens han stadig holdt Maleriet i en Arms Længde ud fra sig, begyndte han en meget lang Tale, hvis Begyndelse og Ende gik ud paa, at der ikke var nogen større Ulykke for en ung Arbejder end at faa den fixe Ide, at han var Kunstner. Det var den lige Vej til Fattighuset. Man skulde blive ved det, man var, og være glad ved sin Lod i Verden. Henning havde jo dog et tilstrækkelig afskrækkende Exempel i sin Fader. Var denne bleven ved sin Profession, kunde han have været en velstaaende Mand i Stedet for som nu at være et ulykkeligt Menneske.

Henning bad — maaske lidt heftig — Inspektøren om at sige ham, hvad han syntes om Billedet. Det var ikke om sin Fader, han vilde høre hans Mening.

Inspektøren saa meget forbavset ud ved denne Afbrydelse. Han betragtede derpaa atter baade Henning og hans Maleri og sagde i en Tone, der aabenbart ikke taalte flere Indvendinger:

»Naa, min unge Ven, De vil absolut høre min uforbeholdne Mening? Ja, saa gjør det mig ondt at maatte sige Dem det, men Deres Arbejde er absolut talentløst.«

Henning blev bleg; han kom næsten til at ryste, men mandede sig op og vovede at spørge Inspektøren, hvormed han begrundede en saa skarp Dom. Han tillod sig endogsaa at bede ham huske paa, at selv om Billedet havde betydelige tekniske Mangler, kunde det have sin naturlige Forklaring i, at han, Henning, kun havde faaet en meget mangelfuld Undervisning i Tegning, og at han endnu ikke havde besøgt Akademiets Skoler.

»Tror De, jeg har nogen Forstand paa Kunst?« spurgte Manden.

Derom turde Henning naturligvis ikke tvivle.

»Saa vil jeg sige Dem, min unge Ven, at De bliver aldrig Kunstner. Bliv De rolig ved Deres Arbejde paa Fabriken; det er det bedste Raad, jeg kan give Dem.«

Og med den Besked gik Henning. Hans Kinder brændte af Skam og Harme over den affejende Dom. Hvor ringe han og hans Arbejde end var, kunde man dog have taget lidt bedre mod ham. Skulde han da for hele sit Liv være fordømt til at gaa paa Fabriksarbejde og male de samme Roser og Nelliker paa det samme Porcelæn Dag ud og Dag ind, indtil han ligesom alle de andre var bleven en gammel Hest i Trædemøllen?

Han følte sig saa modløs som ingensinde før. Der kom noget ondt og trodsigt op i ham. Hvad nyttede det at kæmpe mod sin Skæbne? Saa vilde han hellere lade staa til, og til at begynde med vilde han gaa ud og svire hver Skilling op af den Ugeløn, han havde hentet den foregaaende Dag.

Men disse Tanker varede kun saa længe, til han var kommen fra Inspektørens Bolig ned i Porten. Saa tænkte han paa, om han da virkelig allerede, saa ung han var, skulde blive til et »mislykket Geni« ligesom hans Fader. Han knyttede uvilkaarlig Hænderne. Nej, og atter nej; han skulde dog vise dem, hvad han dueede til. Det var ikke hans Skyld, at man ingen Lærdom havde givet ham; at man ikke havde prøvet paa at udvikle de Evner, der var hos ham; at man havde ladet ham slæbe og slide i det, fra han var en halvvoxen Knøs, og sat en Bom for ham og sagt: hertil kommer du og ikke videre. Nej, han skulde vise dem noget andet. Han vilde trods alt det selv prøve paa at blive til noget, og blev Arbejdet end strængere derved, saa blev Æren ogsaa saa meget desto større, hvis Lykken stod ham bi. [S. 10]

Haabet, som atter vakttes hos ham, strøg paa én Gang alle mismodige Tanker bort. Han besluttede — hvad han nu indsaa, at han skulde have gjort fra først af — at henvende sig til en »rigtig« Kunstner og høre hans Mening om Genrebilledet. Hvis ogsaa han sagde, at Arbejdet var talentløst, saa vilde han prøve paa at forsone sig med sin Skæbne, men give tabt strax efter det første Nederlag — det vilde han ikke.

Denne Beslutning udførte han allerede den næste Dag og med mere Held. Hans gode Stjerne førte ham til den rette Mand, og fra det Øjeblik af kom der lyse og lykkelige Aar ovenpaa den første, strænge Ungdomstid.

I den mellemliggende Tid hændte der vel noget, som greb alvorlig ind i hans Liv og beredte ham en bitter Skuffelse, men bag efter, da den første Smerte var forbi, tjente det mere til at modne end til at knække ham.

Han kom paa Akademiet et Par Aar, fik sit første Billede udstillet, gjorde en lovende Debut og fik et Stipendium, som satte ham i Stand til at gjøre den Studierejse, hvorfra han nu var kommen hjem med allehaande glade Forhaabninger.

Selskabet i det lille hyggelige Hjørne var blevet mer og mer animeret. Man havde opfrisket en hel Mængde fornøjelige Minder; nød i Erindringen adskillige af Fortidens kaade Streger og blev oplagt til at begaa ny. Omsider blev der dog en af det Slags Pavser, der indtræder selv i det lystigste Lag. En af Deltagerne i Symposiet afbrød den med de Ord:

»Lad os høre nogle af dine vidunderlige Oplevelser og Æventyr, gamle Dreng!«

»Aa, dem kan jeg fortælle jer en anden Gang«, svarede Henning. »Jeg har for Resten ikke oplevet stort mere, end hvad der falder i de fleste Turisters Lod. Jeg har været fornuftig og flittig, ser I, og for Fremtiden kan I tage mig til Exempel paa en Alvorsmand fra Top til Taa.«

»Pokker heller«, udbrød en af Kammeraterne; »dit selvbeskikkede Hverv som Alvorsmand beholder du vist ikke ret længe. Vi kjender dig nok, du Mellemting af en Sybarit og en Dydsdragon!«

»Ja, det er vist«, tilføjede en anden. »Henning er absolut en af de mest sammensatte Naturer, jeg kjender. Den ene Dag er han en komplet Sanct Antonius og den anden saa kaad som en Faun, — hvad siger du, Hans Frederik?«

Den tiltalte var en høj, bredskuldret ung Mand, med noget støt og sluttet over Personen. Hans glatragede Ansigt med den ejendommelige, rødladne Teint, der fremkommer ved daglig Brug af stærk Sminke, lod en paa Forhaand gjætte, at

han rimeligvis maatte være Skuespiller. Med en ualmindelig kraftig, malmfuld Røst, der maatte lyde godt fra Scenen, svarede han:

»Jeg siger med Profeten, eller hvem det nu var: »Aanden er vel redebøn, men Kjødet er skrøbeligt«. For Resten er der alligevel mere Hold i Henning end i jer andre, og derfor skal I lade være at friste ham.«

»Aa, der har vi Moralisten igjen! Ved du hvad, Hans Frederik, du burde altid have holdt dig til at citere den hellige Skrift i Stedet for de profane Poeter. Det var en Misforstaaelse, da du opgav Theologien og gik til Theatret!«

»Ja, for oven i Kjøbet at blive en dydig Skuespiller!«

»En dydig Skuespiller er en Uting«, supplerede en anden. »Husker I ikke, hvad Øhlenschläger eller en anden stor Digter har sagt:

„Man selv maa Livsbedrifterne fornemme,
naar man vil tolke dem med Kunstens Stemme.““

»Saa, nu begynder, min Tro, Ørbæk ogsaa at lade det regne ned over os med Citater. Hold din Mund, lille Ørbæk, og lad mig faa Ordet« — den sidst talende var en livsglad, ung Billedhugger. — »Jeg vil bevise jer, at et Menneske og fornømlig en Kunstner *maa* skeje lidt ud for at kunne udvikle sig og fuldkommengjøres — og vi er jo enige om, at det er Livets Øjemed. Thi den, som aldrig har syndet, mangler Forudsætningen for en fuldkommen Erkjendelse af Dyden, ergo — — —«

»Ned med den Paradoxmager! Lad os bare blive fri for mere Livsfilosofi. I Aften er vi komne sammen for [at hylde Venskabet og Glæden. Hør, Henning, du har vel ikke glemt den smaa — — Skal vi to gjøre en lille Afstikker — hvad? Klokken er ikke saa mange endnu.«

»Nej Tak«, svarede Henning leende. »I Aften maa du dyrke den Slags Glæder uden mig; jeg gider ikke være med.«

»Nej, det er for galt. Du vil altsaa virkelig sparke til Glæden, som Hostrups Kobbersmed siger, skjønt Glæden slet ikke har sparket til dig! Og maa vi saa høre dine Grunde?«

»Ja, dem skal du faa — Galgenfugl. Jeg er altfor glad til at more mig paa den Vis — det er Sagen.«

»Han er for glad til at more sig! Du hellige Enfoldighed; nu bliver dine Paradoxer snart endnu mere himmelraabende end Ørbæks.«

»Jeg synes, det er saa ganske ligefrem«, svarede Henning, denne Gang helt alvorlig. »Naa — vi er rigtignok paa et saa fremrykket Stadium af Lystigheden, at det vel næppe hjælper stort, om jeg prøver paa at forklare dig det, men jeg skal dog gjøre det alligevel. — Ser du, jeg ved ikke, hvorledes det gaar jer andre, men med mig er det saadan, at naar jeg føler mig glad, saadan rigtig hjærteglad, saa kommer mit bedre Jeg frem, om jeg saa maa sige, og saa er jeg ikke oplagt til at begaa Daarskaber, som — lad os være enige om det — dog er os temmelig uværdige«. [S. 14]

»Det var en drøj Mundfuld ovenpaa en saa godt begyndt Aften! Det er, som vor store Mester, Hans Frederik, en Gang for alle har sagt: Du est en problematisk Natur, gode Henning. Jeg spaar dig, at det ikke varer længe, før du ender som velbestaltet Filister og Ægtemand. Og saa skyr du naturligvis dine gamle Kammerater, fordi de er nogle løse Fugle.«

Og den unge Mand drog et dybt Suk, som om han følte den inderligste Medlidenhed baade med sin egen Letsindighed og sin Vens Standhaftighed. Men et Øjeblik efter tilføjede han:

»Og du gaar altsaa ikke med — — —?«

»Nej, Erik, det gjør jeg ganske vist ikke. Men derfor skal du ikke kalde mig en Heldøre. Jeg mener blot, at det er paa Tiden, at vi bliver fornuftige.«

Henning rejste sig og tømte sit Glas.

»Og nu skal I allesammen ha'e Tak for i Aften; jeg har været rigtig glad ved at træffe jer igjen og opfriske gamle lystige Minder. Følg nu mit Exempel og lad os ende Aftenen lige saa honnet, som vi har begyndt den.«

»For Pokker, du kan da gjerne følge med ned til Rydberg. Vi har jo Tiden for os.«

»Nej, ikke i Aften, du,« lød Hennings Svar. »I ved jo, at jeg skal paa Farten igjen allerede i Morgen. Jeg vil over til Fanø og male et Studie færdigt, som jeg lod blive derovre, da jeg rejste ifjor. Jeg tager afsted med Morgentoget [S. 15]

»Aa — du er en rigtig Stivstikker. Nu var vi komne i saadan en god Stemning, og saa spolerer du det for os til Slut med alle dine dydige og moralske Forsætter.«

»Nej, vist ikke, det er ikke Hennings Skyld«, mente en anden. »Det var Hans Frederik og Ørbæk, der begyndte at prædike.«

»Ja, lad os saa bare komme afsted!«

De vandrede leende og smaaskændende ud af Haven og skiltes udenfor Porten. Henning vedblev at være døv for sin Kammerats Overtalelser, og tilsidst delte Flokken sig i to Hold, hvoraf det ene drog ind ad Byen til, medens det andet, som kun bestod af Henning og Hans Frederik, fulgtes ad til den førstes Bopæl.

II.

Han boede et godt Stykke udenfor Byen, i en af de fjerneste Afkroge af det saakaldte Villakvarter. Derude kunde han have Atelier og et Par Værelser til sig og sin Fader for det halve af, hvad det vilde koste inde i Byen. Og han var endnu ikke kommen saa vidt, at han ikke behøvede at tage Hensyn til en Mer- eller Mindreudgift til Huslejen.

Desuden satte han Pris paa at bo luftigt og frit, uden at have en Række Huse lige overfor, der spærrede for Sol og Lys. Saa var der ogsaa den Fordel, at han havde helt landlege Omgivelser: de tilstødende Villaer med deres pyntelige Haver. I Forsommeren trivedes Guldregn og Syrener saa frodig herude; der var Grøfter og Græs med Fandens Mælkebøtter og en Rigdom af gule »Smørblomster« langs Vejkanten, og han foretrak dem fremfor ophedede Brosten med Spurvejsskinner og Vogntummel. —

Det var en klar, stille Sommernat, som modtagelige Gemytter særlig vide at sætte Pris paa. Luften var saa frisk og kølig, at det blev en Nydelse at indaande den i stærke, fulde Drag.

Medens de fulgtes ad, fortalte Henning, hvorledes han havde tilbragt det sidste Aar i Udlandet. Han troede nok, han havde lært en Del, og hvad han især følte sig glad over, var den Ro, han syntes, der var kommen over ham.

»Det forekommer mig«, sagde han, »at Fremtiden ligger klarere for mig end nogensinde før. Og ved du hvad, Hans Frederik, jeg har aldrig været saa oplagt til at tage fat. Det er ingen Skade til, at man i sin Ungdom har haft en Del at kæmpe mod. Nu tror jeg, at Medgang vil gjøre mig godt, men havde jeg alle mine Dage været Lykkens Kjælebarn, var jeg maaske næppe naaet saa vidt som nu.«

»Ilden hærder Staalet; Striden Kæmpernes Kræfter«, deklamerede Hans Frederik i en dybsindig Tone. »Jeg tror nok, at du er en af den Slags Naturer, der ejer et vist Fond af Modstandsevne, og for hvem Hindringer vel endogsaa kan være en Spore, men i Længden maa du vist have Medbør, hvis det bedste i dig skal komme til sin Ret. Du er mig lidt for blød; der er næppe Jærn nok i dig til at kunne holde ud fra først til sidst, hvis du var saa uheldig for Alvor at komme paa en fejl Hylde.«

»Du mener, at jeg i Grunden er en vag og let Natur?« spurgte Henning med et halvt Smil.

»Aa ja — tildels. Det vil sige, du har en god Vilje, men jeg vil dog haabe, at Skæbnen aldrig vil tilføje dig et alvorligt Nederlag, thi saa kunde det maaske falde dig ind at give tabt.«

Henning gik nogle Minuter tavs og huggede med sin Stok løs paa Græsstraaene ved Vejkanten. Hans Ansigt havde faaet et alvorligt og tankefuldt Udtryk, som i Grunden klædte ham bedre end det sorgløse Præg, der i Reglen plejede at være over det.

»Jeg har tit tænkt noget lignende«, sagde han endelig. »Jeg bilder mig ind, at jeg kjender mig selv til Bunds. Jeg ved, at jeg kan være overgivet kaad og lystig; at jeg kan gjøre Ting, som jeg bagefter ærgrer mig over, og saa til andre Tider være saa fornuftig og besindig — ja, hvis du vil tillade mig det Udtryk, vil jeg kalde det saa aandelig og moralsk klar over mig selv — at jeg tror for bestandig at have taget Afsked med alle Daarskaber. Og jeg ved ogsaa, at der ofte kun skal meget lidt til for at trykke mig ned og endnu mindre til at gjøre mig saa glad og frejdig til Mode, som om Fru Fortunas Gaver var blevne tilsagte mig for evig Tid. — Det er, hvad I endnu i Aften kaldte min sammensatte Natur. Men trods den og trods alle mine svage og vage Anlæg, saa tror jeg dog paa, at jeg vilde have aandelig Elasticitet nok til at bære, selv hvad du kalder et alvorligt Nederlag. — Du ved, hvad der hændte mig for to Aar siden, netop den Gang jeg troede, at Fremtiden laa god og lys foran mig. Det var dog en Skuffelse, saa bitter, at den vel kunde have forklædt og ødelagt mig, hvis jeg ikke havde haft mere Modstandsevne, end du synes at ville indrømme mig.«

»Aa, det er ikke altid den Slags Sorger, der ødelægger en Mands Liv. Hvis jeg ikke var bange for at fornærme dig, kunde jeg sige, at det maaske netop var dit lette Sind, der hjalp dig ud over det. I alt Fald har det dog ikke grebet forstyrrende ind i dit Liv — hvor meget de Pokkers Fruentimmer end ellers er skabte til at ødelægge os.«

»Nej, det har det vel ikke. Men vil du tro, Hans Frederik, at jeg alligevel holdt saaledes af hende, som en Mand vist kun elsker en eneste Gang i sit Liv, hvor gammel han end bliver. Der var ikke en Gnist af sandselig Attraa i den Følelse, jeg nærede for hende. Jeg blev bedre i hendes Nærhed, jeg havde saa fuldt og helt Fornemmelsen af, at dersom hun vilde det, kunde der blive noget virkeligt af mig. Naar vi havde været sammen, og jeg gik bort med hele min Sjæl opfyldt af hende, da var det, ligesom det atter og atter jublede inde i mig: Hvor inderlig — inderlig kjær du dog er mig! Jeg kunde have raabt det ud til de kolde, døde Stenhuse, til de bladløse Trær, jeg gik forbi. Men alligevel gjemte og vogtede jeg denne Følelse som en kostelig Skat, hvoraf jeg kunde hente Kræfter til at naa et hvilket som helst Maal. Jeg rugede over den som en Gjerrig, thi Haabet om at vinde hende stod altid saa lyst og stort for mig, at jeg næsten var bange for at betragte det som noget, der laa nært nok til at gribe efter. Og saa — tilsidst — var det for silde.«

»Ja vist — det er undertiden en underlig forkeret Verden, vi lever i«, bemærkede den anden filosofisk.

»Men du har dog Ret, Hans Frederik, naar du siger, at det ikke greb ødelæggende ind i mit Liv, hvor ondt det end gjorde. Ser du — for det første havde jeg intet, slet intet at bebrejde hende; hun havde aldrig vakt Forhaabninger hos mig for bagefter at behandle mig som et Stykke Legetøj. Alt det bitre og oprivende, som tager Tag i en, naar man tror sig sveget og miskjendt, var der slet intet af. Derfor tjente min Sorg snarere til at øge mine Kræfter. Kunde jeg ikke vinde hendes Kjærlighed, skulde jeg i det mindste bevare hendes gode Mening om mig. Jeg vilde overbevise hende om, at jeg fortjente hendes Venskab. — Ja, det levede jeg paa, da det gjorde mest ondt, og det hjalp mig ud over den værste Tid. Maaske blandede der sig ogsaa en Smule Forfængelighed deri. Jeg fandt en Slags Trøst ved at tænke paa, om jeg vel nogensinde skulde kunne tvinge hende til at beundre mig — som Kunstner. Naa, om saa bag efter mit lette Sind gjorde Resten; det skal jeg ikke sige. Jeg ved blot det« — Henning lagde sin Haand paa Vennens Arm og saa paa ham med et varmt Blik — »hver Gang jeg faar de gamle Minder frem, saa vaagner denne Følelse saa frisk og levende som nogensinde før.«

Der blev en lille Pavse. Saa spurgte Hans Frederik:

»Kom det aldrig til nogen egentlig Forklaring mellem jer?«

»Nogen egentlig Forklaring? — Aa nej, men det er dog umuligt, at vi skulde have misforstaaet hinanden.«

»Og du har ikke talt med hende i de sidste to Aar?« spurgte Hans Frederik videre.

»Nej, hvad skulde det nytte til? Hun har allerede været gift i halvandet.«

»Lykkeligt?«

»Det haaber jeg, eller mere end det, jeg ønsker det af mit ganske Hjærte.«

Henning sagde det i en Tone, der vidnede om, at Ordene var oprigtig mente. Saa fór han let med Haanden hen over

Panden, idet han tilføjede:

»Men Herregud, Hans Frederik, hvordan er vi dog komne ind paa de gamle Historier? Vi begyndte jo Aftenen i idel Lystighed og Glæde, og nu ender vi midt i den alvorligste Samtale. Naa, det har vi for Resten gjort før. Tak for i Aften! I Morgen rejser jeg til Fanø og gjør mit Studie færdigt, og naar jeg kommer hjem igjen, skal du faa at se, at det virkelig er Alvor med det Jærnmenneske, jeg er blevet til. Godnat du!«

De var standsede uden for det Hus, hvor Henning boede, og udenfor hvilket de havde spaseret frem og tilbage i den sidste halve Time. Henning sprang saa let og sorgløs op ad Trappen, som om han allerede havde jaget paa Flugt hver eneste en af de Erindringer, han nylig havde kaldet frem.

Og imidlertid vandrede Hans Frederik alene tilbage til sin Ungkarlejlighed inde i Byen.

III.

Fire Gange om Dagen i Sommer- og Badesæsonen gaar Dampfærgerne fra den stadselige jydsk Havn over til den lille sandede Ø i Vesterhavet — Øen, der er berømt for sin hvide Strandbred og sine Beboeres maleriske Klædedragt. — Hvilket henrivende *dolce farniente* kan man ikke nyde paa Fanø!

Kun et halvt hundrede Skridt fra Færgestedet ligger den hyggelige Gjæstgivergaard, en rigtig god gammel Gjæstgivergaard med blomstrede Gardiner for Vinduerne, med Storkerede paa Taget og med en Pragtudgave af en Avlskarl, der er hele Gaardens og alle de Rejsendes Faktotum og altid parat til at give alle mulige Oplysninger om sin kjære Fødeø og dens Befolkning.

Oppe i Gavlen ligger nogle Smaakamre, der er stærkt efterspurgt af Øens Gjæster, fordi man derfra har en vid Udsigt ud over Stedets Omgivelser. Lige overfor har man Esbjerg Klint, der skraaner stejlt ned mod Søen, hvor Maagerne og Fiskerbaadene tumle sig omkap med hverandre. Et Stykke derfra ligger Havnen, og bag ved denne ligger Byen frem med sine røde Tage. Til den modsatte Side ser man ud over Fanøs hvide Klitter, og helt ude strækker sig Vesterhavets mægtige Flade; dets dybe Dønninger høres tydelig, naar Vinden bærer ind over Land.

Ad Byens brolagte Hovedgade, forbi Kirken og de underlige spragledede Smaahuse, opførte af røde Mursten, med grønne Døre og Vinduesrammer og ligesaa broget malede Gavle, kommer man til en sandet Vej, som snart efter snor sig ind mellem Klitterne i lunefulde Bugtninger, der atter og atter skjuler Vejens Fortsættelse.

Klitterne blive mere anseelige, jo nærmere man kommer Havet. Snart træde de frem i bløde Bølgedannelser, snart med skarpt afskaarne Toppe, dækkede af den stride Marehalm. Før man ret ved af det, har man naaet de sidste Klithøje, der skjule Strandbredden, og paa én Gang breder denne sig for Øjet i hele sin blændende Hvidhed.

Det er nær ved Solnedgang. Skyggerne tegne sig underligt skarpt paa den hvide Strandbred. Vinden har leget med Sandet, saa at det danner allehaande fantastiske Tegninger; paa lange Strækninger ser det ud som den fineste Moiré; andre Steder taarner det sig op i smaa, kunstig formede Forhøjninger eller lægger sig i bløde Folder, ordnede Lag for Lag med en Sirlighed, som om ikke Vindens tilfældige Lune, men en kunstnerisk Haand havde udført denne vidunderlige Mosaik. Men naar Vinden blot løfter sig en Kjende, flyver Sandet som lette Røgskyer henover Forstranden, og i et Nu har de fine Tegninger antaget en ny Skikkelse.

Tusinder af spragledede Muslingeskaller, hvormed Stranden er oversaaet, glimrer som Diamanter i det synkende Sollys. Men det vil ikke vare længe, før Solen er helt forsvunden i Horisonten. Skyerne staa i et forunderligt vekslede Farvespil: blaasorte, mørkeblaa, lyse og lilla mellem hverandre, nogle ere ligesom kantede med en gylden Bræm, men paa én Gang skifte de Farve, idet den sidste Rand af Solen dukker ned i Søen. —

I Læ af Klitten kan man belure dette Stævnemøde mellem den heldende Dag og den frembrydende Nat, iagttage alle de Fremtoninger paa Stranden, i Luften og i Vandet, som røber Mødet. Og Havet besørger Akkompagnementet dertil. Dæmpet og ensformig, men dog saa melodisk lyder dets Brusen. For et modtageligt Øre lyder det som en Sang, man ikke bliver træt af at høre. Det synger ikke blot om sig selv, ikke blot om de Bredder, det beskyller, hvad enten de ere klædte med ældgammel Skov, nøgen Strand eller skyhøje Fjelde, men det synger sig ind i ens Tanker og Drømme; det opkaster de sælsomste Spørgsmaal og giver Svar, som man ikke vilde undvære — —

Saa lyder der pludselig højrostedede Stemmer nede fra Stranden, og med det samme er Trylleriet brudt. Havet fortsætter vel endnu sin Brusen, men dets egentlige Sang er forstummet, thi det synger helst for den ensomme; det larmende og lystige Selskab har det ingen Hemmeligheder at betro.

En Mand, som i den sidste halve Time har siddet ved Foden af Klitten med Staffeli og Malerkasse foran sig, men uden at bestille noget, vender ærgerlig Hovedet om. Han sad saa godt og skjøtter ikke om at blive forstyrret. Da Stemmerne kommer nærmere, rejser han sig fortrædelig op for at pakke sine Sager sammen, idet han mumler ved sig selv:

»Flere Badegjæster!«

Det er det dog kun i en vis Forstand. Det er nemlig Hotelværtens og hans Kone, som har faaet Besøg fra Kjøbenhavn.

»Ja, vi forstyrrer da ikke, Hr. Bentsen?« siger den godlidende Gjæstgiver.

Han er en baade honnet og velstaaende Mand og staar derfor paa en halvvejs venskabelig Fod med de fleste af Badegjæsterne.

»Maaske jeg maa have den Ære at præsentere Dem min Svigerinde og Niece fra Kjøbenhavn: Fru Thorsen og Frøken Minna — Hr. Genremaler Bentsen. Ja, den Herres Navn kjender I jo nok fra Udstillingen?«

»Ja, Gudbevares! Der forsømmer vi saamænd aldrig at komme«, forsikrede den nylig præsenterede Fru Thorsen. »Vi interesserer os saa uhyre for Kunsten, baade min Mand og Minna og jeg. Ja, min Herre, jeg ved ikke, om De maaske kjender min Mand, Grosserer Thorsen?«

Henning maatte svare benægtende; han havde ikke den Fornøjelse at kjende Fruens Mand. [S. 27]

»Ak nej«, vedblev Fruen; »nu lever vi jo ogsaa saa skrækkelig indgetogne, og Thorsen er helt hørt op med Forretningerne paa Børsen. Det er ikke som i vore Velmagtsdage; den Gang var Thorsen saamænd kjendt i hele Byen, og han interesserede sig nu saa overordentlig for de unge Kunstnere, skal jeg sige Dem. Havde vi bare truffet hinanden den Gang, Hr. Bentsen, saa kunde vi da lige strax have kjøbt et Maleri af Dem.«

Af Hensyn til sin skikkelige Vært vilde Henning nødig være uhøflig — hvad der iøvrigt aldeles ikke laa for ham — men den gode Frue begyndte unægtelig at kjede ham. For at give Samtalen en lidt livligere Farve vendte han sig om mod den unge Pige, dog ikke uden en vis Frygt for at finde et Sidestykke til hendes meget talende Mama.

»Holder De ogsaa af Malerier, Frøken?« spurgte han.

»Ja, meget.«

Svaret lød ligefremt, uden Affektation. Hun var aabenbart ikke et Sidestykke til Moderen.

Man fulgtes ad paa Tilbagevejen gennem Klitterne. Hotelværtens, hans Kone og især Fru Thorsen stredes om at bære den unge Malers Rekvisiter. Minna tog ikke Del i denne ædle Tjenstfærdighed, hvorved hun vandt ikke saa lidt i Hennings Øjne.

Han begyndte næsten at forsone sig med, at den brave Gjæstgiver havde paanødet ham Bekjendtskabet med sine kjøbenhavnske Slægtninge. Han gav sig til at se lidt nærmere paa denne Frøken Minna, som han for et Øjeblik siden var bleven forestillet for.

Hun var høj og rank af Væxt, noget over Middelhøjde, en stærkt bygget, lidt yppig Skikkelse, der syntes at svulme af Ungdom og Sundhed. Trækkene var regelmæssige, maaske en lille Smule for store, men med et mildnende Skjær af

Friskhed og Umiddelbarhed. Hun kunde højst være nitten Aar. Et ualmindelig fyldigt, let rødlig blond Haar, som i en enkelt tyk Fletning faldt ned ad Ryggen, gav hende, trods hendes stærkt udviklede Figur, et indtagende pigeagtigt Udseende.

De gik ved Siden af hinanden; de andre et lille Stykke i Forvejen. Fru Thorsen var paa en Gang bleven meget beskeden og holdt sig i Nærheden af sine Slægtninge, medens hun dog ikke kunde modstaa Fristelsen til nu og da at vende sig om for at meddele Henning sine Udbrud af Begejstring over den dejlige Aften.

»Er det for længere Tid, at Frøkenen gjør os den Fornøjelse at slaa sig til Ro her?« spurgte Henning, da de en Stund havde talt om de nærmest foreliggende Æmner, saasom Vejret, Øens Mærkværdigheder o. s. v.

»Jeg tænker, vi bliver her en Maanedes Tid«, svarede Minna. »Onkel og Tante har været saa venlige at invitere os over til sig, og de vil gjerne beholde os, saa længe vi kan blive hjemmefra. Men jeg for mit Vedkommende maa i alt Fald være hjemme, til Prøverne begynde.«

»Er Frøkenen ansat ved Theatret?«

»Ja — det vil sige, jeg er ansat i det kgl. Theaters Kor. Videre har jeg i alt Fald foreløbig ikke bragt det.«

Der gik en hastig Rødme over hendes Ansigt, som om hun undsaa sig ved den underordnede Stilling, hun indtog i Kunstens Verden.

»Men De tænker dog vel paa at blive Skuespillerinde — at komme til at debutere i en større Rolle?« vedblev Henning.

»Aa ja — hvis jeg blot havde tilstrækkeligt Talent, men det er jeg begyndt at tvivle stærkt om.«

»Det er sjældent at høre en ung Pige kritisere sig selv saa strængt — især i Deres Fag«, bemærkede Henning, der følte en voxende Nysgjerrighed overfor sin ny Bekjendt. »Men netop af Deres Udtalelser slutter jeg, at De ganske sikkert undervurderer Deres Evner. Det er meget ofte de ubetydeligste Mennesker, der har de største Tanker om sig selv.«

»Blot De talte sandt«, svarede hun livlig; »jeg har saamænd den største Lyst til at spille Komædie, naar det bare kunde lykkes mig at faa en Rolle.«

Det kjække Udtryk, der kom i hendes Blik, gjorde hende smuk. I hendes Væsen laa der en besynderlig Blanding af Barnlighed og kvindelig Modenhed, som havde noget eget tiltrækkende ved sig.

»Men er der da ingen ved Theatret, som vil tage sig rigtig af Dem?« spurgte Henning.

[S. 30]

»Nej, jeg kjender i det mindste ingen. En af de ældre Skuespillere begyndte en Gang at læse med mig, men han blev snart kjed af det, og siden er der ingen, der har lagt Mærke til mig. Deraf slutter jeg ogsaa, at jeg intet Talent har. Jeg vilde i Grunden helst ønske, jeg kunde gaa fra det hele.«

Hendes Stemme dirrede lidt, og det frejdige Udtryk var veget bort fra hendes Ansigt, ligesaa hurtigt som det var kommet.

Henning ansaa det for ubeskedent at gjøre flere Spørgsmaal, da han mærkede, at han var kommen ind paa et Emne, der berørte hans Ledsagerskes personlige Forhold, og han drejede derfor atter Samtalen hen paa ligegyldige Ting. Men hans let bevægelige Sind var allerede fuldt optaget af det Bekjendtskab, han havde gjort for næppe en halv Time siden. Hun forekom ham at være en sjælden sanddru og aaben Karakter, der paa én Gang vakte Interesse og Deltagelse. Og saa var der desuden noget, som røbede, at hun ikke var saa lykkelig, som hun vistnok fortjente at være.

De var imidlertid komne op til Gjæstgivergaarden, og Fru Thorsen tog Afsked med en Mængde erkjendtlige Udbrud om det interessante Bekjendtskab, hun og hendes Datter havde gjort.

Minna havde derimod været paafaldende tavs under den sidste Del af Hjemvejen. Det var, ligesom hun fortrød, at hun overfor et vildfremmed Menneske var fremkommen med en uforbeholden Ytring om sine egne Forhold.

Henning rakte Haanden frem til Farvel og sagde »Paa Gjensyn«. Men Minna indskrænkede sig til at besvare hans Hilsen uden at tilføje et lignende Ønske. Det var Synd at beskyldte hende for at være behagesyg.

[S. 32]

IV.

I Løbet af de paafølgende Uger var Henning daglig sammen med Fru Thorsen og hendes Datter. Man levede saa temmelig en familie i den hyggelige Gjæstgivergaard. Paa Landet og ved Badesteder er man gjerne tilbøjelig til at slutte Bekjendtskaber; de varer Badesæsonen ud, sjælden længere. Man spiste sammen ved table d'hôte, spillede Croquet paa Plænen oppe ved Pavillonon, arrangerede smaa Sejlture og samledes om Aftenen i »Salonen«, hvor der blev musiceret af de musikdyrkende Medlemmer blandt Badegjæsterne.

I de første fjorten Dage af sit Ophold paa Fanø havde Henning kun taget sparsom Del i disse Glæder. Han var kommen derover for at bestille noget, ikke for at more sig, og der var desuden ingen af Selskabet, hverken det kvindelige eller mandlige, der i synderlig Grad havde lagt Beslag paa hans Opmærksomhed.

Naar han var færdig med sit Arbejde for den Dag, foretrak han at sidde alene ude mellem Klitterne og hengive sig til allehaande behagelige Drømmerier ligesom den første Aften, da han gjorde Minnas og hendes Moders Bekjendtskab.

Der var — som han havde sagt til sin Ven, Hans Frederik, ved deres sidste Samtale — kommet en velgjørende Ro og Arbejdslyst over ham. Han tænkte kun paa sine Studier og Billeder, og han havde en Fornemmelse af, at dersom han nogensinde skulde udrette noget, saa var netop nu det rette Øjeblik dertil kommet.

Noget anderledes var Forholdet blevet, efter at han havde gjort Minnas Bekjendtskab. Han arbejdede vel næsten ligesaa flittigt som før, og han følte den samme Trang dertil, men han opdagede dog — i Begyndelsen med en vis Forundring — at det var blevet mere fristende at være med til Badegjæsternes selskabelige Adspredelser nu, da Minna tog Del i dem. Han var en altfor fornuftig ung Mand og kjendte sit eget Naturel for godt til ikke at sige sig selv, at det følgelig maatte være den unge Pige, der var det tiltrækkende Punkt. At han derimod skulde være eller have nogen Udsigt til at blive alvorlig forelsket i hende, faldt ham ikke et eneste Øjeblik ind.

Det var fra først af snarere en Slags broderlig Interesse, han følte for hende. Han havde med behørig Diskretion spurgt sin Vært ud om Minnas Forhold, og det viste sig af den Forklaring, han fik, at han ikke havde taget fejl i sin Formodning om, at hun ikke levede under de bedste Vilkaar. Minnas Fader havde i sin Tid havt en taalelig solid Grossererforretning, men var gaaet fallit og levede nu som en Slags Agent eller Kommissionær for sine tidligere Handelsvenner. Om Fru Thorsen erklærede den ligefremme Gjæstgiver med al Respekt for sin Svigerinde, at hun var en Skrue, der hverken havde forstaaet at holde til Maade, da de sad nogenlunde trygt i det, eller at holde sammen paa Hjemmet, nu, da det var gaaet til Agters for dem. For Resten kjendte han kun meget lidt til disse, hans Kones Paarørende. Hvad Minna angik, troede han nok, hun var en brav og retskaffen Pige, saa vidt hun kunde være bleven det i saadant et forkvaklet Hjem.

Det var de Oplysninger, Henning fik, og han spurgte sig selv, hvad de i Grunden kom ham ved. Men ikke des mindre bidrog de til, at hans Interesse for hende voxede. Det forekom ham, at der var Stof i denne Pige til at blive noget godt og helstøbt, og det gjorde ham ondt, at hendes Fremtid aabenbart maatte ligge usikker og uklar for hende.

En Aften, da man var paa Hjemvejen fra en Tur nede paa Stranden, og han og Minna var komne et Stykke Vej bag ved de andre, kom de uden ret at vide af det til at optage Traaden fra deres første Samtale. Der havde i den mellemliggende Tid udviklet sig et venskabeligt Forhold mellem dem, som gjorde, at de allerede ofte havde passieret sammen som gamle, fortrolige Bekjendte.

»Naar jeg hører Dem tale om Theatret, Frøken Thorsen«, sagde Henning, »kommer jeg altid til at tænke paa det var af Tilbøjelighed, De valgte deres nuværende Stilling. De udtaler Dem saa skeptisk derom.«

»Aa, det var i Grunden heller ikke af lutter Tilbøjelighed«, svarede hun let henkastet. »Ja, havde jeg troet, at jeg kunde blive en stor Skuespillerinde, saa havde det været en anden Sag.«

»Men hvorledes kunde det da falde Dem ind at blive Koristinde? Det maa dog i mer end en Henseende være en mindre behagelig Stilling.«

Hun saa alvorlig paa ham og svarede saa efter en lille Pavse:

»Hvis De ikke havde fortalt mig, Hr. Bentsen, at De selv har maattet kæmpe Dem frem, fra De var et ganske ungt Menneske, saa vilde jeg tro, at De slet ikke kjendte til noget, der hedder Nødvendighed. Ser De, da Fader var gaaet fallit, og jeg var bleven voxen, saa var jeg nødt til at fortjene noget. Syning og den Slags Ting har jeg aldrig holdt af, og jeg har ikke lært noget ordentligt, saa jeg kunde paatage mig en Plads som Lærerinde eller lignende, og saa var der tilmed Moder, som mente, at jeg havde et stort Talent, og en Tid troede jeg det maaske selv. Ved Hjælp af den Smule Stemme, jeg har, fik jeg Ansættelse i Koret. Men jeg har aldrig faaet nogen musikalsk Uddannelse; jeg kan saamænd ikke en Gang spille en Smule Klaver, og derfor er der vel endnu mindre Udsigt til, at min nuværende Stilling kan føre til noget.«

»Det er Synd, Frøken Minna, at man ikke har taget sig bedre af Dem. Men det er ikke for sent endnu. Og Herregud, selv om det ikke skulde føre til noget ved Theatret, saa er jeg dog vis paa, at der er én Stilling, som bliver tilovers for Dem, og som er mere værd end enhver anden, naar den udfyldes paa rette Maade.«

»Og hvad er det?« spurgte hun med barnagtig Nysgjerrighed, uden at forstaa, hvad han sigtede til.

»Det er som Hustru«, svarede han livlig.

Hun saa et Øjeblik næsten forskrækket paa ham og begyndte saa at le.

»Nej, Hr. Bentsen, sig dog endelig ikke det. Er der noget, jeg ikke passer til, saa er det til at gifte mig. For det første tror jeg slet ikke, jeg har den samme Evne som andre unge Piger til at blive rigtig forelsket i en Mand, og giftede jeg mig endelig, saa tror jeg hverken, at han eller jeg vilde være tjent med hinanden.«

»Nu er De barnagtig, Frøken Minna«, sagde Henning, der uvilkaarlig ærgrede sig over, at hun saa bestemt erklærede, at hun aldrig kunde blive alvorlig forelsket.

»Nej, jeg er slet ikke barnagtig«, svarede hun. »Jeg er bare vis paa, at selv om jeg kunde føle noget, der lignede Kjærlighed, saa vilde den gaa over, naar jeg havde været gift et Par Maaneder. Jeg vilde blive kjed af min Mand, og han rimeligvis ogsaa af mig, og hvad skulde det saa blive til?«

»Fy, De er jo en rigtig Sfinx!« — Henning blev mer og mer ivrig. »De undervurderer baade Kvindens Kald og Dem selv. Netop De, der er saa sand og naturlig, maatte kunne blive en fortræffelig Hustru.«

»De har altfor gode Tanker om mig«, svarede Minna, denne Gang meget alvorlig. »Men De ved ikke, at for at blive en god Kone — det tror jeg ganske sikkert — maa en ung Pige først og fremmest have havt et godt Exempel i sit Hjem, og dernæst maa hun af Naturen have faaet et blidt og kjærligt Sind — og jeg har ingen af Delene ...«

De sidste Ord kom usikkert og tøvende frem, og da Henning forundret saa paa hende, havde hun Taarer i Øjnene. Han blev uvilkaarlig varm om Hjærtet.

»Og det siger De i samme Øjeblik, som De græder over Deres forstillede haarde Sind? Aa — De gjør Dem selv Uret, Frøken Minna. — Jeg kjender Dem saa lidt, men jeg tror bedre om Dem end om de fleste unge Piger, jeg har truffet paa.«

Han havde i den bevægede Stemning, han var kommen i, grebet hendes Haand og vilde holde den fast. Men hun rev den fra ham og udrød heftig: Slip mig!

Der var paa én Gang Graad og Vrede i det Blik, hvormed hun saa paa ham. Hendes Bryst arbejdede stærkt, som om hun undertrykte en Hulken. Saa vendte hun sig pludselig bort fra ham og skyndte sig hen til det øvrige Selskab, der imidlertid var kommet et langt Stykke i Forvejen. Henning saa forvirret efter hende, uden at vide, hvorledes han skulde opfatte dette heftige Udbrud. —

Da Henning om Aftenen kom op paa sit Værelse uden senere at have talt med Minna, var han opfyldt af en Mængde forvirrede Tanker. Hvor meget han end grundede over den lille Scene, der saa pludselig var opstaaet mellem dem, kunde han ikke rigtig forklare sig, hvorledes det var kommet dertil. De havde i al den Tid, de havde været sammen, omgaaedes hinanden som gode Venner, hverken mer eller mindre. Og nu denne pludselige, stærke Sindsbevægelse uden nogen egentlig Aarsag!

Men havde ikke ogsaa *han* et Øjeblik ladet sig rive med af en uforklarlig Følelse?

Han erindrede, at han havde følt sig pinlig berørt, da hun saa kjækt erklærede, at hun aldrig kunde blive alvorlig forelsket. Men hvis hun var ham ligegyldig, hvad behøvede han saa at bryde sig om hendes Modtagelighed eller Ikke-Modtagelighed for Kjærlighedens guddommelige Magt? Og denne pludselige Overgang, da han havde talt mildt og venligt til hende, bebrejdet hende, at hun gjorde sig selv Uret! Han kunde ikke nægte, at han i det Øjeblik selv havde været under Indflydelse af en varm og bevæget Stemning. Var hun da virkelig kommen til at holde af ham ud over det rolige og fornuftige Venskab, der hidtil havde bestaaet mellem dem? Og besvarede han denne varmere Følelse uden rigtig at vide af det?

Det var ham umuligt at komme til Klarhed derover. Det var kommet altfor pludselig og uventet. Han gik frem og tilbage i Værelset, medens han tilbagekaldte i sin Erindring hvert Ord, der var blevet vexlet mellem dem i den Tid, de havde kjendt hinanden. Men det var altsammen blevet saa taaget og ubestemt. Det eneste, der stod fuldkomment tydeligt for ham, var deres sidste Samtale og det sælsomme Blik, hun havde fæstet paa ham.

Og hver Gang han kom dertil, følte han den samme Bevægelse, der havde tilskyndet ham til at gribe hendes Haand. Tilsidst sagde han ved sig selv: Saa maa det dog være sandt, at vi holder af hinanden, uden at nogen af os har vidst det før nu.

Men mærkeligt nok kunde han heller ikke føle sig glad og rolig til Mode, da han var kommen til dette Resultat. Hans Pande brændte lige feberhed, og han følte sig træt og anstrængt uden dog at have Trang til Hvile. Tilsidst blev denne Tilstand ham helt utaalelig. For at adspredde sine Tanker satte han sig ved Bordet og begyndte paa et Brev til sin gamle Ven og fortrolige, Hans Frederik. Men da det var halvvejs færdigt, rev han det itu.

Arbejdet havde imidlertid den gavnlige Virkning paa ham, at det beroligede hans Nerver, og omsider kastede han sig paa Sengen, efter at det for længe siden var blevet højlys Dag.

Han vaagnede med en trykkende Hovedpine, som om han havde været til Sold den foregaaende Aften. Da han saa paa sit Ur, viste det fem. Han havde altsaa kun sovet et Par Timer. Nede i Gaarden rumsterede Karlen med Heste og Vogn. En og anden Fanøpige vandrede med sine Fiskeredskaber paa Nakken hen ad Vejen, der førte til Stranden. Ellers var alting stille. Badegjæsterne var endnu ikke komne paa Benene.

Det var en prægtig Sommermorgen. Luften stod i en let, graalig Dis, der spaaede varmt Vejr op ad Dagen. Mellem den jyske Kyst og Øen laa Søen saa blank og stille, at Maagerne, der kredsede omkring over Færgestedet, kunde spejle sig i Vandet. I det gamle Kastanietræ udenfor Gjæstgivergaardens Port sad en Spurvefamilie og istemte sin glade Morgenkoncert.

Henning mente, at en Tur langs Stranden vilde gjøre ham godt. Han klædte sig paa og aabnede forsigtig Døren for at slippe ubemærket ud af Huset. Han var ikke oplagt til at møde fremmede Ansigter.

Nede i Forstuen traf han Gaardens Faktotum, Lars Mortensen, i Færd med at bære et Par smaa Kufferter ud til en Trillebør, der stod henne i Porten.

»Ih, se Godmorgen, Hr. Bentsen; allerede saa tidlig paa Færde?« bemærkede den altid velvillige Lars. [S. 41]

»Ja, i Dag er jeg nok første Mand oppe.«

Henning vilde gaa forbi uden at indlade sig i nærmere Samtale, men Lars, der sjælden lod nogen Lejlighed til at faa sig en Passiar gaa ubenyttet hen, satte ganske ugenert Kufferterne fra sig midt i Gangen, og idet han saa paa Henning med et polidsk Blink i sine smaa, graa Øjne, svarede han igjen:

»Aa nej, deri skal jeg dog hilse og sige, at Hr. Bentsen ta'er fejl. Husbonds fremmede har saamænd allerede været oppe en stiv Klokke-time; for de skal afsted med den første Baad, skal jeg sige os.«

»Din Husbonds fremmede?« spurgte Henning, uden strax at gjætte, hvem Karlen mente. »Naa, der er altsaa nogle af Badegjæsterne, der rejser i Dag?«

»Ja, det vil sige, det er Husbonds egne fremmede,« forklarede Lars. »Hr. Bentsen forstaar nok, at jeg mener den lille Frøken og hendes Mo'er, som er i Besøg hos vos.«

»Rejser de i Dag —?« spurgte Henning noget forvirret.

»Ja, mænd gjør de. De skulde allenfals ha'e væt afsted en af Dagene, for Frøkenen skal jo møde paa Komedianthuset der inde i Kjøbenhavn. Men saa blev det bestemt i Aftes, at de vilde ta'e afsted nu til Morgen. Jeg troede endelig, at Hr. Bentsen var kommen her ner for at byde Frøkenen Farvel.«

Og med disse Ord blinkede han til Henning med en hemmelighedsfuld Mine, der gav hans store, brede Ansigt et uimodstaaelig komisk Udtryk.

»Jeg vidste ikke, at Frøken Thorsen vilde rejse i Dag«, svarede Henning noget kort.

»Ja, ja, men hvis Herren gaar sig en Tur ved Stranden, saa træffer han bestemt Frøkenen, for hun gik derned lige nyssens.«

Med denne Bemærkning tog Lars atter fat paa Kufferterne og bar dem ud til Trillebøren.

Henning tøvede et Øjeblik, før han gik videre. Der paakom ham en ubestemt Følelse af, at han stod overfor et afgjørende Enten—Eller. Lod han Minna rejse uden at tale med hende forinden, kunde det vel hænde, at de aldrig mødtes mere. Og maaske vilde da det, der var foregaaet mellem dem Aftenen i Forvejen, om kortere eller længere Tid staa for dem begge som et falmet Minde uden nogen Indflydelse paa deres fremtidige Liv. Men kunde han beslutte sig

til at lade hende rejse uden et Ord til Afsked, uden at det var kommet til nogen Forklaring mellem dem?

Endnu var han Herre over den Beslutning, der laa foran ham. Traf han hende blot en eneste Gang endnu, vilde han maaske ikke længer være det. Og dog maatte han se og tale med hende endnu en Gang. Idet han forestillede sig, at det skulde være helt forbi mellem dem, var det, som en Magt, der var stærkere end hans Vilje, drog ham til hende. Det var ikke en alt betagende Kjærlighed, som ikke kjender til Tvivl eller til smaalig Vragen og Vejen, der i dette Øjeblik havde grebet ham — i saa Fald kunde han ikke have betænkt sig et eneste Minut. Men det var en besynderlig, uroblandet Længsel, som tilskyndede ham til at opsøge hende og give sig sin Skæbne i Vold. Og saa maatte det forestaaende Møde afgjøre den for ham.

Han lod sig lede af denne Tilskyndelse og fulgte Vejen, der førte gennem Klitterne ned til Stranden. Han var pludselig bleven angst for ikke at træffe hende. Det var, som om al den Tvivl, der havde pint ham den foregaaende Aften, paa én Gang bortvejredes. Den Tanke, at han virkelig elskede hende, vandt mere og mere Magt over ham.

Han kom ned til Stranden. Solen var brudt frem gennem den lette Morgentaage, og Havet laa udbredt foran ham som en glitrende, spejlklar Flade. Et Par Karle oppe fra Hotellet var i Færd med at trække en Badevogn ud i Søen. Ellers var der intet Menneske at se.

Skulde hun være vendt tilbage ad en anden Vej? Vilde hun maaske allerede være rejst, naar han kom tilbage til Gjestgivergaarden? Enhver Tvivl var vegn fra ham; han var sig kun en eneste Følelse bevidst: en hed Attraa efter at træffe hende.

Men nede ved Stranden var hun ikke. Saa gik han atter tilbage til Klitterne og klavrede op paa en af de højeste af dem for at se ud over Omgivelserne. Men de eneste menneskelige Væsener, han kunde faa Øje paa, var endnu bestandig de to Hotelkarle, der stod ude i Havstokken og skruppede løs paa Badevognen.

Et halvhundredede Skridt fra ham, inde mellem Klitterne, laa Badestedets Pavillon, fra hvis aabne Veranda der var en vid Udsigt ud over Øen. Han og Minna havde i den sidste Tid ofte siddet deroppe og passiareet.

Uden egentlig at have noget Haab om at finde hende der, gik Henning hen til Pavillonon, men fandt Hoveddøren lukket. Manden, som drev et lille Konditori paa Stedet, var endnu ikke kommen. Paa Bagsiden af Huset var der imidlertid en Dør, der sjælden blev laaset af, og ad denne Vej kom Henning ind.

I Restaurationsværelset heller ingen. Sandet, som fra Stranden blæste ind ad Døre og Vinduer, laa tommetykt rundt omkring. I et Hjørne af Værelset var der henslængt en halv Snes Croquetkugler og Stokke. Skodderne sad endnu for nogle af Vinduerne. Det hele saa trist og uryddeligt ud.

Henning gik fra Restaurationsværelset ud i Forstuen, hvorfra en Vindeltrappe førte op til Verandaen. Denne løb rundt omkring Huset. Han tøvede et Øjeblik, da han var kommen derop, for at se sig omkring. Saa hørte han Lyden af Skridt paa den modsatte Side og blev staaende.

Det var Minna. Hun fór let sammen, da hun saa ham, men ellers røbede hun intet af den Forvirring, der havde overmandet hende den foregaaende Aften. —

»Vilde De rejse bort, uden at der skulde vexles flere Ord mellem os?« — Henning mærkede, at hans Stemme ikke var saa rolig, som han gjerne vilde gjøre den.

»Ja — hvorfor skulde jeg ikke det?« Hun sagde det lidt sagte, men uden kjendelig Bevægelse.

»Fordi det forekommer mig, at efter hvad der skete i Aftes, er De og jeg komne til at staa paa en helt anden Fod med hinanden end før.«

»Det ved jeg ikke af ... Hvad skete der? Intet, slet intet.«

»Jo, Minna; De ved det ligesaa godt som jeg. Indtil i Gaar omgikkes vi hinanden som et Par gode Venner, maaske uden at gjøre os nogen Tanke om, at det nogensinde kunde blive anderledes. Og saa, ved et af disse uforklarlige Tilfælde, som Skæbnen undertiden sender os, uden at vi forstaar, hvorledes det kommer — saa ... ja, nægt det ikke, Minna — saa gik det paa én Gang op for os, at vi holdt af hinanden paa en helt anden Maade, end vi hidtil havde troet.«

»Nej, nej, De tager fejl. De kjender mig slet ikke ... Jeg er lunefuld og undertiden saa let til at blive bevæget. Det er det hele.«

Hun talte denne Gang hurtigt og afbrudt; det lød, som om hun kæmpede med en hemmelig Uro. [S. 46]

»Tro mig«, sagde Henning alvorlig, »jeg taler ikke letsindig til Dem. Siden i Gaar har jeg nøje prøvet mig selv. Der var Øjeblikke iblandt, hvor jeg selv saa vort Forhold i et underlig uklart Lys, ja, hvor jeg maaske endogsaa tvivlede baade om Deres og mine egne Følelser. Men da jeg hørte, at De vilde rejse uden at sige mig Farvel, og jeg kom til at tænke paa, at vi skulde skilles for maaske ikke at mødes oftere, saa droges jeg saa uimodstaaelig til Dem, at jeg kun var mig en eneste Tanke bevidst — den at skynde mig til Dem.«

Minna havde sat sig paa en af de lave Bænke, der stod paa Verandaen. Hun havde bøjet Hovedet halvt ned, hvad enten det var for at undgaa hans Blik eller for at værges sig mod Solstraalerne, der faldt lige paa hende og lagde en gylden Glans over hendes Haar. Barmen hævede og sænkede sig heftigt under hendes mørke, tæt sluttende Kjole.

»De ved godt, Minna, at De kan stole paa mig«. — Han talte sig mere og mere varm, jo længere han betragtede hende. — »Vi har rigtignok kun i kort Tid kjendt hinanden, men synes De ikke selv, at det var, som om vi lige strax blev gode Venner? Og hvor mange Gange i denne Tid har vi ikke talt frit og aabenhjærtig sammen? — Minna — nu begriber jeg ikke, at jeg ikke for længe siden har anet, hvad det var, jeg følte for Dem — at jeg elskede Dem; hører De, Minna, elskede Dem af hele min Sjæl ...«

Han havde lagt sig paa Knæ foran hende og slynget sine Arme om hendes Liv. Hun gjorde ingen Modstand, men blev siddende i samme Stilling som før uden at svare ham.

»Minna — svar mig — vil du tilstaa, at du har mig kjær?«

»Jeg ved det ikke ...« Svaret kom langsomt og nølende, men med en Betoning, der godt kunde betyde det modsatte af Ordene. Og med det samme saa hun paa ham med en stærk Rødme paa de runde, friske Kinder.

»Jo, nu ved du det, Minna. Du røbede dig i Aftes, men før den Tid gik baade du og jeg i Blinde. Du vil gjøre mig saa lykkelig ved at sige det!«

»Ja ... jeg tror, jeg holder af Dem ...«

Hun bøjede Hovedet endnu længere ned og sagde det ganske sagte — med et Udtryk af Barnlighed, parret med kvindelig Undseelse, der gav hende en bedaarende Ynde. Han drog hende heftig ind til sig og trykkede sin Mund mod hendes fugtige, halvt aabne Læber. Men pludselig rev hun sig løs og vendte Hovedet bort. — »Saa, ikke mere«, mumlede hun. —

Arm i Arm fulgtes de tilbage ad Vejen mellem Klitterne. Hans Ansigt straaede lyksaligt, medens han udkastede sine Fremtidsplaner for hende, og hun gik villig ind paa dem allesammen. I sin underordnede Stilling ved Theatret skulde hun ikke blive. Han ønskede det ikke, og selv brød hun sig heller ikke derom; hun havde dog ingen rigtig Tro paa, at hun kunde blive Kunstnerinde. Naar han om nogle Dage kom til Kjøbenhavn, skulde deres Forlovelse deklareres. Og de

vilde holde Bryllup saa snart som muligt.

Heller ikke mod det sidste Forslag gjorde Minna nogen Indvending. —

Dagen efter Hennings pludselige Forlovelse modtog hans gode Ven, Hans Frederik, følgende Brev:

»Kjære, gamle Ven!

Før du begynder paa Læsningen af denne Epistel, vil jeg bede dig om at være forberedt paa en stor Overraskelse. Gjør dig det derfor endelig mageligt. Tag din Slobrok paa, sæt dig hen i Lænestolen foran Skrivebordet, og har du Støvler paa, der trykker dig, saa ifør dig for Guds Skyld dine Morgensko. Tænd saa din Pibe og bevar fremfor alt din Sindsro!

Husk paa, at jeg vil ikke vide noget af din saakaldte stringente Logik og endnu mindre dine Citater; og jeg bryder mig aldeles ikke om din bekjendte Livsfilosofi, der gaar ud fra lutter tørre Fornuftslutninger.

Saa! — Er du nu parat; saa kan jeg begynde.

[S. 49]

For fem Uger og fem Dage siden kom jeg, som du ved, herover til den lille idylliske Ø i Vesterhavet. Du ved ogsaa, hvor fornuftig jeg var bleven i den sidste Tid — naa, det har jeg vistnok i Grunden altid været, paa nogle faa letsindige Øjeblikke nær.

Jeg tog fat paa mit Arbejde med en Lyst og Glæde, der tilfredsstillte mig selv i allerhøjeste Grad. Jeg var netop saadant et Jærmenneske af Flid og Alvor, som jeg havde lovet dig at blive. Badegjæsternes Selskabelighed og Adspredelser fristede mig ikke til at forlade mine Studier og Modeller. Selv ikke en lille nydelig Franskmandindes Koketteri anfægtede mig i mindste Maade, skjønt du altid har beskyldt mig for at være modtagelig i en betænkelig Grad for sligt kvindeligt Trylleri. Kort sagt, jeg havde kun Tanke for mine Billeder og befandt mig overmaade vel derved.

Saa skete det. — Jeg gjorde hendes Bekjendtskab for akkurat en Maaned siden. Jeg fattede strax Sympathi for hende, og vi blev saa gode Venner, som om vi havde kjendt hinanden i flere Aar. Men først i Gaar opdagede vi, at den lille vingede Gud ikke ustraffet havde ladet os gaa i den trygge Indbildning, at det kun var Venskabet Baand, der havde knyttet os — en nittenaarig Pige og en fire og tyveaarig Mand — saa hurtigt til hinanden. I Gaar kom det til en Forklaring mellem os; i Dag er jeg forlovet. Ja, det skete som i en Rus — Stop! Der brugte jeg et uheldigt Ord, som vil give dig Vaaben i Hænde mod mig.

Du vil sige, at jeg har handlet i Blinde; at jeg har baaret mig letsindig — vanvittig ad: at forlove mig med en Pige, som jeg kun har kjendt i 1, siger og skriver én Maaned, lig med fire Uger, en og tredive Dage, syv hundrede og fireogfyrretyve Timer eller fireogfyrretyve Tusinde, sex hundrede og fyrretyve Minutter!

Javist, det ved jeg altsammen paa Forhaand. Der var ogsaa en alvorlig Stund, hvor jeg nøje overvejede det Skridt, jeg gjorde; hvor jeg hengav mig til allehaande smaalige Betæneligheder. Men da jeg atter traf hende, før det var kommet til en Afgjørelse mellem os, da fik jeg fuld Klarhed paa mig selv, og jeg tvivlede ikke længer. Kom derfor ikke med dine irriterende Indvendinger, med al din vindtørre Fornuft; jeg vil ikke høre derpaa. Jeg har ladet Skæbnen raade for mig, og jeg giver mig trygt i dens Vold. Tror du maaske, man opnaar en bedre Garanti for sin Fremtidslykke, fordi man har kjendt en ung Pige i et, to eller, om du vil, tre Aar, før man tager den store Beslutning og frier til hende? Nej, i Forlovelsestiden, eller maaske egentlig først i Ægteskabet, lærer man rigtig hinanden at kjende; og Guderne maa da raade for, om ens Valg skal blive til Held eller til Ulykke for hele ens Liv. —

Ja, som i en Rus har jeg handlet; det kan du maaske have Ret i. Men nu, da Skridtet er gjort, føler jeg mig let og frejdig til Mode. Hun er sand og ukunstlet i hele sit Væsen, og der er noget uberørt over hende, som jeg ikke har truffet hos mange unge Piger. Hun har hengivet sig saa tillidsfuldt til mig, at jeg skulde ske en Skam, hvis jeg ikke blev hende en god Mand. Noget er der maaske nok at rette i hendes Karakter; hun har, saa vidt jeg kan skjønne, levet i et daarligt Hjem, men hun er saa ung endnu, saa barnlig og saa let at paavirke, at det vel skal lykkes mig at faa noget fuldkomment ud af hende. — Jeg ved meget godt, at du vil indvende, at ogsaa jeg er let at paavirke baade til det gode og det slette, men dine skeptiske Betragtninger skræmmer mig ikke. Glem ikke, at her bliver jeg den styrende og raadende, og nægt ikke, at du maa erkjende, at trods mit »bløde Gemyt«, som du tit nok har drillet mig med, har jeg dog vist, at jeg har en Vilje, naar det gjælder et Maal, som fuldt ud kan optage mig. Og det vil Minna gjøre — Minna i Forening med min Kunst.

Men det er sandt. Du maa jo kjende hende. Hun har i et Aarstid været ansat i Koret ovre hos eder. Og læg vel Mærke dertil: hun opgiver uden Betænkning sin Stilling ved Theatret. Maa ikke alene det overtude dig om, at der er noget helstøbt i hendes Karakter, noget, der tyder paa, at Guderne har styret mit Valg, hvor overilet det end kan se ud i det første Øjeblik. Tænk dig denne Forskjel mellem hende og andre unge Piger, som først en Gang har faaet Theaternykker i Hovedet! Kun saare faa af dem bliver Kunstnerinder eller blot brugelige Skuespillerinder; men allesammen — om det saa er den mest umulige Statist- eller Figurantinde — plejer de at anse sig selv for store Talenter og opgav hellere alt andet, end de veg fra de kjære Brædder. Men ser du, hun har Kritik nok til at tvivle om Muligheden af at blive noget virkeligt; hun undser sig ved at være slet og ret »Koristinde«, og derfor vil hun hellere end gjerne forlade Theatret. Derom talte vi allerede længe før vor Forlovelse. Vil du indrømme, at dette tyder paa Forstand og Selvfølelse?

Du mærker nok, at jeg nu taler alvorlig og fornuftig. Rusen er ikke saa vild, som du maaske kunde være tilbøjelig til at antage. Jeg tror paa hende, og jeg tror paa mig selv, og vil de brave, gamle Guder gjøre Resten, saa synes der mig at ligge en lys og smuk Fremtid for os.

Og nu nok for denne Gang. Jeg vilde meddele dig dette skriftlig, før vi taltes ved i Kjøbenhavn. Jeg kjender din Skepticisme, din ringe Tro paa ægteskabelig Lykke overhovedet. Og du forstaar, gamle Ven, at en nyforlovet Mands Stemning ikke er modtagelig blot for den svageste Antydning af slige Tvivl, der kun gror og trives i en Pebersvends forstokkede Hjørne. — Gid du, min brave Hans Frederik, aldrig maa ende som saadan.

Vi ses om nogle Dage. Indtil da

Din hengivne
Henning Bentsen.«

V.

Forhenværende Grosserer, nuværende Kommissionær og Handelsagent Peter Thorsen beboede med sin Kone og Datter en beskedne lille Lejlighed i den gamle Del af Byen. Det var en skummel og snæver Gade, hvor der ikke kom synderligt Lys og Luft til Husenes øverst liggende Etager, langt mindre til Stuen og første Sal.

Fru Thorsen holdt imidlertid fast ved at bo i Stueetagen, dels fordi hun efter eget Sigende ikke kunde taale de mange Trapper, dels fordi hun her havde saadan en dejlig Udsigt til alle de forbigaaende, der passerede lige under hendes Vinduer. En Gade med en hel Mængde Godtkjøbsbutiker og stærk Færdsel, selv om denne fornemlig kun bestod af Sælgekonerne med deres Fisk- og Frugtvoogne, var i hendes Øjne Idealet af tiltalende Omgivelser.

Det havde været en slem kjedsommelig Tid for den gode Kone at maatte tilbringe en hel Maaned ovre hos sin Svoger, Gjæstgiveren paa Fanø, men til Gjengjæld kunde hun rigtignok nu fortælle sine Bekjendte, at hun og hendes Datter havde brugt Vesterhavsbadene den Sommer. Og saa var der ogsaa den hemmelige Omstændighed at tage i Betragtning, at det i Sommertiden plejede at være smaat med Thorsens Fortjeneste, og det hjalp betydeligt paa Husholdningen, naar hun og Datteren var borte. Hendes Mand fik klare sig, saa godt han kunde. Han havde saamænd ikke været for godt vant de sidste Aar.

Peter Thorsen var en stræbsom og inderlig godmodig Mand, men han var ikke noget stort Handelsgeni. Efter sin Fader havde han arvet en god Forretning, men mislykkede Spekulationer i Forening med hans Kones daarlige Husholdning havde Aar for Aar arbejdet ham hen imod den Fallit, der tilsidst gjorde Ende paa, hvad Fru Thorsen kaldte deres Velmagtsdage.

Disse Velmagtsdage laa forøvrigt allerede en halv Snes Aar tilbage. Siden den Tid havde gamle Thorsen kummerlig nok ernæret sig og sin Familie som en Slags Agent eller Kommissionær. Det vil sige, han gik omkring med Vareprøver fra de store Grosserere til de smaa Detailhandlere. Saa førte han ogsaa Bøger for en Fabrik, der laa en halv Mils Vej ude ad Vesterkanten. Der gik han ud hver Aften, efter at han hele Dagen havde travet omkring til Byens Handlende.

Naar han saa kom hjem, dødtræt og ofte — i daarlige Vejr — vaad og forfrossen, fandt han gjerne sin Aftensmad ude paa Køkkenbordet, Ilden i Kakkelovnen slukket, sin Datter optagen af hendes Pligter ved Theatret og sin kjære Ægtehalvdel i Besøg hos en eller anden god Veninde.

Men han var bleven vant dertil og knurrede aldrig. Han var i det hele et grumme fredsommeligt Menneske. Naar Fru Thorsen var vred og talte i høje Toner om al den Uret, hun mente, at Verden og især hendes Mand havde begaaet mod hende, saa sagde han blot i sin blideste Tone — hvis han overhovedet tillod sig at sige noget:

»Du skulde ikke forivne dig, lille Tine!«

Og til Gjengjæld fik han af sin kjære Kone et sønderknusende Blik og hele Begrædelsens Bog repeteret om igjen. Men alt det var han saa inderlig vant til.

Minna tog sjældent Parti hverken for Faderen eller Moderen. Dog holdt hun sig mest til den sidste, skjønt det ingenlunde skortede paa smaa Uoverensstemmelser, der undertiden gav Anledning til mindre kjærlige Optrin mellem dem.

Fru Thorsen satte imidlertid paa sin Manér Pris paa sin Datter, maaske ikke mindst fordi denne var en smuk og statelig Pige, der repræsenterede hendes eneste Udsigt til igjen at komme paa den grønne Gren. Hun havde en egen snu Maade at smigre Minnas Forfængelighed paa, hvorved hun bevarede en vis Indflydelse over hende.

Minna var vel ikke helt blind for, at hendes Fader kun blev maadelig behandlet, men saaledes havde det været al den Tid, hun kunde huske tilbage, og det havde sløvet hendes Blik for, hvor hæsligt Forholdet egentlig var. Faderen var kun til for at skaffe det fornødne til Husholdningen. Det var hans ufravigelige Pligt; iøvrigt kunde man godt lade, som om han slet ikke eksisterede, og behøvede i alt Fald ikke at tage noget som helst Hensyn til ham.

Dette var en Theori, som Fru Thorsen havde slaaet urokkelig fast i sit Ægteskabs Praxis, og i al Stilhed øvede den sin skadelige Virkning ogsaa paa Minna. Det var halvt ubevidst og i Grunden uden at tænke noget ondt derved, at hun med Moderens Exempel for Øje havde tilegnet sig noget af den samme Hensynsløshed i sin Adfærd overfor sin Fader.

Smaa Forhold og især den Art Fattigdom, der paa en opstilt Maade giver sig Mine af Velstand, kan desuden have en egen demoraliserende Indflydelse paa et Hjem. Den avler Bitterhed i Sindet og udvikler paa én Gang Egennytte og Mistillid, som der skal særlig gode Naturer til at modstaa. Minna var oprindelig et sundt Gemyt med mange gode Anlæg, men de Forhold, hvorunder hun var opvoxet, havde ligesom hæmmet hendes aandelige og moralske Væxt. —

Hvis man nogle Dage efter den pludselige Forlovelse vilde have spurgt hende, om hun var fuldkommen lykkelig over, hvad der var sket, vilde hun maaske have haft vanskeligt ved at give et fuldt ud oprigtigt Svar.

I ét Punkt var Minna en Modsætning til de fleste unge Piger i hendes Alder og Stilling. Hun var mærkelig ubesørret om alle Forestillinger om Kjærlighed og Elskov. Det, at hun saa pludselig havde bundet sig til en Mand, havde paa én Gang noget ubevidst tilløkkende og noget skræmmende for hende.

Den første Følelse, hun havde været sig bevidst at nære for Henning, var en vis tillidsfuld Tryghed i hans Nærhed. Hans aabne, ærlige Ligefremhed havde vakt hendes Fortrolighed. Han forekom hende strax som en god gammel Bekjendt, der mente hende det vel, og hans øjensynlige Deltagelse for hende vakte de blidere Følelser, der ligger paa Bunden af ethvert Kvindehjærte.

Saa var det pludselig, at der havde gjort sig et erotisk Moment gjældende i deres Forhold. Det kom saa uventet og fik en mærkelig, betagende Magt over hende. Efter det første Kys, han havde trykket paa hendes Mund, var det, som om hendes Sind paa én Gang blev helt optaget af ham. Og dog var der en besynderlig Uro forbunden med denne Følelse. Der var Øjeblikke, hvor hun ønskede, at det hele var en Drøm, men strax efter kunde der saa paakomme hende en heftig Angst for, at han ikke skulde have ment det alvorlig — kun givet efter for et Øjebliks Stemning, og at han maaske slet ikke vilde komme, som han havde lovet.

Hun havde ikke kunnet modstaa Fristelsen til at fortælle sin Moder, hvad der var sket. Fru Thorsen fik end Anledning umaadelig travlt. Gamle Thorsen blev sendt ud for at skaffe Penge. Der maatte pyntes op i Huset. I alt Fald nogle ny Skilderier paa de snavsede Tapeter og nyt Betræk paa Stole og Sofa. Fru Thorsen maatte ogsaa have sin Silkekjole repareret, og man maatte sørge for at have Penge i Huset til en fin Frokost, naar den ny Svigersøn kom. Han kunde komme, hvad Øjeblik det skulde være.

Gamle Thorsen traskede omkring til sine Principaler og fik skrabet sammen en lille Sum, som han afleverede til sin Ægtemage, og Fru Thorsen fik nu nok at gjøre med at arrangere al Ting. Svigersønnen skulde i det mindste kunne

mærke, at han kom til Folk, der havde bevaret en Afglands af svundne Dages Herlighed.

Minna tog med en vis Nervøsitet Del i disse Forberedelser. Det pinte hende lidt, at han skulde se, hvor fattigt de havde det. Men paa den anden Side var hun fornuftig nok til at sige sig selv, at det var en Taabelighed at tænke derpaa. Hun vidste jo, at han kun holdt af hende for hendes egen Skyld, og hun blev sikkert ikke ringere i hans Øjne, fordi han traf hende i et fattigt Hjem.

Om Lørdagen — det var tre Dage efter, at hun og hendes Moder var vendte tilbage til Byen — kom der Brev fra ham. Det indeholdt blot et Par Linier:

»Min egen, lille Kjæreste!

[S. 60]

I Morgen Formiddag har du mig hos dig. Jeg bringer to smaa gyldne Lænker med mig. Maatte de være smedede som et uopløseligt Baand om vor fremtidige Lykke!

Din Henning.«

Det var det første Kjærlighedsbrev, Minna havde modtaget. Hun læste det utallige Gange. Hun viste det ogsaa — med en Slags barnagtig Vigtighed — til sin Moder, hvilket hun dog ikke havde stor Fornøjelse af, thi Fru Thorsen blev meget opbragt over, at hun ikke med et eneste Ord var nævnt i Brevet. Det var temmelig simpelt, syntes hun.

Der udsandt sig i den Anledning mellem Minna og hendes Moder en lille Disput, som just ikke udmærkede sig ved den hensynfuldeste Form paa nogen af Siderne. Dersom Henning havde været Vidne dertil, vilde han billigvis være bleven noget forbavset over de skrappe Udtryk, hans Kjæreste havde til sin Raadighed, naar hun blev hidsig.

Der var imidlertid ikke lang Tid til at skjændes, thi den lille Scene foregik Søndag Morgen, og Henning havde jo skrevet, at han kom om Formiddagen. Saa traf Fru Thorsen de sidste Forberedelser til Frokosten. Det vil sige, hun gik op til Værten paa første Sal og laante Tallerkener, Servietter, Knive og Gafler, Glas, Plat de Menage osv. — altsammen Gjenstande, der ikke kunde undværes ved en præsentabel Frokost, men som hendes eget Hus kun var forsynet med efter en meget mangelfuld Maalestok.

Da dette vigtige Hverv var besørget, og Frokostbordet var dækket i det tilstødende Værelse — Lejligheden bestod af tre Værelser, hvoraf det ene var et *terra incognita* for uvedkommende — satte Fru Thorsen sig ved Vinduet med en Bog i Haanden og iført en falmet blaa Silkekjole, der stod i et Slags korresponderende Forhold til Stuens lige saa falmede og forlorne Udstyrelse.

Gamle Thorsen var bleven sendt bort. Hans Klæder var for Tiden altfor fedtede og slidte — havde hans Kone erklæret — til at han kunde præsentere sig ved en saa højtidelig Lejlighed. Thorsen var fremkommen med den beskedne Paastand, at det dog var rimeligt, at han var til Stede, naar Svigersønnen kom. Den unge Mand maatte vistnok finde det paafaldende, om han ikke var nærværende ved en saa vigtig Familiebegivenhed.

Det var den længste og ivrigste Tale, Thorsen havde holdt i mange Aar, men den hjalp ham ikke. Naar han satte saa megen Pris paa at hævde sin Faderværdighed, sagde Fru Thorsen spydig, saa skulde han i Tide have sørget for at skaffe sig en respektabel Paaklædning; men hun vilde ikke prostitueres af hans lurvede Udseende. Med Hensyn til hans Fraværelse skulde hun nok finde paa en passende Forklaring.

Gamle Thorsen gik ud tidlig om Morgen, men han var saa benauet, som selv ikke de haardeste ¹sdaglige Gjenvendigheder kunde have gjort ham. Han saa' saa underlig fortabt ud, da han gav Minna Haanden og sagde:

»Ja, din Fa'er ønsker dig til Lykke, mit Barn!«

Minna vilde have holdt ham tilbage, men i det samme kaldte hendes Moder paa hende, og da hun atter kom ind i den anden Stue, var hendes Fader gaaet. —

Minna havde en sort, ulden Kjole paa, der sluttede tæt om hendes velformede Skikkelse. I Brystet havde hun fæstet en hvid Rose. Hendes svære, blonde Haar laa som sædvanlig i en enkelt tyk Flætning ned ad Nakken.

Hun lukkede selv op, da han bankede paa. Der var ligesom et Øjeblik Forlegenhed paa begge Sider, men saa tog han hendes Haand mellem sine og sagde:

»Hvor jeg har længtes efter dig, Minna!«

Og hun svarede med taalelig Anstand:

»Velkommen, Henning!«

Hun forekom ham smukkere end før, som hun stod der, saa høj og rank, i den lave, falmede Stue.

De var alene, thi Minnas Moder havde meget mod sin Vilje set sig nødsaget til at gaa ud i Køkkenet i Husholdningsanliggender. Men da det første Øjeblik Bevægelse var overstaet, talte de ganske fornøjeligt og utvungent med hinanden som nyforlovede Folk, indtil Fru Thorsen kom ind og udgød i en bevæget Ordstrøm sin Forbavselse over den uventede Forlovelse, sin Glæde over at faa en saadan Svigersøn, sin inderlige Overbevisning om, at han vilde gjøre hendes Minna lykkelig, og endelig en Mængde Undskyldninger for den Forstyrrelse, hvori han traf hende, men deres Pige var netop skiftet i disse Dage (det var rigtignok mindst ti Aar siden, de havde holdt Pige) og nu maatte hun selv tage Del i Husholdningen, hvad hun aldrig havde været vant til.

Henning var for optagen af Minna til at lægge synderlig Mærke til sin tilkommende Svigermamas forlorne Fornemhed. Hvad kom den i Grunden ogsaa ham ved? Naar blot Minna var en brav Pige, kunde alt det andet være ham temmelig ligegyldigt. —

De nyforlovedes første Dag — denne mærkelige Dag med alle dens Tilløkkelser, dens forunderlige Blanding af halv Fortrolighed og halv Forlegenhed — gik overmaade godt.

Kun en enkelt Mislyd havde der været, men den havde nærmest ramt Fru Thorsen.

Ved Slutningen af Frokosten havde Værtens lille Søn indfundet sig med den Besked, at han skulde hilse og sige fra sin Fa'er, at nu skulde de spise til Middag, og saa skulde de selv bruge de »Tallerkninger«, som Madamen havde laant.

Drengen bragte denne Besked saa lydelig, at den kunde høres gennem den halvt aabne Dør. Men Herregud ⁶⁴der var jo ikke noget ondt deri.

Det var kun saa uheldigt, at Fru Thorsen et Par Minutter i Forvejen havde gjort en Undskyldning for det tarvelige Service, som hun med et fint, vemodigt Smil havde kaldt tarvelige Rester af deres tidligere Velstand. —

[S. 65]

VI.

De havde været forlovede i fire Maaneder. —

Det havde været en underlig urolig Tid for Henning. Ikke saaledes at forstaa, at han nogen Gang havde fortrudt det Skridt, han havde gjort; tværtimod blev han mer og mer optagen af Minna, for hver Dag der gik. Men han følte aldrig nogen ublandet Tilfredshed, naar han var hos hende.

I Begyndelsen af deres Forlovelsestid havde hun været mærkelig tilbageholdende. De mange Kys og Kjærtegn, som unge forlovede plejer at ødsle paa hinanden, syntes ikke at have nogen Tillokkelse for hende; de lod snarere til at skræmme hende.

Denne Tilbageholdenhed, der ikke havde det mindste at gjøre med beregnende Koketteri, øvede en æggende Virkning paa ham. Hans Længsel efter, at hun skulde blive hans, hidsedes mere og mere, og den opfyldte ham efterhaanden saa fuldstændig, at han i Grunden slet ikke havde nogen klar Tanke tilovers for Sagernes Stilling.

Hun var begyndt at vise sig lunefuld mod ham. Hun kunde den ene Dag være god og venlig og den næste støde ham fra sig med en næsten fornærmende Kulde og Vrantenhed. Til andre Tider kunde han træffe hende i Graad, uden at det var ham muligt at faa hende til at sige, hvad der bedrøvede hende. —

En Gang faldt det ham ind, om hun maaske fortrød, at hun havde opgivet Theatret, og muligvis savnede sine Omgangsfæller der. Han spurgte hende derom og bad hende give et oprigtigt Svar, men hun sagde, at det var slet ikke derfor, hun græd. »Det var bare hendes Sind, der var saadant; han skulde ikke bryde sig derom.«

Men trods alle de smaa Disharmonier, som fremkaldtes af Minnas Lunefuldhed, fik det Forhold, hvori han var kommen, en voxende Magt over ham. En stor Del af sin Tid tilbragte han sammen med Minna; sine Kammerater havde han helt opgivet. Skjønt hun ofte var i daarligt Lune, medens han var hos hende, vilde hun dog ikke undvære ham. En eneste Gang havde han skrevet til hende, at han ikke kom som sædvanlig om Eftermiddagen; han var uventet bleven bedt ud. Men da han traf Minna den næste Dag, var hun saa forgrædt og ulykkelig, at han højtidelig lovede hende, at hun og ingen anden for Fremtiden skulde have al den Fritid, han kunde raade over. —

Der var gaaet en Maaned af deres Forlovelsestid, før han havde forestillet hende for sin Fader. Det var egentlig tilfældigt, at det havde varet saa længe. Det var blevet opsat fra Dag til Dag.

Saa var de endelig en Formiddag gaaede ud til Hennings Hjem i Villakvarteret, og Minna havde ved det første Bekjendtskab syntes ganske godt om gamle Bentsen. Naar denne ikke havde en af sine mørke Perioder, hvor han gav efter for sin slemme Tilbøjelighed, kunde han endnu gjøre et ret fordelagtigt Indtryk, saa man næppe skulde tro, hvor sørgelig det var gaaet ham i Verden.

Minna tog strax hans Hjærte med Storm, skjønt hun som sædvanlig overfor fremmede var tavs og tilbageholdende. For Resten vilde han have syntes godt om en hvilken som helst ung Pige, Henning havde forestillet ham som hans tilkommende Svigerdatter. Han havde i saa mange Aar støttet sig til sin Søn og set op til ham, at han ganske naturlig fandt alt, hvad Henning foretog sig, saare vel gjort.

»Tag ham bare ikke helt fra mig«, sagde han til Minna med en vis Blanding af Spøg og Alvor. »Det forstaaer sig«, tilføjede han, »at han skal tilhøre Dem helt og holdent. Det er ikke saa underligt, at han foretrækker en smuk ung Pige fremfor sin gamle Døgenigt af en Fa'er, men jeg mener blot, at De skal passe paa, at der bliver en lille Plads tilovers for mig — en lille Kro, hvor jeg kan sidde og glæde mig over hans Lykke.«

En anden Gang — nogle Maaneder senere, da Minna atter var ude hos Henning — kom gamle Bentsen nærmere ind paa dette Spørgsmaal. Han lod sig forstaa med, om det ikke lod sig gjøre, at de kunde faa et Værelse tilovers til ham, naar de blev gifte.

»Ja, det var maaske bedst, om I blev fri for at have saadan en gammel Fyr i Huset«, sagde han til Minna, da de et Øjeblik var alene i Stuen. »Det er vel ogsaa egenkjærligt af mig at tale til Dem derom, men naar De blot vidste, Minna, hvor daarlig jeg kan undvære den Dreng! Han er den eneste, der endnu holder mig oppe og saa nogenlunde forsoner mig med Livet. For det er snavs med mig. Det ved De maaske intet af; han har naturligvis ikke sagt Dem det, vel ...?«

Minna rystede paa Hovedet.

»Naa, det er ogsaa lige meget, men De skal vide, at han har gjort langt mere for mig, end jeg har fortjent af ham. Jeg har været en daarlig Fader, har jeg, og nu duer jeg til ingen Ting mere; men Skam skal han aldrig faa af mig, saa flink og dygtig han selv er.«

Da Henning fulgte Minna ind til Byen samme Aften, som denne Samtale havde fundet Sted, var hun vranten og ordknap paa hele Hjemvejen. Henning prøvede paa at tale om alle mulige Gjenstande, som han troede kunde more hende, men hun gav kun Enstavelsesord til Svar. Hendes Lunefuldhed pinte ham, og dog kunde han ikke blive rigtig vred paa hende. Han tog det altsammen for Barnagtighed og trøstede sig med, at det sikkert vilde blive anderledes, naar de først blev gifte.

Denne Aften var hun imidlertid mere umedgjørlig, end hun hidtil havde vist sig, og for første Gang var han nær ved at tabe Taalmodigheden. Den sidste Del af Vejen tilbagelagde de i haardnakket Tavshed paa begge Sider.

Da de kom til Minnas Hjem, fulgte han som sædvanlig op med hende. Hun ringede paa, men da ingen lukkede op, aabnede hun Døren med sin egen Nøgle og traadte ind i den mørke Lejlighed, ledsaget af Henning. Hendes Forældre var ude, og Henning vilde derfor blive, til hun havde tændt Lys.

Hun gik ud i Køkkenet efter Tændstikker og gav sig derpaa til at søge efter Lampen, der sjældent stod paa det samme Sted, men da hun ikke strax kunde finde den, satte hun sig med Overtøjet paa hen ved Vinduet — altsammen i dyb Tavshed.

Henning blev staaende midt paa Gulvet, ligesom noget betuttet over dette mer end almindelig slette Lune.

Et Øjeblik tænkte han paa at gaa sin Vej uden noget nyt Forsøg paa Tilnærmelse. Det gik dog ikke an, at han hver Gang gav efter. — Men hun saa' trods sin Uartighed — Henning kunde i Øjeblikket ikke finde nogen bedre Betegnelse — saa fristende sød ud, som hun sad der ved Vinduet, medens Skæret fra Gaslygten udenfor faldt lige paa hendes lyse Haar og den let blussende Kind, der tegnede sig i Former saa bløde og runde som et Barns.

Han gik hen til hende.

»Hvad er der i Vejen, Minna?«

Hun svarede ikke. Saa gjentog han Spørgsmaalet.

»Sig mig, lille Minna, hvad der er i Vejen?«

»Ingen Ting!«

»Nu er du jo igjen den lille uartige Pige!« sagde han i en Tone, som naar man taler til et stridigt Barn. »Husk paa, Minna, du skal snart være en værdig Husmoder, saa kan det da ikke gaa an, at du vedbliver at være saa barnagtig.«

»Jeg er slet ikke barnagtig«, udbrød hun heftig; »det er bare dig, der kalder mig saadan«.

»Hvad andet skal jeg da kalde din Opførsel, Minna?« vedblev han mere alvorlig. »Uden nogen som helst Grund kommer du i ondt Lune og bryder dig ikke den mindste Smule om at beherske det.«

»Nej, jeg vil heller ikke beherske mig; jeg er nu en Gang saadan ...«

»Hør, Minna, lad os tale fornuftig sammen; jeg ved, du er en god Pige, naar man blot har lidt Taalmodighed med dig ...«

»Aa, jeg forlanger slet ikke, at du skal have saa megen Taalmodighed med mig. Du er altfor god. Lad mig blot sidde — saa gaar det nok over«.

»Nej, Minna, jeg vil have, at du skal tale fornuftig med mig. Sig mig ærlig, hvad der er Grunden til, at du paa én Gang kunde blive i saa ondt Humør?«

»Aa, jeg ved det ikke — lad mig blot sidde i Ro.«

[S. 71]

»Minna!«

Han lagde sin Haand paa hendes Skulder og saa paa hende med et alvorligere og mere bebrejdende Blik, end han havde gjort nogensinde før, naar der havde været Uenighed mellem dem.

»Naa, vil du endelig vide det?« — hun fór heftig op af Stolen og stod lige overfor ham — »saa vil jeg blot sige dig, Henning, én Gang for alle, at du maa vælge mellem ham og mig. Jeg vil ikke — jeg vil ikke have din Fader i Huset, naar vi bliver gifte!«

Henning traadte et Skridt tilbage og saa forundret paa hende. Det var ikke saa meget Ordene som den Tone, hvori hun udstødte dem, der saarede ham.

»Har min Fader rettet en saadan Anmodning til dig?« spurgte han.

»Aa ja, saa omtrent — men jeg vil ikke, hører du«.

»Det skal du heller ikke« — Henning talte rolig, med synlig Umage for at beherske sig — »men du kunde nok have sagt det paa en lidt hensynsfuldere Maade. Før troede jeg kun, at du var barnagtig og lunefuld, men i Aften er jeg næsten bange for at have opdaget, at du kan være ond. Du har bedrøvet mig mere, end du tror.«

Han gik hen for at tage sin Hat, som han havde lagt fra sig paa Bordet. Hun gjorde ikke Mine til at holde ham tilbage, men kastede sig ned paa Stolen og udbrød i en krampagtig Hulken.

»Ja, ja, sig det kun, at jeg er ond; jeg ved det godt. Men jeg sagde dig det jo. Aa, hvorfor lod du mig dog ikke være i Fred!«

Hun blev ved at hulke, medens han nærmede sig Døren. Endnu da han var kommen ud paa Gangen, kunde han høre hendes Graad. Han blev staaende saa længe, til han blev blød om Hjærtet. Og hun blev ved at græde derinde. Nu fortrød hun vist allerede, hvad hun havde sagt. Aa, — naar alt kom til alt, var hun jo kun et stort Barn; det var vistnok forkert at tage hende med Haardhed. Han tøvede et Øjeblik endnu, men saa kunde han ikke staa imod længere. Han lagde atter Haanden paa Laasen og traadte ind.

Minna sad i samme Stilling som før med Ansigtet badet i Graad. Henning gik hen til hende og lagde kjærtegnende sin Haand paa hendes Hoved.

»Minna«, sagde han alvorlig, »vær nu fornuftig. Du plager til ingen Nytte baade dig selv og mig. Ikke sandt, jeg ved godt, at du ikke mente noget ondt med de stygge Ord, du sagde før? Jeg kunde ikke længere være vred paa dig«.

Men Minna vilde endnu ikke se op paa ham.

»Du fortryder det — gjør du ikke, Minna? Jeg kan ikke tro andet, thi jeg vil saa gjerne være rigtig glad og lykkelig ved dig«.

Denne Gang saa hun op og slog saa pludselig begge sine Arme om hans Hals.

[S. 73]

»Aa — du er altfor god til mig, Henning«, mumlede hun mellem Graaden. »Men jeg kan ikke gjøre for, at jeg bliver saa ond og hidsig. Jeg vil blot have dig ganske for mig selv, hører du, slet ingen maa have nogen Del i dig!«

Trods Situationens Alvor kunde Henning ikke lade være at smile over denne pludselige Overgang. Hun havde desuden aldrig før hengivet sig saa ømt til ham, og hendes Kjærtegn bortjog den sidste Rest af Misstemning. Han satte sig ved Siden af hende, lagde sin Arm om hendes Liv og kyssede Taarerne bort af hendes Kinder.

»Var det da virkelig Skinsyge, du lille Taabe?« hviskede han lige saa glad, som han nylig havde været bekymret.

»Kald det, hvad du vil, Henning, men jeg kan ikke finde mig i, at du holder af andre end mig.«

Paa hendes Ansigt vexlede et indtagende Minespil mellem Regnvejr og Solskin. Henning drog hende pludselig heftig ind til sig og trykkede hende Kys paa hendes Mund.

Hun gjorde ingen Modstand, men besvarede hans Kys — for første Gang i deres Forlovelsestid. Det var farlige Kys, paa én Gang saa ængstelige og saa fulde af ubevidst Attraa. De gjorde ham svimmel, fik ham næsten til at stønne af Angst.

Hun sad paa hans Skjød med Hovedet hvilende paa hans Skulder og saa paa ham med halvt lukkede Øjne, glad og tillidsfuldt som et Barn, der ved, at man ikke længere er vred paa det.

»Jeg tror, jeg maa gaa, Minna«, sagde han.

»Aa nej, bliv lidt endnu, Henning«, svarede hun. »Bliv, til Mo'er kommer hjem. Nu har vi det saa godt. Jeg synes, at jeg aldrig har holdt saa meget af dig som i Aften, efter den stygge Scene, vi nylig havde. Det er, ligesom jeg først nu var bleven rigtig forelsket i dig. Jeg tror ikke, jeg mere kan nænne at være lunefuld mod dig. Og du er heller ikke vred længere — er du vel? Saa —« hun klyngede sig tættere op til ham og hviskede de sidste Ord — »saa maa du ogsaa gjerne kysse mig, naar du vil være en god Dreng.«

Hans Sandser og Nerver, der var lige anspændte, kunde ikke holde Stand længere. Naar alt kom til alt, var hun jo dog hans. En vild, afsindig Lidenskab fik Magt over ham —

Men lige saa hurtig forandrede Udtrykket i Minnas Blik sig til Angst og Vrede. Hun fór med et Spring op fra hans Skjød og stod oprejst foran ham. —

»Gaa! Gaa!« — Hun stødte Ordene kort og hæst frem.

Han var atter bleven ædru og krympede sig under det Blik, hvormed hun saa paa ham. Men det varede kun nogle Sekunder; saa var det, ligesom hun sank sammen, og hun udbrød i en hjerteskerende Hulken, der smertede ham mere end hendes Vrede.

»Tilgiv mig — tilgiv mig!« stammede han den ene Gang efter den anden.

Og da hun blev staaende ubevægelig paa det samme Sted, vilde han nærme sig hende.

»Nej — nej, rør mig ikke!« bad hun.

[S. 74]

»Minna, sig blot et eneste tilgivende Ord. Jeg var afsindig; jeg vidste ikke af mig selv; du maa ikke dømme mig saa strængt ...«

»Nej, jeg vil slet ikke dømme dig, men saa ond troede jeg ikke, du kunde være ... Aa, det er saa grueligt at tænke ...«

»Minna, glem denne ulyksalige Aften. Jeg vil aldrig selv kunne tilgive mig det, men du maa ikke berøve mig alt Haab om, at det igjen kan blive godt mellem os.«

»Nej, nej — men tal ikke mere til mig nu. Det gjør mig saa ondt, saa ondt ...«

Han sendte hende et langt, bedrøvet Blik til Afsked — skammede sig som en Hund over sig selv. Ingensinde havde Minna staaet saa ren og uskyldig for ham som nu. Hendes Lunefuldhed, hendes heftige Sind — hvor let havde det ikke været at bære mod de Selvbebrejdelser, der nu rev op i ham.

Og vilde dette ikke hævne sig en Gang, naar de blev Mand og Hustru?

VII.

»Det er Pokker, saa Henning er kommen til at se nervøs ud«, sagde hans Kammerater.

»Hvi lider Daphnis og Chloë?« spurgte Hans Frederik, der endnu stadig i sit stille Sind gik og rystede paa Hovedet over sin Vens hastige Forlovelse.

»Jeg kan fortælle dig, at hun er meget for god til mig«, sagde Henning, naar han endnu en sjælden Gang havde en fortrolig Samtale med sin gamle Ven.

»Ja vist er hun en brav Pige«, erklærede Hans Frederik, der for en Gangs Skyld glemte at citere sine gamle og ny Klassikere. »Ovre ved Theatret kaldte de hende den hellige Diana, fordi hun havde en egen selvbevidst Maade at være paa, der afværgede alle Forsøg paa at gjøre sig behagelig for hende.« —

Efter den omtalte Aften, der havde indeholdt saa forskelligartede Sindsbevægelser for Minna og Henning, var der indtraadt et nyt Stadium i deres Forlovelse. Minna var ikke saa lunefuld som før. Gnisten, der hidtil havde manglet i hendes Følelser for Henning, syntes paa én Gang at være bleven tændt.

Det pinlige Optrin, som havde fundet Sted mellem dem, lod hun til at have glemt faa Dage efter. I alt Fald havde det den modsatte Virkning af den, Henning havde ventet. I Stedet for at trække sig sky tilbage, blev hun mere øm og kjærlig. Han fik en Anelse om, at han havde vakt noget hos hende, som hidtil havde slumret paa Bunden af hendes Gemyt. Tanken derom ængstede ham. Og paa den anden Side var han selv for svag til at staa imod. Han indsaa, at det maatte ende i en vild Sandserus. Og derpaa skulde de altsaa bygge deres forestaaende Ægteskab.

Han begyndte at blive bange baade for sig selv og for hende. Men det var allerede for sent. Støvet var blæst af Sommerfuglevingerne, og han var Skyld deri.

Han blev nervøs og pirrelig. Han havde ingen Ro paa sig, naar han ikke var sammen med Minna, og dog indeholdt mange af disse Timer Kilden til heftige Selvbebrejdelser for ham. Forlovelsetiden — hvor kort den end var — forekom ham at være en unaturlig Tilstand. Denne halve Hengivelse og halve Tvang gjorde ham febersyg. —

Han malede for Tiden paa det Billede, til hvilket han havde gjort Studier under sit Ophold paa Fanø. Det havde fundet en Kjøber, og Henning skulde have 2000 Kr. for det. Maleriet forestillede en Fanøskipper, der vender hjem efter Langvejsfart og modtages af sin Kone og en lille Glut, der aabenbart er meget forbavset over, at hun skal sige Fa'er til den fremmede Mand. Billedet røbede en frisk, kjøn Stemning, en ægte kunstnerisk Opfattelse, og den tilkommende Kjøber havde ved sit sidste Besøg i Hennings Atelier været meget glad over det.

Han var saa vidt færdig, at naar han blot var tilstrækkelig oplagt til at arbejde, kunde han aflevere Billedet om en Maanedes Tid. Saa skulde han og Minna holde Bryllup. For de Penge, han fik, vilde han betale sin Gjæld, og Resten skulde anvendes til at sætte Bo for. Slog Pengene ikke til, maatte man købe en Del af Bohavet paa Kredit; den Ting klarede sig nok.

Da Bryllupsdagen først var bleven bestemt, kom der lidt mere Ro og Tilfredshed over ham. Ogsaa Minnas Sind lod til at være kommet i mere Ligevægt i den sidste Tid. —

De havde allerede begyndt at indrette deres fremtidige Hjem. Ude i Rosenvænget havde de faaet et lille Hus til Leje. Her kunde de have det ganske for dem selv, bo saa fredelig og idyllisk, som om de var ude paa Landet, og dog nær nok ved Hovedstaden til at nyde dens Adspredelser, saa vidt deres Finansvæsen tillod dem det.

Hvad gamle Bentsen angik, saa havde han selv foreslaaet, at han foreløbig vilde blive boende i Hennings gamle Lejlighed. Da han mærkede, at Minna ikke syntes om, at han tog i Huset hos dem, lod han, som han selv ønskede at blive, hvor han var. Det var en tosset Ide, han havde havt, sagde han til Henning. Gud ved, hvad de skulde med saadan et gammelt Spektakel i deres ny, hyggelige Hjem. —

Minna var egentlig et stort Barn. Hun gik hver Dag ud til deres ny Hjem for at se paa alle de Husholdningssager, som efterhaanden blev sendte derud. Hun nærrede en uhyre Angst for, at noget af det smukke, ny Porcelæn skulde gaa i Stykker.

Henning begyndte saa smaat at glemme sin Uro og sine Selvbebrejdelser fra Forlovelsetiden ved at se, hvor barnlig hun kunde være. Naar alt kom til alt, varslede det dog bedre, end han en Tid lang havde turdet tro. Det syntes ham, ligesom de begge to skulde til at begynde et helt nyt Liv. Det kom kun an paa dem selv, hvad Indhold det skulde faa.

Der skulde ikke være andre med til Brylluppet end Minnas Forældre, Hennings Fader og Hans Frederik.

Brylluppet var bestilt i en Landsbykirke en Mils Vej fra Byen.

Det var tidlig paa Formiddagen, da man tog derud — lige i Begyndelsen af Sommeren. Et godt Stykke Vej kjørte de langs Sundet, der laa friskt og smilende udbredt for dem. En Mængde Sejlere og Dampere krydsede frem og tilbage derude, og Sollyset blinkede saa lystig paa Søens fint krusede Overflade, at denne kom til at ligne et bølgende, blaat Tæppe, oversaaet med Myriader af funkende Guldpailletter. —

En halv Time før Tiden kjørte Hennings Vogn op for Kirkedøren.

Den lille, beskedne Landsbykirke saa' fredelig og indbydende ud. Selv de nøgne, hvide Vægge gjorde et lyst og hyggeligt Indtryk. Til Højre for Alteret stod Døbefonten, dækket af en vældig Tronhimmel. Prædikestolen var prydet med broget malede Billeder af tre af Apostlene. Oppe i Loftet hang fire fuldtriggede Skibsmodeller med en uendelig Mængde smaa Danebrogsflag. Det nærliggende Fiskerleje hørte med til Sognet.

Skolelæreren, der fungerede som Organist, sad allerede oppe i Koret og fordrev Tiden med at slaa Tremulanter paa Orglet, indtil Bruden kom. —

Hun saa' uimodstaaelig sød ud i den hvide Brudekjole. Hendes Ansigt var saa ungt og friskt som et Barns; Kinderne blussede af undertrykt Bevægelse. —

Saa begyndte Vielsesceremonien. Og Præsten talte varmt og indtrængende til dem.

Det var let nok for de unge at elske hinanden — sagde han — men Kjærligheden skulde ogsaa vare ved, naar Ungdom og Skjønhed var falmet. Kun da var det den rette Kjærlighed, en Kjærlighed i Aand og Sandhed, som kunde føre tryk gennem alle Livets Skjær og gjøre selv Modgangen let at bære. —

Minna holdt sig tappert, indtil hun og Henning havde givet hinanden Haanden, og Vielsen var forbi. Men da Orglet atter begyndte at bruse gennem den lille fredelige Kirke, brast hun i heftig Graad. —

De traadte ud paa Pladsen foran Kirken, hvor Vognene ventede.

Rundt om dem laa det venlige, foraarsklædte Landskab. Landsbyhusenes straaetækte Tage kiggede frem mellem Træerne, hvor Vejen drejede om. Bag ved laa de grønne Marker, og helt ude i Synskredsen Skovbrynet, der tegnede sig

som en mørk Stribe mod den sollyse Luft. Altsammen saa vaarligt og smilende, som om det vilde forjætte dem en Fremtid lige saa lys og klar som den friske Foraarsdag.

VIII.

»Tag mig det ikke ilde op, Svigersøn, at jeg kommer saa tidlig ud til Dem, før alle de andre,« sagde gamle Thorsen, der havde indfundet sig ude hos Henning tidlig paa Formiddagen, et Par Dage efter Brylluppet.

»— Min Kone ved naturligvis ikke, at jeg er gaaet herud. Og jeg vilde rigtignok heller ikke gjerne have, at Minna skulde vide det.«

Han saa sig om i Atelieret, hvor Henning havde taget imod ham, med et forlegent, næsten ængsteligt Blik, som om han var bange for at blive attraperet i en strafværdig Handling.

»Har De noget særligt paa Hjærte, kjære Svigerfader?« spurgte Henning, idet han nødte den gamle Mand til at tage Plads.

»Aa ja — aa ja; det vil vist forekomme Dem højst besynderlig«

Gamle Thorsen var meget nervøs og vidste aabenbart ikke, hvorledes han skulde komme frem med, hvad han havde at sige. Henning var temmelig fremmed for ham. Det var i hvert Fald første Gang, de var inde paa noget, der lignede en fortrolig Samtale. Det kom sig dels af, at hans Kone én Gang for alle havde forbudt ham at blande sig i, »hvad der ikke vedkom ham«, og desuden havde han sjælden været hjemme paa de Tider, da Henning besøgte dem. —

»Ja — det vil sikkert forekomme Dem højst besynderlig,« gjentog han. »Men, Herregud, til Dem kan jeg dog vist tale ganske ligefrem.«

Han trak Vejret dybt og tog derpaa fat igjen med lidt mere Sikkerhed.

»Ser De, kjære Svigersøn, De kan jo nok tænke, hvor glad jeg er over, at Minna har faaet saadan en brav og dygtig Mand som Dem. Hun havde saamænd godt af at komme hjemmefra, stakkels Tøs. Ja — og nu vilde jeg naturligvis gjerne have, at I skulde blive rigtig lykkelige med hinanden«

Her gjorde gamle Thorsen igjen en forlegen Pavse.

»Jeg haaber ikke, De nærer nogen Bekymring i saa Henseende?« sagde Henning, der ikke rigtig forstod, hvor hans Svigerfader vilde hen.

»Nej, nej, vist ikke — ikke i mindste Maade, at Skylden skulde blive Deres. Men det er det, jeg er kommen for at sige Dem, hvor underligt det end maa synes Dem. — Minna har sine Fejl, som det maaske kunde falde Dem ind at være saadan saadan altfor overbærende med. Og det duer ikke«

»Jeg forstaar Dem ikke« — Henning begyndte at ærgre sig lidt over denne Samtale, der forekom ham at passe meget daarlig til Hvedebrødsdagens uforstyrrede Harmoni. — »Er det Deres Mening, kjære Svigerfader, at De vil belære mig om, hvorledes jeg skal forholde mig overfor min Kone?«

»Aa, bliv nu ikke vred — bliv endelig ikke vred,« stammede gamle Thorsen i en forknyt Tone. »Jeg sagde jo nok, at det vilde forekomme Dem højst besynderlig. Men jeg forsikrer Dem, at jeg handler i den bedste Mening.«

»Det tvivler jeg slet ikke om.« — Henning fortrød allerede sin Heftighed overfor den skikkelige Mand, der aldrig før var falden ham til Besvær, end ikke et eneste Øjeblik. »Jeg miskjender ingeniunde Deres gode Hensigt. De ved, at Minna undertiden kan være lidt lunefuld og maaske lidt heftig, og De mener, at baade hun og jeg staar os bedst ved, at jeg i saadanne Tilfælde ikke giver for meget efter. Ikke sandt, det var det, De vilde sige mig?«

»Ja — ja netop. Jeg har en lang ægteskabelig Erfaring« — gamle Thorsen drog et dybt Suk, der vidnede om, at den ikke var af den glædeligste Art — »og jeg kan forsikre Dem, at det er de ulykkeligste Ægteskaber, hvor Konen regerer med uindskrænket Myndighed. Enten bliver Manden en forkuet, sølle Stakkel eller en Hykler. Aa ja — man taler saa meget om Kvindens Undertrykkelse, men De kan tro, kjære, unge Ven, at i den største Halvpart af Ægteskaberne — navnlig i den saakaldte bedre Klasse — er det Manden, der lader sig undertrykke for den kjære Husfreds Skyld, af Hensyn til Børnene, for at undgaa Skandale, naar det kom til et aabent Brud, og af mange andre Grunde. Og saa kan det tilmed være dygtige og begavede Mænd, der ude i Verden forstaar at tiltvinge sig Respekt og Hensynsfuldhed, men hjemme lader de sig kujonere lige saa galt eller endnu værre end de Stakler, der ikke duer synderlig.«

Og gamle Thorsen lod Hovedet hænge med en Mine, der fristede stærkt til at henhøre ham til den sidstnævnte Kategori.

»Det er maaske *Deres* Erfaringer,« svarede Henning. »Men jeg har i min Barndom havt et helt andet Exempel for Øje. Min Moder var en kjærlig, taalmodig Kvinde, der hele sit Liv led Mangel og Savn uden at beklage sig. Fader er langt fra noget ondt Menneske, tværtimod; han kunde give det sidste bort, han havde, for at hjælpe andre. Men hans Livs Ulykke er, at han har levet paa en falsk Ide. Han opgav en Virksomhed, som gav os et rigeligt Udkomme, og flyttede her til Kjøbenhavn i den Tro, at han kunde blive Kunstner. Min Stakkels Moder troede fuldt og fast paa ham lige til det sidste. Hun nægtede sig selv de uundværligste Fornødenheder, for at han kunde rejse ud og male Studier, men Studierne blev sjælden til Billeder, og Billederne blev aldrig solgte — undtagen til Marskandiseren eller Pantelaaneren. Da det endelig gik op for min Fader, hvor haardt han havde skuffet sig selv og sine nærmeste, var det for sent at begynde forfra. Det gik mer og mer til Agters for ham; vi manglede mangan Gang Brødet, men aldrig hørte han et bebrejdende eller utaalmodigt Ord af min Moder. Og da Vorherre endelig løste op for hende, var hendes sidste Ord, at Fader dog endelig ikke maatte opgive Haabet om, at hans Talent endnu kunde blive anerkjendt og skaffe ham den Lykke, som han saa længe havde ventet paa. — Ser De, Svigerfader, en saadan Hengivenhed, en saadan blind Tro paa den, man elsker, er kun en Kvinde i Stand til at føle.«

Gamle Thorsen vidste ikke, hvad han skulde svare herpaa. Hans Erfaringer om Kvinden var af en helt anden Beskaffenhed. Han havde aldrig mærket noget til deres Offerberedvillighed og Hengivenhed.

»Jeg har ikke misforstaaet Deres Bevæggrund til at komme herud til mig i Dag«, vedblev Henning lidt efter. »Jeg ved, at De mener baade Minna og mig det godt, men jeg kunde dog have ønsket, at vi ikke var komne ind paa dette Æmne. Minna har mange Betingelser for at blive en god Hustru, og De kan være overbevist om, at jeg vil gjøre mit bedste for at lede hende til det gode. Men saadan at begynde mit Ægteskab med at være paa min Post overfor hende, at hun ikke skal faa en Smule mer end den Myndighed, der tilkommer hende — det kan jeg ikke. Naar vi blot holder tilstrækkelig af hinanden, saa klarer alt det andet sig nok.« —

Gamle Thorsen gav Henning et solidt Haandtryk til Afsked. Han var selv helt forbavset over, at han saaledes havde blandet sig i Børnenes Anliggender. Det var første Gang, han havde gjort det.

Da Svigerfaderen var gaaet, satte Henning sig ved sit Staffeli. Han vidste, det var nødvendigt, at han tog alvorlig fat. Den Sum, han havde faaet for »Hjemkomsten til Fanø«, var næsten helt og holdent gaaet med, og der var ingen Penge

til deres Husholdning, før han fik et nyt Billede solgt. —

Lidt efter kom Minna ned.

»Du vil da ikke male i Dag, lige strax efter vort Bryllup,« sagde hun lidt fortrædelig, da hun saa, at Henning allerede sad ved Staffeliets.

»Ja, men kjære Barn, hvor skal vi ellers faa Penge fra?«

»Aa — det har ingen Nød, men i Hvedebrødsdagene troede jeg dog, jeg skulde have dig for mig selv.« —

I den fixe, blaa Morgenkjole, med en hvid Pibestrimmel helt op i Halsen, saa' hun saa sød ud, at selv hendes Surmuleri klædte hende, og Henning kunde ikke modstaa Fristelsen til at give hende Ret, med den Erklæring, at Hvedebrødsdagene burde unge Ægtefolk nyde uden en eneste alvorlig eller fornuftig Tanke.

De skulde have et ganske lille Familieselskab i deres ny Hjem. Der var ikke bedt andre end Minnas Forældre, Hennings Fader, Hans Frederik og et Par andre af Hennings Venner. Henning havde spurgt, om Minna ikke havde en Veninde, hun vilde indbyde, men Minna havde aldrig brudt sig om Veninder; hun havde ingen.

Saa kom der altsaa ikke andre end de nævnte.

Ved Bordet vilde gamle Bentsen absolut drikke et Glas med dem allesammen; selv havde han allerede drukket mere, end han ret vel kunde taale. Han havde et af sine svage Øjeblikke.

Hans Ansigt blussede af Vinen; han blev mer og mer vrøvlevorn og lagde ikke Mærke til de bebrejdende Blikke, Henning sendte ham.

Fru Thorsen løftede den ene Gang efter den anden sine Øjne op mod Loftet med en Mine, der tydelig tilkjendegav, hvor dybt hun følte sig krænkede over en saadan Opførsel i hendes Nærværelse.

Hans Frederik, der vidste, hvorledes det hang sammen med Hennings Fader, og som saa', hvor ilde til Mode hans Ven følte sig ved denne Scene, erklærede tilsidst, at han var nødt til at bryde tidlig op; saa kunde han og gamle Bentsen følges hjemad.

Men gamle Bentsen havde ikke Lyst til at gaa endnu. »Man troede vel ikke om ham, at han var en Olding? [Han] var Kunstner, var han, og i Kraft af sit guddommelige Kald var han evig ung. Han vilde bede Selskabet tømme et Glas med ham paa, at de altid maatte leve for Ideen og give Filistrene Døden og Djævelen. Han vilde endnu en Gang erindre Selskabet om, at han var Kunstner, han — en gammel Mand rigtignok, et gammelt Spektakel oven i Kjøbet, der ikke længer duede til noget, men det var Tidernes Ugunst«

Henning gik hen til sin Fader, lagde Haanden paa hans Skulder og førte ham ind i det tilstødende Værelse. Han sagde ikke noget, men den gamle blev helt ædru ved at se det bedrøvede Blik, som hans Søn fæstede paa ham.

»Naa, er det dig, min Dreng. Hm, jeg var nok lidt vel lystig, var jeg ikke? ... Du er vel ikke vred paa din gamle Fa'er?«

Han tog Hennings Haand mellem begge sine og saa' meget ulykkelig ud ved at komme til Erkjendelse af, hvorledes han havde forløbet sig.

»Lad det være godt, Fa'er, men det maa ikke ske tiere. Det gjør mig altfor ondt, at min Hustru og alle de andre skal se dig saaledes.«

»Men jeg forsikrer dig, Henning, det er ikke saa slemt. Jeg vrøvlede bare lidt. Nu skal du se, jeg skal være saa fornuftig hele Resten af Aftenen.«

Men Resten af Aftenen var spoleret. Gamle Bentsen blev siddende inde i Atelieret. Fru Thorsen blev ved at lade sig som om hun var bleven i højeste Grad personlig fornærmet. Hendes Mand, der mærkede, at det trak op til Uvejr, vidste ikke, om han turde tale eller tie. Ogsaa Minna var kommen i ondt Lune og brød sig ikke om at skjule det for de fremmede.

Henning, Ørbæk og Hans Frederik talte lidt om Kunst og Kunstnere, men der var ingen Fart i Samtalen.

»Familievrvøl — bryd dig bare ikke om det,« hviskede Hans Frederik til Henning.

Saa blev det endelig nogenlunde passende Tid til at bryde op. Det var ikke længere til at mærke paa gamle Bentsen, at han havde havt en lille Gnist, undtagen for saa vidt man kunde se, at han skammede sig over, hvad der var sket.

Han bød med megen Anstand Selskabet Godnat. Gamle Thorsen gav ham godmodig Haanden, hvad der indbragte ham et skarpt Blik fra hans blide Ægtehalvdel. Fruen indskrænkede sig til at besvare den gamles Hilsen med en ceremoniel Hovedbøjning.

Derpaa gik han hen til Minna for at sige hende Godnat. Hun lod, som hun ikke saa, at han rakte hende Haanden. Der kom pludselig et ondt, trodsigt Glimt i hendes Øjne. Hun nikkede koldt og vendte ham Ryggen uden at sige et Ord.

Henning stod ved Siden af dem, da dette foregik mellem hans Fader og hende. Minnas Adfærd gjorde ham bitterlig ondt. Den gamle Mand kom næsten til at ryste af Sorg og Skam over sig selv.

»Hils hende fra mig, Henning,« hviskede han til sin Søn, da denne fulgte ham ud. »Jeg fortænker hende ikke i, at hun foragter saadan en ussel gammel Karl som mig, men det gjør dog saa ondt at mærke det.«

»Aa, hun mener det ikke saa slemt. Men tag blot lidt Vare paa dig selv en anden Gang, Fa'er.«

»Ja, det kan du stole paa, min Dreng. Jeg tilgiver aldrig mig selv, at jeg saa skammelig har ødelagt denne Aften for dig. — Glem nu ikke at gjøre hende en Undskyldning, hører du?«

Henning fulgte sin Fader ud til Havelaagen og vendte derpaa tilbage til Huset. Minna var allerede gaaet ovenpaa, og da Henning lidt efter kom op i deres Sovekammer, var hun gaaet i Seng og laa med Tæppet trukket op over Hovedet.

Han gik en Tidlang tavs op og ned ad Gulvet og kæmpede med alle de Tanker, der fór gennem hans Hoved. Han var inderlig bedrøvet over, at det allerede skulde komme til en Scene mellem dem, saa kort Tid efter deres Bryllup. Han vidste ikke rigtig, hvorledes han skulde tale til Minna. Ganske vist havde hans Fader den oprindelige Skyld i, hvad der var sket, men det var stygt af hende, at hun havde taget det paa den Maade. —

Hun laa stadig med Hovedet under Tæppet som et uartig Barn. Han gik hen til hende og vilde tage Tæppet bort fra hendes Ansigt, men hun holdt det fast mellem sine knyttede Hænder.

»Jeg maa tale med dig, Minna,« sagde han i en rolig, men bestemt Tone.

»Jeg har ingen Ting at tale med dig om,« svarede hun vredt.

»Jo vist har du. Jeg vil, at du skal høre paa, hvad jeg rolig og fornuftig vil sige dig.«

»Ja saa, du taler til mig i den Tone!« Minna rejste sig heftig op og satte sig oprejst i Sengen. »Det er smukt af dig at ville tyrannisere mig, og vi har endnu knapt været gifte i en Maaned!«

»Du ved meget godt, Minna, at det ikke ligger for mig at tyrannisere hverken dig eller nogen anden. Men jeg vil have, at du skal forklare mig, hvorledes det kunde falde dig ind at bære dig saa ondt og stygt ad, som du gjorde i Aften?«

»Du vilde maaske oven i Kjøbet have, at jeg skulde være glad over den Skam, som overgik mig!« —

Minnas Stemme var bitter og udfordrende.

»Var det en Skam, saa ramte den mig langt mer end dig,« svarede Henning. »Som min Hustru burde du have gjort dig Umage for at skjule og dække over den hæslige Scene, der foregik. Han er dog min Fader, om han end var sunket ti

Gange dybere, end han er, og du maatte kunne sige dig selv, hvor ondt det gjorde mig at se ham saaledes. Men i Stedet for haanede du ham, medens andre saa paa det, og lod mig derved endnu mere føle det pinlige, som laa deri.«

»Aa ja — aa ja, bliv kun ved!« — Minna lo bittert. — »Alle andre kan du være saa venlig og overbærende mod, men hos mig finder du lutter Fejl. Alt, hvad jeg gjør, er ondt og stygt; selv det, at jeg ikke med et glad Ansigt kan finde mig i, at din Fa'er bringer Skam og Vanære over os.«

»Minna!« — Han var lige paa Nippet til at fare op, men gjorde Vold paa sig selv og vedblev i den samme rolige Tone som før: »Kan du ikke forstaa, hvorledes du maa saare og krænke mig ved, hvad du der siger? Du vidste, før vi blev gifte, hvorledes det stod til med min Fader. Men Skam og Vanære er stærke Udtryk, som, Gud være lovet, ikke passer i dette Tilfælde. Her drejer det sig kun om, at han i Aften, ude hos os, har givet efter for sin ulykkelige Tilbøjelighed. Det maa vi begge to beklage, lige saa meget for hans Skyld som for vor egen. Du kan tro, han lider selv mest under det. Men du burde ikke have opført dig saa hensynsløst; det gjorde kun Sagen værre — og jeg gjentager, at det var ondt og stygt handlet, ikke blot mod ham, men ogsaa mod din Mand.«

»Det klæder dig smukt at tage *saadan* en Fader i Forsvar og overvælde mig med Bebrejdelser. — Men jeg vil ikke finde mig deri; jeg kan ikke lide at være her; jeg vil hjem igjen ...«

Hun arbejdede sig op i en stadig heftigere Sindsstemning.

»Minna, skal vi virkelig begynde vort Ægteskab paa den Maade? Synes du ikke, det er Synd baade mod dig selv og mig?«

Han saa' paa hende med et indtrængende, bekymret Blik, men hun blev ved at se ned for sig og svarede ikke.

»Hvad skal det blive til senere, naar det allerede nu kan komme til saadanne Scener mellem os?« spurgte han bittert. »Du trækker rigtignok temmelig store Vexler paa min Taalmodighed.«

»Aa, det er dig, der er ond mod mig,« klagede hun. »Du har netop slet ingen Taalmodighed med mig. Du ved, at jeg ikke kan lide dem, du holder af, og saa er du netop saa venlig mod dem. Det er det, der harmer mig.«

Henning rystede mismodig paa Hovedet. Overfor denne sælsomme Bevisførelse havde han intet Svar. Han kom til det samme Resultat som saa ofte før: Minna var en mærkelig Gaade; hun maatte vistnok behandles helt anderledes end de fleste andre unge Koner. —

»Du ved jo godt, Minna, at jeg ikke kan holde af noget andet Menneske, saadan som jeg holder af dig. Lov mig blot, at du ikke oftere vil saare og bedrøve mig saaledes, som du har gjort i Aften.«

»Ja, det vil jeg love dig. Men saa maa heller ingen — slet ingen trænge sig imellem os.«

»Aa — du store, store Barn!«

Et langt Kys besejlede Løftet og Forsoningen.

IX.

Henning Bentsen havde ikke faaet det Billede færdigt, som han var begyndt at male paa strax efter sit Bryllup. Der var stadig kommet et og andet i Vejen, som han ikke havde taget med i Betragtning.

Han gjorde den Opdagelse, at en Ægtemand bør vænne sig til mere Orden end en Ungkarl. Efter at Minna havde faaet sit eget Hus og Hjem, vilde hun have, at al Ting skulde gaa som efter en Snor.

I den første Tid kneb det for ham med at vænne sig til denne Punktlighed. Men hvor lidet praktisk han end var, savnede han ikke Blik for at paaskjønne Minnas Huslighed. Det klædte hende desuden saa nydelig at være Husmoder, at han ikke nænnede at gjøre Brud paa den af hende fastslaede Orden, og saaledes gik det til, at selv om han var tagen ud om Formiddagen for at male Studier i fri Luft, og han var nok saa godt i Lag med Arbejdet, sørgede han for at møde hjemme til præcis Tid for ikke at give Minna Anledning til at komme i slet Lune. [S. 97]

Af den Slags smaa Forstyrrelser var der adskillige.

Undertiden — og det var ikke sjælden — naar han arbejdede i sit Atelier, og Minna havde en af sine triste Timer, maatte han anvende en rum Tid paa at tale hende til rette, før han kunde faa Ro til atter at give sig i Færd med Arbejdet. Hun viste en mærkelig Mangel paa Evne til at beskæftige sig selv uden for de huslige Pligter, og Følgen var, at hun havde hyppige Anfald af daarligt Humør og Kjedsomhed. —

Det var maaske Smaating altsammen, men det tog alligevel paa hans Sindsligevægt. Han havde nogle Gange prøvet paa at blive standhaftig inde i sit Atelier f. Ex. hele Formiddagen, men Minna følte sig da meget fornærmet, blev i ondt Humør og fortalte ham, hvor bedrøvet hun var over at mærke, at han allerede nu — da de havde været gifte saa kort — holdt mere af sine Farver og Pensler end af hendes Selskab.

Han forklarede hende, at naar han ikke tog alvorlig fat, kunde han aldrig blive til noget, og saa havde de heller ingen Ting at leve af. Dertil svarede hun, at han vistnok var altfor dygtig til, at han skulde behøve at arbejde saa meget. Desuden havde hun heller ikke giftet sig for at sidde og kukkelure alene og være nær ved at dø af Kjedsommelighed.

Henning tog i Begyndelsen disse Barnagtigheder forholdsvis rolig. Han trøstede sig med, at naar de havde levet sammen i længere Tid, vilde der nok komme mere Ro over deres Forhold til hinanden, og især vilde det sikkert hjælpe, naar de fik Børn. Men paa samme Tid smigrede det hans Forfængelighed, at det næsten lod til, at Minna ikke kunde faa ham tilstrækkelig for sig selv; at hun endogsaa syntes at være skinsyg paa hans Arbejde.

Denne Følelse vedkjendte hun sig dog aldrig. Og den stod ogsaa i en underlig Modsætning til hendes øvrige Adfærd overfor ham. Hun kunde tit lade det skorte paa Venlighed, ja, endog paa den simpleste Hensynsfuldhed. Der kunde gaa lang Tid, hvor hun var kold og frastødende og skræmmedes tilbage for den mindste Tilnærmelse, og til andre Tider syntes hun ikke mindre hidsig forelsket, end han selv kunde være.

Men alt dette — den ene Dag lutter Solskin, og overvældende Hede, den næste Regnvejr og Kulde — gjorde ham pirrelig og nervøs. Efterhaanden som den første hede Elskovsrus gjorde Plads for ædrueligere Følelser, begyndte han først glimtvis, senere mere og mere hyppig at faa en ængstende Fornemmelse af, at der manglede al dybere Forstaaelse mellem dem. Det var en langsom, men sikker Opvaagnen, for hvilken han dog endnu gjorde sig Umage for at lukke Øjnene i.

Saa kom dertil, at de begyndte at faa Pengesorger. Da han ikke, som han havde gjort Regning paa, var bleven færdig med sit store Billede, havde han maattet sælge nogle Studier og Skitser. Bag efter havde han laant nogle Penge hist og her og paa den Maade slæbt sig et Aars Tid igjennem.

Ogsaa det tog han med taalelig Sindsro. Hans sangvinske Gemyt lod ham endnu for det meste se Sagerne fra den lyseste Side. Men anderledes forholdt det sig med Minna. Den Slags Gjenvordigheder gav hendes sygelige Sind ny Næring. Hun satte sig hen og græd; kunde ikke indse, hvad det skulde blive til.

Og det kunde saa give den første Anledning til Scener, ved hvilke det ulykkeligste var, at Minna af sin Heflighed lod sig forlede til at bruge Ord og Vendinger, som hun i Grunden ikke mente noget med, men som i Øjeblikkets Hede slap hende af Munden og saarede og rippede op i ham. —

»Herregud, Minna, hvor du dog er forknyt!« sagde Henning til hende en Dag, da han havde haft særlig vanskelig ved at stille hende tilfreds. »Naar du er saa nedtrykt og forstemt, mister jeg helt Humøret til at arbejde. — Husk paa, at du skal være den lille, søde og flinke Kone, der gjør Arbejdet let og fornøjeligt for mig.«

»Aa — hvad kommer det mig ved! Du taler aldrig om andet end dine Billeder«, svarede hun vrippent. »Det er ikke nogen videre Fornøjelse for mig.«

»Kan du ikke for min Skyld have Interesse derfor, saa kunde du dog have det for din egen, eftersom det er for Udbyttet af mit Arbejde, at jeg skal kunne indrette det hyggelig for dig« — sagde han lidt bittert.

»Jeg mærker ikke noget til at have det hyggelig? Hvad tror du, jeg bryder mig om en stor Lejlighed og fine Møbler, naar jeg skal sidde herude og kjede mig ihjel? Jeg havde det meget bedre, før jeg blev gift med dig!« —

»Det vidste jeg ikke« — Henning saa alvorlig paa hende. »Men jeg skal sige dig noget, Minna, om det virkelig var Tilfældet — om du saa havde haft det ti Gange bedre, vilde det ikke være smukt at fortælle din Mand det, naar du ved, at han gjør sit bedste for at sørge godt for dig.«

»Ja, du er nu saa mageløs ædel — i din egen Indbildning. Men jeg havde det alligevel morsommere før ... Jeg tror ikke, vi passer sammen, ellers vilde jeg vel ikke føle mig saa utilfreds.«

»Det er haarde Ord, Minna. Men desværre begynder jeg næsten at blive bange for, at du har Ret. Jeg skal sige dig, hvad det skorter paa mellem os to — det er Fordragelighed. Det er noget, du mangler i høj Grad.«

»Ja, naturligvis!« — Minna lo hysterisk. »Men *du* er stadig saa mageløs! Ja, det er saamænd en dejlig Tilværelse, du har beredt mig! Naar jeg tænker paa, hvor helt anderledes jeg havde det, da jeg var ovre ved Theatret!«

Hun sagde det altsammen i en drillende, lidt plump Tone, der bragte hans Blod i Kog. [S. 101]

»Jeg har ikke overtalt dig til at forlade Theatret. Du var selv kjed af den Stilling, fordi du mente, at den ikke førte til noget. Men vil du forsøge igjen, og tror du, at det vilde gjøre dig mere tilfreds, saa skal jeg ikke sætte mig derimod.«

»Aa nej — det bryder jeg mig ikke om. Men den Gang havde jeg Ro og Fred og tog mig al Ting meget lettere.«

»Men hvis er Skylden for disse Misstemninger?« spurgte han. »Tror du maaske, jeg kan være glad, naar jeg tager Mod til mig og ser rigtig klart paa vort Forhold?«

»Aa, det er godt, at du endelig en Gang siger det rent ud!« udbrød hun. »Du kan tro, at jeg længe har mærket, at det er forbi med din saakaldte Kjærlighed. Du har aldrig holdt af mig, som du burde ...«

Hun talte først haardt og vredt, men skjulte saa paa én Gang Ansigtet i sine Hænder og gav sig til at græde.

Der var noget i hendes Ord, som ramte ham. Havde han virkelig været den rette Mand for hende? — Han fortrød sin Heftighed og søgte at berolige hende.

»Lad os begge af al Evne arbejde hen til, at det kan blive anderledes«, sagde han. »Husk, hvor unge vi er. Det er dog altfor frygteligt at tænke sig, at vi skulde forbitre Livet for hinanden. Tro mig, Minna, naar vi begge to ærlig hjælpes ad, saa vil det ogsaa lykkes os at komme til en sandere og smukkere Forstaaelse.«

»Ja det lyder smukt nok« — Minna slog atter over i sin gamle, haanende Tone — »men jeg tror ikke paa det. Jeg er bleven ligegyldig for det altsammen. Naar du bare skaffer mig, hvad jeg vil have — og jeg vil ikke undvære noget — saa kan vi jo for Resten lade hinanden være i Fred.«

»Det er altsaa dit Program for vort fremtidige Samliv?« spurgte han bittert. — »Det er Synd, Minna, at du gjør dig saa ond og umedgjørlig, som du i Grunden slet ikke er. Du vil en Gang faa Øjnene op for, hvad det maa føre til.«

Han gik ind i Atelieret og slog Døren i. Han prøvede paa at male, men det vilde ikke lykkes.

Saa kastede han tilsidst med en træt Mine Pensel og Palet fra sig.

X.

Det var den mest bevægede Dag, Henning mindedes at have oplevet. Det første spæde Barneskrig, der naaede fra Sovekammeret ind i Atelieret, hvor han gik febrilsk op og ned ad Gulvet, fik hans Hjærte til at banke af en Glæde og Sindsbevægelse saa stærk, som han aldrig før havde kjendt den.

Han var bleven Fader. — Han syntes, at det var umuligt andet, end at den lille Skabning, der for faa Minuter siden var kommen til Verden, maatte kunne jage alle Skygger bort fra hans Hjem. Det forekom ham, at hans Liv nu havde faaet tidobbelt mere Indhold; som om hans Evner og Kræfter var voxede til at kunne overvinde alle mulige Hindringer og Gjenvordigheder.

Saa fik han endelig Lov til at komme ind i Sovekammeret.

Han listede sig varsomt hen og lagde sig paa Knæ foran Minnas Seng, bad hende om Tilgivelse for hvert bittert Ord, han nogensinde havde sagt hende, lovede, at han skulde blive den bedste og taalmodigste af alle Mænd. [S. 104]

Og saa fik han Barnet at se; hans — deres Barn. Oven i Kjøbet en Dreng — en prægtig Dreng!

Han havde ingen Ro paa sig. Han maatte ud for at fortælle en eller anden om sin Lykke. Han havde aldrig været saa jublende glad.

Han gik op til Hans Frederik, hvem han traf i Færd med at prøve Ejnar Tambeskjælver foran Pillespejlet.

„Hvo stander hisset der paa Vejen? Ej!

Det er vor Husbond, det er Hakon Jarl,

som kommer op igjen fra Skibene ...“

deklamerede Hans Frederik ham i Møde.

»Gaa Pokker i Vold med dine Skibe!« raabte Henning. »Jeg kommer Fanden ikke fra Skibene, men lige fra Barselstuen! Jeg kan fortælle dig, at vi har faaet en Søn, — en stor, dejlig Dreng!«

»Gratulerer, gratulerer, gamle Ven!«

Hans Frederik rakte ham begge sine Hænder, inderlig fornøjet over at se Henning i det gamle, frejdige Humør.

»Ja, saadan en uforbederlig Pebersvend som du kan naturligvis ikke forstaa, hvad Faderglæder vil sige,« sagde Henning. »Men jeg forsikrer dig — om jeg saa havde arvet en hel Million, eller jeg paa en Gang var bleven anerkjendt som Verdens største Maler, kunde jeg ikke være saa glad, som jeg er nu. Tænk dig, hvor meget man har at leve for, naar man har saadan en lille Knægt at opdrage og gjøre et rigtigt Menneske ud af!«

»Aa — jeg synes, du har allerede længe havt meget at leve for. Du har havt dit Arbejde, din Kone og dit Hjem, medens en stakkels Eneboer som jeg kun har Arbejdet alene:

Ej nogen venlig Arne aabned mig sin Favn ...“

»Men det har ikke altsammen været, som det skulde«, afbrød Henning ham. »Du har Ret i, at jeg var for blød, men nu har jeg ti Mænds Styrke!« — — —

Han kunde sidde halve Timer ad Gangen ved Vuggen og se paa Drengen. Ingen Fader kunde være mere lykkelig og stolt over sin førstefødte.

Arbejdet gik rask fra Haanden; han fik det Aar to gode Billeder færdige. De kom paa Udstillingen, fik Ros og blev solgte.

Den lille, buttede Knægt, der endnu laa med Patteflaske i Munden, lod til at have bragt Lykke til Huset. —

XI.

Men det var mærkeligt nok, at det slet ikke bidrog til at udvikle Minnas Karakter, at hun var bleven Moder.

De Krav, Moderværdigheden stillede til hende, blev oven i Kjøbet en ny Anledning til at gjøre hende pirrelig og utaalmodig, hvor meget hun end holdt af Barnet. — Hun plejede det med den største, altid aarvaagne Omhu, men paa samme Tid beklagede hun sig bittert over alle de Besværligheder, som var forbundne dermed. —

Da lille Aage voxede til, blev han et Stridspunkt mellem dem. Hun bebrejdede Henning, at han forsømte hende for Drengens Skyld. Hun blev hidsig og opfarende ikke blot mod ham, men ogsaa mod Barnet.

Endog den Lykke, hans Billeder begyndte at gjøre, kunde ligesom give hende Anfald af Skinsyge. Det var, som om hun frygtede for, at man vilde tage ham fra hende, eller som hun var bange for, at jo mere han gik frem, jo fjærnere vilde hun komme til at staa ham. Og denne Ideforbindelse forspildte endogsaa den Følelse af Stolthed, som hun upaatvillig nærrede i sit stille Sind over hans Fremgang. Og alligevel viste hun sig stadig mere ukjærlig, mere og mere hensynsløs overfor ham i deres daglige Samliv.

Men til sine Tider kunde hun pludselig gaa i sig selv og fortryde sin Hidsighed, naar hun saa, hvor haardt det tog paa ham. Saa kunde hun briste i Graad og udbryde, at hun gjerne vilde være anderledes, men det var, som om der var en ond Aand over hende. Hun kunde ikke, hvor gjerne hun end vilde.

»Jeg ved nok, at det er Synd, jeg plager dig saadan«, sagde hun til ham. »Du var meget lykkeligere, naar jeg gik min Vej, eller naar jeg var død.«

Ovenpaa disse Udbrud kom der en kort Forsoning. Bedst syntes det at være mellem dem, naar de en Tidlang helt var overladte til sig selv; naar Henning slet ikke omgikkes andre og kunde lade sit Arbejde ligge for tidlig og sildig at være hos hende. Der kom ved saadanne Lejligheder noget af hendes fordums Barnlighed frem, og hun kunde blive glad for enhver ubetydelig Opmærksomhed, han viste hende: en Kurv Frugt eller en Buket Blomster.

Men denne Vaabenhvile varede aldrig længe. Den mindste Aarsag affødte ligesom før den samme Ufred. Han led saa meget mere derved, som hans modtagelige Gemyt oprørte sig mod alt plumpt og uskjønt, og det opfyldte tillige hans eget Sind med en voxende Bitterhed, saa han mange Gange — især i den senere Tid — lod sig ægge til at bruge haardt og skaanselsløse Ord, som han bagefter fortrød. —

Det var en Aften, tidlig paa Forsommeren. Minna havde havt et af sine slemme Anfald, og derefter havde de ikke vexlet et Ord det sidste Par Dage. Minna passede sit Husvæsen; Henning tilbragte hele Dagen inde i sit Atelier, hvor lille Aage af og til kom ind og besøgte ham.

Det var blevet for mørkt til at arbejde mere den Dag, men han sad endnu ved Staffeliet og grundede over, hvor helt anderledes al Ting havde kunnet se ud for ham, hvis han havde havt en kjærlig og venligsindet Hustru, der havde villet støtte ham i hans Arbejde. — Saa faldt hans Blik paa Aage, der legede henne paa Gulvet. — Javist — for Drengens Skyld maatte han holde ud. Ellers vilde han maaske have gjort baade hende og sig selv den bedste Tjeneste ved at løse op for et Hjem, hvor de milde Husguder aldrig havde kunnet slaa fast Bo.

Barnet kom hen til ham og lagde sine Arme om hans Hals.

»Er du bedrøvet, lille Fa'er?«

Henning kyssede Drengens lyse Haar.

»Nej, jeg tænker bare, lille Guldtop.«

»Hvorfor tænker du?«

»Jeg tænker paa dig — at jeg altid vil være god imod dig.«

»Lille Aage vil ogsaa være god mod dig, lille Fa'er. Jeg vil forære dig en Vogn og en Gedebuk. — Bliver du saa glad?«

»Ja, saa bliver jeg glad — naar du er en god og artig Dreng.«

»Det vil jeg ogsaa være« Aage tøvede et Øjeblik og tilføjede saa helt pludselig:

»Mo'er skal ogsaa være god.«

Henning rejste sig op. Barnets Ord gjorde ham forvirret. Det vilde være en ny Ulykke, naar det kom saa vidt, at Drengen fik Forstand paa, at der var noget i Vejen mellem hans Fa'er og Mo'er.

Han tog ham ved Haanden og sagde:

»Nu skal vi gaa ind til Mo'er, lille Aage.«

Minna sad i Værelset ved Siden af Atelieret og syede af alle Kræfter paa noget nyt Tøj til Aage. Hun var sjælden ledig, især ikke naar hun var i daarligt Humør. —

Han havde næret et svagt Haab om, at hun vilde gjøre blot en lille Tilnærmelse. Det var altid ham, der maatte gjøre det første Skridt, og han var i stor Tvivl om, hvorvidt han handlede rigtigt deri. Men enten plejede der at være det ene eller det andet formildende Moment, som bevægede ham dertil. Denne Gang havde det været Aage.

Da Minna ikke lod til at tage den mindste Notits hverken af ham eller Drengen, gjorde Henning Vold paa sig selv for at tvinge den Bitterhed, der gjærede i ham, og begyndte at tale om ligegyldige Ting.

Minna svarede med Enstavelserord.

[S. 110]

Denne triste Situation varede ved, til Aage var kommen i Seng.

Da Minna kom tilbage, spurgte Henning, om de ikke skulde drikke The ude i Haven. Vejret var saa smukt.

Det kunde de gjerne. Hun var lige glad.

Saa blev Thebordet dækket ude i Lysthuset.

»Haven«, som hørte til det lille Hus, de endnu beboede, var rigtignok ikke større end et stort Stuegulv, og Lysthuset optog de tre Fjerdedele deraf, men den stødte op til aaben Mark, og langt ude kunde man skimte Sundet.

»Du behøver ikke at være bange for, at jeg skal begynde paa, hvad du kalder mine Prædikener,« sagde Henning, da de havde drukket deres The i den dybeste Tavshed. »Vi har saa mange Gange debatteret vort Ægteskabs Historie, at det vist ikke nytter at spilde flere Ord derpaa. Men der er kommet et nyt Moment til, som jeg ikke før har tænkt paa, og som gjør, at vi ikke kan og maa lade det blive ved at gaa paa denne Maade.« — Han tav et Øjeblik og vedblev saa: »Jeg opdagede i Aften, at lille Aage allerede begynder at faa Forstand paa, naar du og jeg lever paa Krigsfod. Det tør ikke være saa. Jeg vil ikke have min Dreng ødelagt.«

»Din Dreng! Han er vel ogsaa min, skjønt du har gjort dig Umage nok med at tage ham fra mig.«

»Hvorfor nu igjen disse taabelige og urimelige Bebrejdelser! Du ved jo godt, hvor meget Drengen holder af dig. Hænger han undertiden lidt mere ved mig, saa er det maaske, fordi jeg har mere Taalmodighed med ham, medens du

ofte er heftig og opfarende ogsaa mod ham.«

»Du tror maaske, man bliver en Engel af at føre saadant et Liv som det, jeg lever, og med saadan en Mand! Ikke det mindste Hensyn viser du mig, ikke den ringeste Opmærksomhed, som du ved kunde glæde mig. Alting drejer sig enten om Drengen eller om dine Smørerier! Jeg kan bare slide og trælle i Huset — det er alt, hvad jeg har at opmuntre mig med.«

»Minna — hvor kan du dog være saa uretfærdig! Hvor tit har jeg ikke vist dig saadanne Opmærksomheder, som jeg blot nogenlunde havde Raad til? Men hvor mange Gange har jeg faaet et venligt Ord eller Blik derfor? Du har den forkerte Opfattelse af Ægteskabet, at Manden kun er til for at yde alle mulige smaa og store Ofre, Hustruen blot for at modtage dem og saa for Resten have Lov til at vise sig saa sær og vranten og ufordragelig, som hun bare vil. Men det bliver en Mand tilsidst kjed af, og er jeg ikke længer saa venlig og opmærksom som i Begyndelsen af vort Ægteskab, saa er Størsteparten af Skylden sandelig din.«

»Aa, — jeg mener slet ikke med Foræringer og Penge. Der er mange andre Maader, hvorpaa en Mand kan vise, at han holder af sin Kone.«

»Er det da mig, der ikke har været hensynsfuld og kjærlig mod dig?« spurgte Henning. »Tænk paa, hvor mange Gange du har stødt mig fra dig paa en saarende Maade. Tilsidst maatte jeg vel trække mig lidt tilbage, hvis jeg ikke helt vilde tabe Agtelsen for mig selv og føle mig som en rigtig Tøffelheit.«

»Vilde du maaske have, at jeg skulde vedblive at være den ømme og hengivne Kone? Aa, — saa maatte du være en helt anden Mand end den, du er!«

Hendes Tone æggede til at give et heftigt Svar, men han besindede sig og svarede rolig:

»Det skal ikke lykkes dig at fornærme mig. Du har maaske Ret i, at jeg burde have været en helt anden Mand — det vil sige mindre føjelig og mindre eftergivende. Men det skulde *du* mindst bebrejde mig.«

»Der er vist ikke den Mand, som kunde bøje mig. — Jeg sagde dig jo en Gang, at jeg ikke passede til at gifte mig.«

»Lad os ikke komme ind paa disse gamle Historier, Minna. Det fører ikke til noget.« — Henning lod med en træt Mine sin Haand glide hen over Panden. — »Hvad jeg vilde sige dig i Aften, var kun, at vi i alt Fald tilsyneladende maa leve bedre sammen. Vi maa høre op med denne hæslige Ufred. Og det maa ske for vor Søns Skyld. Lille Aage har et blødt og modtageligt Sind; han maa ikke under sin Opvæxt være Vidne til vor Uenighed.«

»Ja saa — du vil maaske foreslaa, at vi skal skilles!« — Hun fór heftig op.

»Nej, Minna, det ved du meget godt, at jeg ikke har tænkt paa. Jeg vilde dog vanskelig kunne undvære dig og maaske endnu mindre Drengen. Jeg vil kun foreslaa, at vi for et halvt Aars Tid skifter Opholdssted. Forandringen vil maaske have en gavnlig Indflydelse paa dig. Det er jo egentlig kun dit Sind og Humør, der er pirreligt, og som forvolder os alle disse Plager. Maaske kunde det hjælpe, naar du for en Tid kom i andre Omgivelser.«

»Og hvor skal vi tage hen?«

»Over paa den jyske Vestkyst. Jeg vilde gjerne male nogle Figurbilleder derovre fra. Og dér kan vi desuden have det ganske for os selv. Lad os prøve paa det.«

Minna betænkte sig lidt og sad og surmulede.

»Det er et underligt Forslag,« sagde hun saa. »Jeg troede rigtignok, du mente, at vi skulde rejse til Paris, som du talte om, mens vi var forlovede.«

»Du ved, Minna, at det ikke er gaaet saa godt med Finanserne, som jeg havde ventet. Det lader sig altsaa foreløbig ikke gjøre. Men vil du prøve paa at bo ovre paa Vestkysten denne Sommer? Saa faar jeg forhaabentlig mine Figurbilleder malede; vi kan klare vor Gjæld og maaske faa Raad til at gjøre en lille Svip til Udlandet henad Vintereh!«

»Ja — naar du synes. Men er der slet ingen Mennesker derovre? Er der bare Fiskere.«

»Der er baade Fiskere og andre Mennesker, og de første er tit at foretrække for de sidste. For Resten er der ogsaa dér, hvor jeg tænker, vi skal bo, en Byfoged, en Doktor og en Postmester, saa du kan godt faa Selskabelighed.«

»Aa — det er jo lutter fremmede Mennesker; hvad bryder jeg mig om dem! Men det er dog altid en Afvexling at komme herfra.«

De havde indrettet sig det ganske hyggelig i Gjæstgivergaarden, hvor de havde lejet et Par Værelser for Sommeren. Henning malede sine Studier i fri Luft, saa han kunde til Nød undvære Atelier. Stedet, hvor de boede, laa kun en Fjerdingvej fra Stranden.

I den første Tid, efter at de var komne derover, lod det til, at Hennings Forhaabninger skulde gaa i Opfyldelse.

Minna var mere livlig og medgjørlig, end hun havde været i lange Tider. Henning viste hende omkring i Egnen, gjorde smaa Udflugter med hende, og hun syntes til Gjengjæld at være helt glad og tilfreds.

Men da det ikke længere havde Nyhedens Interesse, begyndte hun at finde deres ny Opholdssted utaaleligt. Henning var desuden begyndt at male flittig, saa at han den meste Tid af Dagen var nede paa Stranden. Han havde ogsaa været med til et Par Herreselskaber i Omegnen, og det ene med det andet bidrog til at bringe Minna tilbage i hendes gamle, slette Lune. Hun beskyldte Henning for, at han havde slæbt hende ud i en øde Ørken, hvor hun maatte forgaa, og hun vilde paa ingen Maade blive der. Men denne Gang vilde han sætte sin Vilje igjennem. Han sagde til hende, at hvis hun vilde rejse hjem, stod det hende frit for, men han blev. Saa endte det med, at hun ogsaa blev. —

En Dag, da Henning sad nede ved Stranden og malede Studie, kom to Herrer, som han ikke kjendte, spaserende hen imod ham.

»Hr. Genremaler Bentsen, formoder jeg?« sagde den ene af de fremmede, en lille, tyk, gemytlig udseende Mand med Guldtrøse om Kasketten. — »Maa det være os tilladt selv at præsentere os. Jeg er Byfoged Krak og denne Herre Grosserer Aaby fra Kjøbenhavn. Jeg har, min Tro, ligefrem længtes efter at gjøre deres Bekjendtskab, Hr. Maler! Det er sjældent, at vi her paa Egnen faar saadanne notable Besøg. Jeg tror, at deres Kolleger plejer at søge længere nord eller syd paa — ikke sandt?«

Henning indrømmede, at dette Sted endnu ikke havde været videre hjemsoegt af Malere. Han var nok en af de første, der vilde male Studier derfra.

Den lille, trivelige Byfoged kom med en Mængde Lovtaler over Egnens og Befolkningens Ejendommeligheder, men Henning havde vanskelig ved at følge ham med den skyldige Opmærksomhed, thi Navnet Aaby, hvormed Byfogden havde benævnet sin Ledsager, havde vakt en Erindring hos ham, som han ikke kunde blive kvit.

Bemeldte Herrer var en uforholdsmæssig lang, leddeløs Skikkelse med tynde, rødlig Bakkenbarter og et Brillglas klemt ind foran det venstre Øje. Snittet paa hans *dress* røbede en synlig Bestræbelse hos ham efter at se ud som angliseret Børsmatador. Han havde en ejendommelig Manér med hvert tredie eller fjerde Minut at aabne Munden paa vid Gab og slaa Tungen op mod Ganen med et lydeligt Smæk, hvorved hans Ansigt fik et aldeles ubeskriveligt Udtryk. —

Ellers var der intet som helst mærkeligt ved ham.

I Hennings og Byfogdens Samtale, der drejede sig om det sidste Aars Udstilling, blandede han sig kun ved nu og da at udstøde en kort, tør Latter, der aabenbart skulde betegne hans fuldkomne Samstemning med de andre Herrers Mening.

Ved Afskeden bad Byfogden Henning om at gjøre ham den Fornøjelse at se hjem til ham. »Og naturligvis ikke glemme at tage Deres Frue med,« tilføjede han. »Vi kan saagu' trænge til at se ny Ansigter herude.«

»Ogsaa mig og min Kone en stor Fornøjelse,« bemærkede Grosserer Aaby og smækkede med Tungen, medens han rakte Henning sin lange, behandskede Haand. —

Navnet Aaby havde haardnakket sat sig fast i Hennings Hoved, da han lidt efter gik hjem fra Stranden.

Men naar alt kom til alt, var det maaske en tilfældig Navnelighed. Der kunde være saa mange Grosserere Aaby. Hvorfor skulde det netop være *hendes* Mand?

Men han havde en dunkel Erindring om, at hun en Gang havde fortalt ham, at hun havde en Slægtning, der var Byfoged et Sted ovre i Jylland. Skulde Skæbnen virkelig have faaet i Sinde at føre dem sammen igjen efter saa mange Aars Forløb, og efter at saa meget havde forandret sig for dem begge?

Hans Sind kom i en underlig, uroblandet Bevægelse. Bekræftede hans Gisning sig, vilde han ikke kunne modstaa Fristelsen til at gjense hende. Og hvorfor skulde han vel ogsaa det? Der var løbet saa meget Vand i Stranden siden hin første Kjærlighed, at han vistnok kunde gjøre det uden Fare enten for hende eller sig selv.

Han havde alligevel ingen Ro paa sig, før han fik Vished, og han besluttede den næste Dag at gjøre Visit hos Byfogden.

For at berolige sin Samvittighed spurgte han Minna, om hun vilde gaa med, men hun svarede vrantent Nej. Hun havde ikke Lyst til at gjøre sig Ulejlighed for at gaa hen og høre paa deres Snakken op ad Stolper og ned ad Vægge. Men det var jo saa rimeligt, at han gik. Naar han endelig havde en Time tilovers, burde han naturligvis ofre den paa fremmede Mennesker fremfor paa hende. Han skulde blot ikke gjøre Regning paa at træffe hende, naar han kom hjem.

Byfoged Krak boede i Udkanten af den lille Kjøbstad i et ny opført et-Etages Hus, foran hvilket der stod en Række pyntelige Elmetrær; bag ved Huset laa en gammel, skyggefuld Have.

Hvis Henning var kommen som Frier til Byfogdens Datter eller som en ulykkelig Forbryder, der vilde melde sig selv til Stedets Øvrighed, kunde han ikke med mere bankende Hjærte være gaaet op ad den sirlige Jærntrappe, der førte op til Forstuedøren, paa hvilken der prangede en blankt skinnende Messingplade med Indskrift: Krak, Byfoged.

Stuepigen modtog hans Kort og førte ham ind i et lille Kabinet, hvortil Døren paa den modsatte Side strax efter blev aabnet af Byfogden i egen Person.

»Hjærtelig velkommen, min kjære Genremaler! De gjør os vel den Fornøjelse at spise Frokost med os, saa kan jeg med det samme præsentere Dem for hele Familien, baade indfødte og fremmede.«

Byfogden stak fortrolig sin Arm ind under Hennings og førte ham ind i Spisestuen, hvor Familien sad omkring Frokostbordet.

»Her gjør vi ingen Ceremonier — knapt nok med Forbryderne!« raabte den lille Byfoged og lo umaadelig af sin egen Vittighed. »Værsaagod! En Stol og en Kuvert til vor Gjæst. — Maa jeg saa præsentere Dem hele Arresthuset. Min Kone derovre — mellem os sagt den værste Havgasse, De kan træffe fra Skagen til Kongeaaen — min Datter til venstre; desværre slægter hun ikke sin Fa'er, men sin Mo'er paa. Den Herre dér kjender De allerede, og — det bedste gjemmer vi tilsidst: Min Søsterdatter, Fru Aaby — Hr. Genremaler Bentsen — —«

Henning bukkede. Hun saa' op, og en næsten umærkelig Rødme steg op i hendes Kinder, men forsvandt saa hurtigt igjen, at man maatte have været en meget skarp Iagttagere for at opdage dette Tegn paa, at hun og han gjenkjendte hinanden.

»Jeg antager, at De og min Niece maa kunne blive gode bekjendte, min kjære Genremaler. Hun er det eneste fornuftige Menneske, jeg kjender. Ellers plejer jeg ikke at rose mit eget, men da hun kun i uegentlig Forstand hører mig til, betænker jeg mig ikke paa at sige min oprigtige Mening om hende. Hun kan takke sin Gud og Skaber, at hun ikke er bleven opdragen under mit Tag, ellers havde jeg naturligvis faaet hende totalt spoleret ligesom mine egne Kvindfolk, der ikke har levnet saa meget som et graat Haar paa mit Hoved.«

Og den glade Byfoged udbrød i en ny, rungende Latter over sin sidste Spas. Han havde nemlig trods sine tresindstyve Aar bevaret et tykt, brunt Haar, som ingen Yngling havde behøvet at skamme sig ved. —

Henning var meget tilfreds med sin Værts Veltalenhed, eftersom den gav ham Tid til at sunde sig lidt.

»Hvis jeg blot maatte faa Lov til at indføre et Ord, lille Onkel, saa kunde jeg fortælle dig, at Hr. Bentsen og jeg er gamle bekjendte.«

Hun sagde det i den naturligste Tone, uden Spor af Forlegenhed.

»Aa — Fanden heller! Det var da morsomt!« raabte Byfogden.

»Behagelig Overraskelse!« istemte Grosserer Aaby, der var i Færd med at knuse en velbelagt Tvebak mellem sine stærke Kæber.

»Fru Aabys afdøde Fader var i nogle Aar min Lærer; derfra stammer vort Bekjendtskab,« tilføjede Henning. — »Jeg har tilbragt uforglemmelige Timer i Deres Svogers Hus, Hr. Byfoged.«

»Men saa har vi jo Lov til at betragte Dem som en gammel Ven af Familien! Det var da rent forbandet morsomt. — Ja, det var en brav Mand, min Svoger, og en dygtig Kunstner.« — Byfogden sagde det helt bevæget — »Og De har uddannet Dem under hans Vejledning?«

»I nogle Aar. Det var den lykkeligste Tid i mit Liv.« — Ordene slap Henning ud af Munden, uden at han rigtig vidste af det.

Hun saa flygtig hen paa ham og sænkede strax igjen sit Blik. Det var vanskeligt at se, om hun havde bevaret mere Interesse for ham, end hun vilde have gjort for enhver anden god bekjendt, som Tilfældet kunde have ført hende sammen med efter flere Aars Forløb. —

»Til Ære for Dem giver Borgermesterinden en lille uskyldig Middag førstkommende Søndag,« erklærede Byfogden, da Henning fandt det paa Tiden at bryde op. — »Men ikke Spor af Ceremonier, vil De notere Dem det! For Resten kan jeg tænke, at De og min Niece længes efter at opfriske gamle Minder. Og Grosserereren derhenne er vel ikke en Smule jaloux — hvad behager?«

XII.

Han sad halvt skjult mellem de yderste Klitbakker ude mod Havet, der skyllede i brede Tunger ind over Stranden, ledsagende Dønningerne derude med en underlig sivende Lyd, idet Vandet i smaa Bobler gled hen over Sandet og Stenene. —

Der laa Graavejrsstemning over Landskabet. Ude i Horisonten havde der samlet sig en Række Skybanker, der taarnede sig højere og højere op mod den disede Luft, som Solen ikke havde Magt til at trænge igjennem. Skjønt det var i Begyndelsen af August, var Vejret køligt og efteraarsagtigt, saaledes som det i Grunden passer bedst til de barske Omgivelser. Klart og mildt Solskinsvejr er ligesom en fremmed Gjæst i denne Egn. De varme Sommerdage er saa faa, at det synes, som om de flygter bort igjen, før Landskabet har faaet Tid til at iføre sig en mere smilende Skikkelse end den, der er ejendommelig for dets Natur.

Her, hvor det aabne Hav Aaret igjennem ruller tungt og vredladent ind mod Stranden; hvor Klitterne altid hæver sig lige stive og alvorlige, er det ikke saa sært, at Befolkningen har faaet noget af den samme ydre Barskhed og Alvor i sit Væsen. Det er Stemningen fra den øde Strandbred, der afspejler sig i Mændenes og Kvindernes Træk, Sporene, som Livets Ensformighed og det strænge Arbejde har efterladt. —

Han havde lukket Malerkassen i, men blev siddende og lyttede til de dybe Suk, der lød gennem Dønningerne ude fra Søen, indtil hans Øre pludselig fangede en ny Lyd oppe paa Klitterne bag ved ham. Han vendte sig om, dreven af en instinktmæssig Anelse, og med et Par Spring var han deroppe, efterladende Malerkassen og sine øvrige Sager nede paa Stranden.

Han stod varm og forpustet foran hende, medens hun saa paa ham med det samme lyse Blik, som han kjendte saa godt fra gamle Dage, og rakte ham Haanden, som man rækker den til en god, paalidelig Ven, hverken mer eller mindre.

»Tak for sidst! Vi har jo ikke set hinanden i evig Tid. Hvor har De været henne saa længe?«

»Jeg har villet arbejde, men har ikke kunnet.«

»Saa har De vist heller ikke havt den rigtige gode Vilje. De ved nok, med den kan man udrette saa meget.«

»Ja — især naar man er saa lykkelig at have denne guddommelige Ligevægt i Sindet, som f. Ex. De er udrustet med.«

Han vilde sige det i en spøgefuld Tone, men det lykkedes ikke rigtig. Hun syntes imidlertid ikke at lægge Mærke dertil, røbede det i alt Fald ikke. De tav begge to en lille Tid, medens de gik Side om Side hen over Klitbakkerne. —

I Uger og Dage — lige fra deres første Møde — havde han ikke tænkt paa andet end at træffe hende alene. Han syntes, at der var saa meget, som han maatte og vilde sige hende. Men nu, da Tilfældet var kommet ham til Hjælp, blev han ligesom ængstelig for det. Medens hun prøvede paa at begynde en Samtale om ligegyldige Ting, blev han mere og mere ordknap.

»Herregud, hvor De dog er lidet veltalende i Dag,« sagde hun omsider. »Jeg kan næsten ikke kjende Dem igjen.«

»De maa have Overbærenhed med mig. Jeg vilde gjerne være ligesaa upaavirket af gamle Erindringer, som De er det. Men det vil ikke lykkes mig. Jeg kan ikke blive ved at tale med Dem som med en fremmed og lade Fortiden være glemt og begravet. — Ja, nu er det sagt. Og jeg maa finde mig i, om De bliver vred for det.«

»Jeg bliver ikke vred,« sagde hun og saa' paa ham med et venligt, aabent Udtryk, der ligesom dæmpede hans frembydende Heftighed. »Jeg bliver slet ikke vred, men det vil bedrøve mig meget, om vi ikke kan omgaas som gode og trofaste Venner. — Det var heller ikke min Mening, at Fortiden skulde være slettet ud. Vi kunde jo godt tænke paa den som paa en kjær og lykkelig Ungdomstid, men jeg havde troet, at der laa tilstrækkelig lang Tid imellem til, at det ikke længere var noget, som kunde hindre Fornyelsen af vort gamle Venskab. Nu synes det imidlertid, som De vil det anderledes, og saa er der jo ikke andet for, end at vi bliver som fremmede for hinanden.«

»Ja ... De har Ret. Og dog vilde jeg saa gjerne beholde Deres Venskab. Jeg trænger mere til det, end De tror. Sæt Dem her ned, Fru Aaby. Saaledes. — Lad mig blot en eneste Gang tale alvorlig med Dem.«

Hun saa' lidt tvivlraadig paa ham og fulgte halvt nølende hans Opfordring. De satte sig paa Skrænten af en af de højeste Klitbakker, hvorfra der aabnede sig Udsigt — saa langt Øjet naaede — mod Vest ud over Klitterne til Havet, og til den modsatte Side ind over Land, hvor Bøndergaardenes røde Mure kiggede frem mellem Enge og Agerland. Tæt foran dem skar Fjorden sig ind ved Foden af den lille Kjøbstad med dens knejsende Kirkespir.

Der fór en kold, efteraarsagtig Blæst hen over den stride Marehalm, og hun trak sit Shavl tættere sammen om Skuldrene, medens hun ventede paa, hvad han havde at sige hende. —

»De har en Gang været min gode Engel« — Han talte i en langsom, halvt sagte Tone — »og ... maaske kunde De blive det igjen. Jeg tror i alt Fald, det vilde gjøre mig godt, hvis jeg maatte faa Lov til at skrifte for Dem — fortælle Dem, hvorledes det staar til med mig ...«

Hun saa' denne Gang forundret op paa ham, men afbrød ham ikke. Saa vedblev han lige som før, uden at hende hendes Blik:

»Det er umuligt andet, end at De har maattet gjætte den skæbnesvangre Fejltagelse, jeg har begaaet, siden vi omgikkes hinanden i gamle Dage. Men — De ved ikke, hvor stor og uoprettelig den er. — Jeg har maattet opgive noget af det bedste, der kan sprede Glæde og Lykke over et Menneskeliv«

Det varede lidt, før hun svarede ham:

»Hvad De der siger, kan jeg ikke tro. Og De har ikke heller Ret til at tale saaledes; det ... er en Fornærmelse mod Deres Hustru.«

»Hvorfor? — Jeg bebrejder hende jo ikke noget. Fejlen ligger vel udelukkende hos mig. — Jeg betragter det desuden som en Gjengjældelse, fordi jeg blev utro mod den bedste Følelse, der nogensinde har opfyldt mig.«

»Nu taler De overspændt og sygelig, Henning Bentsen. Hvad er det, De er bleven utro mod? Skulde en ungdommelig Forelskelse maaske gjøre Dem til Asket og Eneboer hele Deres øvrige Liv? De svigtede jo ingen — De var altsaa i Deres gode Ret til at søge hos en anden den Lykke, som *hun* ikke kunde berede Dem ...«

»Nej — De misforstaar mig — eller vil maaske ikke forstaa mig. Jeg ved nok, at jeg ikke har noget at bebrejde mig overfor hende, der ikke kunde blive min. Men hvad jeg syndede mod, var den stærke og rene Kjærlighed, jeg havde næret, og som var for god til at vige Pladsen for en Tilbøjelighed, der ikke var den første værdig. Var jeg bleven lykkelig med den Kvinde, som nu er min Hustru, saa kunde jeg maaske have mødt Dem igjen som den fornuftige Ven — ligesaa rolig og behersket som De mig. Men Modsætningen mellem Dem og hende er traadt saa stærkt frem for mig i denne Tid; jeg har ikke kunnet vedblive at spille denne fremmede Rolle overfor Dem og lade Fortiden være som noget, der

ikke længere vedkom mig.«

»Men det maa De jo dog — hvad andet skulde De vel?« — Hun sagde det lidt heftig, idet hun saa' op paa ham.

»Jeg — jeg ved det ikke selv. Det var en uheldig Skæbne, der lod mig møde Dem her for endnu tydeligere at vise mig, hvor haabløst det hele er.«

Han tav lidt og vendte sig saa pludselig om mod hende.

»Vil De svare mig ærlig? — Er De fuldkommen lykkelig?«

»Jeg ved ikke, med hvad Ret eller hvorfor De spørger mig derom«. — Hun saa rolig og alvorlig paa ham, medens hun talte — »Men for at De ikke skal misforstaa mig, vil jeg svare Dem, at for saa vidt man kan være lykkelig ved et agtet og hæderligt Liv og ved Bevidstheden om at opfylde sine Pligter, saa er jeg det.«

»Hvor det lyder fornuftig — og kristelig.« Henning lo bittert uden at bryde sig om at lægge Skjul derpaa. — »Det maa være i høj Grad velgjørende for ens Sindsro at kunne gaa saadan paa Akkord med Lykken og sige til den: *det* skænker du mig og ikke mere, lad mig blot beholde det, saa skal jeg være tilfreds. ... Nej — bliv ikke vred, fordi jeg harnes over at høre Dem tale saaledes. Har Livet ikke noget bedre at byde os end en saadan sløv Resignation? Jeg ved, at De ikke er lykkelig; De kan ikke elske den Mand, De har bundet Dem til. Det er umuligt — og det vilde ikke være Dem værdigt.«

»Henning!« — I det Blik, hvormed hun saa' paa ham, var Udtrykket paa en Gang blevet strængt og fortørnet — »De misbruger den Ret, vort Ungdomsvenskab giver Dem. Jeg tror, at De er nervøs og ophidset, ellers maatte De kunne forstaa, at De fornærmer mig.«

»Fordi jeg er ærlig mod Dem og mig selv?« — Han sad lidt og stirrede ned for sig, før han vedblev: — »Hvis jeg havde set, at De var, hvad jeg forstaaer ved lykkelig, saa vilde jeg have undgaaet Dem efter vort første tilfældige Møde herovre, da jeg mærkede, at jeg ikke kunde være Herre over alle de Erindringer, der styrtede ind paa mig ved at gjense Dem. Men efterhaanden som jeg har faaet et andet Syn paa Deres Forhold, har jeg mere og mere længtes efter endnu en Gang at komme til en Forklaring med Dem, før vi skilles for rimeligvis ikke at mødes tiere.«

»Og hvad skal denne Samtale kunne gavne enten Dem eller mig? Den tjener jo kun til at rippe op i det, der ligger Dag ved os, og som nu én Gang er glemt og begravet. Tro mig, Henning, De handler uret baade mod Dem selv og især mod Deres Hustru. Og — — jeg vil ikke længer fortsætte denne ørkesløse Samtale med Dem.«

Hun gjorde Mine til at rejse sig op for at gaa, men han lagde sin Haand paa hendes Arm og nødte hende til at blive.

»Kalder De det ørkesløst,« sagde han med dæmpet Heftighed, »at jeg bestræber mig for at faa mere Ro i mit Sind, end der har været i lange Tider, og især efter at jeg atter har truffet Dem.«

»Men skal da denne Samtale kunne hjælpe Dem dertil?« spurgte hun og rystede paa Hovedet. »Det forstaaer jeg ikke.«

»Jo — De skal lære mig, hvorledes man faar den Klarhed over sig selv, som De har. Jeg tror, at dersom jeg havde noget mere af den samme Viljestyrke, som De er i Besiddelse af, vilde Fremtiden ikke se slet saa mørk ud for mig. — Et Ægteskab uden Sympathi og Forstaaelse er og bliver en af de forfærdeligste Ulykker, der kan ramme et Menneske, og er man saa tilmed kommen saa vidt, at man har givet Sagen op og ikke længer strider mod de onde Magter, saa er man for Alvor fortabt. Saa langt er jeg omtrent kommen, og derfor spørger jeg Dem, Margrethe, kan De ikke endnu en Gang blive min gode Skytsaand og give mig det forløsende Ord, der kan mande mig op, saa jeg i det mindste faar Mød til at bære min Skæbne som en Mand.«

»Kunde jeg det, vilde jeg hellere end gjærne,« svarede hun. »Men den Styrke, De søger, kan De kun finde hos Dem selv. Prøv med en ærlig og god Vilje at jage Skyggerne bort fra Deres Hjem; ret med varsom og kjærlig Haand de Fejl, som De tror at finde hos Deres Hustru; bliv ikke træt af at stræbe henimod en bedre og inderligere Forstaaelse, og naar De trænger til Opmuntring, saa søg den i Deres Arbejde. Lad det og den uophørlige Bestræbelse for at bringe Glæde og Tilfredshed tilbage til Deres Hjem, udfylde Deres Tilværelse, og De kan da sikkert aldrig bukke under i Kampen. Men det er umandigt af Dem at hengive Dem til tomme Klager over Deres Skæbne, den, som De jo i hvert Fald selv har beredt Dem. Og jeg vil sige Dem det lige saa ærlig, som De har talt til mig — det havde været smukkere handlet, om De ikke havde fortalt mig om Deres Ægteskab. Det er et af de Forhold, man skal glemme hos sig selv.«

»De er stræng i Deres Dom,« svarede han. »Men De ved ikke, hvor haabløst jeg har kæmpet i disse lange Aar. Saa traf jeg Dem herovre. Det var, som den bedste Tid af mit Liv traadte frem for mig igjen. Var det da saa underligt, at jeg længtes efter at tale til Dem om alt det, der ligger og tynger paa mig? De er den eneste, til hvem jeg vilde have gjort det.«

»Nu — jeg vil heller ikke bebrejde Dem Deres Aabenhjærtighed. Men tænk paa, hvad jeg har sagt. Begynd ufortrøden Kampen paany, baade for Deres Hjem og for Deres Kunst, og naar De en Gang har sejret paa begge Punkter, saa skal De komme og fortælle mig det, og ingen vil glæde sig mere derover end Deres gamle Veninde.«

Hun rakte sin Haand hen imod ham, og han greb den, idet han saa' op paa hende, som hun stod foran ham med et næsten pigeagtigt Udtryk over den lille, fintbyggede Skikkelse.

»Hvor den Mand maatte kunne bringe det vidt i Verden, der havde en Hustru som Dem,« sagde han sagte. »Tak for Deres Godhed — gid De maatte faa Glæde af mig.« —

Han forlod hende hastig, og hun blev staaende alene paa Klitten og saa' efter ham. Rødmen paa hendes Kinder var bleven stærkere, og det var, som en flygtig Skygge gled hen over Panden. — Hun blev staaende endnu et Øjeblik, ligesom hun paa én Gang faldt i Tanker uden rigtig at vide af det. Saa trak hun Shavlet sammen om Skuldrene og begav sig ad den sandede Hedevej til Byfogdens Gaard i Udkanten af Byen.

Det var hans første Beslutning, at han vilde rejse hjem. Han sagde allerede samme Dag til Minna, at hun kunde belave sig paa Hjemrejsen i Løbet af en otte Dage. Til den Tid mente han at være færdig med sine Studier. Men i Stedet for de otte var der gaaet fjorten Dage siden Mødet ved Stranden. Han kom jævnligen hos Byfogdens og havde flere Gange truffet Fru Aaby alene, men deres sidste Samtale var ikke bleven berørt. — Han gjorde sig Umage for at synes munter og tilfreds, naar han var sammen med hende, som om den Forklaring, det var kommet til mellem dem, virkelig havde bragt mere Ro i hans Sind.

Men i Virkeligheden var han mere nervøs og ophidset end før. Han følte sin gamle Kjærlighed voxte Dag for Dag, men paa samme Tid vogtede han omhyggelig paa sig selv, fordi han var bange for at skræmme hende bort, hvis han røbede sig.

Han havde maaske ikke saa magtesløst givet sig denne vaagnende Tilbøjelighed i Vold, dersom han ikke paa Forhaand havde dysset sin Samvittighed i Søvn med den Betragtning, at naar hans Hustru hverken kunde eller vilde være noget for ham, saa maatte han være i sin Ret til at hengive sig til en Følelse, der trods dens Haabløshed var stærk nok til at udfylde hans Tilværelse, saa længe han blot var i *hendes* Nærhed.

Men der var desuden noget andet, som fik Flammen til at blusse stærkere og hastigere op, end det muligvis ellers vilde have været Tilfældet, og som gjorde det stadig vanskeligere for ham at bevare sin ydre Ro overfor hende.

Hun søgte at skjule det med al den Takt og Finfølelse, hun raadede over, men han saa desuagtet mere og mere tydelig, at hendes Mand slet og ret var en plump, snæverhjærtet Tyran, der saarede hende paa tusende Maader, oven i Kjøbet med en vis Brutalitet, som om han fandt en særlig Tilfredsstillelse ved Bevidstheden om, hvorledes det stod i hans Magt at smaatyrannisere en Hustru, der var ham saa uendelig mange Gange overlegen. —

Grosserer Aabys Specialitet var ellers at fortælle slibrige Historier, og saadan i al Fortrolighed — ved et lille Glas sammen med Doktoren og Postmesteren — gjorde han ingen Hemmelighed af, at han Fanden ta'e sig endnu havde sine smaa Liaisons.

Men midt under den pinlige Uro, hvormed disse Iagttagelser opfyldte Henning, begyndte der at dæmre en Forestilling om, at han, Ungdomsvennen, ikke var hende helt ligegyldig, hvor megen Selvbeherskelse hun end viste i sin Adfærd mod ham. —

En Dag havde Henning overtalt Minna til at gjøre Visit hos Byfogdens. Hun var gaaet derhen og havde taget lille Aage med. Det var Aftalen, at Henning skulde hente dem, men da han kom, var Minna gaaet. Aage havde derimod faaet Lov til at blive, medens Byfogdens Datter havde fulgt Minna paa Vej. Af Pigen, der lukkede op, fik han den Besked, at Aage var nede i Haven med Fru Aaby.

Han fulgte en Allé af gamle, forhugne Ælmetrær, der bugtede sig henimod Udkanten af Haven til et Lysthus, som han vidste var hendes Yndlingsplads, og hvor han antog at finde hende og Drengen. —

Hun sad paa en lav Kurvestol, medens lille Aage stod og lænede sig op til hendes Skjød. Lyset, der brød ind mellem det aabne Løvværk, lagde et varmt, gyldent Skær over hendes og Barnets Haar, idet hun bøjede sit Hoved ned mod ham. Synet af de to gjorde et sælsomt Indtryk paa ham. —

Hun havde ikke lagt Mærke til, at han nærmede sig, og med en Følelse af, at han ikke nænnede at forstyrre den smukke Gruppe, bøjede han bort fra Alléen og ind paa en Sti, saa han kom hen til Bagsiden af Lysthuset, hvorfra han kunde betragte hende, uden at hun saa ham. —

»Har du ingen lille Dreng?« hørte han Aage sige.

»Nej — jeg har ikke.«

»Saa skal jeg nok hver Dag komme hen og lege med dig,« sagde Barnet og rakte sin Mund op til hende.

Han saa, at hun havde Taarer i Øjnene. Og pludselig — som med et uvilkaarligt Udbrud af længe tilbagetrængt Følelse — tog hun Drengen i sine Arme og kyssede ham heftig paa Mund og Kinder. —

Hennings Hjærte blev paa en Gang saa fuldt, som om det vilde sprænge alle kunstige Dæmninger. Men han tvang sig til at undertrykke den Bevægelse, der truede med at tage Magt over ham, og traadte rolig ind i Lysthuset. En flammende hed Rødme gød sig over hendes Kinder, da hun saa ham, og hun satte med paafaldende Hurtighed Drengen ned paa Jorden. —

»Tak, fordi De har taget Dem af Aage. Jeg haaber ikke, han har gjort Dem for megen Besvær?« sagde han.

»Aa — det er en allerkjæreste Dreng, De har,« svarede hun — uden at se op paa ham. »Vi har moret os rigtig godt, ikke sandt, Aage?«

»Jeg vil gjerne have, at du ogsaa skal være min Moder,« sagde den lille Fyr. »Jeg kan godt lide at lege med dig.«

Barnets Pludren forøgede hendes Forlegenhed, og det kostede hende aabenbart Umage at vedligeholde sin sædvanlige utvungne Tone. Han kunde ikke tage fejl deraf, og med en halvt lykkelig, halvt ængstende Fornemmelse jubede det i ham: — »Saa har hun mig dog kjær!«

Han fulgte lille Aage hjem til Gjæstgivergaarden, men da han traf en af Pigerne udenfor, lod han hende bringe Drengen op til Minna. Saa fortsatte han sin Vej og vandrede frem og tilbage ad en Sti, der løb bag ved Husene i en Udkant af Byen.

Han vilde ikke møde Minna, før han havde faaet Rede paa de forvirrede og modstridende Tanker, der kæmpede i ham. Det forekom ham, at han i dette Øjeblik kunde sætte alle Hensyn til Side for at vinde hende — den eneste, han virkelig havde elsket. —

Men alligevel opsatte han fra Dag til Dag at finde Lejlighed til at træffe hende alene. I nogle Dage holdt han sig endogsaa helt borte fra Byfogdens Hus, og imidlertid fik han at høre, at Grosserer Aaby var rejst.

Gjennem Postmesterens Frue trængte paa samme Tid et umaadelig interessant Rygte ud i Byen.

Det drejede sig om ikke mindre end en ligefrem Skandale, som der nok skulde have været hos Byfogdens. — Gud bevare hendes, Postmesterindens Mund; hun vidste nok, hvad det vilde sige at bevare Embedshemmeligheder, men *aabne* Brevkort hørte ikke med til denne Kategori, og hun kunde i al Fortrolighed fortælle, at der var kommet et saadant Brevkort til en vis Person. (Paa dette Stadium af Beretningen skulde Postmesterindens Stemme være sunket ned til den allersvageste Hvisken). Og bemeldte Brevkort indeholdt en for Grossererens Moralitet saa graverende Afsløring, at hun ikke vilde besmitte sine Læber med at gaa nærmere ind paa Detaillerne. Det var naturligvis blevet til en Scene mellem ham og Fruen, og derefter var Hr. Aaby rejst.

Sladderer bragte denne Historie ogsaa til Henning, og han kunde næppe beherske sin Harm, da han hørte, hvorledes hendes Navn blev trukket med i Snavset.

Nu kunde og vilde han ikke tøve længere.

[S. 137]

Minna havde desuden bestemt erklæret, at hun vilde hjem, og han havde lovet at opfylde hendes Ønske. Det Arbejde, han havde talt om, var færdigt for længe siden, og han kunde ikke finde flere Paaskud til at blive. —

En Formiddag, meget tidlig, gik han op til Byfogdens. Pigen viste ham ind i Dagligstuen med den Besked, at Kancelliraaden kom vist strax. Fruen og Frøkenen var ude. Han traadte ind i den lille Stue, der syntes ham at indeholde noget af den samme Hygge og Velvære, som hun bragte med sig allevegne.

Hun sad foran Sybordet henne ved Vinduet, bøjet over noget Haandarbejde. Det forekom ham, at hun var lidt blegere, end hun plejede at være, men ellers var der intet, som røbede, at der var hændet noget usædvanligt.

Hun hilste venlig paa ham og rakte ham Haanden og atter denne Gang lige saa utvungen, som hun havde vist sig fra først af. — Det gjorde ham en Smule forvirret.

»Jeg kommer egentlig for at tage Afsked.... Jeg burde vist være rejst for længe siden,« tilføjede han lidt kejtet.

Hun lod ikke til at ville forstaa ham.

»De længes vel ogsaa efter at komme hjem og tage fat paa de Studier, De har malet herovre,« sagde hun let henkastet.

»De lader i alt Fald ikke til at sørge over min Bortrejse,« svarede han i samme Tone.

[S. 138]

»Jo, naturligvis. Jeg beklager ligesom de andre, at vi skal miste Dem. Men tror De ikke, det er bedst for Dem selv at komme hjem? Jeg rejser for øvrigt ogsaa snart. De ved maaske, at min Mand tog bort for et Par Dage siden.«

»Deres Mand.« — Henning understregede Ordet. Hun saa op og blev blussende rød.

»Det nytter ikke, Margrethe, at De vil vedblive at forstille Dem for mig,« sagde han sagte. »Tror De ikke, jeg ved,

hvad De har taalt og lidt — hvor godt De end har forstaaet at skjule det? ... Jeg ved ogsaa, at jeg ikke er Dem helt ligegyldig,« vedblev han endnu sagtere. »Og jeg holder ikke længere dette ud. — De maa høre, hvad jeg har at sige Dem.«

Hun havde rejst sig op og saa først forundret, derpaa mere og mere harmfuldt paa ham. Og Klangens i hendes Stemme ramte ham mere end den heftigste Bebrejdelse, da hun svarede:

»Det havde jeg ikke kunnet tro om Dem — De handler ikke som en ærekyndig Mand!«

»Margrethe — Vidste De alt, hvad jeg har lidt i denne Tid, vilde De ikke dømme mig saa skaanselsløst ... Skæbnen skylder baade Dem og mig Oprensning for den Uret, den har gjort mod os.«

»De tager fejl,« svarede hun rolig. »Skæbnen skylder os ingen Oprensning, som De kalder det. Den har i alt Fald kun ladet os lide, hvad vi selv har forskyldt. Og jeg kan og vil ikke tale mere med Dem om noget af alt dette. Vi er jo én Gang komne til Klarhed over vort Forhold til hinanden; derved maa det blive.«

»Nej — jeg slipper Dem ikke. De vil fortryde, om De nægter at høre paa, hvad jeg har at sige Dem. Jeg er ikke længere Herre over mig selv. De maa og skal høre mig, eller jeg svarer ikke for Følgerne.«

»Raser De, Henning? — Med hvad Ret taler De saadan?«

»Med den Ret, som min Kjærlighed til Dem giver mig,« udbrød han i en dæmpet, lidenskabelig Tone. »Jeg elsker Dem, Margrethe — jeg kan og vil ikke længere skjule det for Dem.«

»Og det er Dem, Henning, hvem jeg en Gang har holdt af som en brav og trofast Ven — det er Dem, der taler saaledes til mig! — Aa — det bedrøver og krænker mig mere end alt andet.«

Hendes Stemme dirrede, som om hun kæmpede mod Graaden.

»Margrethe — vær overbærende mod mig,« bad han næsten ydmygt. »Jeg føler selv, at jeg handler skammelig baade mod Dem og mod hende, der i alt Fald af Navn er min Hustru. — Men jeg kan ikke andet; jeg beherskes af en Vilje, som er stærkere end min egen. Og derfor beder jeg Dem om blot endnu en eneste Gang at lade mig tale uden Forbehold til Dem, og hvis De derefter endnu fordrer det af mig, saa skal jeg undgaa Deres Nærhed, og De skal ikke se mig mere. Kun endnu denne Gang maa De høre mig. Jeg besværger Dem det ved Mindet om den Smerte, De en Gang har tilføjet mig, og som har gjort mit Liv til noget helt andet, end det kunde være blevet, hvis De var bleven min.«

»Nuvel — jeg vil opfylde Deres Ønske — men, Henning, jeg advarer Dem om ikke at sige noget, som De bag efter vil komme til at fortryde baade for Deres egen og min Skyld.«

Hun satte sig ned med en træt, sorgfuld Mine og vendte sig halvt bort fra ham, medens han talte. —

»Jeg véd, at De er streng mod Dem selv,« sagde Henning efter et kort Ophold; »jeg véd, at De er den bedste og reneste Kvinde, jeg har truffet, og netop derfor har De faaet en Magt over mig, som er bleven mig endnu farligere end Deres ydre Skønhed. Frygt derfor ikke, at jeg skal sige noget, som kan saare eller fornærme Dem. —

En Mands Kjærlighed kan være højst forskjellig i sin Natur. Skjuler den kun sanselig Attraa, saa vil han, selv om han fra først af har daaret sig med den Indbildning, at hans Følelser havde et andet og renere Grundlag, enten tidlig eller sent vaagne op af Rusen, og ve ham, hvis han har bygget sit fremtidige Liv derpaa! — Men den anden, den rette Kjærlighed, er ligesaa forædlende og befriende, som hin er ulykkebringende. Og den lever saa langt ud over Elskøven, fordi den bunder i sand, sympatetisk Forstaaelse, i en Glæde og Tryghed hos hinanden, som er stærk nok til at taale Livets Prosa og altid blive lige ung og ny. —

En saadan Følelse er det, jeg nærer for Dem, Margrethe, og jeg føler det sikkert, at var De bleven min Hustru, kunde mit Liv aldrig være blevet forfejlet. De vilde have faaet Bugt med det svage og letsindige i min Karakter, fordi De selv er saa stærk og god. Deres Kvindelighed vilde have gjort ogsaa mig renere og bedre, og min Kjærlighed til en Hustru som Dem og til det Hjem, De vilde have skabt mig, havde givet mig Kræfter til idelig at vinde fremad —«

Han tav lidt, som om han ventede paa, at hun skulde svare ham, men hun blev siddende ubevægelig i samme Stilling.

Saa fortsatte han i den samme sagte og bevægede Tone:

»Saa lykkelig skulde jeg ikke blive. Jeg var den Gang letsindig nok til halvvejs at kunne glemme Dem, og nogle faa Aar efter, at jeg havde faaet Vished om, at De ikke kunde blive min, begik jeg mit Livs store og skæbnesvangre Vildfarelse. — Tilfældet førte mig sammen med en ung Pige, hvis ydre Tilløkkelser tog mit Sind fangen. Jeg lod mig henrive af en Tilbøjelighed af den Art, som jeg nu er saa rede til at fordømme, og jeg vaagnede ikke af min Rus, før jeg var bunden i et Ægteskab, der fra dets første Dag har været en Lidelse for os begge. Det er vistnok en Historie, som har mange tilsvarende Exempler, men jeg tror ikke, at alle rammes lige haardt deraf. —

Da var det, jeg traf Dem herovre og saa, at De stred mod en lignende Skæbne. Min Kjærlighed til Dem vaagnede paany, men helt anderledes stærk og moden end før, og det Spørgsmaal trængte sig frem hos mig: Er det saa vist, at hun og jeg handler rigtig i at ødelægge vort Liv for at kunne have Bevidstheden om, at vi opfylder det, som man almindeligvis kalder Pligt? Der findes maaske Naturer, som er stærke og ædle nok til at lide med hellig Taalmodighed, og som forædles i Ulykken, men jeg føler, at jeg maa have Glæde og Tilfredshed i Stedet for Tomhed og Livslede, hvis det gode i mig skal trives og voxer, og er det saa ikke min Pligt at stræbe hen til at blive lykkelig? — Svar mig, Margrethe. — De maa være ærlig og uhildet nok til at dele denne Tro.«

»Nej,« svarede hun sagte. »Jeg deler den ikke. Det er saa let at sige: Naar jeg blot faar det, som jeg vil, skal jeg nok stræbe opad mod alt, hvad der er godt og smukt, men hvem borger for, at De vil gjøre det, naar først Maalet er naaet og har faaet det dagligdags Præg?«

»Den Bevidsthed, jeg har derom, og som siger mig, at jeg maa leve og arbejde under god Paavirkning, for at det bedste i mig kan kaldes frem og udvikles.«

»Men en saadan Paavirkning finder man bedst i Bevidstheden om at opfylde sin Pligt. Enhver anden er kun et Skalkeskjul for Egenkjærligheden.«

»De dømmer koldt og strængt, Margrethe, og med Ord, som Deres Hjærte umulig kan lægge Dem i Munden. — Var vi ikke saa skrøbelige, som det nu en Gang er blevet vor Natur at være, kunde det jo være smukt nok saaledes udelukkende at søge sit Livs Maal og Tilfredsstillelse i Opfyldelsen af de Pligter, man én Gang har paataget sig, men naar disse er blevne døde og tomme og ikke længere udfyldes af Begejstring eller Kjærlighed, saa er det, at der hører en mere end almindelig stærk og god Natur til for at leve alene for dem. Der er ogsaa dem, som gaar langsomt til Grunde under en saadan frugtesløs Kamp, og Spørgsmaalet kan da blive, om der er tabt eller vundet derved.«

»Nej, nej, Henning, Deres Synspunkt er falsk; det føler jeg, om jeg end ikke har de rette Ord at svare Dem med. Har man, ligegyldig efter hvilken Tilskyndelse, taget sig en Gjærning paa, som bag efter tynger og trykker, saa maa man ligefuldt bære den og aldrig blive træt af at arbejde for at afvinde den de bedste mulige Sider.«

»Men naar man nu er tynget saa langt ned af den, at man ikke længere formaar at rejse sig, gjør man saa ogsaa bedre i at falde helt sammen end med en modig Beslutning kaste Aaget af sig? ...

Hør mig med Rolighed, Margrethe, og lad den Alvor, hvormed jeg taler til Dem, overbevise Dem om, at jeg hverken er

samvittighedsløs eller letsindig.

Baade De og jeg tynges af et Forhold, paa hvilket Samfundet har sat sit lovlige Stempel, men som i sit inderste Væsen er uskjønt og usandt og mere eller mindre forgifter vort Liv, eftersom vi har flere eller færre Kræfter til at staa imod med. —

Tror De, at den Mand, hvis Navn De bærer, vilde tage sig det synderlig nær, om De forlangte Skilsmisse? Og føler De ikke, at det var Dem mere værdigt at bryde end at fortsætte et Samliv, der mangler enhver sund Berettigelse til at existere? Noget lignende gjælder med Hensyn til mig, kun med den Forskjel, at jeg ikke har noget uhæderligt at bebrejde min Hustru. Men vort Ægteskab mangler al Forstaaelse, og derfor virker det nedbrydende paa os begge. — Er det rigtigt at lade et saadant Samliv vedblive af Hensyn til Godtfolks Mening eller af falsk Pligtfølelse? Handler man ikke bedre i at bryde det, selv om Brudet i det første Øjeblik koster Overvindelse og Kamp? — De, Margrethe, kan ikke blot gjøre mig lykkelig, men De har ogsaa Evne til at gjøre mig god og dygtig. Der er intet uhæderligt i det Forslag, jeg gjør Dem. Deres Mand har forspildt sin Ret til Dem; forlang Skilsmisse, og om tre, fire Aar, naar De og jeg begge er fri, vil jeg aabenlyst komme til Dem. Vi vil glemme de bitre Aar, som ligger bag ved, og der skal endnu kunne aabne sig en lykkelig Fremtid for os.«

Hun var bleven lidt blegere, medens han talte, og hendes Bryst arbejdede heftig, men Stemmen var rolig og klar, da hun svarede ham — denne Gang seende ham lige i Ansigtet.

»Jeg vil ikke blive vred over, hvad De siger, Henning, thi De maa være afsindig for at kunne tale saaledes. Husker De da slet ikke paa, at De selv er bunden, og at selv om jeg var fri og kunde og vilde følge Dem, vilde De aldrig kunne opløse Deres Ægteskab uden at begaa den mest skrigende Synd og Uret mod den Kvinde, som — skjønt hun forstaa Dem ligesaa lidt som De hende — dog aldrig har gjort sig skyldig i nogen Handling, der lod hende fortjene en saadan Forhaanelse af Dem. — Selv om De forudsatte, at jeg ansaa mig for berettiget til at gjenvinde min Frihed, kan De saa tænke Dem den Mulighed, eller tror De virkelig saa slet om mig, at De kan indbilde Dem, at jeg vilde være delagtig i en slig Skændighed? Og endelig — er De virkelig saa forblindet, at De kan forestille Dem, at der kunde bygges nogen varig Lykke paa et Forhold, der var knyttet under saa hæslige Vilkaar? Begriber De ikke, hvorledes den onde Samvittighed vilde forfølge baade Dem og den Kvinde, der var ussel nok til at slutte et saadant Forbund med Dem? De vilde snart skamme Dem baade over hende og over Dem selv, og den aandelige Sløvhed, den moralske Nedbrydelse, som De nu taler om, vilde kun være et Naalestik mod den Lidelse, som da vilde hjem søge Dem. — Nej, nej, Henning, jeg vil ikke for Alvor tiltro Dem en slig Lavhed. Glem, hvad De har sagt mig, ligesom jeg vil bestræbe mig for at glemme det.«

»Har jeg da for anden Gang bedraget mig ved at tro, at jeg ikke var Dem ligegyldig?« udbrød han med dæmpet Heftighed. »Eller skuffer De baade Dem selv og mig? — Der vil komme en Dag, hvor De vil angre det,« tilføjede han med en Stemme, der dirrede af Bevægelse. »Min Opvaagnen er en hel Del bitrere nu end for sex Aar siden; jeg har ikke længere noget, der kan give mig Evne til at staa imod, og bukker jeg under, da er Skylden Deres.«

»Nej, Henning,« svarede hun og saa ham fast ind i Øjet, »Skylden er da kun deres egen Svaghed, — og en saadan Svaghed er foragtelig.«

»Nuvel, saa lad den være det,« sagde han med skærende Bitterhed. »Ingen kan lægge en Alen til sin Væxt, ved De nok. Jeg gjør mig ikke bedre, end jeg er. De kunde have gjort mig til noget godt og dygtigt, men De vil ikke.«

»Kunde jeg gjøre det ved at tage Del i en saadan Handling som den, De foreslaar mig?« svarede hun. »Nej, Henning, De befander Dem i en sorgelig Vildfarelse. Gid De snart maa komme til en bedre og klarere Erkjendelse — det er mit bedste Ønske for Dem.«

»Og alt, hvad De har at sige mig?« spurgte han.

»Ja — alt.«

»Saa Farvel. Vi mødes næppe mere.«

Han gik langsomt ud af Stuen, uden at byde hende Haanden til Afsked. Der var kommet en vild, oprivende Smerte over ham. Han forstod nu, at han havde næret et forfængeligt Haab, men det forekom ham tillige, at det var det eneste, han havde havt tilbage. Det var mere end en Frase, da han havde sagt til hende, at han vilde gaa til Grunde, dersom hun anden Gang stødte ham bort. Han følte sig saa sjælesyg, saa' intet som helst, der kunde holde ham oppe. —

Og skulde han da virkelig være tvungen til at henslæbe Resten af sine Dage sammen med en Kvinde, der aldrig havde gjort andet end forgifte Tilværelsen for ham?

Der rejste sig pludselig en Bitterhed, ja næsten et Had hos ham mod hans Hustru.

Hvorfor havde hun aldrig gjort sig den mindste Umage for at lære at forstaa ham, for at holde de onde Magter borte? Havde han da kun giftet sig for at faa en taabelig, halsstarrig og arrig Kvinde at opdrage paa?

Hvorfor kunde han ikke have været ligesaa lykkelig som mange andre Mænd — at finde en hjælpsom og kjærlig Hustru? — Men nu skulde det have en Ende. En Hykler vilde han i det mindste ikke vare længere. Sandheden skulde hun høre af ham. —

Det var trukket op til Uvej, og den kolde Efteraarsblæst, som strøg ind over Land, mættet med en bedsk, saltagtig Smag ude fra Havet, jog isnende gjennem ham, medens han vandrede afsted gjennem Byens Hovedgade. Glarmesterens og Barbererens Skilter henne paa Hjørnet svajede raslende paa deres Hængsler for hvert Ryk, Blæsten tog i dem. Over de røde Teglstenstage hang Luften i tykke, sortgraa Skyer. Den triste Gade med sine uregelmæssige Huse og sin ujævne Brolægning, hvor Græsset voxede bundtvis mellem Brostenene, var som uddød.

Han mødte ikke et Menneske, her han naaede Gjæstgivergaarden. Her gik han op ad den halvmørke, snirklede Trappe til sin midlertidige Bolig, hvis uhjemlige Præg passede godt til den Stemning, han befandt sig i.

Minna sad ved Vinduets og syede.

Han gik nogle Gange grundende op og ned ad Gulvet, ikke fordi han vaklede i den Beslutning, han havde taget, men fordi han ikke rigtig vidste, hvorledes han skulde begynde. Minna syntes tilfældigvis ikke oplagt til Ufred; hun syede kun med fordoblet Ivrighed efter hans Indtrædelse og lod iøvrigt ikke til at bemærke, at der var noget usædvanligt i hans Adfærd.

Saa tav de en Tidlang begge to.

»I Morgen rejser vi,« sagde han omsider.

»Naa — det var jo rart.«

Hun saa lidt overrasket op; han plejede ellers ikke at tale paa denne korte og uvenlige Maade, naar hun ikke først havde givet Anledning dertil.

»Men ikke for at fortsætte som før,« vedblev han i samme Tone. »Det skal og maa have en Ende; det har jeg fast besluttet.«

»Herregud — kan jeg nu ikke faa Lov til at sidde i Fred? Hvorfor kommer du her og vælter dig over mig? Behold bare dine Beslutninger og Forklaringer for dig selv; jeg skjætter ikke om at kjende dem.«

[S. 147]

[S. 149]

»Men du *skal*. Har jeg hidtil været en Hykler, saa skal du nu til Gjengjæld kjende den fulde Sandhed.« —

Han arbejdede sig uden nogen Tilskyndelse fra hendes Side op til en voxende Bitterhed. — »Jeg har i Aar og Dag tvunget mig til at vise Venlighed og Hensynsfuldhed mod dig, selv naar du tirrede og saarede mig mest. Jeg har prøvet paa at gjøre vort Samliv taaleligt, selv om det ikke kunde blive lykkeligt. Men det har altsammen været frugtesløst. Selv den sidste Rest af Godhed, jeg nærede for dig, har du gjort dig Umage for at forspilde. Ved din Ufordragelighed har du gjort mit Hjem til et Sted, hvor jeg blev pint og plaget i Stedet for at finde Fred og Hvile. Dette skal have en Ende.«

Hun blev mere og mere forundret, medens han talte, og hendes Ansigt var blegt, da hun spurgte: [S. 150]

»Og hvorfor siger du mig alt dette netop nu, da jeg dog ingen Fortræd har gjort dig?«

»Fordi jeg vil vise dig den Kløft, som du langsomt, Dag for Dag har gravet mellem os. Fordi«

»Aa — du behøver ikke at sige mere.« Hun havde rejst sig op og stod foran ham, bleg, med tindrende Blik og dirrende Læber. — »Jeg ved det hele. Det er hende — din dydige Veninde, der er traadt imellem os. — Og for at træffe hende, var det naturligvis, du vilde her over. — Men gjør kun, hvad du vil« — Minna skreg Ordene frem — »Jeg hader dig og hende og jer allesammen ...«

»Din Heftighed overrasker mig, da du jo saa tit har erklæret, at jeg var dig fuldstændig ligegyldig,« afbrød han hende med haanende Kulde. »For mig kan du tro, hvad du vil. Det er ingen Skade til, at du ser Resultatet af det Liv, vi to har levet sammen. I Stedet for al den Glæde og Velsignelse, som en god Hustru kan bringe sin Mand, har du fra den første Dag, vi saa hinanden, været en Forbandelse for mig. Uro og Misnøje har du bragt ind i mit Liv, afstumpet mine Evner og forvandlet hele min Tilværelse til Tomhed og Uhygge. Saa — nu er det sagt, og Enden faar blive, hvad den vil ...«

Han tav og drog tungt efter Vejret. De skaanselsløse Ord syntes paa én Gang at træffe hende saa tungt som Hammerslag. Den Forbitrelse, hun nylig havde givet Luft, gjorde Plads for en dump, knugende Smerte, der fik Nerverne i hendes Ansigt til at dirre, og derpaa brød hun ud i en halvkvalt, lidenskabelig Graad.

»Aa Gud — aa Gud — saa slet kan jeg dog ikke have været!« — —

Hans Blik faldt paa hendes slanke, endnu ungdommelige Skikkelse og paa det i Taarer badede Ansigt, og en Følelse af Anger begyndte at liste sig over ham, lige saa hurtig som hans Heftighed var kølnet.

»Jeg siger ikke, at du har været slet,« sagde han tøvende. »Tværtimod — du har jo altid været en hæderlig Kone. Men dit ufordragelige Sind, din Mangel paa al Kvindelighed har bragt Ulykke over os. Og deri ligger din store Skyld, at du aldrig har villet gjøre den mindste Bestræbelse for, at det kunde blive anderledes.«

»Men du — hvorfor giftede du dig med mig?« Minna løftede atter Hovedet og gjorde Vold paa sig selv for at tvinge Graaden. — »Hvem siger dig, at jeg ikke baade havde kunnet og villet gjøre det, hvis jeg havde haft en anden Mand? Ved du, hvorfor jeg tror, at det saa daarlig er lykkedes dig? Fordi du aldrig har holdt rigtig af mig — fordi det var din Sanselighed og ikke dit Hjærte, der drog dig til mig. Det er derfor, det er blevet til, hvad det er«

Hun slyngede Ordene ud mod ham, medens hun et Øjeblik stod oprejst foran ham, men saa var det pludselig, som om hun atter sank sammen, idet hun skjulte Ansigtet i sine Hænder. —

Hun havde en Gang før — i Begyndelsen af deres Ægteskab — rettet en lignende Bebrejdelse mod ham, og han følte atter, at der var nogen Sandhed deri. — Var det saa vist, at han havde Ret til at tale hende saa haardt til?

»Det gjør mig ondt, at jeg har krænket dig,« sagde han med lav Stemme. »Ja — jeg vilde ønske, at det ikke var sket.«

»Men det er sket. Og det er maaske bedst saadan. Nu kan vi jo gaa hver sin Vej. For du kan vel tænke, at jeg herefter ikke længere vil leve under Tag med dig.«

»Du faar gjøre, som du vil,« svarede han. »Det kunde vel næppe gavne nogen af os, om jeg vilde prøve paa at holde paa dig mod din Vilje.«

Hun svarede ikke, men gik ind i det tilstødende Værelse og lukkede sig inde der. Henning saa bedrøvet efter hende, følede sig ilde til Mode og misfornøjet med sig selv. Da det lod til at blive Alvor, gjorde Tanken om Skilsmisse ham urolig og bekymret. Saa vidt burde han maaske ikke være gaaet.

Medens han blev siddende alene inde i Dagligstuen, og Skyggerne lagde sig tættere og tættere over Gulvet eller forstak sig mellem det smagløse Bohave, hvormed Hotelværtten havde udstyret sine Gjæsteværelser, kom han til at tænke paa sit hyggelige Hjem. Det syntes Minna i det mindste altid at have haft Interesse for. Og nu, da det truede med et afgjørende Brud mellem dem, huskede han paa mange Træk hos hende, der viste, at hun paa sin Manér var en trofast og pligtopfyldende Hustru.

Nej — saa vidt burde han ikke have ladet det komme. — Men var det alligevel ikke meningsløst at fortsætte et saadant Samliv, medens hans Hjærte var opfyldt af en anden — hende, som han vidste aldrig kunde blive hans? —

Hans voxende Bekymring for, at Minna skulde gjøre Alvor af sin Beslutning og tage bort, viste sig imidlertid at være overflødig. To Dage efter rejste de sammen tilbage til Kjøbenhavn. Deres Forhold var kun undergaaet den Forandring, at Minna endnu mindre end før lagde Baand paa sig. Hendes Sind var blevet endnu mere mistroisk og bittert, og det udartede undertiden til en raa Hidsighed, der Dag for Dag undergravede mere af den Kvindelighed, hvoraf hun aldrig havde haft stort at undvære. Hun kunde bruge plumpe og stygge Skjældsord, som han gik stiltiende af Vejen for, medens han vænnede sig til at tale hende efter Munden eller omgaa Sandheden selv i de ubetydeligste Ting — for Husfredens Skyld.

Margrethe Aaby blev hele Efteraaret og Vinteren ovre hos sin Onkel, medens hendes Mand rejste til Udlandet i Forretningsanliggender hed det. Andre paastod rigtignok, at de var rigtig skilte, og at den unge Kone havde taget Ophold som en Slags Guvernante hos en fjærn Slægtning, der ejede en Gaard et Sted paa Sjælland.

XIII.

Det var ved Nytaarstid, der var truffet ind med meget strængt Vintervejr det Aar.

Der havde været usædvanlig mange Indsamlinger til Brændsel og Varmestuer og Uddeling af Middagsmad til Byens fattige. Thermometret viste ti Grader under Frysepunktet. Isen hang i fantastiske drypstensagtige Former under ethvert Tagskæg og enhver Tagrende; laa i en tyk Skorpe om de halmomviklede Vandposte og havde endog havt Udholdenhed nok til at etablere en solid og meget befærdet Landevej mellem Langelinie og »Tre Kroner«.

Og ude omkring paa Marker og Veje laa Sneen frosset sammen i store Bunker.

»Probenreutere« var i massevis sneede inde i Gjæstgivergaardene. Selv Istransporten over Bæltet led jævnlige Afbræk ved Snestormene, og Sprogø havde en permanent Befolkning af vrede og utaalmodige rejsende.

Bønderne ude paa Landet sad og døsede i den lune Kakkelovnskrog med Merskummeren mellem Tænderne; i saadant et Vejr gad man ikke en Gang tage fat paa det sædvanlige Vinterarbejde. Husmænd og Indsiddere slog sig igjennem, som Smaafolk kan bedst i en stræng Vinter, og oppe paa Herregaardene havde man beholdt sine Gjæster lige fra Jul og lod det gaa strygende løs med Baller og Middage.

Men inde i selve Hovedstaden havde man især travlt med veldædige Basarer og dito Aftenunderholdninger. Og det var ikke Smaaskillinger, der kom ind.

Det er saa rart at have den Bevidsthed, at man danser og morer sig, paa én Gang til Glæde for sig selv og til Gavn for sine nødlidende Medskabninger. Og der herskede i denne strænge Vinter en overordentlig ihærdig Virksomhed blandt de Velgjørere, der havde paataget sig at arrangere Basarer og Aftenunderholdninger.

Ude omkring i Kristianshavns Smaagyder og Arbejderkvarterernes kaserneagtige Huse steg ikke desto mindre Debetkontoen paa Høkernes sorte Tavler til truende Højdepunkter for saa og saa mange paa Kredit udleverede Fjerdingspund Svinefedt, kvarte Rugbrød og halve Skæpper Kul, og de vægtige Reoler i Pantelaanernes Boder truede med at synke sammen under den stærke Tilstrømning af »haandfaaede« Panter, lige fra sorte Silkehatte til Bommesies Skjorter — en Tilstrømning, for hvilken ikke en Gang de hver Maaned averterede Pantelaanerauktioner syntes at kunne aabne nogen kjendelig Ventil. —

Men hvor mange Savn og hvor megen virkelig Nød disse, de ejendomsløses Asyl og Arnesteder end kan rumme i en stræng og arbejdsløs Vinter, kan det dog hænde, at der opleves lige saa bitre Timer hos adskillige af dem, der gjerne ville regnes med til »bedre« Folk — hos en eller anden stakkels Bestillingsmand, hvem Skæbnen har begunstiget med en meget talrig Familie, Staten derimod — mindre gavmild af sig — med en meget ringe Løn. Han er ikke en Smule heldigere stillet end Arbejderen ude i Fattigkvarteret, og han kjender Vejen til Laanekontoret med det sidste undværlige Klædningsstykke lige saa godt som hin.

Der lever i enhver Hovedstad en lavere Mellemklasse, bestaaende af underordnede Embedsmænd, Timelærere, smaa Haandværkere, en Mellemting mellem Kunstnere og Haandværkere, som dannes af Billedskærere, Skibsportrætmalere, og utallige andre ubemærkede Existenser, der lever fra Haanden og i Munden og næppe har det bedre end det egentlige store Proletariat.

De deler saa temmelig ligelig de samme Savn og fører den samme usikre Tilværelse uden at kunne komme videre end til at opholde Livet, men de føler Savnene og Fattigdommen endnu haardere, fordi de lever i uafslædig Kamp for at give deres Stilling et udvortes Syn af at være bedre, end den er i Virkeligheden.

Det er en honnet Ambition, der er smuk og rosværdig nok, men det koster en fortvivlet Møje at holde den vedlige.⁵⁸¹

Til disse Samfundets Stedbørn havde gamle Bentsen jo hørt i Størstedelen af sin Levetid.

Men i de sidste Aar var hans Søns Fremgang bleven et Lyspunkt for ham. Han forsonede sig med sin egen mislykkede Tilværelse ved at se Sønnen vinde frem i Verden.

At Henning valgte at blive Maler, havde i Begyndelsen ængstet den gamle Mand, men da han blev Vidne til den første Anerkjendelse, der blev ham til Del, var han ganske naturligt den, der nærrede de største Forventninger om sin Søns Talent.

Den Dag, da Henning første Gang havde et Billede paa den aarlige Kunstudstilling — dér, hvor han selv aldrig havde faaet Foden ind — var den skjønneste i gamle Bentsens Liv. Resten af Vejen til at blive en stor Kunstner forekom ham at maatte være ganske let og jævn. —

Hvor glad og lykkelig havde han ikke været for denne Søn, medens de boede sammen ude i Huset mellem de pyntelige Villaer. Og hvor ængstelig havde han ikke vogtet paa sig selv, for at den gamle, stygge Fejl ikke skulde faa Magt over ham.

Og naar Henning sluttede Dagens Arbejde og kaldte ham ind i Atelieret med et muntert »Kom nu ind, Fa'er, og se, hvad jeg har faaet bestilt!« — hvor stolt og lykkelig stillede gamle Bentsen sig saa ikke op foran Staffeliets og paatog sig sin mest kunstforstandige Mine, skjønt Gud skal vide, at han ikke havde noget synderlig kritisk Blik — allermindst for Sønnens Arbejde.

Men naar han en sjælden Gang kunde være saa heldig at træffe noget rigtigt og sige — »Jeg synes, Luften der kunde staa lidt friskere i Farven!« Og Henning saa svarede: »Det har du i Grunden Ret i,« og gjorde et Par Penselstrøg paa det betegnede Sted i Billedet, saa følte gamle Bentsen upaatvivlelig mere Stolthed, end om han selv havde modtaget allerhøjeste Udnævnelse til Etatsraad og Direktør for hele Kunstakademiet. —

Da Henning temmelig pludselig giftede sig og flyttede hjemme fra, var det et tungt Stød for den gamle, skjønt han ikke nænnede at lade sig mærke dermed.

Han nærrede ganske vist ingen Bekymring for sin Søns Fremtid, thi han var overbevist om, at Henning var altfor klog til ikke at have valgt just saadan en Pige, der passede i et og alt til ham, og dernæst kunde han ikke tænke sig andet end, at hun jo maatte forgode saadan en prægtig Fyr som hans Søn. Saa Henning vilde jo sagtens blive lykkelig ogsaa i det Kapitel.

Men han savnede Sønnen ubeskrivelig haardt, og værre blev det, da han mærkede, at altfor flittige Besøg ude i det ny Hjem ikke var vel sete af Minna.

»Hun er min Tro skinsyg paa hans egen Fa'er,« sagde han ved sig selv, halvt i Spøg og halvt i Alvor, og han havde mere Ret, end han selv vidste af.

Saa blev han lidt efter lidt borte derfra, hvor megen Overvindelse det end kostede ham, men mere end en Gang, naar han var paa Vej til at falde tilbage til sin gamle Skrøbelighed, holdt han igjen paa sig selv med den Betragtning, at

Sønnen og Svigerdatteren dog aldrig skulde faa Grund til at skamme sig over ham. »Saa hellere gaa lige lukt ud i Stranden.«

Det gik imidlertid snart op for ham, at Minna maatte være meget hidsig og lunefuld, men derfor kunde hun godt være en brav Kone, og naar bare de to var lykkelige med hinanden, saa kom Resten jo ikke ham ved. —

Hvad han derimod havde mindre let ved at trøste sig over, var noget, der var sket, kort før Minna og Henning rejste over til Vestkysten.

Han havde været derude for at sige Farvel, før de tog afsted, men Minna havde været i ondt Humør og havde ikke ladet sig se, og hun havde heller ikke villet lade lille Aage komme ind til den gamle, under det Paaskud, at hun var i Færd med at bringe Drengen i Seng.

I sin besynderlige Skinsyge kunde Minna nemlig ikke taale, at andre kjærtegnede Barnet — kun hendes Moder, der stadig bevarede en vis Indflydelse over hende ved at smigre hendes mindre gode Instinkter, dannede en Undtagelse fra denne Regel — og hun havde mere end en Gang paa en paafaldende saarende Maade holdt Aage borte fra Hennings Fader. Dog næppe før saa tydelig som denne Gang.

Henning havde ikke villet give Anledning til en ubehagelig Scene og følgelig ladet Paaskudet om Barnets Afklædning passere, men gamle Bentsen havde taget sig det grumme nær og var gaaet helt sønderknust bort. —

Siden den Dag havde han ikke været ude hos Henning. Han vilde ikke, selv om det skete uforskyldt, bringe Misforstaaelse mellem dem — det var der nok tilstrækkelig af i Forvejen, tænkte han sukkende — og han vilde heller ikke falde Minna til Besvær, siden hun saa nødig saa ham.

Men gamle Bentsen led meget under dette Forhold. Han kunde undertiden sidde hjemme hos sig selv og falde helt sammen, naar han tænkte paa, hvorledes hans Søns Hus var blevet spærret for ham, men naar han en sjælden Gang saa' Henning, lod han sig ikke mærke med, hvor nær han tog sig det. —

Det havde i mere end én Henseende været en slem Vinter for den gamle Mand.

Med Skibsportrætmaleriet gik det kun smaat. Det var et Arbejde, som der blev mindre at fortjene ved Aar for Aar. Skibskaptajnerne foretrak som oftest at lade deres Fartøjer fotografere; det blev langt hurtigere besørget og var helt anderledes moderne.

Desuden havde gamle Bentsen ogsaa faaet yngre og flinkere Konkurrenter. Det var rigtignok noget rent forbandet Fuseri, de lavede, forsikrede han; deres Sø lignede sveden Vælling, og Fartøjerne saa ud som Ligkister med et Par Kosterkafter stukne gjennem Laaget. Selv kunde han bruge flere Dage til at pensle Takkelagen rigtig fint og sirlig ud paa Lærredet, men det havde Skipperne ikke Tid til at vente paa.

Af disse forskjellige Aarsager havde han haft en drøj Tid at komme igjennem den Vinter. Henning havde et Par Gange hjulpet ham med en lille Sum Penge, men gamle Bentsen havde en Anelse om, at det i den sidste Tid ogsaa var gaaet smaat med Sønnens Arbejde. Han havde kun solgt et Par mindre Billeder paa en af Kunstauktionerne, og et større Maleri, som han længe havde haft staaende paa Staffeliets, vilde det ikke lykkes ham at blive færdig med. —

Gamle Bentsen vilde derfor ikke fortælle ham, at han i længere Tid havde gaaet og gjort Gjæld rundt omkring i det Nabolag, hvor han boede. Han vilde maaske under alle Omstændigheder have fortiet det, eftersom han nærede en ikke ringe Respekt for sin Søn.

Med en vis, medfødt Letsindighed trøstede han sig med, at det nok klarede sig paa en eller anden Maade. Men nu var ogsaa den sidste Udvej bleven stoppet, og han havde adskillige Gange i den senere Tid maattet springe Middagsmaden over og endda været glad, naar han hen ad Aften havde kunnet opdrive en Portion Smørrebrød og en halv Bajer paa det Kaffehus, hvor han en Tid lang havde været Stamgjæst.

Saa var det Dagen før Nytaarsaften.

Der var faldet et stærkt Snefog, og Vejene i Byens Omegn laa i ufremkommeligt Uføre. Men efter at Snevejret først havde syntes at ville tøjle lidt op i Luften, havde Frosten umiddelbart efter taget fat paany.

Thermometret stod paa 12 Graders Kulde. Sneen laa skinnende hvid i det graablege, vinterlige Sollys, der ikke havde Kræfter til at optø saa meget som de allerøverste Fnug. Selv den tynde Sneskorpe, der dækkede Træerne rundt omkring i Haver og Alléer, havde Frosten bundet saa tæt til de nøgne, knudrede Grene, at Blæsten forgæves ruskede i dem for at berøve dem deres Vinterpynt.

Vinduerne i Urtekræmmerens Butik henne paa Hjørnet af Sidealléen var saa forsvarlig tilfrosne, at ikke en Gang de vældige Gasblus om Aftenen formaaede at bryde det allermindste Hul i de store Isblomster paa Ruden.

Og indenfor stod Urtekræmmeren og pustede i de røde, valne Næver, saa at hans Aande dannede en lille Dampsky under Gaslampen.

Om det saa var de Vittigheder, hvormed den begavede Yngling plejede at divertere Nabolagets kjønne Tjenestepiger, syntes de at fryse fast undervejs og blive hængende som bedrøvelige Istapper ved hans smilende Læber. [S. 164]

Og udenfor vedblev Blæsten at ruske i Grenene, medens Sneen frøs fastere og fastere sammen i Bunkerne langs Vejkanten.

Det knitrede formelig i den af Ivrigheid for at blive rigtig fast og haard — thi det var jo en Livssag for den at yde den størst mulige Modstand, hvis et mildere Vejrlig skulde indtræde for at opløse den til lutter Vand og Søle.

Men foreløbig kunde den ganske rolig blive liggende og fryse til, saa meget den vilde. Der var ikke Udsigt til andet Vejr end det, der egner sig bedst for Folk, der har velopvarmede Værelser med en muntert flammende Kaminild, eller tykke Kavajer med Pelskrave til at slaa op om Ørene, hvis de færdes ude.

Og selv de, der havde slige Hjælpemidler til at trose Kulden, foretrak den lune Stue og vovede sig kun ud i yderste Nødsfald. Følgelig var der mere end sædvanlig øde ude paa Vejene mellem de smaa Landsteder og Haver. Om det saa var den patrouillerende Lovens Haandhæver, syntes Kulden at have fordrevet ham sporløst. —

Hist og her skinnede der et Lys fra en og anden Villa, og Tonerne fra et forstemt Klaver banede sig spædt og klynkende Vej gennem omhyggelig stængede Vinduer, nedrullede Persienser og tilfrosne Ruder.

Oppe fra den frostklare, mørkeblaa Luft blinkede en ensom Stjerne ligesom et fjærnt Øje ned paa det vinterlige Billede. En forfrossen Hund, der havde været letsindig nok til at strejfe omkring i et saadant Vejr, stod hylende udenfor Bagerens Dør, der lige var bleven lukket. — Ellers var der tomt og stille overalt.

I et Hus paa en af de mest afsides Veje i dette landlige Kvarter skinnede der Lys oppe i et af Kvistvinduerne. Man lagde særlig Mærke til det, fordi der ellers var mørkt og slukket rundt omkring. Klokkeren var lidt over ti.

I dette Hus og i det samme Kvistværelse, hvorfra Lyset skinnede, boede gamle Bentsen, efter at han nogen Tid efter Hennings Bryllup havde forladt den mere komfortable Lejlighed, de havde beboet sammen i Etagen neden under.

Det var forøvrigt et ganske pænt og rummeligt Værelse med en lille Alkove til en Seng bag ved. Bohavet var tarveligt, men kunde meget godt tilfredsstille en gammel, beskeden Mands Fordringer. Der var en Sofa, et gammelt Skrivebord, nogle Stole og et Staffeli henne ved Vinduet.

Det kunde altsammen have taget sig ganske taalelig ud, hvis der ikke havde manglet én Ting, som er umaadelig vigtig, naar det er tolv Graders Kulde udenfor, og hvis Ikke-Tilstedeværelse derfor var tilstrækkelig til at forandre hele Stuens Karakter og give den et trist og uvenligt Præg.

Der var ingen Ild i Kakkelovnen. —

Gamle Bentsen laa paa Sofaen og havde svøbt sig ind i sin Vinterfrakke. Han havde endogsaa taget Handsker og en gammel, blød Filthat paa for bedre at holde Kulden borte, men det kunde alligevel ikke forhindre, at han rystede over hele Kroppen.

»Jeg maa dog være oppe, hvis han skulde komme,« havde han sagt til sig selv. Og saa havde han Time for Time tøvet med at gaa til Ro, skjønt en varm Seng, selv om den ikke hører til de allerbedst opredte, er et Surrogat, som Fattigfolk ofte benytter i Stedet for et solidt Maaltid og Ild i Kakkelovnen.

Han havde samme Dag skrevet et Par Ord til Henning. Men først efter en hel Del Betæneligheder, og da han indsaa, at der ikke var nogen anden Udvej tilovers.

Naa — Herregud — en gammel Mand kunde vel være bekjendt at bede sin Søn om Hjælp i en snæver Vending. Han vidste, at Henning gjerne hjalp ham, naar han bare kunde, men han vilde nødig falde ham til Byrde.

Baade for sin egen og Sønnens Skyld havde han dog ikke villet skrive ligefrem, hvad det drejede sig om (det kunde jo hænde, at andre fik Brevet at se), og han havde derfor blot sendt en Billet af følgende Indhold:

»Min kjære Søn!

Er det dig muligt, da se ud til mig i Løbet af Dagen. Jeg vilde gjerne tale med dig, men har ondt ved at komme til Byen i det slemme Vejr.

Din kjærlig hengivne Fader
P. Bentsen.«

Han ventede længselsfuldt paa, at Henning skulde komme. Brevet var blevet lagt i Postkassen tidlig om Morgenen. Han maatte kunne havt det lidt over Middag. Men nu var Klokken ni — ti — den gik stærkt til elleve.

Han blev helt urolig. Der skulde da ikke nogen være syg derinde. Det faldt ham et Øjeblik ind at gaa til Byen. Men hvis der nu — som han alligevel haabede — intet var i Vejen; hvad vilde de saa tro, naar han kom til dem saadan ved Nattetid? Naa — det kunde jo for den Sags Skyld være lige meget; det var jo hans Børn. Men Huset var nu en Gang blevet fremmed for ham, og det var saa længe siden, han havde været der. Saa besluttede han at slaa sig til Ro og vente i alt Fald til den næste Dag.

Endnu en hel Time blev han oppe, til hans Lemmer var stive af Kulden. Men ingen kom. Saa tørnede han omsider i Seng, men saa forknyt og urolig over ikke at have faaet Svar paa sit Brev, at han endogsaa glemte, at han den Dag havde sprunget baade Middagsmaden og Aftensmaden over. —

Tidlig den næste Formiddag kom Henning. Den gamle var staaet op og gik op og ned ad Gulvet med Vinterfrakken paa. Der havde ikke været en Pind at putte i Kakkelovnen. Selv nogle gamle Blændrammer og Penselskafter havde den foregaaende Dag maattet gjøre Tjeneste som Brændsel.

Henning saa paa de tilfrosne Ruder, paa den kolde Kakkelovn og paa den gamle Mand, der havde Møje med at skjule, at Tænderne klaprede i Munden paa ham.

»For Guds Skyld, Fader,« sagde han i en bekymret Tone, »hvorfor har du ikke før ladet mig vide, at det stod saa slemt til? Dit Brev var blevet forlagt hjemme hos mig, saa jeg fik det først i Morges.«

»Aa — bryd dig aldrig om det,« mumlede den gamle. »Moneterne er slupne op; det er det hele. Det er saagu' aldrig værd at tage sig det saa nær for en Gangs Skyld,« tilføjede han med et bedrøveligt Forsøg paa at synes oprømt.

»Men du har jo ingen Ild i Kakkelovnen, Fader,« sagde Henning. »Det er dog for galt. — Send strax Bud ned og lad os faa hentet, hvad du trænger til. Saa gaar du imidlertid hjem med mig og bliver hos os i Dag. Det er jo Nytaarsaften i Aften.«

»Ja, ja, Tak skal du have, min Dreng, men jeg bliver hellere hjemme,« svarede den gamle lidt forlegen. »Den forbandede Gigt har sat sig i mit venstre Ben. Jeg vilde gjøre en daarlig Figur hos dig, hvis du skal have fremmede i Aften. Nej, jeg bliver hellere hjemme.«

»Aa Snak, Fader; der kommer ingen andre end Minnas Forældre. Følg nu blot hjem med; saa kan din Værtinde gjøre i Stand her oppe imidlertid og faa Værelset ordentlig opvarmet, til du kommer hjem.«

»Nej, nej, lille Henning,« svarede den gamle; »jeg bliver hellere her. Maaske kigger jeg ud til jer i Morgen.«

»Naa, som du vil, Fader,« sagde Henning. »Men lad os saa sørge for, at du kan holde en skikkelig Nytaarsaften herhjemme.«

Det viste sig imidlertid, at Henning kun havde nogle faa Kroner i sin Portemonnaie, og han lovede derfor at komme ud igjen samme Dag for at forsyne den gamle med, hvad han behøvede.

»Saa du vil altsaa ikke holde Nytaarsaften hjemme hos mig, Fader,« sagde Henning endnu en Gang, idet han nærmede sig Døren.

»Nej Tak, min Dreng, ikke denne Gang — til næste Aar, om Gud vil, at jeg skal leve. Saa skal jeg nok se at være bedre oppe,« tilføjede den gamle med et melankolsk Smil.

»Ja, ja da. Saa kommer jeg ud til dig igjen, inden det bliver mørkt.«

Henning gik, men han kunde ikke lade være at tænke paa det uhyggelig kolde Værelse, og hvor daarlig hans Fader havde set ud.

Han følte Samvittighedsnag over, at han ikke havde sørget bedre for den gamle Mand, men det pinte ham næsten endnu mere at tænke paa, at han ikke kunde byde sin Fader et Hjem i sit eget Hus uden at maatte frygte for stygge og ubehagelige Scener. —

Tusmørket havde allerede lagt sig over de snedækkede Gader og Veje og syntes at svøbe sig i tætte Folder om Lygtepælene. Vognene rullede med en dump Lyd hen over Sneen, der inde paa Fortovene knirkede under Fødderne paa de Fodgængere, som endnu var ude for at gjøre nogle Extraindkjøb til Helligholdelsen af Aarets sidste Aften.

Men lidt efter lidt blev Gaderne mennesketomme; Lysene i de store Udsalg i Byens Hovedgader slukkedes efterhaanden, og kun de mindre Handlende holdt aabent endnu.

De kinesiske Pistoler og Knaldperlerne, der hidtil havde lydt ganske enkeltvis med et svagt, forskræmt Knald, ligesom de var sig bevidste, at der endnu var længe til Klokken tolv, begyndte lidt efter lidt at blive mere højrostede, alt som Aftenen skred frem. Der hørtes endog, som Ihukommelse af den ærværdige Skik at slaa Potter paa Dørene, nu og da et solidt Drøn, der fik de smaa kinesiske Pistoler til at blegne af Misundelse. —

Og selv de sidste Fodgængere forsvandt, for enten i Familielivets hyggelige Skjød eller henne paa Kaféen, sammen med andre enlige Existenser, med Glasset i Haanden at hilse det ny Aar velkommen.

Selv for Urtekræmmersvenden paa Hjørnet slog endelig Befrielsens Time, og med en Stemme, der skælvede — hvad enten det var af Kulden eller af længselsfuld Forventning om de Glæder, *han* ventede sig af Aarets sidste Aften — bød han Karlen at sætte Skodderne for.

Og mere og mere hyppig, mere og mere buldrende lød Knaldperlerne, Pistolerne og Potterne, medens alt andet Liv og Bevægelse døde hen i den store By for at koncentrere sig indenfor Husenes lune Vægge. —

Han gik med hurtige Skridt frem ad den snorlige Vej, der strakte sig saa langt foran ham, at Gaslygterne i den længst bortliggende Ende syntes at løbe i ét med hinanden. Hans Gang var hurtig, og han traadte fast i den knirkende Sne, men Hovedet var bøjet ned mod Brystet og hans Tanker aabenbart langt borte fra den Vej, han fulgte.

Hele det hæslige Optrin stod for ham igjen. Han huskede det til de mindste Enkeltheder. Hans Ægteskabs Historie havde været rig paa det Slags Kapitler, men dette syntes ham at være det uhyggeligste. Han levede det altsammen om igjen, saaledes som det var foregaaet for faa Timer siden. —

Han var kommen hjem i en trykket og bekymret Stemning, opfyldt af den uhyggelige Paamindelse om, at hans Fæder bogstavelig talt led Nød. — Og som de fleste kunstnerisk anlagte Naturer led han dobbelt ved Synet af alt, hvad der mindede om Nød og Savn.

Han fortalte Minna, hvorledes det stod til ude hos hans Fader, og hvor ondt det havde gjort ham at se det.

Hun hørte først kold og ligegyldig paa ham; men da han sagde, at de maatte hjælpe den gamle med saa meget, de kunde undvære, havde hun begyndt at græde og lamentere.

Han var en ussel Mand, sagde hun. Han havde Tanke for alle andre end sin Hustru og deres Barn; dem kunde han gjerne lade sulte for at hjælpe andre. Hvor mange Gange var de ikke selv uden Penge. *Hun* vidste nok, hvordan hun maatte pine sig paa alle Maader, for at de kunde slaa sig igjennem.

Henning forestillede hende, at de jo — Gud være lovet — endnu ikke havde manglet noget. Han var desuden ung og rask og havde sit Arbejde at stole paa, og selv om der nu og da var Ebbe i Pengekassen, saa fik han til andre Tider sine Billeder godt betalte. Hans Fader var derimod en gammel Mand og kunde daarlig arbejde. Det kunde ikke for Alvor være Minnas Mening, at de skulde lade ham lide Nød. Det var saa hæsligt, at han slet ikke vilde tænke sig det.

Men Minna var uimodtagelig for Fornuft; hun skreg op, at han skulde ikke faa en Øre af de Penge, han samme Dag havde givet hende til deres Husholdning; saa kunde han jo se, hvorledes han vilde bære sig ad i alt Fald den Dag med at hjælpe den Og hun brugte Skjældsord baade mod ham og hans Fader. —

Henning havde i lang Tid gjemt paa alt det Mismod, der havde faaet Magt over ham efter det sidste Møde med Margrethe Aaby. Og i den sløve Sindsstemning, hvori han havde befundet sig, havde han havt lettere ved at gaa af Vejen for enhver ny Anledning til Kiv og Ufred.

Men denne Gang brød al Bitterheden over hans Livs store Misgreb atter frem i ham. Minnas plumpe Adfærd fik hans kunstlede Taalmodighed til at briste, og han æggedes næsten til Raseri ved Lyden af hendes skingrende Stemme.

Et Øjeblik saa det ud, som om han mistede Herredømmet over sig selv; som om han stod i Begreb med at løfte Haanden mod hende. Men det varede kun et Sekund. Saa besindede han sig og stirrede helt forfærdet paa hende.

Hvorledes havde hun dog Aar for Aar kunnet forvandle sig saa frygtelig? —

Det kostede ham Anstrængelse at faa Ordene frem, idet han sagde til hende, at naar hun ikke vilde give ham nogle af de Penge, hun havde i Behold i den fælles Kasse, saa maatte han se at laane nogle ude i Byen. Thi hans Fader skulde hjælpes. Han vilde nu gaa sin Vej, og hun skulde ikke vente ham hjem for det første.

I en fuldstændig Paroxysme knyttede Minna Hænderne og bed Tænderne sammen, medens hun skreg, at han var en Pjalt, og at hun forbandede baade ham og hans Drukkenbold af en Fader. —

Henning var gaaet. Han vidste ikke, at hun et Øjeblik efter var ilet ud for at kalde ham tilbage — fortrydende sin brutale Hidsighed ligesaa hurtig, som den var kommen over hende. —

Han travede gennem Gaderne, indtil han kom til et af de ny Kvarterer i Byens nordlige Udkant, hvor Hans Frederik boede. Hos ham vilde han under et eller andet Paaskud laane de Penge, han skulde bruge. Men Hans Frederik var allerede gaaet over paa Theatret. Der vilde Henning ikke forstyrre ham, og han gik tilbage i den samme Retning, han var kommen fra, for at opsøge en af sine Kammerater, der boede i den østlige Ende af Byen.

Men heller ikke han var hjemme. Han var bedt ud til Middag, fortalte Værtinden, hvem Henning traf i Atelieret, i Færd med at rydde op i et bundløst Kaos af allehaande ind- og udvendige Klædningsstykker, halv færdige Studier, der laa spredte omkring ved Foden af Staffeliets, snavsede Malerpensler og oversmurfede Paletter, tomme Sodavandsflasker og forskjellige andre Gjenstande.

Værtinden spurgte, om Herren ikke kom igjen senere paa Aftenen, for der skulde nok være Nytaarsgilde hos hendes Logerende, som i den Anledning havde bedt hende om at rydde lidt op, til han kom hjem. [S. 175]

Henning svarede, at han ikke troede, han kom igjen, og dermed travede han atter afsted, indtil han blev saa træt af at slæbe Fødderne gennem det æltede Føre, at han sank i Knæ ved hvert andet Skridt. Han gjorde endnu nogle frugtesløse Forsøg paa at træffe enten den ene eller anden af sine Venner, men de lod allesammen til at være ude for at fejre Sylvesters hellige Aften.

Gaderne var efterhaanden blevne helt øde. De sidste Butiker var nu lukkede, og Henning tænkte med voxende Bekymring paa, at hans Fader allerede i flere Timer havde siddet og ventet paa ham.

Saa faldt det ham pludselig ind, at der var noget tragi-komisk i Situationen, og han vidste næppe, om han skulde le eller græde over den.

Et ondsindet Lune, der grændsede noget nær til Vanvid, havde bevæget Minna til at nægte ham nogle af hans egne Penge, og nu travede han omkring paa en Nytaarsaften for at faa fat i et eller andet Menneske, af hvem han kunde laane en halv Snes Kroner, for at hans Fader ikke skulde gaa sulten til Sengs.

Det var dog for galt. Han tænkte et Øjeblik paa at tage en Droske — han havde akkurat en Krones Penge i sin Vestelomme — og køre ud at hente den gamle og tage ham med sig hjem; det vilde være baade det nemmeste og naturligste.

Men Tanken paa det uhyggelige Optrin med Minna skræmmede ham bort fra denne Udvej. Han stolede ikke synderlig paa Minnas Selvbeherskelse, selv om der var fremmede til Stede, og hans Fader maatte ikke gjerne vide, hvor slemt det stod til i hans Hjem.

Saa fik han pludselig en anden Ide. Det gamle Konditori, hvor han og hans Kammerater havde holdt deres smaa Sammenkomster i fordums Dage! Der traf han sikkert en eller anden Bekjendt, og i værste Tilfælde kunde han laane nogle Penge af Opvarteren til den følgende Dag. —

Med denne Beslutning forstærkede han sine Skridt og var allerede drejet om Hjørnet for at skraa tværs over Torvet, paa hvis modsatte Side Konditoriet laa, da han hørte en lystig Stemme bag ved sig.

»Halløj, Sønneke, hvorhen gjælder Rejsen?«

Henning vendte sig om.

»Aa — er det dig, Erik! — Kan du laane mig ti Kroner?«

»Om jeg kan laane dig ti Kroner! Ja, en Halvtredser, om du saa vil. Jeg er vældig pr. Kasse. — Men hvad Fanden er det for et Bedemandsansigt, du sætter op? Det er da ikke for Alvor saa galt med Finansvæsenet, at du falder i Staver over det?«

»Aa nej — men det er et ærgerligt Tilfælde, jeg er kommen i,« forklarede Henning lidt undvigende. »Jeg har lovet at hjælpe — ja, det kan være lige meget, hvem — med en lille Sum Penge, og saa gjør jeg den Opdagelse, at jeg ingen Kontanter har hjemme. Jeg har været tre, fire Steder for at opdrive det fornødne, men ikke kunnet træffe nogen. Og nu var jeg omsider begyndt at blive gal i Hovedet.«

»Men saa kommer jeg bag paa dig ligesom Profeten paa Kamelen — eller hvordan det nu hedder. Hør — for Pokker — det er da aldrig ... hvad, du dydige Ægtemand ..?«

Erik puffede til sin Ven med en lystig Mine.

»Aa Vrøvl. — Kan du saa laane mig de ti Kroner?« spurgte Henning ærgerlig.

»Ja vist, Fa'er min — bliv blot ikke gnaven. Jeg forlanger jo ikke at vide, hvem der skal være Gjenstand for din Velgjørenhed — Her har du Pengene, min Dreng.«

Den unge Maler, der samme Dag havde faaet Bestilling paa et Maleri og lige saa hurtig taget Forskud paa Købesummen, tog nogle løse Tikronesedler ud af en ganske vel forsynet Tegnebog og stak dem i Haanden paa Henning.

»Tak — Farvel — i Morgen skal jeg sende dig Beløbet tilbage,« sagde Henning og vilde gaa.

»Aa — hør en Gang — Henning — det er da ogsaa rent bandsat, at du skulde være optagen. Jeg er saa ustyrlig glad i Aften, og sikken en Svir, dersom du kunde have slaaet Aftenen ihjel sammen med os andre! Hør du — kan jeg ikke i det mindste følge dig et Stykke paa Vej? Vi skal ikke mødes henne i »Strygejærnet« før Klokken elleve.« [S. 178]

»Jo, det maa du gjærne. — Jeg skal ganske ærlig fortælle dig, hvor jeg skal hen. Min gamle har skrevet til mig, om jeg kunde hjælpe ham med nogle Penge — det er hele Historien.«

»Ved du hvad, saa tager vi en Droske og joller derud — hvad? Og bag efter følger du med hen i »Strygejærnet«, hvor jeg har arrangeret et mageløst lille Gilde, der vil minde dig om svundne Dages Glæder. Naar du gaar med, bliver vi sex til Bords — et udvalgt Selskab, forsikrer jeg dig. For en Gangs Skyld kan du saagu' godt forsvare at svigte de hjemlige Kjødgryder.« —

De havde besørget deres Ærinde ude hos gamle Bentsen, og Henning havde givet efter for sin Vens Overtalelser og var gaaet ind paa at tilbringe Aftenen sammen med ham og et Par andre gode Venner — naturligvis i al Skikkelighed.

Han havde dog vaklet lidt. Var det — trods det, der var sket — rigtigt af ham at blive borte hele Aftenen? Udsigterne derhjemme var rigtignok alt andet end tilløkkende.

Minna havde rimeligvis lukket sig inde i Sovekammeret; sin Svigerfader, gamle Thorsen, vilde han som sædvanlig finde i en eller anden Krog af Stuen, dækkende sig saa meget som mulig for sin kjære Ægtehalvdel, og denne elskværdige Dame, Minnas Moder, fremstillede sig for ham paa Hæderspladsen midt i Sofaen, kastende smertelig bevægede Blikke op mod Loftet, som om hun kaldte alle himmelske Magter til Vidne paa, hvor skjændig hendes ulykkelige Barn blev mishandlet. —

Det gøs lidt i Henning, da han forestillede sig dette huslige Billede, der ingenlunde var fremmed for ham, og han besluttede for en Gangs Skyld at kaste alle Hensyn over Bord og igjen — blot for en eneste Aften — trække Vejret frit i sine Kammeraters Selskab.

Han trængte haardt til det, syntes han selv.

»Ser du, lille Sønneke,« sagde Erik, »det kan ikke nytte, du vil nægte, at der er noget galt fat med dig, hvad enten det saa stammer fra Hovedet, Hjærtet eller Maven. Og saa spørger jeg dig som en sundt tænkende Filosof: Hvad tror du vel, du gjør bedst i: at gaa og falde sammen som en gammel Filister, saa det gaar rent Fanden i Vold med Maleriet, eller stramme dig op med en Smule uskyldig Adspredelse? Ser du — baade du selv, din Familie og Kunsten, min Fa'er, staar sig ved, at du linder lidt i Baandene, og derfor handler du ret og viselig i at følge med mig til det Glædens Paulun, som jeg skal aabne for dine tørstende Blikke.«

Og efter at have holdt denne lange Tale stak Erik sin Arm ind under Vennens og trak ham med sig. —

»Du burde have fortalt mig, at der var — Damer med til jert Gilde,« sagde Henning og holdt tøvende inde med at tage Overfrakken af, da de stod oppe i den lange Korridor med et Utal af Døre paa begge Sider ind til de pyntelig udstyrede Restaurationsværelser, hvorfra der nu og da lød en støjende Latter.

»Aa Snak — saa havde jeg jo risikeret, at du ikke var fulgt med. Men nu skal vi min Tro nok holde paa dig. Det forstaar sig,« tilføjede Erik halvt mellem Spøg og Alvor — »du skal naturligvis sidde længst borte fra dem, for at din Moralitet ikke skal tage Skade eller komme i Fristelse. Og desuden« — Erik slog atter over i sin gamle, kaade Tone, idet han bøjede sin Mund helt hen til Hennings Øre — »det er prima Kvalitet, som min Ven, Grossereren siger.«

Gaslygterne var slukkede paa den ene Side af Gaden, og de sidste Nytaarsskud forstummede, da et støjende Selskab forlod den velkendte og velrenommerede Restauration, der blandt de indfødte gik under Navnet »Strygejærnet«, og traadte ud af Porten. Deres Latter rungede gennem den stille Gade og blev kastet tilbage af de smalle, graa Huse paa den modsatte Side for at give Ekko længere og længere borte. —

Det havde været en mageløs Nytaarsaften.

Hvor man havde lét og moret sig — ja, og spist og drukket — ganske storartet. Det havde regnet baade med Vittigheder og Champagne — begge Dele lidt blandede, men det havde man været altfor glad til at lægge Mærke til.

Hvor saadant et lystigt Gilde gjorde godt. Man blev tyve Aar igjen. Og Tyveaarsalderens Sorgløshed og dens dejlige Luftkasteller kom frem paany. Leve Glæden! Leve Øjeblikket! Pokker i Vold med den Dag i Morgen og med hver eneste alvorlig Tanke! —

»Saa, kom nu. Nu skal vi hjem,« sagde Erik. »Knud og Holger følger Damerne hjem.«

»Naan, saa det gjør de!« Henning talte i en overstadig lystig Tone. »Nej du tager fejl, Gubbe! Saaledes skilles jeg ikke fra den smukke Eva!«

»Er Du gal, Henning!« — Erik tog ham haardt i Armen, og hans Stemme lød ganske ædru. »Gjør nu ingen Dumheder — saa vilde jeg hellere ønske, at jeg ikke havde faaet dig med til denne Kalas. Vær nu fornuftig og lad mig følge dig hjem.«

»Hører I, hvad den Filister siger? Jeg skal være fornuftig. Gaa Fanden i Vold med din Fornuft, Erik! Leve og elske og

syngte og drikke vil jeg! Det er der langt mere Fornuft i. — Ikke sandt?»

Han bøjede sit blussende Ansigt ned til det kjækt tegnede Hoved — med en koket lille Skindhue — der støttede sig op til hans Skulder. Hun svarede ham ved at klemme hans Arm og holdt sin Mund tæt op til hans Øre, idet hun hviskede: »Lad os løbe væk fra dem!«

Erik rakte Haanden frem for at gribe fat i Henning, men han rev sig løs, og med en kaad Latter løb de to ned ad Fortovet, glidende og tumlende over det glatte, nedtraadte Lag Sne.

»Henning, hør, hvad jeg vil sige dig!« raabte Erik efter dem.

»Aa, lad dem bare more sig!« raabte en af de andre. *Felicissima notte*, mine Børn! Tak for i Aften!«

Og dermed tog han den anden unge Dames Arm og forsvandt i smaat Trav ned ad Gaden.

Erik og endnu en Kammerat, der havde deltaget i det lystige Lag, blev alene tilbage.

»I Morgen er han næppe i saa godt Humør,« sagde Erik med et angerfuldt Suk. »Havde jeg vidst, at det var blevet Enden paa det, skulde jeg nok have vogtet mig for at føre ham i Fristelse.«

»Aa hvad — det har han .. saagu' ingen .. Sk... Skade af,« mumlede den anden, men da han mærkede, at Vinen ikke blot havde havt Evne til at løse, men ogsaa til at binde hans Tunge, opgav han ethvert yderligere Forsøg paa at forklare sin Opfattelse af Sagen og lod sig af den mere ædru Ven føre til deres fælles Bolig og Atelier, hvor de snart slumrede blidelig ind efter Gildets Anstrængelser.

Gaslygterne — paa den ene Side af Gaden — brændte endnu i den kolde Vintermorgen, skjønt ikke alene Bagøren, men ogsaa Høkeren og Urtekræmmeren og de billige Kaffehuse havde aabnet deres Skodder for længe siden. —

Der var ligesom lidt Omslag i Vejret. Luften, der for nogle Timer siden havde været klirrende tør, var nu opfyldt af en graalig, frostagtig Taage, der skar og sved i Ansigtet. Sneen, der nylig havde ligget skinnende blank, begyndte at faa et smudsigt, gulligt Anstrøg i de Spor, som Vogne og Fodgængere havde efterladt den foregaaende Dag.

Det var Nytaarsmorgen.

Med hvor mange smukke Ønsker og gode Forsætter havde man ikke hilset det ny Aar velkommen. Hvor meget, som man havde forsømt i det gamle, tænkte man ikke at faa udrettet i det ny. Og hvor mange Planer, Beslutninger og Forhaabninger smigrede man sig ikke med at se virkeliggjorte, før Jorden endnu en Gang havde tilbagelagt Vandringen sin Bane rundt.

Et Par af Hovedstadens Kirker aabnede deres Døre, for at Folk kunde træde ind til den tidlige Morgengudstjeneste.

Klokkerne fra »Holmens« og »Vor Frue« lod deres stærke Malmrøster lyde ud over den slumrende By. Hist og her ad de endnu øde og halvmørke Gader, hvor Gaslygterne kastede et sygeligt, gustent Skær hen over Sneen, ilede andægtige Kirkegængere, der ikke rigtig syntes at have faaet Søvnens rystet af sig, hastig afsted med Salmebogen under Armen.

Nu og da kunde man ogsaa faa Øje paa en enlig Fodgænger — uden Salmebog — med Frakkekraven smøget op om Ørene og Hænderne stukne dybt ned i Frakkelommerne, og hvis rødkantede Øjne og blege, forvaagede Ansigt paa en noget forrædersk Maade sladrede af Skole om, at Vedkommende havde ladet Nytaarsaftenens Svir vare ved lige til i Morgenstunden. —

Da Kirkeklokkerne ringede anden Gang med den hastige, forpustede Klang, der forkynder, at Gudstjenesten er lige ved at begynde, og da det første, svage Dagslys omsider begyndte at faa Bugt med Skæret fra Gadelygterne, sneg en Skikkelse, som ingen vilde være i Tvivl om at henhøre til den sidstnævnte Kategori, sig gennem de nu lidt mere befærdede Gader.

Han gik meget hurtig, skjønt den forcerede Bevægelse syntes at koste ham Anstrængelse, og da han var kommen ud af selve Byen og befandt sig i en af de østlige Alléer, stansede han nu og da, støttede sig med Haanden til et Træ, blottede Hovedet og lod den raa, frostkolde Taage strømme ind over sit Ansigt, der var uhyggelig blegt.

Saa syntes han ligesom at gjøre Vold paa sig selv for at komme videre, fortsatte sin Vandring, først usikkert og slingrende, ikke som en beruset, men som en Søvnægter, der pludselig er bleven vækket. Men efterhaanden som han kom i Tritd, blev hans Gang atter hurtig og ilsom, medens han nu og da pressede sin Haand mod Brystet og drog et stønnende Suk, som om han vilde ryste en knugende Byrde af sig. —

Det var lys Dag, da han naaede sit Hjem. Sneen var føgen sammen udenfor Havestakittet, og idet han med noget Besvær fik Laagen rykket op, hørte han et Vindue blive smækket til oppe i Huset og saa' et Hoved forsvinde bag Gardinerne.

Lampen brændte endnu paa Bordet inde i Dagligstuen.

Han gik gennem Forhaven og aabnede Gadedøren. Hans Hænder rystede, og Kulden, som han ikke havde mærket noget til under Vejs, fór isnende gennem ham, idet han traadte ind i den lille Forstue. Han gik op ad Trappen, ind i Dagligstuen, hvor en fugtig, kold Luft slog ham i Møde.

Vinduet havde øjensynlig været aabent hele Natten — og Minna staaet og set ud efter ham. Nu var hun gaaet. Han kunde høre hende inde i Sovekammeret ved Siden af. —

Men alt, hvad han saa og hørte, og alle de Tanker, der jog pinende gennem hans Hjerne, fornam han som i en uklar Drøm.

Det var ikke Champagnerusen, der endnu omtaagede hans Sanser; den var dunstet bort for længe siden. Det var snarere, som om noget var gaaet i Stykker i ham, saa han ikke længere evnede at tænke og føle klart. Men midt i denne knugende Sløvhed var der en eneste skarp, pinefuld Fornemmelse, der vedblev at bore sig gennem alle de andre Tanker og dybt, dybt ind i hans Hjerter.

Han gik ud i Køkkenet og badede sin Pande med koldt Vand, som om han vilde forjage en almindelig Rus. Men de Tanker, der hamrede løs indenfor hans Tindinger, var ikke saa lette at jage paa Flugt, som hvis det havde været uskyldige Tømmermænd.

Nattens Oplevelser vedblev at vende tilbage med stedse mere irriterende Tydelighed. Han følte en led Væmmelse ved sig selv; han vilde have givet Aaringer af sit Liv for at kunne flytte Tiden fire og tyve Timer tilbage. —

Saa gik han ind og kastede sig fuldt paaklædt paa Sofaen i sit Atelier efter at have drejet Nøglen om i Laasen. Der var hundekoldt derinde. Men han mærkede det ikke. Hans Øjelaag var tunge som Bly, men dog vedblev han at ligge vaagen.

Og mærkeligt nok var det ikke saa meget Minna som hans Søn, han tænkte paa.

Det var Aar og Dag, siden han og Minna havde levet sammen som Mand og Hustru, og Kjærtegn var en sjælden Vare mellem dem. Men lille Aage plejede aldrig at staa op nogen Morgen eller lægge sig nogen Aften uden at byde ham sin friske Barnemund til Kys. Og naar Drengen nu kom ind til ham, skulde han saa berøre ham med de samme Læber, hvormed han nylig havde kysset — den smukke Eva? — Var det ikke ligesom en snigende Gift, han bragte med til sit Hjem og sit Barn. —

Han skjulte Ansigtet i sine Hænder og stønnede febersygt under Byrden af de hæslige Tanker, der stormede ind paa ham.

Omsider faldt han i Søvn og drømte, at det var en dejlig, mild Sommerdag, og han befandt sig ude paa et festlig smykket Skib, der gled langsomt forbi Kysten.

Han var omgivet af en Mængde Kammerater, og der blev holdt begejstrede Taler for det gode og skønne, og han stod selv op og holdt en Tale om, hvor herligt det var at leve, at arbejde og at være ung. Og Kammeraterne raabte Hurra, og Musiken stemte i med, saa det suste og bruste for hans Øren, og de løftede ham til Vejrs og raabte, at han var den første iblandt dem.

Men pludselig blev Himlen sort og overtrukket. — Da han saa sig om, var de allesammen forsvundne, og den store, festlig smykkede Damper var bleven til en skrøbelig Baad, hvori han sad alene med Minna.

I det samme rejste der sig en isnende kold Blæst, der jog Sne og Hagl ned over dem, og Søen dækkedes med store Isflager, mellem hvilke Baaden skruedes fast. — Men inde fra Stranden rakte der sig et Par nøgne, hvide Arme ud imod ham. De kom nærmere og nærmere, greb tilsidst fat i ham og trak ham med sig trods alt, hvad han stred imod.

Og saa gik det i strygende Fart gennem snedækkede Gader med flimrende Gaslygter. Han vidste ikke, om han løb eller fløj, men de hvide Arme var stadig om hans Nakke og slæbte ham afsted med sig, og langt bag ved kunde han endnu skimte Baaden, hvori Minna sad.

Isen skruede sig højere og højere op rundt om den. Det bragede og stønnede derude, og hvert Øjeblik syntes Ismasserne at maatte styrte ned og knuse den.

Han vilde skringe, men de hvide Arme pressede sig saa tæt om hans Hals, at han ikke kunde faa Skriget frem.

Og nu lød Bragene stærkere end før; de voxede til en rullende Torden — ganske nær ved ham ..

Og saa vaagnede han. —

Minna bankede heftig paa Atelieerdøren. »Luk op, hører du!« raabte hun med en Stemme, der syntes at kæmpe med Graaden. —

Det var højt op ad Formiddagen. Udenfor laa Vejen indhyllet i en klam, raakold Taage. Istapperne, der hang ned fra Tagskjæget, var begyndte at tø, og Vandet drev i stride Strømme ned ad Mure og Vinduer. Sneen, der i Dage og Uger havde ligget skinnende blank ude i Alléen, var i Færd med at forvandle sig til et snavset, æltende Søle under Fødderne paa de mange Folk, der drog ind til Byen for at ønske glædeligt Nytaar hos Venner og bekendte.

XIV.

Dagene var begyndte at længes.

Fra tidlig om Morgen, indtil Daglyset forsvandt, sad han ved Staffeliet. — Han *vilde*.

Han havde tegnet tre eller fire Kartoner til et stort Figurbillede, kasseret dem alle og saa taget fat paa den femte. Heller ikke den var han tilfreds med, men han følte sin Uformuenhed til at gjøre det bedre. Saa blot videre — videre. —

Han spændte Lærredet paa Blændrammen og tog fat paa at male Billedet. Atter og atter smurte han det over igjen. Naar han havde malet flittig hele Dagen og endelig syntes, at Gnisten var i Færd med at komme, saa det ligesom lysnede op i ham, blev det kun endnu værre, naar han den næste Morgen kom ind i Atelieret og saa Resultatet af den foregaaende Dags Arbejde.

Hans Billede stod tungt og indholdsløst, uden Friskhed, uden Liv.

Saa kunde han sidde og falde helt sammen, med Hovedet begravet i sine Hænder og med en forfærdelig knugende Følelse af, at Evnerne svigtede ham. Og dermed var igjen mange Dages møjsommeligt Arbejde spildt. [S. 191]

Til sine Tider forekom det ham, at han ikke havde en eneste frisk eller ny Tanke, og at han ligesaa gjerne kunde opgive det hele. Til andre Tider myldrede det med Ideer om, hvorledes han vilde male, og hvorledes det skulde være — det stod altsammen saa klart for ham — men naar han saa førte Penslen op til Lærredet, nægtede Haanden at udføre sin Part, og hvad han malede blev tørt, kjedeligt og haandværksmæssigt.

Men han *vilde*. Og han begyndte forfra og forfra igjen.

Omsider — en af de sidste Dage før Kunstnernes Arbejder skulde være indleverede til den aarlige Foraarsudstilling — blev hans Billede færdigt. Aldrig havde noget Arbejde kostet ham saa megen Kval. Han gad ikke se det. Og han var bange for at se det. Han havde vendt det om mod Væggen i Atelieret og lod det staa saaledes, indtil Karlen kom, der skulde bringe det op paa Charlottenborg.

Og da det var borte, vidste han ikke rigtig, om han skulde føle sig lettet derved eller endnu mere mismodig og tvivlende end i alle de lange Arbejdsdage, da det havde staaet paa hans Staffeli.

Men han var sig bevidst, at han havde lagt alt det i Billedet, som han havde evnet. Det kunde jo ogsaa være, at det var bedre, end han selv troede. Maaske var det den trykkede Sindsstemning, hvori han befandt sig, der fik ham til at se saa modfalden og utilfreds paa det. Sikkert var det, at det vilde blive afgjørende for ham, om dette Billed gjorde Lykke eller ikke. Han syntes næsten, at han maatte staa eller falde med det.

Han havde med stor Spænding ventet paa Maleriernes Ophængning for at se, hvorledes hans »Vesterhavs-Fiskere« vilde se ud ved Siden af de andre Arbejder.

Han var deroppe Dagen før den sædvanlige Aabningshøjtidelighed og traf sammen med adskillige af sine Kammerater. Men han havde ikke behøvet at høre deres mere eller mindre skaansomme Ytringer for at sige sig selv, at hans Arbejde var mislykket — en øjensynlig Tilbagegang. Thi trods den svigtende Produktionsevne havde han beholdt sit kritiske Blik baade for sig selv og andre. Han saa mere tydelig, end nogen kunde fortælle ham det, at hans Arbejde var forfejlet.

Den samme umandige Svaghed, denne Halvhed mellem Energi og Uformuenhed, som han ofte var sig bevidst i sin Karakter som Menneske, syntes at træde frem ogsaa i hans Værk. I hans Billede var der en vis pedantisk Stivhed, blandet med et mislykket Forsøg paa en kjækkere og friere Malemaade, og noget lignende gjorde sig gjældende i selve Indholdet. Der var Tilløb til en sund, frisk Friluftstemning, men den knækkede over paa Halvvejen og blev til sygelig Følsomhed.

Billedet var og blev mislykket.

Der var adskillige dygtige Arbejder af hans Kammerater — Billeder, der vidnede om Udvikling og om voksende Kræfter. Han skammede sig ved at mærke hos sig selv, at han misundte dem.

De andre gik frem. Skulde han være nødt til at opgive Kampen som frugtesløs. — Var Gnisten virkelig haabløst slukket? Eller havde den ikke været stærk nok til at blive andet for ham end en skuffende Lygtemand?

Nej, det var umuligt. Han følte det saa sandt og vist hos sig selv, at han havde baade Kunstnerens Øje og Sind. Livet og Naturen aabenbarede sig villig for ham. Han var sig bevidst, at han forstod at tyde dem, og selv i dette mismodige Øjeblik mærkede han, hvorledes det gjærede i hans Sind med spirende Tanker og Syner. —

Det var umuligt, at han havde kunnet tage fejl af sit Kald — at han kun skulde have Evne til at se og opfatte som Kunstneren, men ikke den skabende Kraft. Men Paavirkningen — baade den indre og ydre — havde manglet ham i altfor lang Tid.

Efter Mødet med Margrethe Aaby var der fulgt en Tomhed og Sløvhed, som han ikke kunde faa Bugt med. Hun havde henvist ham og sig selv til Pligtens lige Vej. Han gjorde sig Umage for at følge den — og bildte sig ind, at det nærmest var, fordi han var for fejt til at gjøre andet — men det skete med en underlig sløv Viljeløshed, thi han havde vænnet sig til at se al Ting graat i graat. —

Og dog var Redning maaske mulig endnu. Kunde han komme bort, rejse et Aars Tid, glemme en hel Del, som han gjerne vilde glemme, og samle friske Tanker — saa vilde Gnisten muligvis blusse op igjen.

Men skulde han blive hjemme, tynget af sin huslige Misère, smaalige Sorger for at leve — og de truede med at blive meget følelige, saafremt han ikke fik sit Billede solgt — men først og fremmest med den knugende Bevidsthed, at hans Evner ubarmhæjertig svigtede ham, saa syntes han, at det maatte føre til haabløs Undergang.

Samme Dag, han havde indsendt sit Billede, havde han givet en Ansøgning ind om et af Akademiets store Stipendier. Det var bedrøveligt nok at tænke paa, at hans Fremtid paa en Maade syntes at afhænge af, om han fik den lumpne Sum Penge eller ikke. Men de »lumpne« Penge vilde sætte ham i Stand til at rejse ud og vinde friske Kræfter, skabe et nyt Væld i den udtørrede Kilde, og derfor blev det alligevel — hvor prosaisk det end var — et Livsspørgsmaal for ham.

Men det havde de ærværdige Professorer næppe nogen Anelse om. Naar hans Billede blev fundet utilfredsstillende, var det ikke rimeligt, at han vilde faa Stipendiet.

Man vilde vistnok i alt Fald komme til det Resultat, at han havde bedst af at vente et Par Aar paa en saadan Opmuntring. Og imidlertid — men det var jo alligevel muligt, at det gik bedre, end han troede.

Det var en kold, sludfuld Dag i Slutningen af April. En af de gjækkende Dage, hvor Solen pludselig bryder frem mellem regntunge Skyer og varsler om Foraar og Sommer for strax efter at skjule sig igjen og lade det falske Smil efterfølge af stride Regnstrømme og raslende Haglbyger.

Gader og Torve laa kølig forfriskede i et Regnbad, der havde efterladt brede Vandpytter paa Stenbroen, og de letsindige Indvaanere af begge Kjøen, der havde ladet sig friste af en Smule blegnæbet Middagssol til altfor tidlig at stikke i Foraarstøjet, hastede nu med blaalig anløbne Kinder og røde Næsetipper langs med Husrækkerne, under ihærdige, men ofte frugtesløse Anstrængelser for at holde Paraplyen stik mod Vinden. —

Henning havde taget en Beslutning. Han vilde tale med en af de Professorer, der var beskikkede til at uddele Stipendierne. Han vilde ærlig gjøre rede for, hvor magtpaaliggende det var ham at komme ud for at modtage en befrugtende Paavirkning, som han følte, at han trængte haardt til.

Det havde kostet ham en Del Overvindelse at holde fast ved dette Forsæt og give sig i Færd med at udføre det, men der stod saa meget paa Spil, at han ikke vilde lade noget Middel uforsøgt til at rejse sig igjen efter det sidste Næderlag.

Saa begav han sig hin sludfulde Aprildag paa Vejen til den velkjendte Bygning, hvor Professoren havde Embedsbolig.

Det var henimod den Tid af Dagen, da Udstillingen lukkes, og i Porten mødte han en Sværm af besøgende: kritisk udseende Herrer og Damer, der stak deres Katalog og Blyantspen i Lommen, idet de nærmede sig Udgangen; Gjæster fra Provinserne, der saa' saa ivrige og travle ud, som om de endnu havde et Par Maleriudstillinger og diverse Museer at støve igjennem, før de med en rolig Samvittighed kunde lægge deres mødige Lemmer til Hvile i Hotellernes rummelige Senge.

Nogle blev staaende i Porten med de allerede opslaaede Paraplyer for at vente, til Bygen var trukken over, og i Sværmen saa Henning et Par bekjendte Ansigter, som han skyndte sig forbi for ikke at blive nødt til at indlade sig i en ligegyldig Samtale, som han ikke følte sig videre oplagt til. —

Han skraaede over Gaarden, gik ind ad Porten til højre, hvor der stod en Stabel Kasser, der havde gjemt eller endnu indeholdt Billeder, bestemte til »anden Ophængning«, og stod i Begreb med at gaa op ad den brede, snirklede Trappe, da han blev standset af et af Akademiets Bude, gamle Blæsenberg, hvis ulastelige, sorte Frakke, stive Halsbind og omhyggelig børstede Filthat havde et saa officielt Præg, at ingen kongelig Kontorchef havde behøvet at skamme sig ved at bytte Klæder med ham. Blæsenberg havde derfor ogsaa i mange Aar gaaet under Hædersnavnet »Chefen« blandt Akademiets Elever, der kjendte hans knirkende Støvler i halvtresindstyve Skridts Afstand.

Denne indflydelsesrige Personlighed standsede Henning paa Trappen med et fortroligt: »Goddag Hr. Bentsen! Det var grumme rart, jeg traf Dem, for jeg gaar her med et Brev, som jeg skulde ha'e brungen ud til Dem. Det var saa grumme heldigt. Værsgo', Hr. Bentsen!«

Med disse Ord leverede han Henning et stort, embedsmæssig udseende Brev i blaa Konvolut, og da Henning modtog det uden at synes tilbøjelig til at indlade sig i nærmere Samtale, gik Blæsenberg videre efter at have gjort en kort Bemærkning om det grumme triste Vejr. —

Henning blev staaende med Brevet i Haanden. Han havde paa Fornemmelsen, hvad det indeholdt, men tøvede med at aabne det. Saa rev han endelig Konvolutten op. — Skrivelsen var affattet i den sædvanlige Kancellistil. Stipendiet var ikke tilstaaet ham. —

Han gik tilbage over Gaarden, ud gjennem Hovedporten, der imidlertid var bleven rømmet af det udstillingsbesøgende Publikum. Den smækkede i bag ved ham med et lydeligt Drøn, som om den for evig Tid vilde lukke ham udenfor de indviede Mure.

Han blev staaende og saa ud over Torvet, der laa som en blinkende, mørk Flade foran ham. Regnen piskede ned mod Brostenene og paa de endnu bladløse Trær rundt om »Hesten«.

Sporvogne og drivvaade Drosker rullede forbi; Folk gik med Paraplyen helt nede over Hovedet; Vandet sivede ud af Tagrenderne med sit ensformige Prik-Prik. De røde Lygter blev satte udenfor Theatret, og de første Theatergængere — Folk fra Provinsen, der holdt sig til Plakaternes Bemærkning om, at »Indgangen aabnes Kl. 6½« — begyndte saa smaat at indfinde sig. —

Han blev staaende, uvis om, hvor han skulde gaa hen. Hjem gad han ikke gaa. Der ventede ham ingen Opmuntring.

Han tænkte paa, hvor helt anderledes det vilde have været, dersom han hjemme havde fundet den Kjærlighed og Forstaaelse, som kan hjælpe en Mand til at overvinde selv de største Hindringer og forsone ham med de bitreste Skuffelser, han møder ude i Verden.

Men det nyttede ikke at gruble derover. Det var nu en Gang saa og kunde ikke blive anderledes. Han følte ikke længere nogen Bitterhed mod Minna, snarere en bedrøvelig Medynk baade med hende og sig selv. Men Midlerne til at redde sig fra Skibbruddet — hvor skulde han finde dem?

Saa faldt det ham pludselig ind at henvende sig til en af Stadens Mæcenater, en Mand, der havde Ord for at have hjulpet mange unge Kunstnere frem.

Han vilde forklare ham, hvorledes Sagerne stod — naturligvis med Undtagelse af sine huslige Forhold — fortælle ham, at hans Fremtid som Kunstner beroede paa, at han kunde komme bort et Aars Tid for at faa friske Kræfter, og bede ham om de nødvendige Penge som et Laan.

Hvad var et Par tusende Kroner for en Mand, der ejede flere Millioner, og hvis Formue voxede hvert Aar med adskillige Hundredetusender.

Men for ham, Henning, var den forholdsvis ubetydelige Sum ensbetydende med nyt Liv og en ny Tilværelse.

Desuden mente han, at han kunde stille nogen Sikkerhed for et saadant Beløb. Jo mere han tænkte derover, des mere sandsynligt forekom det ham, at det kunde lykkes, og han fik omsider Mod til at vove Forsøget. Da han først var kommen saa vidt, syntes han, at det var bedst lige strax at sætte Beslutningen i Værk. —

Klokken var hen ved syv, altsaa ikke den Tid, man plejer at gjøre Visit hos fornemme Folk. Men lige meget — han vilde ikke opsætte det.

Han begav sig paa Vej til det Kvarter af Byen, hvor den store Mand boede. Tjeneren, der modtog hans Kort, saa spørgende op og ned ad ham og bemærkede, at Excellencen ikke modtog paa den Tid, men han skulde gjærne afløvere Kortet. Dermed gik han og vendte kort efter tilbage for at bede Henning træde ind. Excellencen skulde strax være til Tjeneste.

Henning befandt sig i en rummelig Hjørnestue, halvt Bibliothek, halvt Arbejdsværelse, udstyret i gammeldags Stil, med al den Luxus, som en betydelig Formue i Forening med en fint udviklet Smag kan tilvejebringe.

Over Skrivebordet hang en ægte Rembrandt, paa den modsatte Væg nogle Stykker af gamle danske Mestere. — Overalt bløde, dæmpede Farver, tunge, mørkerøde Silkegardiner, en mat bronceret Lysekroner, Bøger, indbundne i brunt Maroquin; bredbladede, mørkegrønne Planter i smagfulde Stativer, Stole med lave, magelige Sæder, et Tigerskind med udstopet Hoved inde under Skrivebordet. —

Der gik ti og atter ti Minuter. Henning hørte nu og da en fjærn Klirren af Glas og andet Bordservice. Excellencen havde aabenbart endnu ikke rejst sig fra Middagsbordet. — Folk plejer at være i en blid og medgjørlig Stemning, naar

de har spist godt. Han vilde haabe, at Excellencen maatte være tilfreds med sin Middag. —

Saa ventede han endnu en halv Snes Minuter. Haglene piskede mod Ruderne, og Lyset, der selv midt paa Dagen havde Møje med at trænge ind mellem de folderige Gardiner, blev mere og mere dæmpet.

Han havde sat sig paa en af de smaa Hjørnesofaer og lænede Hovedet mod Rygstødet. Hans Blik strejfede ørkesløst de forskellige Gjenstande i Værelset, medens han forestillede sig, om Excellencen, hvem han aldrig havde set personlig, var en høj, imponerende Skikkelse eller en lille, tør, mager Mand; om hans Stemme var barsk og bydende eller muligvis fin og sleben som en ægte Hofmands. —

Men lidt efter lidt forlod hans Tanker disse Enemærker og vandrede langt bort fra den store Mand og hans Arbejdskabinet. Værelset var opfyldt af en let, behagelig Vellugt, der blandede sig med den stærke Varme fra en massiv Fajanceovn, og uden at han selv vidste af det, faldt hans Hoved tilbage mod Sofaens Rygstød; de Billeder, der drog forbi ham, antog mere og mere taageagtige Skikkelser. —

Et pludseligt Lysskær vækkede ham af den Døs, hvori Trætheden og den lange Ventetid havde bragt ham. Han sprang op fra sin magelige Stilling og gjorde et forvirret Buk for Excellencen, der var traadt ind i Stuen, fulgt af en Tjener, som satte en Lampe hen paa Skrivebordet og derpaa forsvandt.

»Jeg beder Dem — bliv kun siddende,« sagde Hs. Exc. med et fint, maaske en lille Smule ironisk Smil. »Tør jeg spørge, hvormed jeg kan være til Tjeneste? — Jeg mindes ikke før at have havt den Fornøjelse«

»Jeg tør maaske antage, at mit Navn ikke er Deres Excellence helt ubekendt,« sagde Henning.

»Nej —« Excellencen raadførte sig med Visitkortet, som han endnu havde i Haanden. — »De har vist flere Gange havt udstillet — ikke sandt? Om jeg husker rigtig, har De ogsaa et Billede deroppe i Aar — nogle Fiskere fra Vestkysten — tror jeg?«

»Ja desværre,« svarede Henning. »Det er et mislykket Arbejde, som jeg ikke burde have udstillet. Jeg ...«

»Aa hvad — De er en ung Mand. Har De været mindre heldig i Aar, kan De jo tage Revanche en anden Gang. De har jo Tiden for Dem. — Men hvormed ...«

Excellencen kastede et Blik paa Uret ligesom for uden al Fortrydelse at minde den unge Mand om, at hans Tid var mere kostbar, og at han ikke havde den for sig i en tilsvarende Grad, hvad der kunde være en hel Del i, naar man tog Hensyn til, at *han* var en meget gammel Mand.

»Hvormed ...?«

Henning søgte med saa faa Ord som muligt at komme frem med, hvad han havde paa Hjærte, og imidlertid sad den lille sirlige, hvidhaarede Mand og hørte paa ham, stadig med samme uforanderlige, halvt ironiske, halvt opmuntrende Smil.

»Det maa vistnok synes Dem underligt, at jeg kommer med en saadan Anmodning uden at være personlig kjendt af Dem,« sluttede Henning, »og jeg skulde sikkert heller ikke have gjort det, hvis jeg ikke havde en saa bestemt Følelse af, at hele min Fremtid ...«

»Ja vist, ja vist,« afbrød den lille Excellence. »Saaledes er det med dem alle — med dem alle. Det gjælder altid hele deres Fremtid. Men det er umuligt at hjælpe enhver. Der stilles saa mange Krav. Man vil gjerne gjøre, hvad man kan. — Men det er umuligt — ganske umuligt. — Jeg forsikrer Dem, kjære unge Ven, at selv den største Formue vilde spille Bankerot, hvis man skulde træde hjælpende til i alle Tilfælde. Nej, det er umuligt — ganske umuligt.«

»Jeg havde ikke tænkt mig at modtage denne Sum som en Gave,« sagde Henning, hvis Kinder begyndte at farves røde, ikke saa meget af Fortrydelse over Afslaget, thi det kunde altid være lige saa vel motiveret som hans Anmodning, og der var jo desuden en hel Del Sandhed i, hvad den gamle Mand sagde — men fordi han mere og mere følte det ydmygende i Situationen.

»— Det var ikke min Mening at modtage det som Gave, men som et Laan. Jeg havde tænkt at kunne give f. Ex. en Livspolice i Sikkerhed, og ...« Han stammede lidt i det ... »naar jeg skaffede behørig Sikkerhed for Præmiens Betaling, vilde Gjælden jo i værste Tilfælde blive betalt ved min Død, og Deres Excellence eller Deres eventuelle Arvinger vilde saaledes under ingen Omstændigheder kunne gaa tabt af Kapitalen ...«

»Meget rigtigt — meget rigtigt. Men jeg beklager ikke at kunne inklade mig paa den Slags Sager. — Det er jo muligt, at De kan faa det ordnet saaledes i et eller andet Pengeinstitut ...«

Excellencen, der i de sidste Minuter utaalmodig havde ladet en Papirkniv glide frem og tilbage mellem sine spidse, hvide Fingre, hostede ganske sagte, og det opmuntrende Smil blev mere køligt.

»Saa maa jeg endnu blot bede Dem undskyldte, at jeg har henvendt mig til Dem,« sagde Henning og rejste sig. »Trods Deres Excellences Bemærkning kan jeg ikke andet end gjentage, at jeg ikke vilde have gjort dette Skridt, hvis jeg ikke havde været meget haardt tvungen dertil.«

Den lille Mand saa op med et hastigt Glimt i sine skarpe, graa Øjne.

»Ja — det gjør mig meget ondt. Hermed kan jeg ikke være Dem til Tjeneste. — Kan derimod et mindre Beløb muligvis hjælpe Dem i en øjeblikkelig Forlegenhed, saa ...«

Han gjorde en Bevægelse med Haanden hen til Skrivebordsskuffen, men Udtrykket i Hennings Ansigt overbeviste ham om, at han havde misforstaaet hans sidste Ytring.

»Saa beklager jeg, at De maa gaa fra mig med uforrettet Sag. Altid meget kjedeligt — meget kjedeligt for begge Parter.«

Henning bukkede tavs, og den lille Excellence fulgte ham med sin aldrig svigtende, tilknappe Høflighed et Par Skridt henimod Døren. —

Regnen og Haglbygerne var holdt op. Der viste sig en klar Lysning mellem Skyerne, og Blæsten, der jog stejlt omkring Gadehjørnerne, havde tørret Fortovene, saa kun de større og mere udholdende Vandpytter var blevne tilbage i Stenbroens ujævne Fordybninger.

Henning gik langsomt hjemad, lige saa aandelig træt, som han var det legemlig.

Den ydmygende Situation, han havde lagt bag ved sig, vedblev at forfølge ham. Det var, ligesom den paanødte ham en Følelse af, hvor lidet vidt han havde bragt det. I gamle Dage havde han fundet en Slags Tilfredsstillelse i at anstille Beregninger over, at naar han blev saa og saa gammel, skulde han være naaet saa eller saa langt frem. Det var en Art Milepæle, han opstillede paa sin Fremtidsvej.

Men det opgav han nu. Der laa saa mange svigtede Forsætter bag ved, at han blev led ved dem og ligesom undsaa sig ved at føje ny til — for ogsaa at bryde dem.

Der havde været en Tid, hvor den Ydmygelse, han nylig havde lidt, vilde have opflammet hans Energi og ægget ham til at trodse sine Uheld. — Han kom til at tænke paa den Dag, da han som ganske ungt Menneske — ikke stort mere end en Dreng — var kommen op med sit Maleri til Fabriksinspektøren, der med saarende Ord havde raadet ham til at slaa de Nykker af Hovedet. Den Gang var der blevet vakt en saadan Trods i hans Sind, og han vidste af Erfaring, at den kan

hærde baade Vilje og Evner. Men ogsaa denne Følelse lod nu til at være død for ham. Han kæmpede med sig selv for at kalde den til Live igjen, men det vilde ikke lykkes.

Men han kunde saa tydelig se, hvorledes det altsammen var kommet og *maatte* komme saaledes. Han var sig sine egne Fejl fuldkommen bevidst, men alligevel formaaede han ikke at mande sig op til at begynde Kampen forfra. Paavirkningen maatte komme ude fra. Skæbnen maatte sende ham den, thi inde i ham selv var Visen sunget til Ende. —

Han naaede omsider hjem, stadig forfulgt af de samme Tanker, der atter og atter vendte tilbage i det samme ensformige Kredsløb. — Da han havde spist til Aften med Minna, gik han ind i Atelieret og kastede sig paa Sofaen uden at bryde sig om at tænde Lys. Han laa og stirrede paa det tomme Staffeli, grundende over, naar han vel vilde faa begyndt paa et nyt Arbejde.

Deres Sovekammer stødte op til den bageste Væg i Atelieret, og en Tid lang kunde han høre Minna pusle derinde. Men lidt efter gik hun ud af Stuen, og al Ting blev ganske stille.

Han havde vel ligget et Par Timers Tid paa Sofaen uden at sove, men i en halvt drømmende Tilstand, under hvilken han maatte gjøre Vold paa sig, naar han vilde knytte Tankerne sammenhængende til hinanden, da han pludselig blev skræmmet op ved en kort, rallende Hoste, der lød inde fra Sovekammeret.

Den varede kun et Øjeblik, men havde noget uhyggeligt ved sig, lignede slet ikke den Maade, hvorpaa Børn undertiden hoster i Søvn, og Henning, der bestandig, endog uden den mindste Grund, plagedes af en overdreven, sygelig Ængstelse for Barnet, sprang forskrækket op og ilede ind i Dagligstuen.

Men Minna, der havde været nærmere ved Sovekammeret, var allerede kommen ham i Forkjøbet, havde været inde og taget Barnet op og kom nu løbende ind, bærende det paa Armen.

»Men Gud — han kvæles — se — hvad fejler dog lille Aage?«

Hun stod og rystede over hele Kroppen, medens hun holdt Barnet, hvis Bryst arbejdede med en krampagtig Stønnen. Dets Ansigt var blegt, med et let blaaligt Anstrøg, og Øjnene havde et forpint Udtryk, som om de ytrede en stum Bøn om Hjælp mod den usynlige Fjende, der plagede det lille Legeme.

»Se — Henning — han kan ikke faa Luft!« skreg Minna.

Han var lige saa bleg og forskrækket som hun og famlede efter sin Hat for at løbe efter Lægen.

Minna havde vendt Barnet om paa sin Arm og slog det i Ryggen for at fremskynde en Opkastning, dersom det skulde have sunket noget. Men derpaa fulgte den samme uhyggelige, rallende Hoste som første Gang, kun mere besværlig og langvarig.

Henning vendte sig om i Døren og saa med et fortvivlet Blik hen paa Moderen og Barnet. Han hørte endnu Minna skribe: »Aa Gud — det kan da ikke være Strubehoste!« — Men derpaa fór han ned ad Trappen, gennem den lille Forhave og hen ad Vejen, som om han havde havt Vinger. —

Han løb hele Vejen ind til Byen, saa hurtig som en ung kraftig Mand kan løbe, naar det gjælder om at frelse et Liv, der er ham mere dyrebart end hans eget.

Han løb, saa det peb og gispede i hans Bryst; sagtnede ikke et eneste Sekund sin voldsomme Fart, pressede kun Haanden mod det smertende Sting, han følte i Siden, og løb videre og videre uden at ænse, hvorledes Blodet strømmede til hans Hoved og pressede sammen om hans Hjærte.

Der var en dødelig Angst i hans Sind. Musklerne i hans Ansigt fortrak sig i den stumme Smerte. Hans Øjne brændte, og han havde en tør, kvælende Fornemmelse i Halsen.

Hans Søn — hans prægtige Dreng dø!

Hans hidsede Fantasi forestillede ham, at det allerede var sket. Han saa den smukke, raske Dreng ligge Lig, med Ligets voxagtige Bleghed over de elskede Træk. Han saa dem komme med Dødens uhyggelige Attributer for at skrinlægge det kjæreste, han ejede. Han hørte dem hugge Sømmene til — saa tydelig, at Nerverne i hans Hoved dirrede derved. Hans Bryst snøredes sammen, og han løb — løb som en afsindig. —

Lægen var heldigvis hjemme. Han forklarede ham, saa godt han kunde, hvad der var sket, og et Par Minuter efter sad de i en Droske og rullede afsted til hans Hjem.

De fandt Minna gaaende op og ned ad Gulvet med det syge Barn i sine Arme. Lægen forlangte en Ske, som han holdt paa den lilles Tunge for at se ham ned i Halsen.

Henning maatte holde Lyset imens. Doktoren rystede paa Hovedet, spurgte, om Barnet havde været hæs i Løbet af Dagen.

Nej, lille Aage havde været fuldkommen rask og lige saa kvik og munter, som han plejede. Kunde det være muligt, at det var den skrækkelige Strubehoste?

Doktoren rystede atter paa Hovedet. Det var vanskeligt at afgjøre i Øjeblikket. Det var muligt, at det kun var en Halskatarrh, et Tilfælde, som man kaldte for falsk Strubehoste, og som tit plejede at angribe Smaa børn ganske pludselig. Han bad dem berolige sig og haabe det bedste. Barnet skulde have koghede Omslag om Halsen og hver halve Time en Theskefuld af nogle Brystdraaber, paa hvilke de nu skulde faa Recepten.

Henning løb hen paa Apotheket. Han ringede gjentagne Gange paa Natklokken, før den vagthavende indfandt sig. Saa blev han lukket ind i det kvalme Lokale med dets underlige krydrede Luft. Han maatte vente, indtil den søvndrukkne Apothekerlærling fik Medikamentet tillavet, og de fem eller ti Minuter, der gik, forekom ham som lige saa mange Aarhundreder.

Hans Søn — hans lille, prægtige Dreng! Det var de samme Ord, formende det samme Billede, der atter og atter gjentog sig for ham. Og paa samme Tid følte han en heftig Trang til at anraabe Gud om at have Medlidenhed med hans Hjærteangst. Men han kunde ikke føje Ord og Tanker sammen til en Bøn. Det var enkelte, forpinte Skrig, der undslap hans Bryst og banede sig Vej did op, hvor der — han mindedes det fra sin Børnelærdom — skal være idel Lys og Retfærdighed.

Det blev ved at kæmpe og arbejde i ham, medens han skyndte sig tilbage til sit Hjem, stadig med den samme kvælende hede Fornemmelse i Brystet; med det samme Billede af hans lille Yndling stillende sig frem for hans opskræmmede Tanker og med den samme heftige, men afmægtige Trang til at give sin Fortvivlelse Luft i Graad og Bøn.

Derpaa fulgte Natten, den ubeskrivelig lange, kvalfulde Nat, medens de begge sad oppe og vaagede hos det syge Barn, lyttende med ængstelig Spænding til dets Aandedrag, stirrende ufravendt paa det, saa længe det laa hensunket i et kort Blund, og begge to følede det samme isnende Stik i Hjærtet, hver Gang Hosten kom igjen.

Var det en Straf for deres Vildfarelser, for deres Mangel paa Kjærlighed og Overbærenhed med hinanden — for alt det stygge, der havde været i deres Samliv? Kunde Skæbnen ville ramme dem saa forfærdelig haardt?

Overfor den store Sorg, der truede Henning, forekom det ham, at alt andet, hvad der havde brudt ham ned i de sidste Aar, blev saa uendelig smaat og betydningsløst.

Dette var den første store Hjærtesorg, og den var kommen saa pludselig og overvældende. Han foragtede sig selv, fordi han før var falden sammen og havde bildt sig ind, at hans Liv var tomt og indholdsløst, hans Kræfter opbrugte. Nu saa han først, at han kunde lide et Tab, der var helt anderledes tungt. Maatte han dog blot blive sparet for det. Alt andet kunde gjenoprettes. Kun ikke det — kun ikke det. —

De laa paa Knæ, hver ved sin Side af Sofaen inde i Dagligstuen, hvor der var blevet redt til det syge Barn. Lampen brændte paa Bordet og kastede sit Skær hen paa det lille Ansigt, der fortrak sig urolig i Søvn.

Hver Erindring, der knyttede sig til Barnet, kaldtes atter frem — Erindringer, der vilde synes latterlig smaa for alle andre, men som fik deres Hjærter til at bæve og snørede deres Bryst sammen i kvalt Graad. De første, usikre Skridt paa egen Haand, de første, stammende Ord, den første Fødselsdag og det første Stykke Legetøj. Hvert lille Fremskridt, der var forekommet dem som et mærkeligt Vidunder. Barnets pudsige Indfald, dets muntre Leg og dets ømme Kjærtegn — denne friske Barnemund, der bød sig saa lokkende til Kys, og disse runde, bløde Arme, der saa utallige Gange havde slynget sig om deres Nakke med et Overmaal af barnlig Kjærlighed. Og alt det skulde være forbi. Nej — nej. Kun ikke det — kun ikke det!

Dagslyset begyndte at kæmpe med Skæret fra Lampen og fik mere og mere Indpas gennem de nedrullede Gardiner. Skyggerne, der havde ligget og forstukket sig under Møblerne, trak sig længere og længere tilbage og forsvandt tilsidst helt for den frembrydende Morgendæmring. —

Det havde allerede en god Stund været saa lyst udenfor, at man kunde have slukket Lampen og rullet Gardinerne op, men ingen af dem havde Tanke derfor. Den fjedrede Befolkning i Træerne ude i Alléen begyndte at istemme sin Morgenkoncert, først en enkelt Sanger og derpaa hele Skaren. Men de hørte det ikke. Solen sendte sine første smaa Lysglimt ind mellem Rullegardinet og Vindueskarmen. De lagde ikke Mærke dertil.

Barnet var faldet i en fast Søvn; det syntes at trække Vejret lettere, og den uhyggelige, rallende Lyd i Brystet og Struben kom svagere og med længere Mellemrum; Farven lod ogsaa saa smaat til at vende tilbage paa Kinderne.

De fulgte disse Symptomer, og Haabet begyndte at vaagne hos dem, men de turde ikke stole paa det. De staa' spørgende paa hinanden, vekslede nogle Ord med en Stemme, der dirrede af Bevægelse, og bøjede sig hvert Minut over det slumrende Barn for at lytte til dets Aandedrag, snart grebne af Uro over den lange Søvn, snart givende sig mere og mere hen til Haabet om, at Faren var overstaet. —

Pigen, der var bleven oppe for at hjælpe dem med at passe den lille Patient, havde, uden at de vidste af det, lavet Kaffe ude i Køkkenet og kom nu ind med en Præsenterbakke, som hun satte paa Bordet i Dagligstuen. I det samme vaagnede den lille Dreng, smilede til dem og rakte sine Arme frem.

Nattens frygtelige Angst og Spænding gjorde paa én Gang Plads for en Følelse, saa glad og befriende, som de næppe før havde kjendt den. De lagde sig paa Knæ ved Barnets Seng, bedækkede hans Pande, Mund og Hænder med lidenskabelige Kys, saa at Drengen saa' halvt forundret, halvt ængstelig paa dem.

»Lille Aage bliver snart rask — du skal ikke græde, søde Moder,« stammede den lille Fyr.

Deres Blikke mødtes; stiltiende rakte de hinanden Haanden, kæmpende hver paa sin Side for at skjule, hvorledes Graaden stansede Ordene i deres Mund. Saa kastede Minna sig pludselig om hans Hals med en lidenskabelig Hulken.

»Aa, Henning — Henning,« mumlede hun — »Vorherre har været meget bedre mod mig, end jeg har fortjent. 214Gid jeg aldrig maa glemme det ...«

Hun trykkede sit Hoved op til hans Bryst, og han bøjede sig ned og kyssede hendes Pande.

Da Lægen kom igjen op ad Formiddagen, erklærede han, at der ikke var nogen som helst Grund til yderligere Ængstelse. Det havde kun været et Tilfælde af den omtalte, falske Strubehoste, hvis Begyndelsessymptomer vanskelig lod sig skjelne fra den ægte.

XV.

Han var bleven revet ud af sin Sløvhed og mindet om, at han endnu havde noget at leve og arbejde for.

Allerede et Par Dage efter, at lille Aage var bleven rask, stod der et Udkast til et nyt Billede paa hans Staffeli, og han mærkede, at noget af den gamle Arbejdslyst var kommet over ham igjen. — Han arbejdede flittig, gjorde sig Umage for at jage alle Graavejrstanker paa Flugt, om de end meldte sig nok saa paatrængende, og søgte paany at afvinde sit Forhold til Minna de bedste og lyseste Sider.

Hun prøvede, saa godt hun kunde, paa at komme ham i Møde. De vilde aabenbart begge to saa gjerne holde fast ved deres gode Forsæt, naar det blot maatte lykkes.

I den første Tid gjorde hun Vold paa sig selv for at synes blidere og mere tilfreds, end det laa i hendes Natur at være. Men hun forstod ikke at forstille sig, og hun led ved denne Tvang. Det førte ikke til andet end til en Slags kunstig tilvejebragt Vaabenstilstand, der var lige saa trykkende som den tidligere aabenbare Krig, og det tjente kun til endnu tydeligere at vise dem, hvor fjærnt de stod hinanden, og hvor haabløst det var at tro paa, at det nogensinde kunde blive anderledes. —

Og der var saa meget, i hvilket de kunde have trængt til at have en Støtte i hinanden. Henning maatte prøve en hel Del af de Ydmygelser, som Pengenød fører med sig, og Minna forstod ligesaa lidt nu som tidligere at finde sig taalmodig i den Slags Ting.

Hun klagede bittert over alt det, de maatte gaa igjennem, drog gjerne Sammenligninger med dem, om hvem hun mente, at de havde det meget bedre end hun selv. — Kunde Henning ikke begynde paa noget andet end at være Maler; det førte jo dog aldrig til noget. Hun sagde det ikke i nogen ond Mening; kun fordi hun hverken forstod ham eller hans Arbejde. Men det saarede ham, og han tænkte med Bitterhed paa, hvem der vel skulde tro paa ham, naar ikke en Gang hans Hustru gjorde det. —

Han havde sat al sin Arbejdsevne ind paa sit ny Billede.

»Enkens Søn« skulde det hedde; det forestillede en Moder ved sit Barns, en halvvoxen Søns Dødsleje. Han arbejdede undertiden med en overdreven Anspændelse af alle sine Evner og nærede en sygelig Ængstelse for, at den Gnist, som han næsten med Vold og Magt holdt fast, skulde svigte ham, før han blev færdig. [S. 217]

Saa var det ud paa Sommeren. De havde ikke havt Raad til nogen længere Rejse, men for at bringe lidt Afvexling i den trykkende Ensformighed havde Henning lejet en tarvelig Sommerbolig i et Fiskerleje nogle Mil fra Hovedstaden.

De havde boet derude en Maanedes Tid, da Henning en Dag maatte tage til Byen af den meget tvingende Aarsag, at de ikke havde flere Penge i Huset.

Det var usædvanlig varmt Vejr. Luften havde lige fra tidlig om Morgenen truet med Torden, og Brostenene inde i Byens Gader brændte en under Fødderne.

Ude i Alléerne, hvor Træerne havde faaet det støvede og forjaskede Udseende, der viser, at den smukkeste Del af Sommeren er forbi, vandrede Folk i store Skarer afsted til de forskjellige Forlystelsesanstalter uden at bryde sig om Tordenskyerne, der trak sammen i stødse tættere Masser, medens nu og da en pludselig, let Susen i Trætøppene spaaede om, hvad der var i Vente. —

Henning havde travet omkring i Byen fra tidlig paa Formiddagen. Og da han omsider havde faaet udrettet, hvad han skulde, var det sidste Tog og det sidste Dampskib afgaaet. Saa var der ikke andet for end at overnatte i Byen.

Han var bleven uvant med at tilbringe en Aften paa egen Haand og vidste ikke, hvorledes han bedst skulde faa²Ende paa den. Det havde stadig hørt med til Gaaderne i Minnas Karakter, at skjønt hun var sær og uvenlig, naar han var hjemme, blev hun dog meget ilde til Mode, naar han en Aften vilde gaa ud alene, og Henning, der efterhaanden havde brudt fuldstændig med sin gamle Omgangskreds, havde vænnet sig til at føje hende i dette Punkt. —

Han slæntrede langsomt ud ad Broen og Alléen, medens han med en ørkesløs Mine betragtede de livlige Menneskegrupper, som vandrede forbi ham med al den Travlhed, der er betegnende for Kjøbenhavneren, naar han er ude for at more sig.

Før han rigtig vidste af det, var han kommen i Nærheden af »Runddelen«. Han naaede det lille Forstadstheater, paa hvilket der gives Forestillinger i Sommersæsonen, og i Mangel af bedre Sysselsættelse gav han sig til at studere en af de gloende røde Plakater, der var slaaet op paa hver sin Side af Indgangen.

Spasereturen gennem den skyggefulde Allé, hvor det dæmrende Halvmørke havde fortrængt Dagens brændende Solhede, og Synet af den brogede Menneskesværm havde stemt ham lidt livligere, og det faldt ham ind, at han lige saa gjerne kunde nyde sit Aftensmaaltid i det lille Theater som paa ethvert andet Sted.

Han løste Billet og traadte ind paa Tilskuerpladsen, over hvilken der hang en graalig Taage af Øl- og Tobaksdunster, som halvvejs skjulte det talrig tilstedeværende Publikum, der havde grupperet sig omkring de smaa firkantede, under Vægten af Smørrebrødstallerkener, Iskageassietter, Ølkrus, Toddyglas og Chokoladepopper bugnende Borde.

Tonerne fra Orkestret skar sig trangbrystet Vej gennem den øredøvende Summen af snadrende Stemmer, men forhindrede ikke disse Stemmers Ejermænd i at forlange hvert eneste Musikstykke da capo et Par Gange, saa lidt som den utrættelige Dirigent i at efterkomme de for ham og hans Orkester saa smigrende Opfordringer.

Skjønt der ikke lod til at være saa megen tom Plads i Salen, at man kunde sætte sin Støvlehæl der, lykkedes det dog en Opvarter med beundringsværdig Behændighed at bugsere Henning helt op foran Scenen, hvor han med en lige saa utrolig taskenspilleragtig Dygtighed tilvejebragte baade en Stol og et Bord.

Henning tog Plads for at nyde de Forfriskninger, han havde bestilt. Han sad og kiggede i Programmet og tænkte allerede saa smaat paa at gaa sin Vej, saa snart han var færdig med sit Smørrebrød og Øl, thi Luften var saa trykkende hed og kvalm, at ikke en Gang Programmets lovende Meddelelse om et nyt Stykke med en Debutantinde indeholdt den allersvageste Fristelse for ham til at blive. —

Men Tæppet gik op, før han kunde slippe ud, og han besluttede da at finde sig taalmodig i sin Skæbne, til Stykket var spillet til Ende. Imidlertid morede han sig med at betragte Tilskuernes Fysiognomier. [S. 220]

Der var smaa Sypiger og unge Kavallerer, hvis Bekjendtskab syntes at grunde sig mere paa en hastig tilvejebragt Fortrolighed end paa en langvarig Prøve. Der var ærbare Borgerfamilier med deres voxne Døtre; unge, flot klædte Herrer, der aabenbart tjente den letfodede Mercurius, og hvis støjende Bifaldsytringer dundrede gennem Salen; der var nylig indkaldte Jenser med deres Kjærestes, og gamle Pensionister, som tydelig nok hørte til de trofaste Stamgjæster, fordi de mente, at de lige saa gjerne kunde drikke deres Øl her som et hvert andet Sted. Der var solide

og trivelige Madammer, der af Hjærtens Lyst nød Komedien med den troskyldigste Andagt præget i deres rødmussede Ansigter. Der var unge og gamle, blaserede Herrer med Lorgnetten kneben ind foran det venstre Øje; blegnæbede Fabrikpiger, som lo paafaldende højt og saa sig omkring med udfordrende Blikke. Der var en og anden Skuespiller fra et af Hovedstadstheatrene i Selskab med et Par Forfattere eller Journalister. —

Henning, som havde været optagen af at udskille Bestanddelene i det brogede Selskab, blev pludselig opmærksom paa, hvad der foregik paa Scenen, ved at høre Klengen af en ualmindelig frisk og klar Pigestemme, der lød paa en for Øret højst velgjørende Maade mellem de andre Skuespilleres mere eller mindre falske og forskregne Stemmer.

I det samme brød en vældig Bifaldssalve løs paa Tilskuerpladsen, og nogle Buketter af den Slags, som bydes til Salg paa offentlige Forlystelsessteder, kastedes op foran Lamperækken.

Det maatte vel være Debutantinden.

Han saa op og blev saa paa en Gang ved at stirre paa Skuespillerinden.

Det var en endnu ganske ung Pige, paa højst en Snes Aar. Det mørke, blanke Haar var strøget glat tilbage fra en ualmindelig smukt formet Pande. Øjnene havde et ejendommeligt alvorligt og behersket Udtryk. Skikkelsen var rank og smækker. Den sorte Fløjls Spencer sluttede om en Figur, som vilde have været værdig til at staa Model for en Phidias' Fremstilling af klassisk Skjønhed.

Hun sang sin Kuplet med ukunstlet Fordringsløshed uden paa nogen fremtrædende Maade at bejle til Publikums Gunst og tillige med et musikalsk Foredrag, som disse Brædder vistnok sjældent var Vidne til. Derpaa havde hun nogle Repliker, lige saa meningsløse som hele Rollen og Stykket, men hun sagde dem med en Kvikhed, der indbragte hende en ny, larmende Bifaldssalve fra Tilskuerne. —

Og dog var det intet af disse Fortrin hos Debutantinden, der i saa høj Grad lagde Beslag paa Hennings Opmærksomhed. Men jo mere han saa paa hende, des mere forbavset blev han over den skuffende Lighed.

Det var, som om Margrethe Aaby var traadt lyslevende frem for ham paa Forstadstheatrets Brædder, kun noget højere og rankere og med en mere selvbevidst Holdning. Men Ansigtet, Udtrykket i Øjnene og det lille kløgtige Træk om Munden syntes at være ganske det samme.

Han saa' saa vedholdende paa hende, at han tilsidst fangede hendes Blik, og det forekom ham, at hun i et Sekund saa' derned, hvor han sad. Saa gik hun videre i Rollen, og han vedblev at stirre paa hende, indtil hun havde sunget Slutningsverset, og Tæppet faldt. En dundrende Applaus, forstærket med Banken af Stokke og Paraplyer mod Borde og Gulv, attesterede Publikums Tilfredshed med den ny Skuespillerinde.

Henning løb Programmet igjennem, og da han havde overtudet sig om, at hun ikke optraadte mere den Aften, gik han hastig ud af Salen.

Udenfor begyndte der at falde enkelte tunge Regndraaber, og han indsugede begjærlig den kølige Luftning, der slog ham i Møde.

Han havde en Fornemmelse, som om han var vaagnet op af en Drøm; var næsten tilbøjelig til at tro, at hans Fantasi havde spillet ham et Puds. En saa mærkværdig Lighed mellem to Mennesker, der ikke stod i den fjærneste Forbindelse med hinanden! —

Han tog Theaterprogrammet op af Lommen, og ved den første Gaslygte, han kom til, blev han staaende for endnu en Gang at læse hendes Navn.

Laura Schmidt stod der med ganske almindelige, prosaiske Bogstaver. —

[S. 223]

Han kunde ikke slippe Billedet af denne Dobbeltgængerske. Han følte et heftigt Ønske om at se hende igjen for at overbevise sig om, at Ligheden ikke var saa slaaende, som han fra først af havde troet. Han dannede sig en uklar Forestilling om, at det ligesom vilde øve en beroligende Virkning paa ham, hvis han kunde komme til et saadant Resultat ved at se hende endnu en Gang.

Da han skulde til at rejse hjem den paafølgende Morgen, faldt det ham et Øjeblik ind at telegrafere til Minna, at han blev en Dag længere i Byen, men han opgav strax denne Plan. Han fandt, at det dog næppe var den rette Maade til at gjenvinde sin Sindsligevægt.

Der var endnu Tid til at komme afsted med det først afgaaende Skib. Saa skyndte han sig med sin Paaklædning og begav sig sporenstregs til Dampskibsstationen for at vende tilbage til Fiskerlejet. —

Derude blev han med Minna og lille Aage en hel Maaned endnu. Skjønt han flere Gange havde noget at besørge, undgik han at tage til Byen.

Han havde troet, at det var lykkedes ham at trænge Erindringen om Margrethe Aaby og deres sidste Møde i Baggrunden. Han havde i alt Fald kæmpet ærlig for at gjøre det, og Bevidstheden om hans Følelsers absolutte Haabløshed havde maaske tildels hjulpet ham dertil.

Men nu kom det altsammen igjen med fornyet Styrke. —

Omsider var de sidste Landliggere og de sidste Badegjæster flyttede ind til Byen, og Minna havde allerede en god Stund klaget over, at hun kjedede sig ihjel i de ynkelige smaa Huller, der udgjorde deres Sommerbolig. Naar man ikke havde Raad til at bo ordentlig, skulde man hellere lade være at ligge paa Landet, sagde hun.

Saa flyttede de da hjem igjen. Den sidste Del af Sommeren var gaaet, uden at han havde faaet noget videre bestilt, og det var paa Tiden, at han atter tog alvorlig fat paa sit store Billede. —

Han malede flittig, efter at de var komne til Ro i deres gamle Lejlighed, men hvor megen Umage han end gjorde sig for at fordybe sig helt og holdent i sit Arbejde, kunde han dog ikke forhindre, at hans Tanker med mere Haardnakkethed end nogensinde før vendte tilbage til Margrethe Aaby eller lige saa ofte til Skuespillerinden ude paa Forstadstheatret, saaledes at disse to smeltede sammen til én og samme Skikkelse.

Et Par Gange prøvede han paa at nærme sig Minna, ligesom han vilde søge Beskyttelse mod de Udskejelser, hans Fantasi tillod sig, men Minna havde glemt sin alvorlige Gaaen i Rette med sig selv og viste hans Tilnærmelser tilbage paa den gamle, saarende Maade.

Han blev tilsidst ked af sin frugtesløse Kamp og overtalte sig til at tro, at han havde havt Ret i sin første Betragtning, og at han gjorde bedst i at se denne Dobbeltgængerske endnu en Gang med lysvaagne Øjne hellere end at lade hende regere uindskrænket i hans Fantasi. —

Det var en sex Uger efter den første Aften, han havde spaseret ud til Forstadstheatret. Den mellemliggende Tid havde jaget den korte Sommer paa Flugt. Løvet havde faaet det første gullige Anstrøg, og Bladene hvirvlede med et melankolsk Suk ned mod Jorden, hver Gang Blæsten sendte et skarpt Pust gennem de ærværdige gamle Lindetrær. —

Men de mørke Aftener skræmmede ikke Folk fra at vandre i store Skarer ud til Sommertheatret, hvis særlige Attraction var den aarlige »Revue« med sine paa Øjeblikkets brændende Spørgsmaal møntede Brandere.

Denne Sæson var Revuens Handling forlagt til Kina, og Theatrets ny Primadonna optraadte i en af Hovedrollerne — som Prinsesse af det himmelske Rige. —

Endog ved at se hende i dette fantastiske Kustume følte han sig betagen af den frappante Lighed. Han lagde Mærke til — og det var med en ubevidst Tilfredsstillelse — at hun holdt sit Spil indenfor visse, af en naturlig god Smag afstukne Grændser, hvor meget Rollen end indbød til allehaande sceniske Udskejelser.

Der var over hendes Person og Optræden udbredt en kvindelig Anstand, som traadte endnu stærkere frem i disse Omgivelser, og alligevel forstod hun at spille saaledes, at hun helt og holdent erobrede det stærkt blandede Publikum.

Bifaldet, der lød, naar hun havde sunget en af sine Viser, var ligefrem bedøvende. Men hun tog imod det paa en fuldkommen rolig, lidt ringeagtende Maade.

Henning bestræbte sig for at forstørre ethvert Træk hos hende, som kunde udvidske Ligheden med Margrethe. Der var Øjeblikke, hvor den irriterede ham; hvor han følte Uvilje mod dette Pigebarn, der understod sig i at ligne en Person, hvem hun rimeligvis stod saa dybt under i alle andre Henseender end den tilfældige, ydre Lighed.

Men det vilde ikke lykkes ham. Han gjorde sig forgjæves Umage for at aflure hende en uskjøn Bevægelse, et Blik eller et Smil, der kunde virke frastødende paa ham — altsammen til ingen Nytte.

Saa bildte han sig tilsidst ind, at hele denne taabelige Illusion beroede paa Lamperækkens skuffende Lys og den Frastand, hvori han saa hende. Paa nært Hold vilde han sikkert faa et helt andet Indtryk af hende, og dermed vilde Kogleriet være forbi.

Han fandt paa de mærkeligste Paaskud til at gaa hjemme fra, og den ene Aften efter den anden tilbragte han nogle Timer ude i Forstadstheatret. Det var et Par Gange forekommet ham, at hun havde set ned paa den Plads, hvor han sad, og derpaa taget Øjnene til sig med en Rødmen, der kom og forsvandt lige hastig. —

En Aften, da hun havde optraadt i det sidste Stykke før Forestillingens Slutning, tog han sig for at skyde alle Betæneligheder til Side og gaa op bag Kulisserne. Han kjendte lidt til Direktøren, der næppe vilde have noget imod at præsentere ham for Theatrets Primadonna.

Gjennem en Bagdør og ad en skrøbelig Pindeværkstrappe kom han op bag Scenen, omkring hvilken der løb en snæver Gang med Døre ind til Skuespillernes Paaklædningsværelser. Luften, der slog ham i Møde, var mættet af Gasos, Cigarrøg og en stærk, gennemtrængende Duft af Patchouli.

Døren til et af de smaa Rum, der gjorde Tjeneste som Paaklædningsværelser, stod paa Klem og fremviste Reversen af en Skuespiller i Skjorteærmer, der arbejdede ihærdig paa at fjærne Sminken af sit Ansigt ved Hjælp af Fedt.

Medens Henning stod et Øjeblik i Tvivl om, hvad Vej han skulde gaa, kom Direktøren ham i Møde i egen Person, endnu iført sit Kustume som kinesisk Kejser og dampende af alle Kræfter paa en Cigaret.

»For Pokker — jeg syntes jo nok, jeg kjendte Dem. Værs'god, kom indenfor. Det var pænt af Dem at se herop.«

Han førte Henning ind i et af de omtalte, smaa Rum, der laa nærmest Trappen og benyttedes paa en Gang til Direktørens Paaklædnings- og Arbejdsværelse.

Ved den ene Væg stod et langt Fyrretræs Bord; midt paa dette et Toiletspejl med Gasblus paa hver Side, foruden Sminkekrukker, Æsker med Pudder, Parykker, Skæg, fedtede Manuskripter, Cigarstumper, et Par Bajerflasker, snavsede Flipper og Mansketter, krøllede Slips, en sort Silkehat, Stumper af kulørt Tarlatan og Shirting — hulter til bulter mellem hinanden.

Sofaen ved den modsatte Væg var skjult under en ligesaa broget Mangfoldighed af de mest heterogene Beklædningsgjenstande, ligefra kinesiske Mandarinakaaber til en moderne sort Selskabskjole.

Direktøren samlede det sammen i en mægtig Bylt, som han smed hen i en Krog af Stuen, og bad derpaa Henning tage Plads, medens han selv satte sig overskrævs paa en Stol, der stod foran et gammelt Skrivebord henne ved Vinduet.

»Naa — hvad siger De om Revuen i Aar? Det er saagu' den bedste, vi endnu har havt herude. Og den trækker voldsomt. Baade den og vor ny Akkvisition blandt Damepersonalet. De kan tro, det har været en brillant Sæson.«

»Javist —« sagde Henning lidt nervøst. »Hvor har De for Resten faaet fat i Deres ny Primadonna?«

»Et rent Tilfælde, kjære Ven — et rent Tilfælde. Men hun er mageløs — ikke sandt? Og saa en komplet Dame!« udbrød Direktøren begejstret. »Sikke Bevægelser, sikke Manerer — kvikke og utvungne og dog fuldkommen ladylike — det er saagu' det, man aldrig kan faa dresseret de andre til, hvor meget man saa herser med dem.«

»Hun har vel tidligere optraadt i Provinserne?« spurgte Henning og tændte med en ligegyldig Mine den Cigaret, Direktøren bød ham.

»Nej — Fanden heller. Aldrig før sat sine Fødder paa Brædderne. Hun skulde have været til det kongelige til næste Sæson — jo, gu' er det sandt,« forsikrede Direktøren med en stærk Gestus, da han lagde Mærke til, at Henning saa' op med en vantro Mine. »Hun havde allerede aflagt Prøve — glimrende Udfald — men saa blev hendes gamle nok syg — hendes Fader er en gammel Provinsskuespiller — og jeg fik at vide, at hun søgte Engagement for Sommeren, fordi hun var nødt til at klare for dem derhjemme.

— Ja, ser De, — da jeg netop var svært i Knibe for en Primadonna, og jeg havde hørt, at hun skulde være noget extra i Subrettefaget, saa tilbød jeg hende Engagement herude paa saa glimrende Vilkaar, forstaar De, at hun omsider slog til, skjønt — ærlig talt — jeg mærkede nok, at hun gjorde det forbandet nødig.«

»Se se! Det lyder jo helt interessant. Naa — og hendes Rygte — det er vel grundmuret?« — Henning havde lidt ondt ved at faa Ordene frem i en let henkastet Tone.

»Hendes Rygte, min Fa'er!« — Direktøren gjorde atter sin ejendommelige, store Gestus. — »Om det saa var min egen Datter, kunde jeg ikke ønske hende et bedre Rygte. Hun møder præcis til Prøver og Forestillinger, kan altid sine Roller, er høflig og tjenstvillig mod de andre, men taaler ingen Næsvigheder. Kommer man hende for nær, saa har hun saadan en egen energisk Maade at holde Folk tre Skridt fra Livet, saa de skal nok tage sig i Agt for at komme igjen. Om Aftenen efter Forestillingen kommer der et gammelt Skabilkenhoved af en Tjenestepige og henter hende, og de kører hjem sammen. Det hører med til Engageringsvilkaarene, at der paa Theatrets Regning holder en Droske og venter paa hende, naar Forestillingen er forbi. Nej, min Fa'er, hun er sikker nok,« sluttede Direktøren sin Lovtale, der var fremført med en Tungefærdighed, som havde gjort ham helt stakaandet.

»En hel Sfinx, synes jeg,« bemærkede Henning. »Jeg skal for Resten ganske oprigtig sige Dem, hvorfor jeg har fattet en vis Interesse for Deres Vidunder. Hun ligner paafaldende en Dame, som jeg nærer stor Agtelse for. ... Ved De hvad — kan De ikke præsentere mig for hende?« tilføjede han lidt nølende.

»Pokker heller — De, krrrtsch — Gavstrikl!« Med disse Ord gjorde Direktøren et spøgefuldt Udfald med sin Pegefinger mod Hennings Skjortekrave, men skiftede pludselig Tone og forsikrede med et uhyre alvorligt Ansigt, at det var absolut umuligt. Han turde ligefrem ikke.

»Aa Snak — det vilde jo være Snærperi,« paastod Henning, der blev mere og mere ivrig. »Det skal naturligvis foregaa ligesom ganske tilfældig. De beder hende under et eller andet Paaskud om at komme herind; saa sidder jeg her, og det er da hverken mere eller mindre end simpel Høflighed, at De præsenterer os for hinanden.«

»Naa ja — paa den Maade — lad gaa.«

Direktøren rejste sig, stak Hovedet ud af Døren og raabte ud over Trappegelænderet: »Aa, Truelsen — vil De sige til Frøken Schmidt, at jeg gjerne vil tale med hende, før hun gaar.«

»Javel, Hr. Direktør,« lød en Stemme nedefra.

Direktøren vendte tilbage til sin forrige Plads og underholdt Henning med forskellige interessante Historier fra Theaterverdenen. Men Henning hørte kun det halve af dem, medens han i stærk Spænding ventede paa hendes Indtrædelse.

Det varede en halv Sned Minuter. Saa lød der Skridt udenfor, en kort Banken paa Døren, og hun traadte ind. —

Ligheden var endnu mere paafaldende, som hun stod der i en simpel, men takkelig, mørk Dragt, der fremhævede hendes ungdommelige Skikkelse. Og hun forekom ham langt smukkere end paa Scenen.

Han lagde Mærke til, at hendes Stemme havde en frisk, behagelig Klang, da hun svarede Direktøren paa nogle Spørgsmaal om en Rolle, han havde givet hende. Hun gjengjældte Hennings Hilsen, men vendte sig strax igjen om til Direktøren, vexlede nogle Bemærkninger med ham om det ny Stykke, hun skulde spille i, og trak sig derpaa tilbage, hilsende begge Herrerne med en let Hovedbøjning.

»Naa — det fik vi ikke megen Fornøjelse af,« udbrød Direktøren, da hun var gaaet. »Hun er i Grunden forbandet kort for Hovedet, men et mageløst Pigebarn alligevel — ikke sandt? Og der er Evner, min Fa'er, virkelige Evner! Stop lidt — havde jeg bare tænkt paa det, kunde jeg for Resten have skaffet Dem en bedre Lejlighed til at gjøre hendes Bekjendtskab. Og De kunde med det samme have gjort mig en stor Tjeneste ... Hvem Pokker skal jeg nu faa til det? ... Det var da ogsaa nederdrægtig dumt — ne-derdrægtig!«

Direktøren kløede sig med en fortrædelig Mine bag Øret. Henning spurgte, hvad det drejede sig om.

»Det skal jeg sige Dem. Vi indstuderer et Stykke, hvori der bruges et Portræt i naturlig Størrelse af den Skuespillerinde, der spiller Hovedrollen. I alt Fald for Kustumets Vedkommende er det nødvendigt, at vi faar en nogenlunde korrekt Gjengivelse, ellers kunde man jo leje et Portræt hos en eller anden Marskandiser. Naa, det skal naturligvis være rent Hurtigmaleri, forstaaer De; bare Frisuren og de samme Farver, der er i Dragten. Det var rigtig nok ikke noget Arbejde for Dem, men det havde ellers været en ypperlig Lejlighed til at studere Deres Sfinx — hvad? Og De havde oven i Kjøbet gjort mig en stor Tjeneste dermed. Hun havde blot behøvet at sidde for Dem en Times Tid ... Det var dog skammeligt, at jeg ikke før tænkte paa det!«

Direktøren vedblev at klø sig i Nakken, medens Henning sad og rokkede urolig frem og tilbage i Sofaen. Naar alt kom til alt, hvad ondt var der saa i, at han portræterede den unge Skuespillerinde?

Skulde en Kunstner, fordi han var Ægteemand, ikke have Lov til at male et kvindeligt Ansigt, der interesserede ham?

Til sidst blev Fristelsen ham for stærk, og efter at Direktøren en rum Tid havde kradset sig bag Øret og slaaet sig med den flade Haand paa Panden for at fremkalde en Ide, der var lige saa god som den, der var røget i Lyset, vendte Henning sig om mod ham og fremkom med sit Forslag.

»Det er vel ikke for sent endnu, hvis De ønsker, at jeg skal male et Portræt af Deres Primadonna,« sagde han lidt hastig.

»Nej — vil De virkelig?« Direktøren saa op med et glædestraalende Blik. »De er en Perle! Saa skriver jeg endnu i Aften et Par Ord til hende og siger, at jeg har faaet en af vore virkelige, anerkjendte Kunstnere til at tage det omtalte Portræt af hende. De kan saa dejlig sidde ovre i min Dagligstue; ikke en Sjæl skal forstyrre Dem. Det var prægtigt!«

»Naar skal jeg komme?« spurgte Henning, stadig lidt febrilsk.

»Hvis det passer Dem, kan vi jo sætte i Morgen Formiddag Klokken tolv? — Saa skal jeg sørge for, at Frøkenen venter paa Dem ovre hos mig. Det er altsaa et Ord?«

»Ja.«

Direktøren trykkede varmt Hennings Haand med den Forsikring, at han gjorde ham en knusende Tjeneste, og Henning skyndte sig bort — i en noget urolig Stemning.

XVI.

Flotte Schmidt havde i sin Tid været en yndet Skuespiller i Provinserne.

Hans Glandsperiode faldt i halvtredserne, da han blandt andet havde spillet ved et Selskab, der rejste omkring i de slesvigske Byer, og især havde han den Gang gjort stormende Lykke som Ridder Ebbesen i »Elverhøj«, Peter i »Capriciosa«, Jokum i »En Søndag paa Amager« o. s. v.

Han opbevarede endnu Udklip af de lokale Blades Anmeldelser fra den Tid tillige med falmende Buketter og smaa gulnede Breve, hvori ivrige Kunstvenner tolkede ham deres Beundring.

Han havde rigtignok allerede den Gang været godt oppe i fyrrerne, men hans Figur var rank og smækker, Haaret fyldigt og skinnende sort, Øjnene fyrige og Teinten saa frisk, som om den aldrig havde kjendt til den ødelæggende Theatersminke. Eller muligvis var det kun Bedrag, og han brugte maaske Sminke og andre Skjønhedsmidler baade ved Scenens kunstige og ved Dagens naturlige Lys.

Men i alt Fald tilsyneladende havde flotte Schmidt den Gang været saa fager en Første-Elsker, som nogensinde har sat sine Fødder paa en Provinsscenes Brædder.

Han havde giftet sig noget sent, omtrent paa det Tidspunkt, da hans Stjerne var i Færd med at dale; da baade Theaterdirektører, Recensenter og Publikum begyndte at vise sig uskjønne mod den feterede Første-Elsker.

Men han havde været en smuk Mand endnu. Havde det ikke været paa Grund af en lille Fejl ved Organet, en svag Læspen, som han i Grunden aldrig havde kunnet siges fri for, men som var tagen til, siden han var begyndt at bruge forlorne Tænder, vilde han upaatvivlelig endnu have kunnet hævde sin Rang som en første Klasses Skuespiller blandt de rejsende. Men efterhaanden som han blev ældre, og maaske ogsaa flere andre smaa Skavanker traadte tydeligere frem, var man ondskafuld nok til at lægge mere Mærke til den omtalte Smule Læspen — den, som de unge Provinsskjønheder netop i sin Tid havde fundet allerkest blød og indsmigrende. —

Men hun, mod hvis ubefæstede Hjærte den endnu bedaarende Første-Elsker rettede sine uimodstaaelige Angreb, havde ikke Blik for andet end hans aandelige og legemlige Fuldkommenheder.

Hun var en femogtredivaarig, velstaaende Gjæstgiverenke i en lille idyllisk, jydsk Kjøbstad, og hendes salig Mand havde netop været død halvandet Aar, da Skæbnen førte den flotte Schmidt til hendes Hus. [S. 237]

Han var paa det Tidspunkt bleven uenig med sin Direktør, havde pludselig hævet sit Engagement, og forfulgt af imaginære Kabaler og alt andet end imaginære Rykkere kom han en sen Aftenstund vandrende til Fods med en tom Vadsæk og en tom Mave — men med omhyggelig friseret Paryk — til den følsomme Enke.

Hans mørke, ildfulde Øjne og maaske endnu mere et staaende smerteligt Træk om hans smalle, fine Læber, der fortalte om en hel Verden af haabløse Kampe mod usle og smaalige Intriger, var mere end Madam Henriksens gode Hjærte kunde modstaa.

Hun begyndte med at føle Medlidenhed med den smukke og galante Mand, hvis fintfølede Sjæl var saa daarlig rustet til at bære den misundelige Verdens snedige Forfølgelser; hun gik over til for fuldt Alvor at forelske sig i ham og endte efter to Maaneders Forløb med at gifte sig med ham.

Flotte Schmidt blev retmæssig Ejer ikke blot af Enkens Haand og Hjærte, men ogsaa af det ret indbringende Gjæstgiveri. —

Medens han havde gaaet paa Frierfødder hos Madam Henriksen, havde han ofte fortalt hende, at han var led og ked af sit urolige Kunstnerliv med dets tomme Triumfer og falske Glæder, hvilke var to af Hr. Schmidts Yndlingsudtryk.

Han ønskede intet hellere end en praktisk Virksomhed i en stille og afsides Krog, især naar han maatte være saa lykkelig at finde en ædel og trofast Kvinde, hvis Kjærlighed vilde være ham mere dyrebar end alle hans fordums letsindige Erobringelser tilsammen.

Da de var blevne gifte, slog Hr. Schmidt sig virkelig en lille Tid til Ro i sit ny Hjem. Han gjorde det endog i Ordets fuldeste Betydning, thi han lod den forhenværende Enke ligesom før passe hele Bedriften og nød imidlertid sin gode Mad og Drikke med den livsalige Følelse, at han ikke længere havde nødig at sørge for den Dag i Morgen.

Men lidt efter lidt blev han ked af dette Slaraffenliv. Han begyndte at længes efter sine gamle Kammerater og sin gamle Levevis, og selv de dramaturgiske Foredrag, som han plejede at holde for Gjæstgivergaardens undrende Gjæster, tabte deres Tilløkkelse, da det gik op for ham, at det var en kummerlig Erstatning for Lamperækkens flimrende Lys og Publikums stimulerende Bifaldsytringer.

Og Hr. Schmidt faldt af. Han faldt bogstavelig talt af Dag for Dag. Han mødte med ufriseret Paryk, med to Dage gammelt Skæg, og han mistede Appetiten, saa ikke en Gang hans Kones indbagte Lammebryst og Spinatbudding (Retter, som hun forstod at tillave med enestaaende Mesterskab) længere formaaede at vække hans indslumrede Livsaander.

Madam Henriksen — eller Fru Schmidt, som hun nu kaldtes — blev alvorlig bekymret ved at se den Forandring, der foregik med hendes sorthaarede Adonis, men da hun i Grunden — med Undtagelse af det eneste Punkt, at hun havde giftet sig med flotte Schmidt — var en fornuftig Kone, indsaa hun snart, hvad Aarsagen var.

Og det var en virkelig rørende Omsorg, hun viste for at adsprede og opmuntre sin mismodige Ægtefælle, men alle hendes Bestræbelser kunde ikke erstatte ham Theaterlivets Afvexling og Spænding.

Omsider tog Hr. Schmidt Mod til sig — thi trods sin Kones Svaghed overfor ham havde han dog en vis Respekt for hende — og betroede hende rent ud den store Plan, han længe havde gaaet og grundet paa.

Den drejede sig om intet mindre, end at hun skulde afhænde Gjæstgiveriet, og han vilde da selv danne et Selskab, ved hvilket han vilde følge sit gamle Kald, men i en betydeligere og selvstændigere Stilling — som Direktør i egen Person.

Det var glimrende Fremtidsbilleder, Hr. Schmidt rullede op for sin Ægtefælle. Han var snild nok til fornemlig at fremhæve de materielle Sider af Sagen. Ved et enkelt Stykke — naar det gjorde Lykke — fortalte han, kunde de fortjene lige saa meget som af Gjæstgiveriet i et helt Aar.

Han gik endog saa vidt i sine Overtalelser, at han lovede hende, at han ikke selv vilde optræde mere. Han sagde med et af sine uimodstaaelige Smil, at han saa godt forstod en Hustrus Følelser. Han kjendte ogsaa af Erfaring de Fristelser, som en feteret Skuespiller er udsat for, og han var ikke den Mand, der vilde udsætte en elsket Hustru for Skinsygens Lidelser.

Nej — han vilde kun benytte sin prøvede, dramatiske Erfaring som Leder og Direktør. Hvem kunde vide, om man ikke senere, naar man var bleven opmærksom paa hans Selskab og dets fremragende Præstationer, vilde tilbyde ham at

overtage et af Hovedstadens Theatre, og hun, hans kjære, elskede Hustru, med sit sjældne Blik for det praktiske, kunde da overtage Theatrets Restauration, medens han sørgede for Publikums aandelige Bispisning. —

Der var ingen Tvivl om, at de vilde høste Guld og Ære i fuldt Maal, naar blot det kjære Barn vilde føje ham.

Det kjære Barn, som Hr. Schmidt yndede at kalde den forhenværende Enke, stred alligevel tappert imod, thi hun havde paa Fornemmelsen, hvad hendes Mands Forslag vilde føre til, hvis hun var taabelig nok til at gaa ind paa det.

Hun stred endogsaa længe imod, og ikke en Gang Hr. Schmidts mest smertelige Blikke formaaede at rokke hendes fornuftige Beslutning.

Men da Hr. Schmidt en Formiddag viste sig uden Paryk, med nogle tynde, graa Haartjavser kæmmet ned over ¹⁶⁻¹⁴⁴Isen; da den smukke, ungdommelige Mand som ved en dæmonisk Trolddom var bleven forvandlet til en bleg, skrantende Olding, da brast Gjæstgiverenkens Modstand; Gjæstgiveriet blev afhændet, og Hr. Schmidt blev Theaterdirektør. —

Han havde let nok ved at faa et Selskab dannet, thi Rygtet om Gjæstgiverenkens Penge fløj omkring til de rejsende Thaliadyrkere, og Udsigterne til at faa Gagen præcis udbetalt lokkede den ene efter den anden til at søge Engagement ved det Schmidtske Selskab.

Men hermed var det ogsaa forbi med den ny Direktørs Held.

Hvor udmærket en Første-Elsker han end kunde have været i sin Tid, var han i alt Fald ikke nogen praktisk Direktør. Og da han trods sin højtidelige Forsikring til den forhenværende Enke kun tænkte paa selv at spille de bedste Roller, kom det oven i Kjøbet til idelige Rivninger med Personalet; al Ting løb ud i en ynkelig Hurlumhej, og — hvad der var det værste — efter et Par Sæsoners Forløb havde flotte Schmidt opbrugt hver Hvid og Skilling af sin Kones Penge.

Fra det Tidspunkt af daterede der sig en lang Række bedrøvelige Aar for Madam Schmidt og hendes Datter — Frugten af hendes andet Ægteskab, thi salig Gjæstgiveren havde ikke efterladt sig nogen Livsarving.

Flotte Schmidt, som man især kaldte den forhenværende Første-Elsker efter hans korte, men glimrende ¹⁶⁻¹⁴⁵Løbebane som Direktør, maatte atter søge Engagement, men det blev stadig paa mindre favorable Vilkaar, og tilsidst var det med Nød og næppe, at han selv kunde opholde Livet ved sin dramatiske Virksomhed i Provinserne, medens hans Kone blev boende i Kjøbenhavn, hvor hun ernærede sig og deres Barn ved at koge for Herskaber.

I Sommermaanederne og ogsaa paa andre Tider af Aaret, naar han ikke havde Engagement, fandt han altid et venligt Tilholdssted hos den forhenværende Gjæstgiverenke, der føjede sig efter hans Særheder og hørte paa hans Historier med den samme trofaste Tillidsfuldhed, som hun til sin egen Skade fra først af havde vist den uimodstaaelige.

Under disse Forhold voksede Laura op. Hun saa, hvorledes hendes Moder sled og slæbte for at holde sammen paa det lille Hjem, for at skaffe hende en god Opdragelse og for at kunne sende hendes Fader Penge, som han altid trængte til.

Det sidste skjulte Madam Schmidt saa længe som muligt for sin Datter, men med Børns sædvanlige gode Opfattelsesevne kom Laura snart paa det rene med, hvorledes Sagerne stod.

Hendes Karakter fik et vist selvstændigt og energisk Præg, og hun tilegnede sig den samme Evne til at ofre sig for andre, som hendes Moder havde lært i Modgangens Skole.

Da hun var sexten Aar, bidrog hun allerede ikke saa lidt til sit eget og Familiens Underhold, og det var ogsaa blevet saa meget mere nødvendig, som hendes Fader nu altid boede hjemme uden at fortjene det mindste, og han havde tilmed forskellige Smaavaner, der tog stærkt paa deres beskedne Indtægter, men hvis Tilfredsstillelse de ikke nænnede at nægte ham.

Trods dette levede de ganske tilfreds og lykkelig, og naar Hr. Schmidt, som endnu havde bevaret sin ranke Holdning og sin sorte Paryk, spaserede ud med sin Datter, af hvis smukke Ydre han var meget stolt, kunde det hende, at hun mødte adskillige jævnaldrende unge Piger, der tilkastede hende misundelige Blikke, uden at ane, at hun havde maattet sidde oppe i mange lange Nætter for at faa Raad til at skaffe sig den Kjole, der klædte hende saa smukt i al dens Tarvelighed.

Den rigtig slemme Tid kom først for dem, da Madam Schmidt blev syg og ikke mere kunde rejse sig af Sengen, thi nu blev det Laura, der ganske alene maatte skaffe Opholdet til dem alle tre, og hun udfoldede i denne Modgang en Viljestyrke og Udholdenhed, som mangan Mand kunde have misundt hende.

Hun havde fra ganske lille af havt Lyst til at komme til Theatret, en Tilbøjelighed, som aabenbart var bleven næret ved hendes Faders mange Fortællinger fra Theaterlivet, som han af naturlig Sympathi for sin Livsstilling gjorde ¹⁶⁻¹⁴⁶saa lokkende som muligt.

Men den første Gang, hun havde talt derom i sin Moders Paahør, havde den gode Madam Schmidt taget saa heftig paa Veje, at Laura i lang Tid efter ikke bragte den Sag paa Bane.

Trods sin Kjærlighed til en af dens Dyrkere havde Madam Schmidt nemlig fattet en dyb Foragt eller snarere Rædsel for Skuespilkunsten — de Erfaringer, hun havde gjort, skulde ganske vist heller ikke give hende store Tanker om den — og hun kunde ikke tænke sig noget skrækkeligere, end at hendes Datter skulde blive Komediantspillerske.

Laura havde imidlertid en tilstrækkelig klar og sund Forstand til at skjælnæ ægte Kunst fra uægte, og hun vilde aldrig for Alvor beslutte sig til at blive Skuespillerinde, med mindre hun blev overbevist om, at hun virkelig havde Talent.

Uden at hendes Forældre vidste af det, listede hun sig til at sidde oppe sent ud paa Natten, naar hun var færdig med sit møjsommelige Arbejde. Hun lærte en Del Roller, læste gode dramatiske Forfattere, og omsider fik hun paa egen Haand sat igjennem, at det blev tilladt hende at aflægge Prøve for det kgl. Theaters Styrelse.

Udfaldet af denne Prøve overtraf hendes Forventninger, og først nu fortalte hun sin Moder, hvilke Skridt hun havde foretaget. Den brave Kone gav tilsidst efter og slog sig til Taals med den Tanke, at hendes Datter jo ikke vilde rejse omkring i Provinserne, saaledes som hendes stakkels Fader havde gjort, men spille paa selve det kongelige ¹⁶⁻¹⁴⁷Theater, hvad der jo absolut maatte være himmelvid Forskjel paa.

Det var tidlig paa Forsommeren, at Laura havde aflagt Prøve for Theaterdirektionen. Før til næste Sæson kunde der ikke være Tale om, at hun kunde komme til at debutere, men i Mellemtiden skulde hun paa egen Haand uddanne sig i Sang og Musik.

Hendes Energi havde fordoblet sig ved det Haab, der tilsmilede hende, og hun trøstede sig med godt Mod til, at det sagtens skulde lykkes hende at besørge alt sit daglige Arbejde — Timer i en Skole, Pianoundervisning for Begyndere og Syning hjemme for et af Byens Modemagasiner — og endda faa Tid tilovers til sin Forberedelse til Theatret.

Men hun havde gjort Regning uden den Skæbne, der stadig stillede større Krav til hende. Det blev værre med hendes Moders Sygdom; den fordrede stadig mere Pasning, og paa samme Tid havde hun det Uheld at blive afskediget fra Pogeskolen under Paaskud af, at Bestyrerinden var nødt til at indskrænke sine Lærerkræfter paa Grund af de knappe Tider, medens det i Virkeligheden forholdt sig saaledes, at der havde meldt sig en fjærn Slægtning af den gode Dame som Konkurrent til Pladsen.

Laura var et Øjeblik i Tvivl om, hvorledes hun under disse Omstændigheder skulde gribe Sagen an.

Til at søge Ansættelse ved en anden Skole var der ikke Tid, og netop ved denne Bestilling havde hun havt sin ¹⁶⁻¹⁴⁸største,

samlede Indtægt.

Saa var det ganske uventet, at der blev gjort hende et Tilbud om Engagement ved Forstadstheatret. Hun vægrede sig først derved, thi det var ikke saaledes, hun havde tænkt sig at begynde sin Kunstnerindebane. Men Nøden trængte haardt paa; det var ikke lykkedes hende at faa det mistede Arbejde erstattet, og hun besluttede omsider at modtage Tilbudet, idet hun trøstede sig med, at hun gjorde det for sin Moders Skyld.

Naar hun var en retskaffen Pige, kunde hun vel optræde selv paa de slibrigste Brædder, uden at nogen skulde vove at sætte en Plet paa hendes Rygte.

Men trods den dundrende Applaus, hvormed hendes Debut blev modtagen, græd hun sig i Søvn den første Aften, hun kom hjem fra Theatret. Havde hun tænkt sig det saa grelt, havde hun næppe havt Mod til at gjøre Forsøget.

Alle disse spisende, drikkende og rygende Individuer i den kvalme Sal; alle disse nærgaaende Blikke, der rettedes mod hende, gjorde hende fortumlet og ulykkelig. Men hun vilde vise, at hun ogsaa kunde løse denne Opgave — skjønt den var tusende Gange vanskeligere, end hun havde tænkt sig den — og hun spillede saa frejdig, som om hun havde befundet sig ganske i sit rette Element.

Det var en Lidelse for hende, hver Gang hun skulde træde frem for dette larmende Publikum og i disse meningsløse Roller, hvori der som oftest var et Anstrøg af Frivolitet.

Men hun havde en Vilje af Staal. Hun klarede alle Skær, vandt Publikum ved helt andre Midler, end der ellers blev benyttet paa denne Scene, og hun lod sig aldrig nærme med den Overvindelse, det kostede hende at udholde en Virksomhed, som hendes Kvindelighed og virkelig kunstneriske Anlæg opførte sig mod. —

Saa var det en Aften, at hun blev opmærksom paa en Mand, der sad og saa' saa vedholdende paa hende, at hun tilsidst følte sig generet af hans Blik. Hun mindedes pludselig, at hun havde set det samme Ansigt den Aften, hun debuterede, og at han da havde stirret paa hende ganske paa samme Maade.

Han betragtede hende ikke med den uforskammede Mine, som hun undertiden mødte hos andre af de mandlige Tilskuere, og som fik Harmen til at gløde paa hendes Kinder. Men alligevel generede hans underlige, alvorlige Stirren hende langt mere end de andres Paatrængenhed. Hun vidste ikke selv, hvoraf det kom, at hun snart irriteredes deraf, snart følte sig forlegen og skamfuld. —

Og han kom igjen, den ene Aften efter den anden, og saa' bestandig paa hende med det samme halvt alvorlige, halvt forsøgende Blik. Det gjorde hende tilsidst helt febrilsk; hun blev formelig bange for at komme ind paa Scenen.

Saa prøvede hun paa at undgaa at se derved, hvor hun vidste, at han sad, men undertiden var det, ligesom hendes Øjne drog henimod ham mod hendes Vilje.

Havde han blot prøvet paa at kokettere med hende, saa vilde det ikke længere havt nogen Indflydelse paa hende. Men bestandig sad han der paa den samme rolige Maade, betragtede hende med det samme, næsten ærbødige Blik, og det var *det*, der blev hende helt utaaligt.

Hun lagde Mærke til, at han havde et fyldigt, mørkt Haar, der skyggede over en intelligent Pande, og hans Adfærd var anderledes end det øvrige Publikums.

Han saa i alt Fald ikke ud til at være kommen for at more sig over Komedien.

I enkelte Øjeblikke kunde hans Nærværelse have en saa hidsende Virkning paa hende, at hun bildte sig ind, at han var en legemliggjort Bebrejdelse, fordi hun havde trukket sit Talent ned til at spille i disse Omgivelser, selv bortset fra, hvor hæderlig hendes Bevæggrund var. —

Og det underlige, ligesom bedrøvede Udtryk, der undertiden var i hans Øjne, kunde godt tydes som en Bebrejdelse. Hun ønskede med en Heftighed, som forbavsede hende selv, at denne gaadefulde Tilskuer vilde blive borte. [S. 249]

Men en Aften, da han ikke var der, greb hun sig selv i hvert Minut at se derved, om han ikke kom. Hun syntes at føle sig endnu mere urolig ved hans Fraværelse, end hun ellers plejede at være, naar han var til Stede. Hun harmedes over sig selv, at hun, den praktiske og klarhovedede Laura, kunde sysselsætte sig saa meget med disse Dumheder.

Saaledes var der gaaet en fjorten Dage, da hun en Aften, lige før hun skulde tage hjem, blev kaldt ind i Direktørens Værelse og dér for første Gang traf den ubekjendte.

Synet af ham var saa uventet, at hun havde Møje med at skjule sin Forvirring, men hun var allerede saa meget Skuespillerinde, at hun havde lært den Kunst at beherske sit Ansigt. Ikke des mindre havde hun skyndt sig bort saa hastig, det lod sig gjøre, uden at det blev paafaldende. —

Den næste Morgen modtog hun Direktørens Bilet, hvori han anmodede hende om at indfinde sig i hans private Bolig, for at det omtalte Portræt kunde blive taget af hende. En af vore mest ansete Kunstnere, skrev Direktøren, havde lovet at vise Theatret den Opmærksomhed at udføre dette Arbejde.

Laura vidste, at det maatte være ham. Et Øjeblik tænkte hun paa at vægre sig ved at sidde for ham. Men strax efter faldt det hende ind, at det jo vilde være en Latterlighed. Hende kunde det jo komme ud paa ét, hvem der malede Portrættet.

Saa gik hun derud.

XVII.

Sommeren var bleven til Efteraar og Efteraaret til Vinter. Det lille Forstadstheater havde for længe siden lukket sine gjæstmilde Porte, og Personalet — hele Flokken med Undtagelse af den fejrede Primadonna — var atter paa Vandring.

Laura var ikke kommen til at debutere paa det kgl. Theater. Det Løfte, man havde givet hende, var blevet taget tilbage under forskjellige intetsigende Paaskud, men hun forstod meget godt, at den virkelige Grund, der laa bag ved, var hendes Optræden paa Sommertheatret.

Hvor dygtig hun end kunde være, holdt man det aabenbart alligevel for at være mindre overensstemmende med »det kongeliges« Værdighed at aabne sine hellige Haller for en Skuespillerinde, der kom direkte fra en Scene af saa tvivlsom Rang.

Under Haanden lod man hende forstaa, at hun i alt Fald burde vente nogen Tid, og hvis hun derefter endnu holdt fast ved sit Ønske om at debutere paa den nationale Skueplads, kunde hun jo paa ny henvende sig til rette Vedkommende.

Til alt Held for hende var Direktøren for et af Privattheatrene mere fordomsfri, og hun fik uden Vanskelighed Engagement, om just ikke paa synderlig glimrende Vilkaar.

Den Virksomhed, der aabnede sig for hende, tilfredsstillede hende saa temmelig. Hun fik strax i Begyndelsen af Sæsonen et Par gode Roller og satte sig hurtig fast i Publikums Gunst. Fremtiden syntes at ligge lysere for hende, end hun havde turdet haabe i mange af de forløbne strænge Aar.

Men der var ét Forhold, der greb stærkere ind i hendes Liv end alt det øvrige. — Det tilfældige Bekjendtskab med Henning var blevet fortsat fra den Dag, de første Gang mødtes ude hos Theaterdirektøren.

I Stedet for at male hendes Portræt som Hurtigmaleri, hvad der havde været mere end godt nok til det Brug, der skulde gøres af det, havde han udført Skitsen meget omhyggeligere, end det var nødvendigt, og i den Anledning havde de truffet hinanden flere Gange i Direktørens private Bolig.

Men da Henning ikke længere kunde finde noget rimeligt Paaskud til at fortsætte dette Arbejde, havde han bedt om at maatte male et virkeligt Billede af hende, og hun var efter en kort Kamp med sig selv gaaet ind derpaa.

Paa den Maade havde han faaet sin Gang i hendes Hjem.

Det gik langsomt frem med Portrættets Fuldendelse, thi det var kun i Ny og Næ, hun havde Tid til at sidde for ham, men imidlertid udvikledes Forholdet mellem dem saa meget hurtigere.

Han var altid hensynsfuld og ærbødig, men der var tillige noget tilbageholdende, næsten ængsteligt i hans Maade at være paa, som hun ikke rigtig kunde forstaa, og som undertiden kastede en Skygge over den Glæde, hun var sig bevidst at føle, naar hun var sammen med ham.

Han talte aldrig om sine egne Forhold; undgik endogsaa enhver Hentydning til dem, og dog syntes denne Tilbageholdenhed at være hans Natur imod og ligesom kunstig fremtvungen.

Hun gættede paa alle andre Aarsager dertil end den virkelige, og hun var for fintfølelse til at gøre ham noget Spørgsmaal, der kunde synes paatrængende.

Han havde for sit Vedkommende med hver Dag fundet flere Lighedspunkter mellem hende og Margrethe, og han havde en Fornemmelse af, at det var hans gamle Kjærlighed, han dyrkede i Lauras Skikkelse.

Det var den samme Følelse, han havde havt overfor Margrethe: han ligesom voxede sig større og bedre i hendes Nærhed. — Og han kunde vel trænge til det, thi Bevidstheden om det dobbelte Hykleri, han gjorde sig skyldig i, laa tungt paa ham. —

Han havde utallige Gange besluttet at fortælle Laura, at han var gift, men opsat det med en instinktmæssig Uvilje fra Dag til Dag. Og hvad der i Førstningen af deres Bekjendtskab vilde have været den naturligste Ting at meddele hende, blev tilsidst til en betydningsfuld Tilstaaelse, som han indsaa vilde forandre Forholdet mellem dem fuldstændig.

Han mærkede, hvorledes Grunden veg mere og mere bort under ham, og dog havde han ikke Viljekraft nok til at trække sig tilbage. Jo mere tillidsfuld hun blev i sin Adfærd mod ham, desto heftigere blev hans Selvbekrejdelse.

De kunde undertiden opfylde ham med en feberagtig Uro, der holdt ham borte, netop naar han allermest længtes til hende. —

Hjemme var han bleven en afgjort Hykler. Han forstilte sig venlig og opmærksom mod Minna, gav hende Ret i hendes værste Urimeligheder for at faa hende i nogenlunde taaleligt Lune, saa han kunde slippe bort uden at vække Mistanke eller blot faa Lov til uforstyrret at fordybe sig i alle de modstridende Følelser, der kæmpede i hans Sind.

Under disse Omstændigheder var det blevet hen ved Slutningen af Efteraaret.

Henning var paa Vejen til Lauras Hjem, som han ikke havde besøgt i nogle Dage, fordi hun havde været saa optagen af Prøver paa Theatret, at hun ikke havde haft Tid til at sidde for ham.

Han var — uden nogen bestemt Grund — i en friskere Stemning, end han havde været i lang Tid, og det [er] en gammel Kjendsgjerning, at den samme Ting, der kan se saa forfærdelig sort ud, naar man betragter den med et tungt Sind, kan blive helt fornøjelig eller i alt Fald helt uskyldig, naar den ses i et lyst Øjeblik.

Det forekom ham, at han i sin sygelige Sindsstemning havde gjort sig Bekymringer, som han godt kunde spare sig.

Hvad havde han i Grunden at bebrejde sig? At han malede en ung Piges Portræt, uden at hans Kone vidste noget om det — det var da ingen Forbrydelse mod Samfundet eller Familielivet.

Og desuden — Minnas og hans Forhold var jo for længe siden haabløst opgivet. Kunde det slæbe sig hen i sin daglige Skure uden altfor skarpe Sammenstød, saa maatte de allerede være taknemlige.

Men hvad den unge Pige angik? — han havde jo ingen Forpligtelse til at meddele hende, om han var Ungkarl eller Ægtemand, lykkelig eller ulykkelig gift — noget, som det maaske slet ikke interesserede hende at faa at vide. — —

Laura og hendes Forældre boede ude ad Nørrekanten. Efter at den unge Pige havde faaet Engagement ved et af Hovedstadstheatrene, havde de set sig i Stand til at leje en noget større Lejlighed end den, de hidtil havde beboet, og Laura forstod til Fuldkommenhed den Kunst med meget smaa Midler at give Hjemmet et tiltalende Præg af Smag og Hygge.

Det var hen ad Middag, da Henning gik derud — paa den Tid, hun plejede at være kommen fra Prøve. I Dag var hun imidlertid ikke hjemme, men Hr. Schmidt, der lukkede op, mente, at hun maatte strax komme, og Henning sagde, at han vilde vente. Saa kunde han arbejde lidt paa Billedet saa længe.

Men da han kom ind i Dagligstuen, var Staffeliets med Lauras halvt fuldførte Portræt, der ellers stod foran det ene Vindue, forsvundet.

Han antog, at Laura af en eller anden Grund havde gjemt det eller flyttet det ind i et andet Værelse. Maaske for at hendes Moder skulde se det. Og han spurgte Hr. Schmidt, der var fulgt med ind i Dagligstuen, om Staffeliet ikke kunde blive flyttet ind paa sin gamle Plads.

Hr. Schmidt saa forundret paa ham.

»Men Guds Død, Hr. Bentsen, er Portrætet da ikke kommet ud til Dem? Det, troede jeg, var Meningen, da Laura pakkede det ind og sendte det afsted i Formiddags, før hun gik til Prøve.«

»Til mig?« spurgte Henning meget overrasket. »Det maa være en Misforstaaelse. Er De ogsaa vis paa, at Deres Datter har sendt det bort?«

»Ja saagu' er jeg vis paa det, kjære Ven. Men der har vi Pigebarnet, saa kan De selv spørge hende om, hvordan det hænger sammen.«

Der blev ringet paa Entrédøren, og Hr. Schmidt gik ud for at lukke op. — Henning kunde ikke begribe, hvorfor Laura skulde have sendt det ufuldendte Portræt hjem til ham. Var hun bleven vred over noget?

Hun tog sit Overtøj af i det tilstødende Værelse, og før han kunde faa Tid til at udgrunde det, der forekom ham som en uløselig Gaade, traadte hun ind. Han kunde strax se, at der var hændet noget, siden de sidst havde talt sammen.

»Har De sendt Deres Portræt hjem til mig, Frøken Schmidt?« spurgte han lidt tøvende.

»Ja,« svarede hun, uden at undgaa hans Blik.

»Men hvorfor? — jeg forstaaer det ikke. Har jeg mod min Vilje givet Dem Grund til at blive vred paa mig?«

»Ja — paa en vis Maade — De har ikke været ærlig mod mig. — Hvorfor har De — i al den Tid, vi har kjendt hinanden — aldrig omtalt, at De var gift?«

Hun pressede Spørgsmaalet lidt haardt frem, som om hun følte, at hun kunde røbe mere, end hun vilde.

»Hvorfor jeg aldrig har omtalt det,« svarede han usikkert. »Det ved jeg ikke — det er tilfældigt. Jeg tænkte, at det ikke kunde have nogen Interesse for Dem at vide det.«

»Nej — De skjulte det forsætlig, og — det vedkommer jo ikke mig .. Men Deres Hustru har ikke vidst, at De kom her — at De malede et Portræt af mig — vel? Det har hun ikke?«

Rødmen paa hendes Kinder blev stærkere, og hun rystede nervøst paa Haanden.

Han stod skamfuld foran hende som et Menneske, der gribes i Usandhed.

»Nej,« svarede han, »min Hustru har ikke vidst det, men Grunden dertil kan jeg ikke forklare Dem. Kun maa De være vis paa, at jeg ikke har tænkt noget ondt derved ...«

»Men De maa kunne forstaa, at De har krænkert mig ved denne besynderlige Hemmelighedsfuldhed. Hvad har bevæget Dem dertil? ... Jeg troede saa godt om Dem ...«

Hendes Læber dirrede, og hun maatte gjøre Vold paa sig selv for at holde Taarerne tilbage.

»Laura!« — Han vilde tage hendes Haand, men hun trak den heftig til sig. — »De maa ikke have blot den svageste Skygge af Mistro til mig! Jeg sværger Dem til, at jeg aldrig har næret en Tanke, der kunde være saarende for Dem. Det er maaske urigtigt, taabeligt, eller hvad De vil kalde det, at jeg har ladet Dem være uvidende om mine personlige Forhold, men det retfærdiggjør ikke den Vrede, som De viser mig i dette Øjeblik. — De ved ikke, hvor meget De bedrøver mig dermed.«

Hans Stemme var blød og indtrængende. Hun vendte Hovedet bort, og det varede lidt, før hun svarede.

»Det er vel heller ikke mig, men Deres Hustru, der har mest Grund til at føle sig krænkert. Derimod kan jeg bebrejde Dem, at De paa en Maade har ... draget mig ind i en Usandhed — ja, det baade harmer og saarer mig.«

»Men De, Laura, er jo i hvert Fald uskyldig i min Mangel paa Oprigtighed,« sagde han. »Og det kan ikke for Alvor være Deres Mening, at De vil bryde vort Venskab — lov mig, at De ikke vil det!«

»Jo — mellem Dem og mig maa det være forbi. Men før vi skilles, forlanger jeg af Dem, at De skal give baade Deres Hustru og mig den Oprensning, at De ærlig fortæller hende om vort Bekjendtskab — deri vil De handle baade klogt og hæderlig.«

Han syntes ikke at høre det sidste, hun sagde, men kun de Ord: »Mellem Dem og mig maa det være forbi!« Han saa paa hende med et Blik, saa sorgfuldt og bedende, at hun igjen, ligesom ængstelig, vendte sig halvt bort.

»Saaledes maa og kan vi ikke skilles,« sagde han. »Jeg har været saa lykkelig ved at kjende Dem. De ved ikke, hvor meget De har været for mig ...«

»Lad os ende denne Samtale, Hr. Bentsen. Jeg kan og vil ikke træffe Dem oftere. Men vil De have, at jeg skal skilles fra Dem med uforandret Venskab, saa opfylder De mit Ønske og fortæller Deres Hustru, hvorledes De har gjort mit Bekjendtskab.«

Han rystede paa Hovedet.

»Hvis det kan bidrage til, at De vil dømme mildere om mig,« svarede han langsomt, »skal jeg opfylde Deres Forlangende. Men jeg tror ikke, det vil gavne nogen. Min Hustru er ... barnagtig« — han famlede lidt efter Ordet og tilføjede nølende: »og hun vil optage en saadan Forklaring paa en hel anden Maade, end De tænker Dem.«

»Men hun faar det alligevel at vide — hvis hun ser mit Portræt, som jeg har sendt hjem til Dem i Dag. — Og jeg lod nogle Ord følge med, som jeg maaske ikke burde have skrevet. Det var overilet handlet af mig ...«

Der syntes at fare en Tanke gennem hende, og hun udbrød hastig:

»Men der kan da ikke opstaa nogen Misforstaaelse deraf? Man kan ikke mistro Dem eller mig for noget ondt — kan man vel?«

»Nej, ikke Dem — hele Skylden er jo min, og jeg lægger kun ringe Vægt paa, hvorledes min Handlemaade bliver bedømt.«

»Men husk — det er Deres Hustru, om hvem det gjælder, at hun ikke ser Dem i et falsk Lys.«

»Aa — det vil ikke forandre Forholdet synderlig,« svarede han bittert.

Hun saa næsten forskrækket paa ham, som om de faa Ord havde været nok til at forklare hende alt. —

»Er det virkelig Deres Alvor, at det skal være forbi mellem os?« spurgte han efter en kort Pavse.

[S. 261]

»Ja. Nu mere end før,« svarede hun sagte.

»Saa er det altsaa sidste Gang, vi ses?«

»Ja — ja, det maa være saaledes.«

Han rakte hende Haanden, og hun modtog den.

»Farvel — og Tak for den korte, lykkelige Tid.«

Han gik langsomt ud af Stuen; hun blev staaende ubevægelig paa samme Sted, indtil hun hørte sin Fader lukke ham ud.

Saa skjulte hun pludselig Ansigtet i sine Hænder og brast i Graad.

XVIII.

Minna stod i sin fulde Højde foran ham — bleg og med Ansigtet ligesom fortrukket af Smerte.

»Og denne Gang er det din faste Beslutning?« sagde han med tilkæmpet Fatning.

»Ja — vi vil begge være bedst tjente dermed,« svarede hun haardt.

»Maaske du har Ret. Værre end vi har havt det de sidste Aar, kan vi næppe faa det. Men Aage ...?«

»Hvis du gjør Fordring paa det, maa du beholde ham. Ikke en Gang for hans Skyld vil jeg leve sammen med dig.«

»Glem ikke, at du ogsaa har Skyld i, som det er gaaet. — Havde du villet, kunde meget have været anderledes. Jeg siger det ikke for at besmykke min Uret eller for at overtale dig til at forandre din Beslutning, men fordi jeg ønsker, at du skal erkjende Sandheden lige saa fuldt, som jeg gjør det.«

»Aa ja — jeg gjør mig ikke bedre, end jeg er,« svarede hun med skærende Bitterhed. »Jeg ved nok, at jeg ikke har været synderlig blid eller hensynsfuld mod dig. Det ligger nu en Gang ikke i min Karakter at være det. Men en ærlig og hæderlig Kone har jeg været, mens du har fæstet dit Sind til andre og hyklet Venlighed mod mig. Du har krænket mig saa dybt, som nogen Hustru kan blive krænket af sin Mand.«

»Men tror du ogsaa, det vilde være sket, hvis du havde bestræbt dig for at blive den rette Hustru for mig?« udbrød han. — »Der har været en Tid, hvor du let kunde have gjort mig til en god Mand. — Jeg advarede dig en Gang om, hvad Enden kunde blive.«

»Men du, som Manden, maatte naturligvis være den klogeste og stærkeste. Det er sørgeligt, at du ikke har været det. Jeg har mistet den sidste Rest af Agtelse og Tillid til dig, og jeg vilde skamme mig over mig selv for hver Dag, jeg længere levede under Tag med dig.«

Henning saa med et bedrøvet Blik paa hende og drog dybt efter Vejret.

»Jeg skal ikke gaa i Rette med dig for de stærke Udtryk, du bruger,« sagde han. »Denne Strid om, hvem af os der har den største Skyld, er og bliver ørkesløs«. — Han fór med et forpint Udtryk med Haanden hen over Panden og vedblev saa: »Jeg ved desværre kun altfor godt, hvor meget jeg har fejlet, og hvilken Uret jeg har begaaet mod dig. Lad os ikke spilde flere Ord derpaa. Jeg giver dig jo Lov til at handle, som du vil, og erkjender, at jeg har forspildt min Ret til at bevæge dig til at forandre din Beslutning. Men lad os i det mindste skilles uden flere haarde og saarende Ord.«

»Og Aage —?« spurgte hun lidt forvirret.

»Da jeg intet har at bebrejde dig i dit Forhold som en retskaffen Kone — saa er det rimeligt, at Drengen bliver hos dig. Maaske du vil lade ham besøge mig en Gang imellem ...«

Han tvang med Magt Ordene frem i en rolig Tone. Saa vendte han sig pludselig om og gik hurtig ud af Stuen.

Hun gjorde en Bevægelse, som om hun vilde standse ham, men lod i det samme Armene synke ned.

Nej — det maatte have en Ende. Dette sidste, der var kommet mellem dem, kunde hun ikke glemme. Han havde jo desuden en Gang sagt til hende, at hun ødelagde og forgiftede hans Liv — og det var maaske sandt, thi hun havde ikke holdt af ham, som hun skulde. Og nu vidste hun, at hun havde mistet enhver Plads i hans Hjærte — nej, det maatte være forbi mellem dem, om hun saa bag efter skulde komme til at græde Blod derover. —

Henning var gaaet ud, og da han kom hjem sent ud paa Aftenen, var Minna taget bort med Drengen — hjem til sin Moder.

Han gik ind i Sovekammeret, hvor Minnas og Barnets Senge stod. Paa Sengestolpen hang endnu en af Aages smaa Bluser, som de havde glemt at faa med. Og midt paa Gulvet stod hans Hest og Vogn; Tømmen var bunden fast til et af Stolebenene.

Det forekom ham, at Minna og Aage endnu maatte være i Huset. Et Øjeblik bildte han sig ind, at han hørte Drengens friske Latter i det tilstødende Værelse. Han vidste, at det var en Indbildning, men lukkede alligevel Døren op og saa ind i den tomme Stue. —

Alene. Det var altsaa omsider blevet Enden paa det. — Og dog ikke andet, end hvad han saa tit havde ønsket.

Men alligevel knugede han sine knyttede Hænder mod Panden, medens han gik op og ned ad Gulvet uden at kunne faa Ro paa sig — og blev ved at gaa saaledes, rastløst frem og tilbage, indtil det første Dagskær brød ind i Kammeret.

XIX.

Noget før eller senere maatte jo komme ud paa ét. — Det var saa længe siden, de var komne til Erkjendelse om, at deres Samliv var uholdbart, og de havde hver paa sin Vis lidt saa meget, at de troede, at en Skilsmisse vilde blive en Befrielse for dem.

Denne samme Betragtning havde foresvævet dem begge. Men nu, da Skridtet var gjort, mærkede de, at der dog endnu var noget, der gjorde dem ondt, trods det, at Baandet var løsnet.

Hvor meget de end havde været til Plage for hinanden, var der to Tilknytningspunkter, hvis Betydning de havde undervurderet. Barnet, som de begge elskede, og Hjemmet, som de havde vænnet sig til at leve i. Men Kløften mellem dem var altfor dyb til, at de kunde tænke paa at gjøre Skridtet tilbage.

Henning var maaske den, der led mest, thi han følte sig mest ene. Han havde gjenvundet sin Frihed, men han vidste ikke længere, hvad han skulde bruge den til.

Og hans Søn? Han savnede undertiden Barnet saa haardt, at han blev sjælesyg af Længsel efter det. [S. 267]

Til sine Tider kunde han med et Slags Raseri kaste sig over sit Arbejde; i andre Øjeblikke var han fuldstændig uskikket til at bestille noget. Dage igjennem lukkede han sig inde i sit Atelier eller strejfede omkring langt borte fra Byen, sky for Synet af andre Mennesker.

Derpaa kunde det pludselig falde ham ind at opsøge de lystigste af sine Kammerater, være med til støjende Gilder, hvor han var den kaadeste af Flokken, men kun for strax efter at synke hen i en sløv Tungsindighed.

Lænken var bristet, men Saarene, den havde efterladt, kunde han ikke faa helede.

Han vilde glemme de mislykkede Aar, der laa bag ved, og som vedblev at tyngte paa ham. Han besluttede at trække saadanne Vexler paa sine Kræfter, at der ikke blev en Tanke tilovers til Fortiden.

Med dette Forsæt tog han atter fat paa Maleriet. Han havde faaet en Kjøber til sit store Billede: »Enkens Søn«, der skulde være færdigt til den næste Foraarsudstilling. Men for ogsaa at være sysselsat om Aftenen lærte han sig at radere og udførte nogle Kopier af sine egne Billeder.

Saa snart han følte sig træt af Arbejdet, tog han bort paa lange Udflugter midt i Vinterdagens Slud og Kulde, for ikke at faa Stunder til at falde hen i de gamle Grublerier.

Der var kommet en feberagtig Uro over ham. Han tvang sig til uafladelig Virksomhed, med en Følelse af, at den første Gang, han hørte op dermed, vilde han synke sammen for ikke at rejse sig mere. —

Det var i den første Halvdel af Vinteren, et Par Dage før Jul. Henning havde i flere Dage ikke forladt sit Atelier og havde nægtet sig hjemme for sine Kammerater.

Det var ganske pludselig, han kom til at tænke paa, at det var ved Juletid. Han saa Kaptajnens Oppasser — i Villaen overfor — komme slæbende med et Grantræ, ledsaget af sit Herskabs lille Søn. —

Det mindede ham om den ensomme Jul, der ventede ham, og det mindede ham tillige — ligesom saa mange andre ubetydelige Ting gjorde det hver eneste Dag — om Aage, hvem han kun saa i Ny og Næ, naar Minna efter den trufne Overenskomst sendte Drengen ud i Besøg til ham.

For at blive disse Tanker kvit besluttede han at tage bort fra Byen, indtil Julen var forbi. Han havde ingen Venner paa Landet, som han skjøttede om at besøge, men han kunde jo tage Ophold i en eller anden Kro og maaske med det samme male nogle Studier.

Det var i alt Fald bedre end at blive hjemme, hvor der var saa trist og ensomt.

Med den feberagtige Ivrighed, hvormed han i den sidste Tid havde vænnet sig til at udføre enhver ny Beslutning, gav han sig til at pakke en Haandkuffert og gjøre sin Malerkasse i Stand. Han vilde tage afsted næste Morgen med et af de første Tog. —

Fra den blaa, frostklare Luft kastede Vintersolen sine Straaler paa Træerne i Alléen, der stod som overdryssede med det fineste, kridhvide Pudder. En Flok Krager kredsede muntert skrigende omkring de nøgne Trætoppe. Folk vandrede med rødmussede og fornøjede Ansigter gjennem Alléen, hvor Sneen knirkede under deres Støvlesaaler, medens deres Aande formede sig som smaa, lette Skyer i den kolde Luft. Bybude kom traskende med store Pakker eller slæbende med kæmpemæssige Grantræer. Børn løb til Skole med glædestraalende Miner i Bevidstheden om, at det var den sidste Skoledag, før Ferien begyndte.

Paa Banegaarden var der Trængsel af Folk, der skulde afsted med Toget for at fejre Julen hos Slægt og Venner paa Landet. Og allesammen saa' de saa tilfredse og fornøjede ud.

Der var en evindelig Løben frem og tilbage i Vestibulen og en Puffen og Støden for at faa Rejsetøjet indskrevet, men det skete altsammen med den godmodigste Mine af Verden. — Man havde bare saa frygtelig travlt.

Saa gled Toget endelig langsomt hen ad Skinnerne, og Folk, der blev tilbage, nikkede og smilede og viftede med Lommetørklæder. [S. 268]

Henning sad i et Hjørne af Kupéen. De glade Mennesker og den livlige Snakken rundt om ham gjorde hans Ensomhed endnu føleligere. Han trak Vejret lettere, da de var komne et Par Mil bort fra Byen, og Toget bruste frem gjennem det stille, vinterklædte Landskab.

Marker og Kjær laa glindsende hvide i det friske Sollys; fra Bøndergaardenes Skorstenspiber steg Røgen lodret til Vejrs, fortællende om Travlheden i Køkkenet med at træffe de sidste Forberedelser til Julemaaltiderne. Langt ude i Horisonten tegnede Skovbrynet sig i et skarpt Omrids mod den mørkeblaa Luft. —

Han steg ud af Toget ved en Mellemstation midtvejs paa Banestrækningen. Han havde intet bestemt Maal for sin Udflugt og kunde ligesaa gjerne slaa sig til Ro det ene som det andet Sted.

En Dreng, som han traf udenfor Stationsbygningen, bar hans Tøj op til Gjæstgivergaarden.

Han bestilte Frokosten bragt op paa sit Værelse og satte sig hen ved Vinduet og saa' ud paa den lange, snævre Kjøbstadgade, der bugtede sig saa stille og øde mellem de lave Huse, at den for den Sags Skyld gjerne kunde have tilhørt en uddød By.

Det var i Grunden et fortvivlet Indfald at rejse paa Maa og Faa ud i Landet. Han havde vistnok gjort bedre i at slaa sig sammen med nogle af sine Kammerater og holde Jul med dem paa gammel Ungkarlevis. Paa den Maade vilde det maaske bedre være lykkedes ham for nogle Øjeblikke at glemme det, som nu en Gang ikke kunde være anderledes. [S. 269]

Kakkelovnen i det Gjæstekammer, der var blevet anvist ham, røg. Han maatte ringe en halv Snes Gange paa Stuepiggen, før hun kom op og fik Ilden til at brænde. Hun undskyldte sig med, at de havde saa travlt i Anledning af, at

Byens broderlige Skydeselskab vilde samles første Juledag til et Fællesmaaltid paa Hotellet.

Værelsets Uhygge og den dorske Stilhed, der herskede omkring ham, blev tilsidst helt utaaelig. Han tog sin Malerkasse og besluttede at vandre til Fods op til en Landsby, der var bekjendt for sin smukke Beliggenhed ved Skov og Sø — en halvanden Miles Vej fra Kjøbstaden. —

Vejret havde imidlertid forandret sig. Luften, der om Morgenen havde været klar og sollys, var bleven overtrukken med graa, snetunge Skyer, og nu og da kom der et kort, skarpt Vindpust.

Han lagde ikke Mærke dertil, men gik hurtig frem ad Landevejen, der først snoede sig et Stykke mellem aabne Marker og derpaa førte tværs igjennem en Kratskov, fra hvilken man ad en Bivej kunde naa Landsbyen.

Der var en lille tarvelig Kro, lige over for Smedien. Hammerslagene lød kraftige og taktfaste ud paa den stille Vej. Udenfor Krostuedøren gik nogle kaglende Høns og skrabede i Sneen. —

Henning gik derind.

Det lave, firkantede Rum, med en Bjælke tværs under Loftet, var indrettet halvt som Skjænkestue, halvt som Kjøbmandsbod. Den ene Længdevæg var skjult af Hylde og Rum, fyldte med forskellige Handelsvarer, og adskilt fra den øvrige Del af Stuen ved en bred, fyrretræsmalet Disk. Den modsatte Væg optoges af en Slagbænk med Bord foran.

Henne i et Hjørne stod en gammeldags Bilæggerovn af ualmindelig svære Dimensioner, fra hvilken der udstraalede en osende Varme, som blandede sig med Lugten af røget Flæsk og Spegesild.

Stedet var ikke videre indbydende, men alligevel hyggeligere, syntes Henning, end den forlørne Komfort i Kjøbstadshotellet. Han vilde slaa sig til Ro der. Kunde han blot faa den dræbende lange Tid til at gaa, var det ham lige meget, hvor han befandt sig.

Han stod og saa' over paa Smedien, hvor Ilden blussede med en klar, skinnende Flamme. Smedens brede Ryg, dækket af en blaa Arbejdsbluse, viste sig i Skæret fra Essen, medens Manden bøjede sig over et Stykke Jærn, som han hamrede løs paa, saa Gnisterne spruttede til alle Sider. —

Det kunde bruges. Henning aabnede sin Malerkasse, der var indrettet til at gjøre Tjeneste som Staffeli paa samme Tid; tog Pensler og Palet frem, men paa en langsom og mekanisk Maade — ikke fordi han følte sig oplagt dertil, men kun for at have noget at beskæftige sig med.

Efterhaanden som han udførte Skitsen, fik Arbejdet mere Interesse for ham. Og Smeden blev staaende derovre, saa udholdende, som om han havde været en bestilt Model. —

Der gik et Par Timer. Kromanden havde en halv Snes Gange mindet ham om, at Skinken og Æggene stod og blev kolde. Saa rejste han sig omsider og pakkede sine Sager sammen.

Det var allerede begyndt at blive mørkt, og Luften var bleven mere og mere overtrukken. Af og til slog nogle tykke Snefnug mod Vinduesruden.

Manden kom ind og spurgte, om Herren ønskede at overnatte i Kroen. Det vilde vist ikke blive Vejr til at vende tilbage til Kjøbstaden, og det var jo desuden allerede sent paa Dagen.

Henning betænkte sig et Øjeblik, men den samme stundesløse Uro, som han havde følt hele Dagen, var atter kommen over ham. Han vilde hellere vende tilbage til Hotellet for næste Morgen at rejse længere nordpaa.

Lidt efter brød han op uden at høre paa Kromandens Forudsigelse om, at det ganske sikkert vilde blive et forrygende Vejr ud paa Aftenen. Herren gjorde meget bedre i at blive. —

Han havde næppe tilbagelagt en Fjerdepart af Vejen, før Snefoget brød løs. Først med enkelte, stærke Vindstød og derpaa i stadig heftigere Byger, indtil de samlede sig sammen til en alvorlig Snestorm.

Det var nu helt mørkt, og Sneen, der piskede ham lige i Ansigtet, blindede ham endnu mere, saa han maatte anspænde hele sin Opmærksomhed for at kunne følge Vejen.

Han var kommen et godt Stykke ind i Kratskoven, hvor han hvert Øjeblik tumlede mod et Træ eller en Busk. — Saa længe han kunde føle, om han havde den slagne Vej under sine Fødder, lykkedes det ham endnu at famle sig tilbage til den rette Kurs, men efterhaanden som Sneen lagde sig i tykkere Lag, blev det vanskeligere at styre efter dette Spor.

Han vilde vende tilbage til Kroen, men kunde ikke længere finde Vejen. Og han mærkede af den bløde Grund under Fødderne, at han paany var kommen i en fejl Retning.

Trods det højst ubehagelige ved den Situation, hvori han befandt sig, var der tillige noget latterligt ved denne Løben rundt i Mørket, kæmpende med Træstammer og Krat, der hvert Øjeblik spærrede ham Vejen.

Skulde han være nødt til at strejfe omkring paa denne vanvittige Maade, til det blev lys Dag? —

Blodet begyndte at banke i hans Tindinger, og han følte en svidende Fornemmelse i Øjnene af den uafsladelige Stirren ud i det endeløse Mørke.

Saa faldt det ham ind, at naar han blev ved at gaa ligefrem, maatte han i alt Fald omsider komme ud af Kratskoven! — Havde han først naaet aaben Mark, vilde det vel lykkes ham at finde et Hus, hvor han enten kunde overnatte eller faa en Vejviser til den nærmeste Landsby.

Men at styre i en nogenlunde ret Linie, var ikke saa nemt, som han troede. Skoven blev tættere, jo længere han kom frem, og han maatte gjøre idelige Omveje for at bane sig Vej frem efter.

Hans Kræfter begyndte at slappes, men paa samme Tid fordoblede hans Energi, indtil den blev som en Feber, der jog gjennem hans Blod. Han begyndte at løbe — stedse hurtigere — uden at ænse de Hindringer, han mødte, medens det hamrede og suste i hans Hoved, som om han skulde blive forrykt.

Han havde ingen Forestilling om, hvor længe han havde fortsat denne vilde Fart. Saa — paa én Gang — mærkede han, at Grunden skred bort under hans Fødder; han følte et heftigt Stød, der fik det til at flimre med en Masse Ildgnister for hans Øjne, og det forekom ham, at han sank længere og længere ned i en bundløs Afgrund. —

Da han vaagnede, var det lys Dag. Han befandt sig i den samme Kro, som han havde forladt den foregaaende Eftermiddag — pakket ned mellem nogle kæmpemæssige Dyner i et Monstrum af en Seng.

Erindringen om Snefoget og Vandringen i Mulm og Mørke over Stok og Sten, indtil han til sidst ikke mere vidste af sig selv — stod taaget og uklar for ham. Han havde en hed, brændende Fornemmelse i Hovedet, og det ringede uafbrudt ligesom med en Mængde smaa, skarpe Klokker for hans Øren, men ellers mærkede han intet Ildebefindende, der kunde være en Følge af Gaarsdagens Æventyr.

Hvorledes han atter var kommen hen i Kroen, vidste han ikke.

Udenfor Sengen stod et Bord, paa hvilket der var stillet en Messingstige med et halvt udbrændt Lys. Han bankede med Stagen i Bordpladen, indtil hans utaalmodige Kalden endelig blev besvaret, og en bondeklædt Pige traadte ind.

»Næ — se — er Herren vaagnet,« udbrød den landlige Terne med et saa stærkt Udtryk af Forbavselse, som om det var noget af det allermærkværdigste, der kunde være hændet.

»Det var ellers farligt, saa han var kommen afsted,« tilføjede hun godmodig. »Ja han kan da takke sin gode Lykke og

Niels Olses Jens for, at han slap saa vel fra den Tur. Det var aldrig gaaet godt, om han var bleven liggende derude i det farlige Vejr.«

Henning spurgte om, hvordan han var kommen tilbage til Kroen.

Jo, se. Herren maatte være gaaet fejl af Vejen og trillet ned ad Skrænten derovre ved Nøddebæk, tæt oven for Niels Olses Hus, for dér havde de fundet ham saa død som en Sild. Og saa havde de bragt ham hen til Kroen. Det var kun en lille Fjerdingvej derfra. Han maatte ordentlig have turet omkring i Mørket. Da de var komne bærendes med ham, havde han snakket en svær Mængde forvirret Tøjeri, og Husbond vilde først have sendt Bud efter Doktoren, men han havde ikke rigtig turdet sende nogen afsted i det slemme Vejr. Saa havde de puttet ham i Seng for at se det an til den næste Morgen. Jo, nu skulde hun strax kalde paa Husbond.

Henning bad om at faa sine Klæder; han fejlede ikke noget og ønskede at staa op.

Pigen saa hovedrystende paa ham og gik bort for at opfylde hans Forlangende.

Kromanden traadte ind med hans Klæder, der var blevne tørrede ved Ovnen, og Henning holdt fast ved sit Forsæt om at staa op.

Han følte sig dog mere mat, end han havde troet, og et Par Gange sortnede det for hans Øjne, saa han maatte holde sig fast ved Sengestolpen. Men han vilde afsted alligevel.

Saa lod Kromanden spænde for uden at gjøre flere Indvendinger, men han rystede betænkelig paa Hovedet, ligesom Pigen nylig havde gjort.

»Det var dog farlig, saa den Mand var bleg,« sagde han til sin Kone, da han atter traadte ind i Stuen, efter at Vognen var kjørt. »Det hang vist ikke rigtig sammen med den Kjøbenhavner, saa pæn han ellers saa ud i Klæderne.« —

Vognen arbejdede sig møjsommelig frem gennem det tunge Føre. Henning havde faaet Kromandens Fodpose til Laans og hans tykke Pels ovenpaa sin Vinterfrakke, men han frøs ikke des mindre, saa det isnede gennem ham.

Og paa samme Tid vedblev det at ringe inde i hans Hoved med en besynderlig tom Lyd, ligesom der var gaaet noget itu derinde.

De snedækkede Marker og de tynde, forkrøblede Trær, der var plantede langs Vejkanten, gled forbi ham med en underlig taaget Uvirkelighed.

Undertiden forekom det ham, at Markerne løftede sig op og pressede ind paa begge Sider af Vognen, saa at den ikke kunde komme længere. Men strax efter sænkede de sig igjen, saa dybt, dybt ned, at der kun blev en ganske smal Strimmel tilbage, paa hvilken Vognen fór frem med Fare for at styrte ned i det gabende Svælg, han bildte sig ind at se paa begge Sider. —

De naaede Stationen et Par Minuter før Togets Afgang til Kjøbenhavn. Henning skiltes fra den skikkelige Bondeknøs, der havde kjørt for ham, gik ind og løste Billet, vandrede nogle Øjeblikke frem og tilbage i Ventesalen, indtil Toget gled frem foran Perronen, og Dørene blev aabnede, og tog saa Plads i en Kupé.

Han gjorde alt dette ganske rolig og afmaalt, og med Undtagelse af den stærke Bleghed i hans Ansigt, vilde ingen have mærket noget paafaldende hos ham. Derimod forekom det ham, at han handlede aldeles mekanisk, uden at vide, hvad han foretog sig — som om det var en anden, usynlig Person, der ledede hans Bevægelser. —

Medens han sad alene i Kupéen — det var et Godstog, og der var ikke mange Passagerer med — prøvede han paa at samle sine Tanker. Men det var ham umuligt at komme paa det rene med, hvorvidt han først var rejst ud samme Morgen og nu vendte hjem igjen, eller om han allerede havde været flere Dage borte.

Med Undtagelse af denne underlige Forvirring følte han ikke noget videre Ildebefindende. Kun det, at jo mere han tænkte, des mere uklare og forvirrede blev alle hans Erindringer.

Og inde i Hovedet paa ham vedblev det at ringe med disse utallige smaa, skarpe Klokker. —

Toget naaede Kjøbenhavns Banegaard. Han samlede sit Rejsetøj sammen, forlod Kupéen, gik gennem Ventesalen, raabte en Droske an, steg op i Vognen og gav Kusken sin Adresse — altsammen paa den samme mekaniske Maade og med den samme Fornemmelse af, at det i Grunden slet ikke var ham, men en helt anden Person, der besørgede det.

Da Drosken holdt udenfor hans Hjem, steg han ud og vilde tage sin Portemonnai frem, men skjönt den som sædvanlig laa i hans Benklædelomme, maatte han famle længe efter den, før han fandt den.

Han rakte Kusken nogle Penge — hvor mange, vidste han ikke — og Manden saa forundret paa ham, fordi Beløbet var en halv Snes Gange større end det, han skulde have. Han troede aabenbart, at hans Passager var beruset — et Tilfælde, der jo ofte kan møde en respektabel Droskekusk — og han gjorde ham opmærksom paa, at der var flere Penge, end Turen kostede. Men Henning nikkede blot med en aandsfraværende Mine og vaklede gennem Havelaagen, tværs over den lille Have foran Huset.

Tjenestepigen, der havde set ham oppe fra Vinduet, lukkede op, men fór angst tilbage ved Synet af hans dødblege Ansigt.

»Aa Gud — Herren er vist syg!« udbrød hun. —

Han hørte hende ikke, men tumlede ind i Atelieret, der laa til venstre for Entréen. Pigen fulgte forskrækket bag efter.

Da han var kommen derind, blev han staaende nogle Sekunder og saa sig om med et stirrende, tomt Udtryk i Blikket, som om han ikke kjendte Stedet igjen. Pludselig løftede han begge Hænder op til sit Hoved — der gik et skarpt, smertende Stik gennem hans Nakke — og han faldt tungt om paa Gulvet. —

XX.

En tynd Solstraale listede sig ligesom frygtsomt hen over den smeltede Sne, skinnede — saa godt den kunde — paa et Par ungdommelige Vintergjakke ude i Haven og krøb derpaa op ad Muren, lige op til et Vindue i Stueetagen og lod den sidste Rest af sit Lys glide ind mellem det halvt nedrullede Gardin og Vindueskarmen.

Solstraalen havde derefter endnu saa mange Kræfter tilovers, at den kunde kaste et Par spredte Glimt paa Stuegulvet, men de naaede ikke hen til en Seng, der stod med Hovedgjærdet op til Væggen lige over for Vinduet.

Midt ude paa Gulvet var der opstillet et Staffeli med et stort, næsten fuldført Billede. Det forestillede en Moder, der i den heftigste Hjørteangst kaster sig over sin Søns afsjælede Legeme.

Henning havde forlangt at faa sin Seng flyttet ind i Atelieret, og han vilde have Billedet staaende saaledes, at han kunde se det fra det Sted, hvor han laa.

Naar Feberen var over ham, talte han uafsladelig om dette Billede. Den livløse Yngling, der var malet paa Lærredet, syntes ham at antage lille Aages Træk, og han skreg i den heftigste Vaande, hvorfor Skæbnen dog havde været saa grusom at lade Drengen leve, til han var bleven en smuk og kjæk Yngling, for derpaa at strække ham kold og stiv paa det uhyggelige Leje.

Til andre Tider bildte han sig ind, at det var sig selv, han havde malet, og at den jamrende Kvinde, der havde kastet sig over hans Lig, var Minna — hans Hustru.

Men i de Timer, hvor han var ved sin Bevidsthed, laa han ganske stille og saa hen paa Maleriet, medens der viste sig et glad Smil om hans Mund. —

En Gang var Hans Frederik ude at se til ham. Den unge Skuespiller tog sig Vennens haabløse Sygdom saa nær, at han for Tiden havde glemt sine Citater af Alverdens ny og gamle Poeter. Han sad ved Siden af Hennings Seng og trykkede af og til hans magre Haand, men ingen af dem talte synderlig. Henning havde den Dag været mere aandsklar end før under sin Sygdom.

»Du — Hans Frederik« — sagde den syge pludselig og tog fat i Vennens Arm — »sig mig — men ærlig, forstaar du — om du tror, at det er sandt, hvad de andre fortæller — at det — der hende — er godt? — Jeg ligger og piner mig med den Ide, at de bare er saa elskværdige at sige det, fordi jeg er syg. Og du ved ikke, hvor gjerne jeg vilde lægge mig til at dø med den Bevidsthed, at jeg virkelig havde været Maler — ikke en, der havde fusket i en Kunst, hvori han ikke havde noget at gjøre. — Det vilde maaske faa mig til at tro, at mit Liv havde været noget mindre mislykket ...« tilføjede han sagtere.

»Aa — Fanden i Vold med at dø,« sagde Hans Frederik paa en lidt ukristelig, men ikke des mindre højst velment Maade — »du kommer dig saagu' nok, gamle Dreng, naar du bare lader være at ligge der og snakke om et mislykket Liv. Hvad er det, der er mislykket? Ikke det allermindste. De siger allesammen, at dit Billede bliver et af de bedste paa Udstillingen — hvad kan du saa forlange mere? Naa — og hvad det andet angaar — saa vil det jo ogsaa blive godt, naar du først er bleven rask. Ikke sandt, Henning — hun har vist i denne slemme Tid, at hun kan være saa kjærlig og opofrende som nogen Hustru — brav og hæderlig har hun jo altid været — hvad skulde der saa være i Vejen for, at al Ting kunde blive godt mellem jer? — Du ved, at jeg i sin Tid har opgivet Theologien, fordi jeg principmæssig hader Prædikener baade med og uden Præstekjode — men jeg vil dog sige dig, at I har al Grund til at betragte dette som en Lære, I vil være taknemlige for i Fremtiden ...«

Henning saa paa ham med et varmt Blik og trykkede hans Haand.

»Du er en brav Fyr, Hans Frederik, og du mener mig det godt. Men hvorfor vil du forsøge paa at bilde mig noget ind, som du ikke selv tror paa? Du ved lige saa godt som jeg selv, at jeg ikke har mange Uger tilbage. Og jeg forsikrer dig, at jeg tænker ganske rolig derpaa. — Naar jeg blot ved, at Minna og Drengen maa faa det godt. Du kan være vis paa, Hans Frederik, at det er bedst saaledes. Der ligger saa megen Svaghed og Halvhed bag ved mig, og jeg er kommen til at stole saa lidt paa mig selv, at jeg sandsynligvis vilde bukke under igjen for den første Hindring, der traadte mig i Vejen. — Nej — jeg vilde alligevel ikke i Længden du til at udrette noget ordentligt.«

»Det har du ikke Lov til at sige« — Hans Frederiks Stemme var alvorlig og indtrængende — »du har før vist, at du har en hel Del Modstandsevne, og du har paa mange Punkter kæmpet ærlig — vi er allesammen mere eller mindre skrøbelige, gamle Ven, og derfor beror der saa meget paa det Farvand, vi kommer til at sejle i. — Der var maaske ét Tilfælde, hvor du er dog fejl — ikke sandt? — og det stækkede dig lidt, men finder du for Fremtiden en Hustru, der er sin Opgave voxen, og er du bleven lidt mere sikker paa dig selv, saa skal du se, hvorledes det allesammen klarer sig for jer.«

»Men en saadan Hustru vilde Minna aldrig kunne blive mig,« svarede den syge sagte. »Jeg agter hende — jeg nærer lutter venlige og gode Følelser for hende, og jeg føler en inderlig Medlidenhed med hende, fordi ogsaa hendes Tilværelse er bleven ødelagt — saa ung som hun er. Men — elske hende som en Mand skal elske sin Hustru — det har jeg desværre aldrig gjort, og en saadan Kjærlighed vilde aldrig kunne vaagne mellem os. — Og ser du, Hans Frederik« — Hennings Stemme var bleven stærkere og lød helt højtidelig i det stille Sygeværrelse — »det har været vor største Synd, at vi giftede os med hinanden uden den rette Kjærlighed, byggede vor Fremtid paa en letsindig og overfladisk Følelse — det har hævnnet sig haardt paa os begge to. — Det er en gammeldags Ulykke, mener du? Men den kræver stadig ny Ofre ...«

I mange, lange Nætter og Dage havde Minna vaaget ved hans Seng uden at unde sig nogen Hvile eller finde Ro for alle de bitre og knugende Tanker, der stormede ind paa hende.

Kunde det være muligt, at hun helt og holdent var Skyld i, at hans Liv var blevet ligesom brudt over paa Halvvejen? — Tanken vedblev at jage hende som et truende Spøgelse og opfyldte hende med en uendelig Kval. —

Hun mindedes, hvor frejdig og livsglad han havde været, da hun havde lært ham at kjende for knapt sex Aar siden. Men lidt efter lidt havde han forandret sig. Han havde mistet sit kjække Mod, var begyndt at tvivle om sig selv, var bleven uoplagt til sit Arbejde. — Den Overbærenhed og kjærlige Iver, han fra først af havde vist for at indvirke paa hende, var bleven afløst af aabenlys Vrede og kold Høflighed eller hyklet Venlighed, og tilsidst havde andre fortrængt hende af hans Tanker, og det var endt med et fuldstændigt Brud mellem dem. —

Havde hun virkelig forskyldt alt dette? Hun, der altid havde været en retskaffen Kone, og som aldrig havde forsømt — de ydre Pligter.

Javist — men ogsaa kun dem. Og dog havde hun maaske holdt af ham paa sin Vis.

Uden at hun selv vidste rigtig af det, havde det været Kilden til en stadig Lidelse for hende at tænke paa, at noget

andet — om det saa var hans Arbejde — kunde faa Del i ham. Det havde ofte været en saadan instinktmæssig Frygt, der havde gjort hende bitter og opfarende.

Hun forstod nu, at det havde været en besynderlig Vej til at fjærne Aarsagerne til denne Frygt, men hun havde ikke kunnet være anderledes. — Og desuden havde der ogsaa været Tider, hvor hun blev saa trykkende kjed af de Forhold, hun levede i; hvor hun syntes, han var hende ligegyldig, eller maaske ikke fandt ham mandig nok til, at hun kunde bøje sin Vilje ind under hans. —

Men nu, da han laa for Døden — og hun vidste, at Lægerne havde sagt, at hans Sygdom var haabløs — kom det altsammen med saadan en forfærdelig Magt over hende. — Alt det, hun havde forsømt, og som nu aldrig kunde gjenoprettes.

Medens hun sad ved Sengekanten og stirrede paa hans voxagtige Aasyn, der fortrak sig krampagtig under den Døs, hvori han laa, kom der en dødelig Angst over hende, og hun jamrede over, at det ikke var hende i Stedet for ham, som laa der og skulde til at dø, saa at hun kunde være bleven fri for at leve med den frygtelige Tanke, at hun havde ødelagt de bedste Aar af hans Liv, indtil Døden havde adskilt dem.

Om han nu slet ikke vaagnede; om hun aldrig skulde høre et forsonende og tilgivende Ord af ham. —

Hun saa paa de indsunkne Tindinger, hvortil hans mørkebrune Haar, der var blevet tyndt og afbleget under Sygdommen, klæbede sig fast. Hans Øjelaag var ikke helt tillukkede, saa det saa' ud, som om Øjet allerede var brustent, og paa begge Sider af Næsen viste der sig en dyb, blaalig Fure, der gav Ansigtet et ligagtigt Udseende. —

Det forekom hende, at hun kunde se, hvorledes Dødens Skygger lagde sig tættere og tættere over hans Træk, og hendes Angst voxede, saa hun til sidst skreg hans Navn frem.

Han lukkede langsomt og besværlig Øjnene op og vilde række sin Haand hen imod hende. Hun kastede sig vildt Fortvivlelse over Sengen.

»Henning — Henning — kjender du mig ikke?«

Han nikkede og prøvede paa at smile til hende.

»— Henning — du maa ikke dø — hører du ... jeg har saa meget at gjøre godt mod dig — Aa Gud — aa Gud —!«

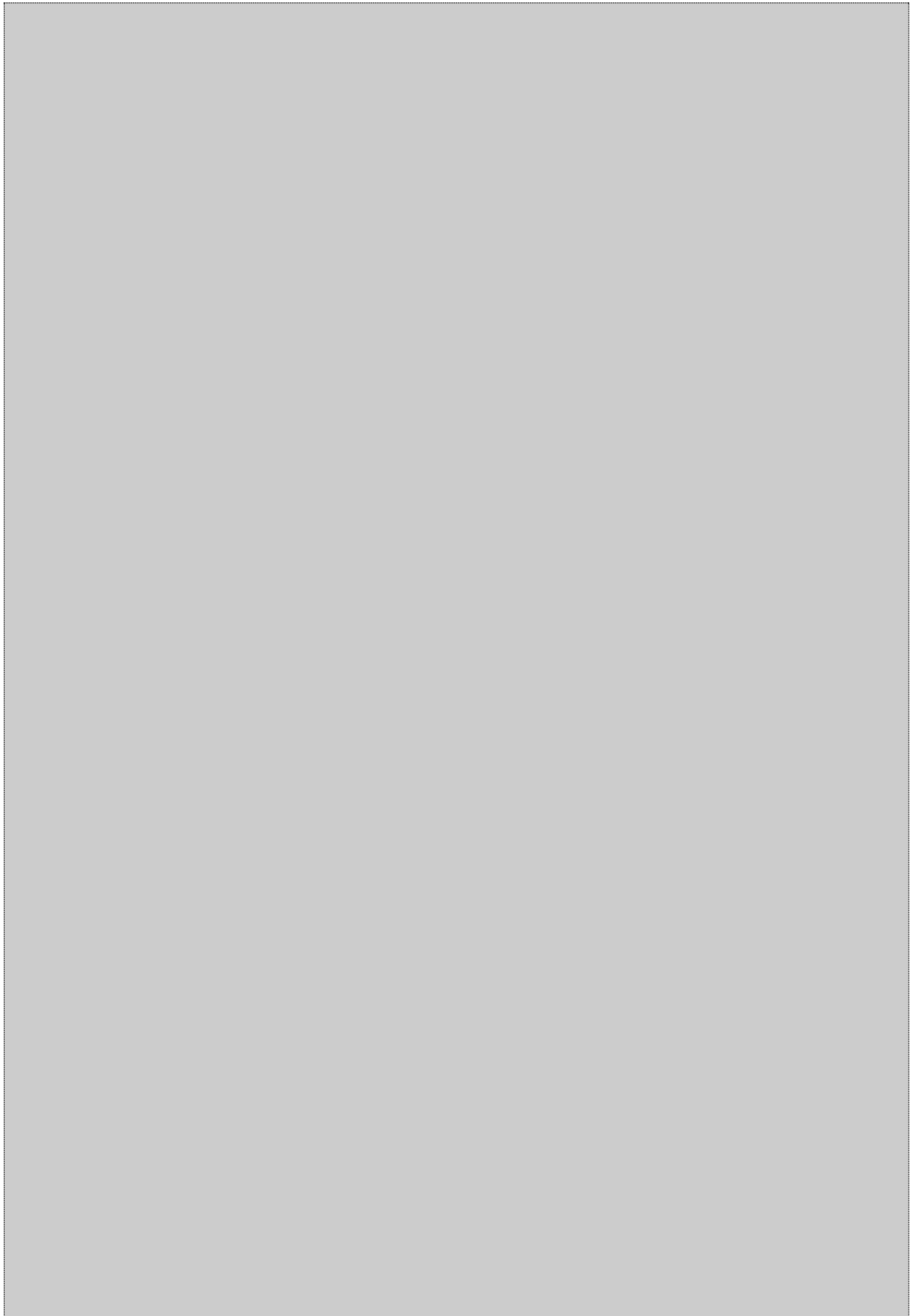
»Vær ikke saa urolig, Minna« — sagde han. »Det bliver nok bedre for os begge to.«

»Henning — Henning — er jeg Skyld i det alt ... altsammen? Kan du sige mig et eneste forsonende og tilgivende Ord!«

»Stakkels Minna« — han lagde sin Haand paa hendes smukke, gyldenblanke Haar — »det er vel kun den mindste Del af Skylden, der er din. Hvad kunde du gjøre for, at der har været saa lidt Tømmer i mig, og at vi har passet saa daarlig for hinanden. ... Lov mig blot« — han trak hende nærmere hen til sig, saa hans Aande strejfede hendes Kind — »lov mig, at du vil opdrage Aage, saa der kan blive baade en god og en stærk Mand af ham. Lad ham ikke blive saa vag og blød, som jeg har været, Minna ... det er en stor Ulykke ...«

»Fa'er — lille gode Fa'er!« kaldte en Barnestemme udenfor Atelieerdøren. — Men den syge hørte det ikke. Han var falden tilbage paa Pudden og havde lukket de tunge Øjelaag. — —

Solstraalen, der før havde kigget saa beskeden ind, bredte sig i en gylden Strøm tværs over Gulvet, helt hen til Sengen. Og udenfor i Alléen, hvor Træerne begyndte at knoppes, fløj en Spurvefamilie til Vejrs med en lystig Kvidren om Liv og Foraar. —

Afskriverens rettelsler

- [s. 7](#): faa den fixe[fix] Ide, at han var Kunstner. Det var
[s. 10](#): Skæbne[Skjæbne], men give tabt strax efter det første Nederlag
[s. 94](#): Svar. Han kom til det samme Resultat[Resultet] som saa
[s. 108](#): bruge haarde og skaanselsløse Ord, som han bagefter[bag efter]
[s. 156](#): kvarte[kvart] Rugbrød og halve Skæpper Kul, og de
[s. 157](#): andre ubemærkede Existenser[Existencer], der lever fra Haanden
[s. 159](#): Han nærrede ganske[gansket] vist ingen Bekymring for
[s. 166](#): bedre at holde Kulden[Kulde] borte, men det kunde alligevel
[s. 172](#): at græde og lamentere[larmentere].
[s. 184](#): første, svage Dagslys[Daglys] omsider begyndte at faa Bugt
[s. 193](#): Efter Mødet med Margrethe[Magrethe] Aaby var der fulgt
[s. 205](#): han fundet en Slags Tilfredsstillelse[Tilfredsstillelse] i at anstille
[s. 205](#): paa sin[sit] Fremtidsvej.
[s. 208](#): derpaa fulgte[fugte] den samme uhyggelige, rallende Hoste
[s. 223](#): et[at] saadant Resultat ved at se hende endnu en
[s. 224](#): om hans Følelsers absolutte[absolute] Haabløshed havde
[s. 229](#): da han lagde Mærke til, at Henning saa'[saa] op
[s. 239](#): Det var glimrende Fremtidsbilleder[Fremtidsbilleder], Hr. Schmidt
[s. 277](#): Henning bad om at faa sine[sin] Klæder; han fejlede

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ET ÆGTESKABS HISTORIE: EN VIRKELIGHEDSSKILDRING ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this

agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.